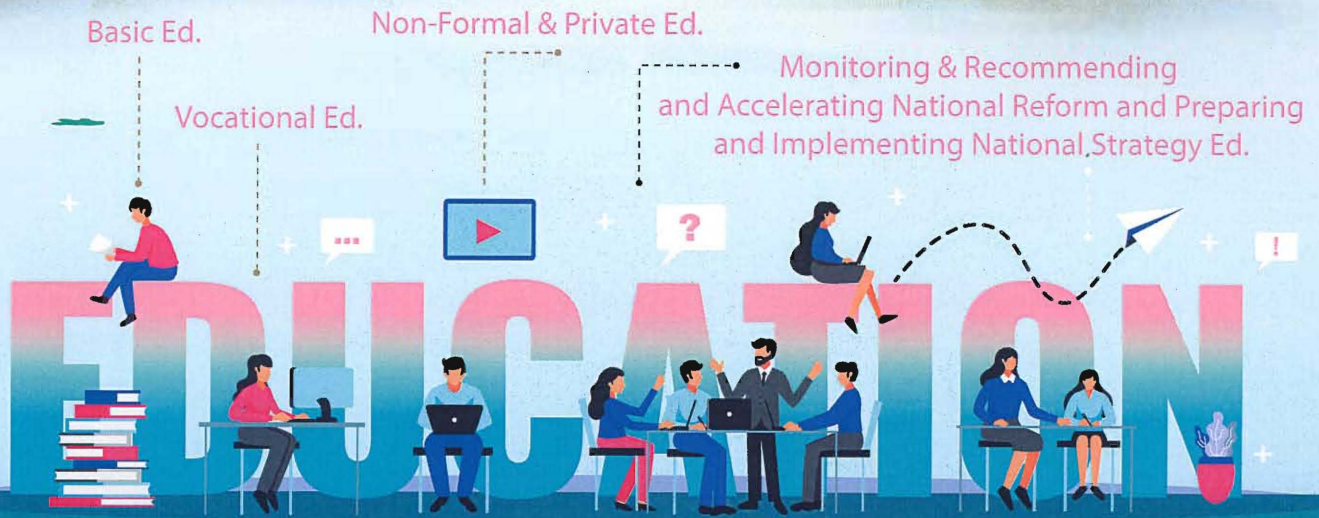

สรุปบทเรียน ๑ ปี กับการปฏิรูปการศึกษา

สรุปผลการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
(ระหว่าง กันยายน ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓)

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา
สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สรุปบทเรียน ๑ ปีกับการปฏิรูปการศึกษา

สรุปผลการดำเนินงาน

ของ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

(ระหว่าง กันยายน ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓)

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายตวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

นางกอบกุล อากาศรณ อยุธยา
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายอน กาจระโทก
เลขานุการคณะกรรมการ

นายเฉลา พวงมาลัย
โฆษกคณะกรรมการ

นายพิระศักดิ์ พอจิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก อู๊ด เบื่องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรรมการ

นายพิศาล มาณวพัฒน์
กรรมการ

พลเอก สสิน ทองักดิ์
กรรมการ

นางสุนี จิงวิโรจน์
กรรมการ

นายทรงเดช เสมอคำ
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมการ

นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์
กรรมการ

นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล
กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙/(ร ๑๓)

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานสรุปบทเรียน ๑ ปี กับการปฏิรูปการศึกษา (สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ระหว่าง กันยายน ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓)

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนา การศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอนันต์ กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลเอก อู๊ด เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายกูรติสส์ จันทร์ศรีชวาลา	กรรมการ
๑๒. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	กรรมการ
๑๓. นายณรงค์ อ่อนสอาด	กรรมการ
๑๔. นายพิศาล มาณวพัฒน์	กรรมการ
๑๕. พลเอก สติน ทองภักดี	กรรมการ
๑๖. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ

อนึ่ง เมื่อวันพุธ...

อนึ่ง เมื่อวันพุธที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกูรติสภ์ จันทร์ศรีชวาลา ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง และมีมติตั้งกรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาเพิ่ม ๓ ตำแหน่ง ได้แก่

๑. นายทรงเดช เสมอคำ
๒. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
๓. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์

เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายชาญวิทย์ ผลชีวิน ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง

ต่อมา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายณรงค์ อ่อนสะอาด ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา จากนั้นเมื่อวันพุธที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และเมื่อวันศุกร์ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ นายพิศาล มาณวพัฒน์ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา เช่นเดียวกัน จึงส่งผลให้ปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายดวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางกอบกุล อากาศ ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอนันต์ กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อู๊ด เป็องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ พุทธระกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๑. นางสุนี จิงวิโรจน์	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๓. นายทรงเดช เสมอคำ	กรรมการ
๑๔. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๕. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานสรุปบทเรียน ๑ ปี
กับการปฏิรูปการศึกษา (สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ระหว่าง
กันยายน ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓) เสร็จเรียบร้อยแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอรายงานสรุปผลการดำเนินงานของ
คณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อทราบต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา
สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๘

นพรินทร์/ชาญ พิมพ์
อำพรณนี/เจตจำนงค์/วีรศักดิ์ ทาน

รายงานสรุปบทเรียน ๑ ปี กกับการปฏิรูปการศึกษา
(สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
ระหว่าง กันยายน ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓)
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนา การศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข พิจารณา ศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาและจัดทำรายงานสรุปบทเรียน ๑ ปี กกับการปฏิรูป การศึกษา (สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ระหว่าง กันยายน ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓) เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับ การประชุมวุฒิสภา ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะอนุกรรมการ ๔ คณะ โดยมีหน้าที่ และอำนาจในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ คณะอนุกรรมการพิจารณา ศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป ประเทศ และจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา โดยให้คณะอนุกรรมการนี้ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑) พิจารณา ศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้าน การศึกษาและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้อง และตามแนวทาง ที่คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ กำหนด

๒) จัดทำผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ แนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อ คณะกรรมการการศึกษา เพื่อพิจารณาเสนอไปยังคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการ ปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรายงานให้วุฒิสภาทราบ ดังนี้

๒.๑) รายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรี เสนอต่อรัฐสภาทุกสามเดือนตามมาตรา ๒๗๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ข)

๒.๒) รายงานผลสรุปการดำเนินการประจำปีตามแผนปฏิรูปประเทศ และตามยุทธศาสตร์ชาติที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอต่อวุฒิสภา ตามกฎหมาย

๒.๓) รายงานเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาหรือ ยุทธศาสตร์ชาติ ที่ต้องนำเสนอตามกฎหมาย

๓) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการมอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณา ศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๑.๒ คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้คณะอนุกรรมการนี้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑) พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมประเด็นการบังคับใช้กฎหมาย ต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

๒) พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และเร่งรัดประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการศึกษาทางเลือกให้มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมาย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และ นโยบายของรัฐบาลเพื่อพัฒนาและเตรียมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

๓) รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้คณะกรรมการการศึกษาพิจารณาและทราบอย่างต่อเนื่อง

๔) จัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเสนอแนะ และประกอบการพิจารณาต่อคณะกรรมการการศึกษา

๕) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษามอบหมาย

๑.๓ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา โดยให้คณะอนุกรรมการนี้มีหน้าที่ และอำนาจ ดังนี้

๑) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษา ของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒) ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๓) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิด จากการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๔) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษามอบหมาย เพื่อนำผล การพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๑.๔ คณะอนุกรรมการการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และ การศึกษาเอกชน โดยให้คณะอนุกรรมการนี้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑) พิจารณาศึกษา ติดตาม และวิเคราะห์ระบบ แนวทางและการบริหารจัดการ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชนในส่วนของการจัดการศึกษา

(ค)

ในระดับขั้นพื้นฐาน ศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการปฏิรูป การพัฒนาและแก้ไขปัญหานั้นนำไปสู่การวางระบบ แนวทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มาตรฐาน และคุณภาพที่ดี

๒) พิจารณาศึกษา ติดตาม และวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชนในส่วนของการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐบาลสำหรับใช้ในเป็นแนวทางการดำเนินการและแก้ปัญหาต่อไป

๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการการศึกษามอบหมาย พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการ

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ทั้ง ๔ คณะ ได้พิจารณาศึกษาเรื่องและประเด็นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ทุกคณะ มีการนัดประชุมคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องและประเด็นตามหน้าที่และอำนาจและประเด็นที่คณะกรรมการการศึกษาพิจารณาขอความเห็นให้ดำเนินการ ซึ่งจะมีการเชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมและขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาศึกษา

๒.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

คณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ทุกคณะ สามารถขออนุมัติต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการเพื่อเสนอขออนุมัติเดินทางไปดูงานที่ต่าง ๆ ในการติดตามผลการดำเนินงาน รับทราบสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในประเด็นที่พิจารณาศึกษา

๒.๓ การจัดเสวนาและสัมมนา

คณะอนุกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ทุกคณะ สามารถขออนุมัติต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการเพื่อเสนอขออนุมัติจัดเสวนาและสัมมนาในประเด็นที่พิจารณาศึกษาหรือติดตาม เพื่อระดมความคิดเห็นในมุมมองต่าง ๆ อันนำไปสู่การหาข้อสรุปเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๒.๔ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๓) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๔) พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๖) พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ๗) พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.๒๕๕๑
- ๘) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๙) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
..... ฯลฯ

ข้อบังคับ/นโยบาย/ยุทธศาสตร์

- ๑) ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐
- ๓) ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)
- ๔) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูป
การศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๕) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
(พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)
- ๖) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒
ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)
- ๗) นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔
(โดยนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ)
..... ฯลฯ

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาและจัดทำรายงานสรุปบทเรียน ๑ ปี กับการปฏิรูป
การศึกษา (สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ระหว่าง กันยายน ๒๕๖๒ –
กันยายน ๒๕๖๓) เสร็จแล้ว โดยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ ๑ สถิติภาพรวมการดำเนินงานของคณะกรรมการ
- ส่วนที่ ๒ สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ๑ ปี
- ส่วนที่ ๓ คณะทำงานในคณะกรรมการการศึกษา
- ส่วนที่ ๔ ภารกิจอื่น ๆ
- ส่วนที่ ๕ สรุปสาระสำคัญการเสวนา “สรุปบทเรียน ๑ ปี กับการปฏิรูปการศึกษา”
และกรอบการดำเนินภารกิจของคณะอนุกรรมการแต่ละคณะ
ในช่วงต่อไป

(จ)

คณะกรรมการการได้มีมติเห็นชอบรายงานสรุปบทเรียน ๑ ปี กกับการปฏิรูป
การศึกษา (สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ระหว่าง กันยายน ๒๕๖๒ –
กันยายน ๒๕๖๓) ซึ่งคณะกรรมการ ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการ
จึงขอเสนอรายงานดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ที่ผ่านมา รวมทั้งกรอบแนวทางการดำเนินการกิจกรรมในระยะต่อไป ให้ที่ประชุมทราบ

(นายอน กาจกระโทก)

เลขานุการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

“การศึกษาในโลกศตวรรษที่ ๒๑ หลังวิกฤติโควิด โลกเปลี่ยนแปลงไปแล้ว”

เรียน คณะกรรมการการศึกษา ที่ปรึกษา ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์
นักวิชาการ ผู้ชำนาญการ เลขานุการ และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน

ผมในนามคณะกรรมการการศึกษา ขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ช่วยกัน
ทำงานผลักดันการปฏิรูปการศึกษาอย่างทุ่มเทและเสียสละ
ทั้งในเวลาราชการและนอกราชการ ทั้งการไปศึกษาดูงาน รับฟัง
ความคิดเห็นประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกท่านคงประจักษ์ชัด
ร่วมกันว่า ในด้านการศึกษาของโลกเปลี่ยนแปลงไป หลังวิกฤติโควิด
โลกมันเปลี่ยนแปลงไปแล้ว

คำถามก็คือ มันเปลี่ยนแปลงอย่างไร? ผมลองประมวลสถานะที่โลกเปลี่ยนแปลงไป แต่ระบบ
การศึกษายังเหมือนเดิมมี ๒ ประการ ดังนี้

๑) ปรัชญาของโลกการศึกษาเปลี่ยนไป...เป็นการศึกษาเพื่อรับใช้ชีวิต เป็นการศึกษาดอบสนอง
หลักทฤษฎี เป็นการศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพ
สร้างรายได้ มีงานทำ แต่ระบบการศึกษาของประเทศยังมุ่งไปสู่เรียนเพื่อให้จบแล้วไปหางานทำ เรียนให้ได้
ปริญญาเกียรตินิยม ได้ใบประกาศหรือวุฒิบัตร

๒) วิธีการจัดการเรียนการสอนและเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไป
หมู่บ้าน ชุมชน สถานประกอบการ คือห้องเรียน โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา คือห้องแล็บของผู้เรียน
เพื่อค้นหาศักยภาพผู้เรียนพัฒนาเป็นตัวตนผู้เรียน แหล่งความรู้มิใช่ห้องเรียน หรืออยู่ที่ห้องสมุดอีกต่อไป
เพราะผู้เรียนค้นหาข้อมูล หรือชุดความรู้ในโลกไซเบอร์มาสร้างความรู้เป็นของตัวเอง

๓) ด้วยเหตุจากข้อ ๑ และข้อ ๒ วันนี้ประเทศจะต้องเปลี่ยนแปลงการผลิตและพัฒนาครุใหม่
ทั้งระบบ ต้องเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการระบบการศึกษาใหม่ทั้งระบบ ต้องเปลี่ยนแปลงระบบ
กระบวนการเรียนรู้ของคนในชาติใหม่ทั้งระบบ

ผมหวังในใจลึกๆว่าระบบการศึกษาของประเทศของประเทศต้องเปลี่ยนแปลงโดยเร็วและโดยพลัน
ในเร็ววันนี้ ผมให้กำลังใจมิตรสหายทางการศึกษาทุกท่าน “ศรัทธาและเชื่อมั่น”

ตวง อันทะไชย

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติประเด็นสำคัญไว้หลายประเด็น รวมทั้งต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ ด้านต่าง ๆ เพื่อนำประเทศไปสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” จึงกล่าวได้ว่า เป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยมีทิศทางการพัฒนาประเทศที่ชัดเจน โดยประเด็นด้าน “การศึกษา” ได้ถูกกำหนด ในยุทธศาสตร์ชาติที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เกี่ยวข้อง คือ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การพัฒนา การเรียนรู้ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุผลเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ นั้น กฎหมายได้กำหนดให้มีในกลไกเพื่อกำกับและติดตามการดำเนินการหลายกลไกเพื่อให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตาม ซึ่งกลไกระดับชาติที่มีความสำคัญกลไกหนึ่ง คือ วุฒิสภา โดยคณะกรรมการพิจารณาการศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำวุฒิสภา ซึ่งด้านการศึกษา มีคณะกรรมการพิจารณาการศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา เพื่อดำเนินภารกิจสำคัญดังกล่าว

ดิฉันได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษา ติดตาม เสนอแนะฯ อย่างเข้มข้น โดยเน้นการติดตามการดำเนินงานที่เป็นจุดคานงัดด้านการศึกษาที่สำคัญของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา โดยติดตามการทำหน้าที่ของหน่วยงานจัดการศึกษาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ว่ามีข้อขัดข้องหรือไม่อย่างไรและเร่งรัดให้มีการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว หากพบประเด็นสำคัญจะเสนอแนะไปยังวุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อขับเคลื่อนงานให้เกิดความต่อเนื่อง จากการดำเนินงานมาประมาณ ๑ ปี ดิฉันเห็นถึงความพยายามของหน่วยงานของรัฐที่เร่งรัดในการดำเนินการให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินการยังไม่มีความก้าวหน้ามากนัก เนื่องจากระบบ การบริหารและจัดการของส่วนที่เกี่ยวข้องยังขาดความยืดหยุ่นและขาดความคล่องตัว

ดิฉันมีความเห็นว่า ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาในระยะต่อไปนั้น นักการศึกษาต้องมองโลกกว้างกว่า แค่การเรียน ต้องมองโลกในหลายมิติที่มีความแตกต่างหลากหลาย การปฏิรูปแท้จริงต้องทำได้จริง ไม่ใช่แค่ ในกระดาษ เริ่มต้นที่การปฏิรูปคนจึงจะสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ การเพิ่มบทบาท ภาคประชาสังคมเพื่อการศึกษาและลดอำนาจบทบาทกระทรวงศึกษาธิการให้เล็กลง โดยใช้แนวร่วมปฏิรูปกลับหัว หรือ Upside down จากฐานรากย่อนสู่ยอดแห่งอำนาจ ยกบทบาทครู อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปัญญาชน นักวิชาการ ผู้ประกอบการ เข้ามาจัดการศึกษาอย่างหลากหลายและแข่งขันในเชิงคุณภาพการศึกษาจึงเป็น ทางเลือกที่ต้องขับเคลื่อนแบบคู่ขนานกันไปกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาฉบับนี้

นางกอบกุล อภากร ณ อยู่ธยา

รองประธานคณะกรรมการการศึกษา คนที่สอง

และประธานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษา ติดตาม เสนอแนะ

และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือเป็นก้าวแรกของคนไทยทุกคนในระบบการศึกษา การที่เด็กไทยต้องใช้เวลาอยู่ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นระยะเวลาถึง ๑๒ ปี นับเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอที่จะปลูกฝังความรู้ในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม อันดีงามให้กับเด็กเพื่อที่จะเกิดศักยภาพในการนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น หรือนำไปประกอบสัมมาอาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ ๒๑ จึงนับเป็นภารกิจสำคัญเร่งด่วนระดับชาติที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องเล็งเห็นความสำคัญและร่วมมือกันที่จะผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การปรับหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงระบบบริหารการศึกษา ซึ่งทุกประเด็นดังกล่าวยังคงเป็นปัญหาที่ภาครัฐต้องดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ของสังคมไทยและสังคมโลกทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

กระผมในฐานะประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในคณะกรรมการการศึกษา
วุฒิสภา นับเป็นฟันเฟืองหนึ่งที่จะช่วยผลักดันการปฏิรูปการศึกษาของประเทศให้มุ่งไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสมโดยอาศัยระบบและกลไกการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งผมและ
อนุกรรมการในคณะทุกท่านต่างมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และมีเป้าหมายตรงกันในการที่จะทำให้การศึกษา
ขั้นพื้นฐานของไทยมีการพัฒนาที่ทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ เด็กและเยาวชนไทยต้องมีความรู้
ความสามารถ ความเก่งและความดีควบคู่กันไป โดยอาศัยทั้งการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอน
ในระบบปกติและการเรียนการสอนในระบบใหม่ที่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอันทันสมัย
เป็นสื่อกลางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

“หากมีก้าวแรกที่มั่นคง ชาติจะดำรงไว้ซึ่งความเจริญทั้งปวง”

นายฉลา พวงมาลัย

ประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาของไทย ตามแผนปฏิรูปประเทศ ๒๐ ปี เป็นแผนพัฒนาประเทศที่สำคัญที่จะต้องระดมทรัพยากรทางการศึกษา พร้อมทั้งหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกันดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันกำลังเร่งดำเนินการ ปรับแก้ไขและพิจารณากันอย่างต่อเนื่อง ในกรณีนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จจัดว่าเป็น ปัญหาหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา อย่างไรก็ตาม การเตรียมการปฏิรูปการศึกษาจึงมีความจำเป็น

ที่จะต้องมีการจัดระบบและแสวงหารูปแบบที่มีความเหมาะสมและมีความยืดหยุ่นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งไม่ควรที่จะหยุดนิ่งเพื่อรอการแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ขณะนี้ อยู่ระหว่างการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเท่านั้น

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงได้พิจารณา แนวทางในการปฏิรูปและแก้ไขปัญหาการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเด็น ที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขในประเด็นต่าง ๆ อาทิ

- ๑) การวิเคราะห์ประเด็นการจัดการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา
- ๒) การจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work-Integrated Learning : WIL) สำหรับอาชีวศึกษา โดยเน้นรูปแบบทวิภาคี
- ๓) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)
- ๔) ยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนวทางในการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ เพื่อรองรับ โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)
- ๕) แนวทางการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

อย่างไรก็ตาม การเร่งรัดเพื่อดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ให้เสร็จโดยเร็ววันนั้นยังมีความจำเป็นต่อการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงควรมีการกระตุ้นและติดตามการดำเนินงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเร่งรัดให้เรื่องดังกล่าวสำเร็จ ลุล่วงในเร็ววัน

(รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร)
ประธานคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา
ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

เมื่อสังคมโลกก้าวเข้าสู่ ศตวรรษที่ ๒๑ ประเทศไทย ต้องเน้น ต้องใช้การศึกษานำการพัฒนาการปฏิรูปประเทศ หลายประเทศในโลกนี้ที่พัฒนาเจริญแล้ว ล้วนแต่ใช้การศึกษานำ เป็นสำคัญ เพราะการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาคน สร้างคนให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพมีมาตรฐานออกไปรับใช้ ชชาติบ้านเมือง จึงถือได้ว่า **การศึกษา คือ หัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ**

ในยุคที่คนในชาติเรียกร้องหาคุณภาพ โดยเฉพาะคุณภาพ ด้านการศึกษาของผู้เรียนไทยตกต่ำเป็นปัญหาของชาติมานาน

หลายรัฐบาลมีความพยายามแก้ แต่แก้ไม่ตก สอบไม่ผ่าน อาจเป็นเพราะ**หลักคิดที่พลาดผิด เลยก้าววิถี การศึกษาของชาติไม่ได้**

เมื่อสังคมทุกภาคส่วนเรียกร้องหาคุณภาพ นี่คือโจทย์ใหญ่ที่ทำนายขุนศึกทางการศึกษา คำว่า คุณภาพนั้น มันง่ายอยู่ที่ปาก แต่มันยากยิ่งอยู่ผู้กระทำให้เกิด

ฉะนั้น เรามาช่วยกันตอบโจทย์ให้ได้ชัด ๆ ก่อนว่า **คุณภาพผู้เรียนเกิดขึ้นที่ไหน?** หลายท่าน อาจจะเห็นต่าง เรารับฟังได้ แต่ผู้เขียนเห็นว่า คุณภาพของผู้เรียนเกิดขึ้นที่สถานศึกษาเป็นสำคัญ เพราะ สถานศึกษาถือเป็นงานสร้างคุณภาพให้กับผู้เรียนโดยตรง หน่วยงานอื่น ๆ มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและ ช่วยเหลือเท่านั้น

หลักคิดในการพัฒนายกระดับคุณภาพ เด็ก/ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษา จะมีลักษณะ อย่างไร จะมีพฤติกรรมอย่างไร จะมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันเพียงใด และสามารถดำเนินวิถีชีวิต ในฐานะพลเมืองไทยพลโลกได้ดีเพียงใด

โดยหลักการสำคัญ ขึ้นอยู่กับหลักสูตรการศึกษา ขึ้นอยู่กับผู้นำหลักสูตรไปใช้เป็นสำคัญ ดังนั้น ครูในฐานะผู้นำหลักสูตรไปใช้ ครูจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรให้รู้แจ้งรู้จริง แล้วนำเนื้อหาสาระในหลักสูตร ไปกำหนดเป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อย่างมีกระบวนการที่ชัดเจน สิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยตรงคือ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด การวิเคราะห์ การวางแผน การทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการตัดสินใจนี้คือสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้วยการเรียนรู้อย่างมี กระบวนการ

ดังนั้น ครูจึงถือเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะไขการปฏิรูปการศึกษาไปสู่เป้าหมายตามที่ทุกฝ่ายต้องการ ระบบการศึกษา ต่อให้มีเทคโนโลยีที่ดีอย่างไร การศึกษาไทยย่อมขาดครูที่ดีไม่ได้ และครูพันธุ์ใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเป็น**ครูเพื่อศิษย์** ที่สำคัญ ครูของชาติ ต้องปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน จากที่เคยสอนท่องให้สอนลงมือทำ จากที่เคยสอนให้จดจำเป็นสอนให้คิด วิเคราะห์/เคยวัดผลว่าจำอะไรได้ เป็นทำอะไรได้ และ **ครูต้องเชื่อมั่น ในหลักปรัชญาการเรียนรู้ของ John Dewey ที่ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการลงมือทำ (Learning By Doing)**

หากเชื่อมั่นว่าคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเกิดขึ้นที่สถานศึกษาเป็นสำคัญ การบริหารจัดการ การศึกษายุคใหม่ รัฐต้องเร่งกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลที่แท้จริง ไม่เอานิติบุคคล

ที่อยู่ภายใต้กำกับของหน่วยงานใด ๆ เพราะจะทำให้องค์กรอ่อนเปลี้ยเสียขาการพัฒนา ก็เป็นไปอย่างล่าช้า
ในลักษณะไหลล้นให้เดิน (เพราะคอยแต่ข้างบนชี้สั่งให้ทำ)

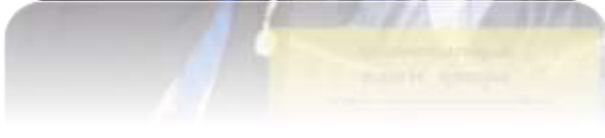
สถานศึกษายุคปฏิรูป ต้องเป็นนิติบุคคลที่สมบูรณ์แบบ มีกฎหมายรองรับโดยเฉพาะ นี่คือนโยบาย
สร้างสถานศึกษาให้เข้มแข็ง จะสามารถบริหารจัดการได้อย่างอัตโนมัติ บริการฉับไวแก้ไขปัญหาได้ทันการณ์
ก็จะเกิด Self Organization คือ การบริหารจัดการเกิดสภาพคล่อง สะดวกประหยัดผู้รับบริการพึงพอใจ
ก็จะเกิด Organization Intalligence ตามมาคือ เป็นความฉลาดรู้ขององค์กรแล้วก็จะนำไปสู่ Quality
Organization คือ เป็นองค์กรแห่งคุณภาพตามที่คนในชาติต้องการ

และที่สำคัญ คือ การศึกษายุค New normal รัฐต้องพุ่งเป้าพัฒนาทักษะ Digital คนไทย ด้วยหลักคิด
เชิงนโยบาย ให้รัฐทุ่มเทพัฒนาสมรรถนะการใช้ Digital ครูก่อน เมื่อครูผู้เป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะไปสู่เป้าหมาย
การปฏิรูป ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า ถ้าครูของชาติมีทักษะการใช้งาน Digital ในชีวิตประจำวันดีแล้วจะส่งผลดีต่อ
การพัฒนากำลังคนของชาติจะสามารถตอบโจทย์สถานการณ์โลกยุค Digital ได้ดี และจะสามารถช่วยเพิ่มขีด
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้สูงขึ้นจนก้าวเข้าสู่ Thailand 4.0 ได้อย่างสง่างาม

(นายอน กาจระโทก)

ประธานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน
ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

การศึกษาที่ดีเหมือนมี
ปรากฏการให้ลูกหลานปลอดภัย
หากทุกฝ่ายร่วมกันสร้างระบบ
การศึกษาที่มีคุณภาพ
เปรียบเสมือนการสร้าง
ปรากฏการที่แข็งแกร่ง

นายเจลา พวงนาลัย
อธิบดีกรมการศาสนา

**"การศึกษา ต้องสร้างคน
ให้รู้เท่าทัน
สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่"**

นายธีระศักดิ์ พงษ์จิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการศึกษา

"นโยบายเป็นสิ่งสำคัญ"
ผู้นำ และผู้บริหาร ในทุกระดับ
ควรมีข้อมูลในทุกมิติเพื่อชี้แจง
และทำความเข้าใจ
กับผู้เข้ารับการศึกษา
ได้เข้าใจอย่างต้องแท้

พลเอก อู๊ด เบื้องบน
อธิบดีกรมการศาสนา

เป้าหมายของการศึกษา
ไม่ใช่การสะสมข้อมูล
ด้วยการท่องจำ
**"แต่การเรียนรู้
ต้องคิดเป็น คิดชอบ
และตำริชอบ"**
(ทราดามสุทร สังคมภิภูริและสมินนาสิงไปปะ)

นายวีระศักดิ์ พุคระกูล
อธิบดีกรมการศาสนา

**การปฏิรูปหลักสูตร
และการจัดการเรียนการสอน
การผลิต คัดกรอง
และการพัฒนาครู
และการกระจายอำนาจ
ให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลคือ
หัวใจของการปฏิรูป
การศึกษา**

นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
กรมการศาสนา

**"จิตวิญญาณสร้างคน
การศึกษาสร้างชาติ"**

พลเอก อู๊ด เบื้องบน
อธิบดีกรมการศาสนา

“การศึกษา”
คือ เมื่อเขาชวนอยากรู้
ต้องค้นหาความจริงให้ทั่ว
ทุกด้านก็จะเกิดสติปัญญา
“ครู”
เป็นส่วนเสริมให้พัฒนามากขึ้น

นางสุณี จิงวิโรจน์
กรรมการ

การปฏิรูปการเรียนรู้
ในยุคศตวรรษที่ 21
ต้องมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้
ตามความถนัด
และความสนใจของตนเอง
สร้างอาชีพได้ทุกสาขา
โดยมีกระบวนการเรียนรู้
อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

นายทรงเดช เสมอคำ
กรรมการ

...คุณค่าของการจัดการศึกษา
ย่อมเกิดจากการจัดการเรียนรู้
เพื่อสร้างความตระหนักรู้
ของพลเมือง
ให้ รู้เท่าทันโลกาภิวัตน์...

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
กรรมการ

ปฏิรูปการเรียนการสอน
กระจายอำนาจ ให้โรงเรียน
และจังหวัดภายใต้การมีส่วนร่วม
ของชุมชนคือหัวใจ
ของการปฏิรูปการศึกษา
**“การปฏิรูปการศึกษา
เป็นเรื่องของทุกคน”**

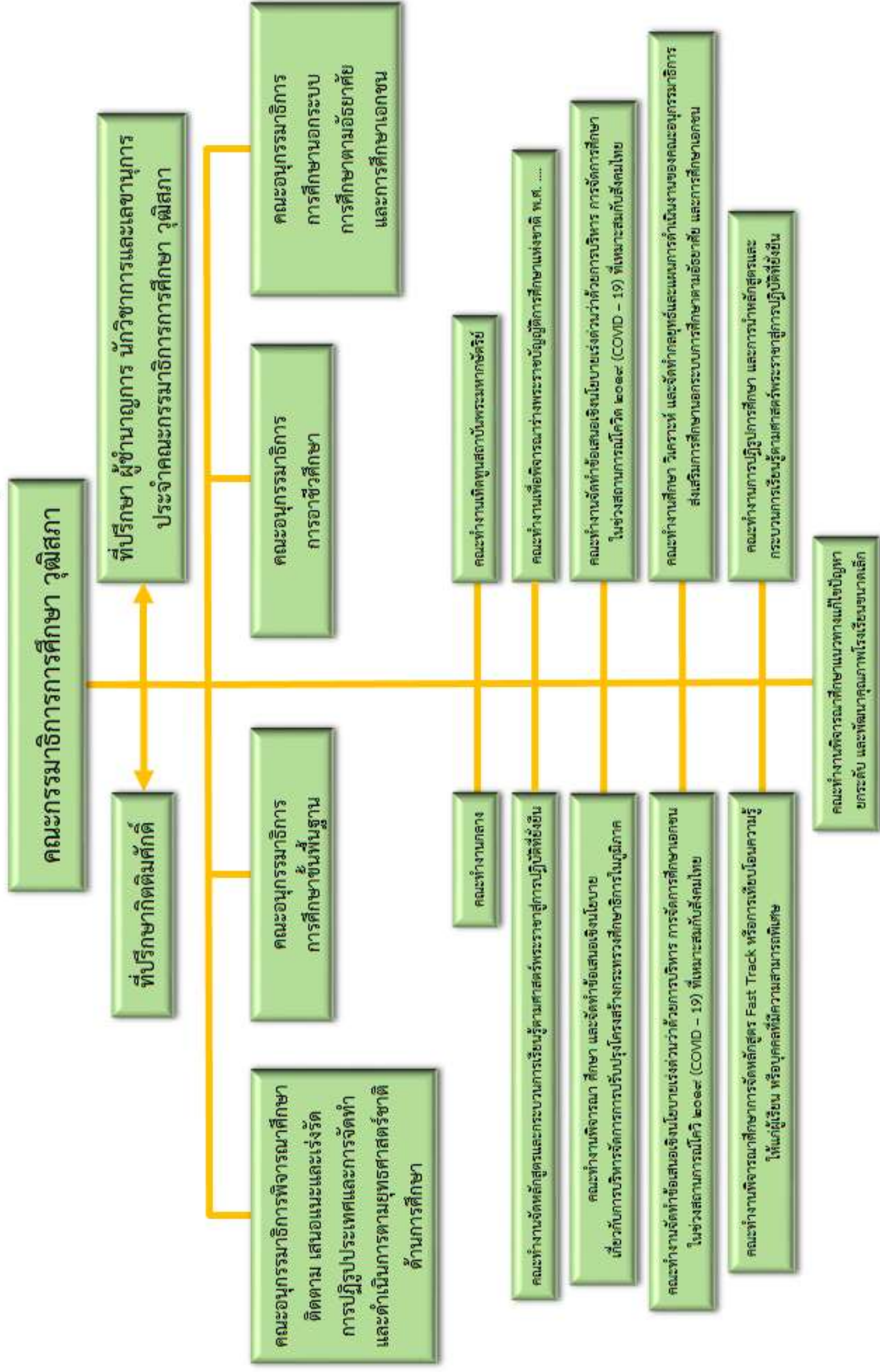
นายณรงค์ สมธนาพัฒน์
กรรมการ

นโยบายการศึกษา
ต้องมาจาก
คนที่เข้าใจการศึกษา
การศึกษายุคใหม่
“ต้องไม่ล้ำสมัย”
อีกต่อไป

นายถาวร เพ็ชรวิมลเพชรกุล
กรรมการ

โครงสร้างคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

รายชื่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๑) นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒) นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓) นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔) พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕) นายออน กาจระโทก	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖) นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗) นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘) พลเอก อู๊ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙) นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐) นายพิศาล มาณวพัฒน์	กรรมการ
๑๑) พลเอก สสสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑๒) นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๓) นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๔) นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์	กรรมการ
๑๕) นายทรงเดช เสมอคำ	กรรมการ
๑๖) รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๗) นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล	กรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๑) พลโท จเรศักดิ์ อานุกาพ	๒) พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์
๓) พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย	๔) นายอัมพร กุลาเพ็ญ
๕) นายวุฒิกัทร คงมัน	๖) นายถนัด บุญชัย
๗) ผู้ช่วยศาสตราจารย์นครินทร์ พริบไหว	๘) นายยงพันธ์ พันธุ์ดงยาง
๙) รองศาสตราจารย์ดารณี อุทัยรัตนกิจ	๑๐) นายปรีชา จิตรสิงห์
๑๑) นายจัตพร บุญระดม	๑๒) นายประมาณ ณ พัทลุง
๑๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิวัช วสุนธราภิวัฒก์	๑๔) นายพร รุจนเวช
๑๕) นางสาวกุลธิดา เหมาเพชร	๑๖) นายชัยโรจน์ เจริญชัยกรณ์
๑๗) นายสรรราก สงวนดีกุล	๑๘) นายกษม ชนะวงศ์
๑๙) นายธนิต ชังถาวร	๒๐) พลตำรวจตรี ภาคล ประภานนท์
๒๑) นายชาญชัย โรจนะ	๒๒) นางจรรยาพร ธรณินทร์
๒๓) รองศาสตราจารย์วิมลฎา แสงสุข	๒๔) นายมนต์ชัย ปาณธูป

- ๒๕) นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์
- ๒๗) นายองค์กร อมรสิรินันท์
- ๒๙) นายฤทธา นันทพันธ์
- ๓๑) นายโสฬส พรหมรักษ์
- ๓๓) นายพัฒนา งามสูงเนิน
- ๓๕) นายชาญวิทย์ ผลชีวิน
- ๓๗) นางสาวกนกพร พันธุ์ดงยาง

- ๒๖) นางวินัส ธรรมสาโรรัชต์
- ๒๘) นายสมศักดิ์ อำนวยพรรณ
- ๓๐) นายเกษอินทรา ประเสริฐสังข์
- ๓๒) นายไพศาล ปันแดน
- ๓๔) นายรัชพล สุวรรณโชติ
- ๓๖) นางสาวพิณลัทธิพร นาคสมบุรณ์
- ๓๘) นายภักดี คงคำ

**รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ
ประจำคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา**

- ๑) นายธรรมนุญ ตุ่มสุด
- ๒) นางสาวศิริ รุ่งภัทรเสวต
- ๓) นางสาวอนินทิตา โปษะกฤษณะ
- ๔) รองศาสตราจารย์สำราจ อินแบน
- ๕) นางสุปรารถนา ยุกตะนันท์
- ๖) นายสวัสดิ์ ภูทอง
- ๗) พลอากาศเอก ชิตพล เกษมคุณ
- ๘) นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์
- ๙) นายบุรพาทิศ พลอยสุวรรณ
- ๑๐) นางกฤษณาภรณ์ รุจิธำรงกุล
- ๑๑) นายสุพจน์ บุญสมเชื้อ
- ๑๒) นายภวัต ตั้งตรงจิตร
- ๑๓) นางสาวศนิชา ภาวโน
- ๑๔) นายสำราญ คณหา
- ๑๕) นายชัยวัฒน์ อุตอินแก้ว
- ๑๖) พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์
- ๑๗) นายปริญญา เทศบรรทัด
- ๑๘) นายโสภิต ภาโนมัย
- ๑๙) นายไพบุลย์ อินทร์งาม
- ๒๐) นายธีระวัชร เวชพัฒน์พงษ์
- ๒๑) นายกลิ่น สระทองเนียม
- ๒๒) นางนันทนา ชวศิริกุลทล

- ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายในยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙)

๑. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และรวบรวมประเด็นการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน

๒. กระทำกิจการที่เกี่ยวกับการศึกษา ส่งเสริม พัฒนา การศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรม และทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทย บนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓. พิจารณาสอบถามข้อเท็จจริง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการศึกษา เท่าที่ไม่ขัดแย้งหรือซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ โดยมีดำเนินการทั้งในลักษณะเชิงรับที่มีการร้องเรียนเข้ามายังคณะกรรมการ และในเชิงรุกซึ่งคณะกรรมการอาจพิจารณาหยิบยกกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นที่มีความสำคัญ มีผลกระทบต่อการศึกษาในภาพรวมต่อสังคม และอยู่ในความสนใจของประชาชน ซึ่งอยู่ในขอบข่ายหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ทั้งนี้ โดยการเรียกบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง แสดงความเห็นต่อคณะกรรมการ

๔. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบายของหน่วยงานด้านการศึกษา แนวทางและกระบวนการในการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาการศึกษา ทั้งสถานศึกษาของรัฐและสถานศึกษาของเอกชน

๕. ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในด้านที่เกี่ยวข้อง ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

๖. ศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน

๗. พิจารณาศึกษาเรื่องที่วุฒิสภามอบหมาย

สารบัญ

สรุปบทเรียน ๑ ปี กับการปฏิรูปการศึกษา ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

- สารจากประธานคณะกรรมการ (นายตวง อันทะไชย)
- สารจากประธานคณะอนุกรรมการ ๔ คณะ
 - ๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา (นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา)
 - ๒) คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายฉลา พวงมาลัย)
 - ๓) คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา (รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร)
 - ๔) คณะอนุกรรมการการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน (นายอน กาจกระโทก)
- รายชื่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
- รายชื่อที่ปรึกษาพิเศษคดีคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
- รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ ประจำคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
- หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
- แนวทางการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙)
- ส่วนที่ ๑ สถิติภาพรวมการดำเนินงานของคณะกรรมการ
 - สถิติในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ๓
 - รายละเอียดภาพรวมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ๔
- ส่วนที่ ๒ สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ๑ ปี
 - ด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ๒๑
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา
 - ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๔๑
 - ด้านการอาชีวศึกษา ๖๗
 - ด้านการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาเอกชน ๑๐๑
- ส่วนที่ ๓ คณะทำงานในคณะกรรมการการศึกษา
 - คณะทำงานจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ๑๒๓
 - คณะทำงานการปฏิรูปการศึกษา และการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ๑๒๕

- คณะทำงานพิจารณาศึกษา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ๑๓๒
- คณะทำงานจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารการจัดการศึกษา ในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID – 19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ๑๓๗
- ส่วนที่ ๔ ภารกิจอื่น ๆ
 - การเดินทางไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น /หารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑๕๕
- ส่วนที่ ๕ สรุปสาระสำคัญการเสวนา “สรุปบทเรียน ๑ ปี กับการปฏิรูปการศึกษา” และกรอบการดำเนินการของคณะอนุกรรมการแต่ละคณะในช่วงต่อไป
 - สรุปสาระสำคัญการเสวนา “สรุปบทเรียน ๑ ปี กับการปฏิรูปการศึกษา” ๑๖๗
ณ เชื้อนครินทร์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี
 - กรอบการดำเนินการของคณะอนุกรรมการแต่ละคณะในช่วงต่อไป ๑๙๙
 - ประเด็นความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาศึกษา ของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการคณะต่าง ๆ ในช่วงต่อไป ๒๐๔

ส่วนที่ ๑

สถิติภาพรวมการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการธิการ

สถิติในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

- การตั้งคณะกรรมการ
แต่งตั้งคณะกรรมการด้านต่าง ๆ จำนวน ๔ คณะ
- การตั้งคณะทำงาน
แต่งตั้งคณะทำงานด้านต่าง ๆ จำนวน ๑๑ คณะ
- การประชุม
สถิติการประชุมตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓
 - คณะกรรมการการศึกษา มีการประชุมทั้งสิ้น ๓๔ ครั้ง
 - คณะกรรมการด้านต่าง ๆ มีการประชุมรวมทั้งสิ้น ๘๙ ครั้ง
 - คณะทำงานด้านต่าง ๆ มีการประชุมรวมทั้งสิ้น ๒๐ ครั้ง
- การจัดเสวนา
จัดการเสวนาเชิงปฏิบัติการ/การเสวนาและรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๗ ครั้ง
- การเดินทางไปศึกษาดูงาน
เดินทางไปศึกษาดูงาน จำนวน ๑๖ ครั้ง
- การพิจารณาเรื่องร้องเรียน
พิจารณาเรื่องร้องเรียน จำนวน ๓๒ เรื่อง
- การจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา
จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา จำนวน ๗ ฉบับ
- การเดินทางไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/หารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เดินทางไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/หารือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ครั้ง

รายละเอียดภาพรวมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

● การตั้งคณะกรรมการ

แต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน ๔ คณะ ดังนี้

- ๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา
- ๒) คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๓) คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา
- ๔) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน

● การตั้งคณะทำงาน

แต่งตั้งคณะทำงาน จำนวน ๑๑ คณะ ดังนี้

- ๑) คณะทำงานกลาง ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา
- ๒) คณะทำงานจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน
- ๓) คณะทำงานพิจารณา ศึกษา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค
- ๔) คณะทำงานการปฏิรูปการศึกษา และการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์ พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน
- ๕) คณะทำงานเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- ๖) คณะทำงานเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
- ๗) คณะทำงานศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบการศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน
- ๘) คณะทำงานพิจารณาศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหา ยกระดับ และพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ขนาดเล็ก
- ๙) คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วง สถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย
- ๑๐) คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาเอกชน ในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย
- ๑๑) คณะทำงานพิจารณาศึกษาการจัดหลักสูตร Fast Track หรือการเทียบโอนความรู้ให้แก่ ผู้เรียน หรือบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

● การประชุม

(ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

การประชุม	จำนวน
- คณะกรรมาธิการการศึกษา	๓๔ ครั้ง
- คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา	๒๔ ครั้ง
- คณะอนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒๒ ครั้ง
- คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา	๑๙ ครั้ง
- คณะอนุกรรมาธิการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน	๒๔ ครั้ง
- คณะทำงานกลาง ในคณะกรรมาธิการการศึกษา	๒ ครั้ง
- คณะทำงานจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน	๒ ครั้ง
- คณะทำงานพิจารณา ศึกษา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค	๓ ครั้ง
- คณะทำงานการปฏิรูปการศึกษา และการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน	๒ ครั้ง
- คณะทำงานเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	๑ ครั้ง
- คณะทำงานเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.	๗ ครั้ง
- คณะทำงานศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำกลยุทธ์และแผนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมาธิการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน	๓ ครั้ง
- คณะทำงานพิจารณาศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหา ยกระดับและพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก	๒ ครั้ง

● การจัดเสวนา

จัดเสวนารับฟังความคิดเห็น / สัมมนาเชิงปฏิบัติการ รวม ๗ ครั้ง ดังนี้

- ๑) เสวนาโครงการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
ในวันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ จังหวัดนครราชสีมา
- ๒) เสวนาโครงการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการปรับปรุงโครงสร้าง
กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ในวันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ อาคารสุขประพฤติ
- ๓) เสวนาโครงการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
ในวันเสาร์ที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดราชบุรี
- ๔) สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ
ในการสร้างคนดี คนเก่ง สู่สังคมเพื่อพัฒนาชาติไทยอย่างยั่งยืน ในวันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม
๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมสโมสรนายทหารอากาศ บางซื่อ (กรมช่างอากาศ) กรุงเทพมหานคร
- ๕) สัมมนารับฟังความคิดเห็น เรื่อง การผลิตและพัฒนาครู ร่วมกับคณะกรรมการการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในวันศุกร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ณ อาคารสุขประพฤติ
- ๖) เสวนาโครงการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
ในวันเสาร์ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ๗) เสวนาโครงการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
ในวันเสาร์ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดแพร่

● การเดินทางไปศึกษาดูงาน

เดินทางไปศึกษาดูงาน จำนวน ๑๑ ครั้ง ดังนี้

- ๑) เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๗-๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ณ จังหวัดนครราชสีมา
- ๒) เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ในภูมิภาค ในวันอังคารที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดชลบุรี
- ๓) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดนครปฐม
- ๔) เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ในวันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดระยอง
- ๕) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓ ณ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร
- ๖) เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ในวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดราชบุรี
- ๗) เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา และแนวทางการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ จังหวัดกาญจนบุรี
- ๘) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปราจีนบุรี
- ๙) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา ในวันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- ๑๐) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต กรุงเทพมหานคร
- ๑๑) เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ถึง ๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ๑๒) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา นครราชสีมา การจัดการเรียนการสอนของ กศน. ตำบล

- ศูนย์การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสีคิ้ว และแลกเปลี่ยนความเห็น
 ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการศึกษาแบบ Fast Track หรือการเทียบโอนความรู้
 ให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์
 การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อคุณภาพและมาตรฐานที่ดี
 ของการจัดการศึกษาเอกชน ระหว่างวันที่ ๗-๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดนครราชสีมา
- ๑๓) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
 เอกชนที่มีคุณภาพ ในวันพฤหัสบดีที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดชลบุรี
- ๑๔) เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและการจัดหลักสูตรและกระบวนการ
 เรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ กันยายน ๒๕๖๓
 ณ จังหวัดน่าน
- ๑๕) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา
 เอกชนที่มีคุณภาพ ในวันศุกร์ที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดนนทบุรี
- ๑๖) เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรอาชีวศึกษา
 เกษตรกรรม คหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ สู่การเป็นผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่
 ในวันศุกร์ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสระบุรี

● การพิจารณาเรื่องร้องเรียน

พิจารณาเรื่องร้องเรียน จำนวน ๓๒ เรื่อง

๑. กลุ่มสมาคมอาจารย์ บุคลากรและเครือข่ายนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยขอให้ตรวจสอบพฤติกรรมอธิการบดีกระทำผิดวินัยร้ายแรงและฝ่าฝืนระเบียบกฎหมาย

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจาก เป็นเรื่องที่ไม่ได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ (๑๙) คณะกรรมการจึงมีมติเห็นควรส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังคณะกรรมการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๒. ชมรมเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียน สพป.ร.อ.เขต ๑ ขอความมั่นคงในอาชีพ และสวัสดิการลูกจ้างชั่วคราว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการได้แก้ไขปัญหาให้เรียบร้อยแล้ว

๓. การเรียกร้องสิทธิและขอความเป็นธรรมแก่กลุ่มลูกจ้างชั่วคราวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการได้แก้ไขปัญหาให้เรียบร้อยแล้ว

๔. ขอความเป็นธรรม ของนายกสมาคมศิษย์เก่ากรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรณีการกำกับควบคุมดูแลและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ผลการพิจารณา : อยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงาน

๕. ของบประมาณปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับเรื่องไปดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แล้ว

๖. การคัดค้านการควบรวมโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า ๑๒๐ คน และเร่งบรรจุแต่งตั้งผู้อำนวยการ

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับเรื่องไปดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แล้ว

๗. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาจังหวัดจันทบุรีต่อคณะสมาชิกวุฒิสภาในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือแจ้งมายังคณะกรรมการว่าได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปดำเนินการแล้ว

๘. การบริหารอัตรากำลังในโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับเรื่องไปดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แล้ว

๙. การเรียกร้องสิทธิและขอความเป็นธรรมแก่กลุ่มชมรมลูกจ้าง สพป. แม่ฮ่องสอน

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการได้มีแนวทางแก้ไขเยียวยาให้แก่ผู้ร้องเรียนเรียบร้อยแล้ว

๑๐. ขอคืนตำแหน่งภาระโรงให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากร

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งอยู่ในขอบข่ายหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น คณะกรรมการ จึงมีมติส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจ และแจ้งผลการดำเนินการมายังคณะกรรมการเพื่อทราบต่อไป

๑๑. เรื่องร้องเรียนร่างพระราชกฤษฎีกาลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ที่รัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้มีมติให้นำส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑๒. เรื่องร้องเรียนขอให้ทบทวนแก้ไขร่างพระราชกฤษฎีกาลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ความเหลื่อมล้ำและเลือกปฏิบัติต่อโรงเรียนเอกชนนอกระบบ (บางประเภท)

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้มีมติให้นำส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเพื่อพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑๓. เรื่องร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนอย่างรุนแรงในการตรวจลงตรา (VISA) ให้นักเรียนและครูชาวต่างชาติของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการมอบหมายให้ นายพิศาล มาณวพัฒน์ กรรมการ ให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินการเสนอเรื่องร้องเรียนพร้อมข้อมูลหลักฐาน เหตุผล หรือความจำเป็นในการขอรับการตรวจลงตรา (Visa) ให้นักเรียนและครูชาวต่างชาติในแต่ละกรณีต่ออธิบดีกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ และประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ร้องเรียน ในฐานะประธานฝ่ายการศึกษานอกระบบ สมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และคณะ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑๔. ขอความเป็นธรรมและขอให้ยกเลิกกรณีการสรรหาผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้เชิญเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาให้ข้อมูลและขอให้ นำเรื่องดังกล่าวเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ประกอบกับคณะกรรมการได้มีการตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการสรรหาผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒ แล้ว

๑๕. ขอพิจารณาจัดสรรงบประมาณอุดหนุนค่าอาหารกลางวันนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ สำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้ ๑) จัดทำหนังสือส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ และส่งเรื่องร้องเรียนดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ๒) จัดทำหนังสือไปยังศึกษาธิการจังหวัดที่ดูแลรับผิดชอบ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหากับเรื่องร้องเรียนดังกล่าว และ ๓) จัดทำหนังสือไปยังกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อให้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๑๖. การยุบโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้นำส่งเรื่องไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาทบทวนตามหน้าที่และอำนาจ โดยให้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับขั้นตอนในการที่จะยุบโรงเรียนว่า จะต้องประกอบด้วยความเห็นชอบจากบุคคลทั้ง ๓ ฝ่าย ประกอบด้วย ๑) ครู ๒) ผู้ปกครอง และ ๓) กรรมการสถานศึกษา

๑๗. ขอคืนการบริหาร “คุรุสภา” และ “สำนักงานคณะกรรมการ สกสค.”

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้ประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) และส่งหนังสือแจ้งผลการดำเนินงานไปยังผู้ร้องเรียน ซึ่งผู้ร้องเรียนได้รับหนังสือแจ้งผลการดำเนินงานจากหน่วยงานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๑๘. การถูกเลิกจ้างไม่เป็นธรรม

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจาก คณะกรรมการได้เชิญผู้ร้องและเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล ตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้บริหาร มาให้ข้อมูลต่อที่ประชุมคณะกรรมการ จากนั้น ๑) ได้มอบหมายเลขานุการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ติดตามการดำเนินการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นครราชสีมา แล้วให้ดำเนินการผลการดำเนินการต่อที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อทราบต่อไป ๒) มอบหมายนายอาน กาจกระโทก เลขานุการคณะกรรมการ พิจารณาประกอบแนวทางการแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐

๑๙. ประธานสมาพันธ์ครูอุดรธานีขอความช่วยเหลือโรงเรียนในจังหวัดอุดรธานีที่ถูกฟ้องคดี

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒๐. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแสงสว่าง ตัวแทนโรงเรียนในจังหวัดอุดรธานีที่ถูกฟ้องคดี พร้อมคณะกรรมการขอความช่วยเหลือโรงเรียนในจังหวัดอุดรธานีที่ถูกฟ้องคดี

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒๑. ขอให้เร่งรัด/เยียวยาการจัดอบรมพัฒนาครูโดยใช้หลักสูตรที่ได้การรับรองจากสถาบันคุรุพัฒนา

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒๒. การละเลยและละเว้นการปฏิบัติงานของเลขาธิการสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากผู้ร้องได้มีการยื่นเรื่องร้องเรียนไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และอยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒๓. ขอความอนุเคราะห์สนับสนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขอให้แจ้งผลการพิจารณาไปยังพระครูภาวนาโชติคุณ เพื่อทราบต่อไปแล้ว

๒๔. ขอความเมตตาที่มีคำสั่งติดตามคดีข่มขืน รุมโทรมเด็ก ม. ๒ และ ม. ๔ โรงเรียนดงมอนวิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากเรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของศาลจังหวัดมุกดาหาร

๒๕. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนพรหมานุเคราะห์ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ (ผ่านคณะกรรมการอำนวยการโครงการสมาชิกวุฒิสภาพประชาชน)

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับเรื่องไปดำเนินการแล้ว

๒๖. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกอย ขอรับการสนับสนุนบ่อบาดาลและระบบสุขาภิบาลน้ำดื่มในโรงเรียน (ผ่านคณะกรรมการอำนวยการโครงการสมาชิกวุฒิสภาพประชาชน)

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับเรื่องไปดำเนินการแล้ว

๒๗. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจิกขอรับการสนับสนุนชุดกลองพาเหรด (ผ่านคณะกรรมการอำนวยการโครงการสมาชิกวุฒิสภาพประชาชน)

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับเรื่องไปดำเนินการแล้ว

๒๘. ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยคำวิทยาขอรับการสนับสนุนถังเก็บน้ำประปาหอสูงพร้อมระบบส่งใหม่และชุดลอกบ่อในโรงเรียน (ผ่านคณะกรรมการอำนวยการโครงการสมาชิกวุฒิสภาพประชาชน)

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับเรื่องไปดำเนินการแล้ว

๒๙. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าบ่อ ขอรับความอนุเคราะห์แก้ไขปัญหา ๑) ปัญหาการขาดแคลนครู ๒) ปัญหาการขาดแคลนสนามเด็กเล่น ๓) ซ่อมแซมอาคารเรียน ๔) ปัญหาการขาดแคลน ภารโรง (ผ่านคณะกรรมการอำนวยการโครงการสมาชิกวุฒิสภาพประชาชน)

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้ดำเนินการส่งหนังสือขอรับการสนับสนุนชุดกลองพาเหรดไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว

๓๐. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตุ้มขอรับความอนุเคราะห์แก้ไขปัญหา ๑) ขาดแคลนเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น ๒) ขาดแคลนอาคารอนุบาล ๓) ขาดครู ตำแหน่งรายเดือนเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนนักภารโรง ๔) ขอความอนุเคราะห์ดินเพื่อถมบ่อน้ำหลังอาคารเรียน (ผ่านคณะกรรมการอำนวยการโครงการสมาชิกวุฒิสภาพประชาชน)

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้ดำเนินการส่งหนังสือขอรับการสนับสนุนชุดกลองพาเหรดไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว

๓๑. ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมานุเคราะห์ ขอรับการสนับสนุนตรวจสอบโครงสร้าง และงบประมาณซ่อมแซมอาคารเรียน (ผ่านคณะกรรมการอำนวยการโครงการสมาชิกวุฒิสภาพประชาชน)

ผลการพิจารณา : ยุติเรื่อง เนื่องจากคณะกรรมการได้ดำเนินการส่งหนังสือขอรับการสนับสนุนชุดกลองพาเหรดไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว

๓๒. ครูวิทยาลัยบุรีรัมย์ และคณะร้องทุกข์การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของนายกสภาสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๕

ผลการพิจารณา : อยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงาน

- **การจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา**

จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา จำนวน ๗ ฉบับ ดังนี้

- ๑) รายงานการพิจารณาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค
- ๒) รายงานผลการพิจารณาศึกษารายงานประจำปี ๒๕๖๒ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
- ๓) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหารการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย
- ๔) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) สำหรับอาชีวศึกษาโดยเน้นรูปแบบทวิภาคี
- ๕) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์ประเด็นการจัดการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษา
- ๖) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาเอกชนในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย
- ๗) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคต

- **การเดินทางไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/หารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

- การประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ประเด็น “ทิศทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และเรื่องสำคัญเร่งด่วน เพื่อบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ภายในปี ๒๕๖๕” เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุม หมายเลข ๕๒๑ ชั้น ๒ อาคาร ๕ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ส่วนที่ ๒

สรุปผลการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการธิการ ๑ ปี

๑. ด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

คณะกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

นางกอบกุล อากาศ ณ อยุธยา
ประธานคณะกรรมการ
พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ
และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและจัดทำ
และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

รายนามคณะกรรมการและรายนามที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. พลเอก ประสาท สุขเกษตร
๒. นายพีระศักดิ์ พอจิต
๓. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์
๔. นายสวัสดิ์ ภู่ทอง
๕. รองศาสตราจารย์ชัยยุทธ ปัญญาสวัสดิ์สุทธิ์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ
๗. นางกัลยา คุรุจิตโกศล
๘. นายภวัต ตั้งตรงจิตร
๙. นายธนิต ชั่งถาวร
๑๐. นายเพิ่มสิน เอียดเอื้อ
๑๑. นายกิติชัย วงษ์เจริญสิน
๑๒. นายรัชพล สุวรรณโชติ
๑๓. นายถนัด บุญชัย

อนุกรรมการ

๑. นางกอบกุล อากาศ ณ อยุธยา
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
๓. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์

ประธานคณะกรรมการ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

๔. นางสุนี จีงวิโรจน์	อนุกรรมการ
๕. นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์	อนุกรรมการ
๖. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	อนุกรรมการ
๗. รองศาสตราจารย์จิรุตม์ ศรีรัตนบัลล์	อนุกรรมการ
๘. นายไกรยศ ภัทราวาท	อนุกรรมการ
๙. นายสายสิทธิ์ เจตสิกทัต	อนุกรรมการ
๑๐. นางสาวณัฐิกา นิตยาพร	อนุกรรมการ
๑๑. นายชาญชัย มาณจักร์	อนุกรรมการ
๑๒. นางสาวทิฆัมพร แรงเขตรการ	อนุกรรมการและเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการ

๑. พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้อง และตามแนวทางที่คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ กำหนด

๒. จัดทำผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ แนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา เพื่อพิจารณาเสนอไปยังคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรายงานให้วุฒิสภาทราบ ดังนี้

๒.๑ รายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา ทุกสามเดือนตามมาตรา ๒๗๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒.๒ รายงานผลสรุปการดำเนินการประจำปีตามแผนปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอต่อวุฒิสภามาตรกกฎหมาย

๒.๓ รายงานเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาหรือยุทธศาสตร์ชาติ ที่ต้องนำเสนอตามกฎหมาย

๓. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

ทั้งนี้ กรอบหน้าที่และอำนาจสำคัญดังกล่าวข้างต้นคณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไว้เพื่อให้ดำเนินการกึ่งเป็นการเฉพาะที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้วุฒิสภามาตรา ๒๖๙ มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน”

ประกอบกับข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) กำหนดให้ “คณะกรรมการ การศึกษามีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหา

ข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศ ทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง”

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๗๗ กำหนดให้ “ให้คณะกรรมการธิการสามัญ ตามข้อ ๗๘ วรรคสอง ดำเนินการจัดทำผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเร่งรัดการปฏิรูป ประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางที่ คณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ชาติกำหนด โดยประสานงานกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรายงานให้วุฒิสภารายต่อไป ภายในระยะเวลา ดังนี้

(๑) รายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา ทุกสามเดือนตามมาตรา ๒๗๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต้องเสนอภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภามาข้อ ๗๘ วรรคสอง ได้รับรายงาน

(๒) รายงานผลสรุปการดำเนินการประจำปีตามแผนปฏิรูปประเทศและตามยุทธศาสตร์ชาติ ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอต่อวุฒิสภามาตามกฎหมาย ต้องเสนอภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภามาข้อ ๗๘ วรรคสอง ได้รับรายงาน

(๓) รายงานเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาหรือยุทธศาสตร์ชาติที่ต้อง นำเสนอตามกฎหมาย ต้องเสนอโดยเร็ว”

ความสำคัญของการพิจารณาศึกษา

การดำเนินการกิจด้านการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานั้น เป็นตามกรอบหน้าที่ และอำนาจที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และข้อบังคับ การประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูป ประเทศด้านการศึกษา ตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๗ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๖๕ ทั้งนี้ ภายในช่วงเวลา ๕ ปี (นับแต่ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

ประเด็นการปฏิรูปด้านการศึกษา และการติดตาม

การดำเนินการกิจด้านการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในความรับผิดชอบหลัก ได้แก่ ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑) แผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- ๑.๑) ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ ๒๑
- ๑.๒) เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่
- ๑.๓) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท
- ๑.๔) พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๑.๕) สร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

๒) แผนย่อยการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- ๒.๑) พัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญา
- ๒.๒) สร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุนที่เหมาะสม สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

คณะอนุกรรมการได้ติดตามการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้” จำนวน ๔๙๘ โครงการ/กิจกรรม โดยเป็นโครงการ/กิจกรรมที่ค่อนข้างสอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดตามแผนแม่บท และอาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บท รวมทั้งเป็นโครงการ/กิจกรรมที่ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานค่อนข้างส่งผลกระทบต่อเป้าหมายหรือก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในวงกว้าง จำนวน ๑๐ โครงการ โดยสรุปผลการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดฯ ได้ดังนี้

๑) แผนย่อยที่ ๑ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่

แนวทางการพัฒนาที่ ๑.๑ ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ (จำนวน ๖ โครงการ) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ได้แก่

๑.๑.๑) โครงการพัฒนาระบบประชุมทางไกลและผลิตรายการเพื่อการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดผลกระทบที่ดี คือ สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพร้อมในการให้บริการช่องทางสื่อสาร ได้แก่ ทางสถานีโทรทัศน์การศึกษาขั้นพื้นฐาน และระบบประชุมทางไกลวิดีโอคอนเฟอเรนซ์เพื่อการบริหารจัดการศึกษา การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่สื่อการแจ้งข่าวสาร การติดตามงานเร่งด่วน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพร้อมทางด้านการถ่ายทำ บันทึก ตัดต่อ สื่อให้มีรูปแบบพร้อมที่จะเผยแพร่สื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ครู นักเรียน ครูและประชาชน มีช่องทางการสืบค้นและแลกเปลี่ยนแนวคิดทางการศึกษาได้สะดวก รวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๒) โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เกิดผลกระทบที่ดี คือ บุคลากรผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พื้นที่นำร่องมีการรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาครบทั้ง ๖ พื้นที่ พื้นที่ละ ๑ เล่ม รวมจำนวน ๖ เล่ม ดำเนินการถอดบทเรียนการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และจัดทำหนังสือหลักการและแนวคิดการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม เผยแพร่ให้กับสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดนำไปใช้ประโยชน์ เรียบร้อยแล้วจัดตั้งทีมงานสื่อสารขับเคลื่อนงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทั้ง ๘ จังหวัด จังหวัดละ ๒ คน รวม ๑๖ คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดทำช่องทางการสื่อสารเพื่อขับเคลื่อนงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาผ่านเว็บไซต์ www.edusandbox.com และ facebook.com/EducationSandbox

๑.๑.๓) โครงการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development) เกิดผลกระทบที่ดี คือ ครูผู้สอน มีความรู้และความเข้าใจ ในการนำแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมอนเตสซอรี ไปสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพงานด้านวิชาการในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินโครงการและสามารถกำกับติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๔) โครงการพัฒนาครูแกนนำภาษาอังกฤษระดับภูมิภาค (Boot Camp) เกิดผลกระทบที่ดี คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง ๒๒๕ เขต ที่ผ่านการอบรมมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เพียงพอ ในการใช้ภาษาอังกฤษ ในระดับที่เทียบเคียงกับมาตรฐานสากล และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และการวัดประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพ

๑.๑.๕) โครงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เกิดผลกระทบที่ดี คือ สามารถบูรณาการกิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติ เป็นสื่อกลางในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และพัฒนาเนื้อหาสาระให้มีความทันสมัยก้าวสู่มาตรฐานสากล

๑.๑.๖) โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เกิดผลกระทบที่ดี คือ สามารถจัดให้มีการให้ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครอง (Political Education) วัฒนธรรมทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Civic Education) ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เช่น การจัดฝึกอบรม การสัมมนา การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น รวมทั้งควรจัดให้มีกิจกรรมนอกห้องเรียน และพัฒนาสื่อมวลชนด้วย

แนวทางการพัฒนาที่ ๑.๒ เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ จำนวน ๑ โครงการ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

- **โครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา** เกิดผลกระทบที่ดี คือ มีแนวทางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบที่สอดคล้องเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ อย่างน้อย ๑ แนวทาง มี Supervisor Teams ระดับจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางการบูรณาการด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่และสถานศึกษาที่ได้รับการนิเทศติดตามและประเมินผลตามแนวทางที่พัฒนาขึ้น มีร้อยละของนักเรียนที่คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในแต่ละวิชา ผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนาที่ ๑.๓ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ **ทุกประเภท** จำนวน ๒ โครงการ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ ได้แก่

๑.๓.๑) โครงการธรรมาภิบาลครู เกิดผลกระทบที่ดี คือ ครูสามารถทำการสอนได้เต็มเวลา โดยไม่ต้องทำงานอื่นนอกจากการสอน จึงทำให้ได้นักเรียนคนไทยที่เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

๑.๓.๒) โครงการครูผู้ทรงคุณค่าแห่งแผ่นดิน เกิดผลกระทบที่ดี คือ สถานศึกษามีครูดี ครูเก่ง ที่มีผลการสอนในเชิงประจักษ์มีจิตวิญญาณของความเป็นครูสูง และเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับครูจากรุ่นสู่รุ่น

๒) แผนย่อยที่ ๒ การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

แนวทางการพัฒนาที่ ๒.๑ พัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญา จำนวน ๑ โครงการ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย) ได้แก่

- **โครงการห้องเรียนกีฬา** เกิดผลกระทบที่ดี คือ

๑. นักเรียนโครงการห้องเรียนกีฬา ในโรงเรียนโครงการห้องเรียนกีฬา จำนวน ๙ แห่ง ได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่ความเป็นเลิศด้านกีฬาและวิชาการ ตามแนวทางของโครงการห้องเรียนกีฬาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๘ คน (ข้อมูล ณ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๒)

๒. นักเรียนโครงการห้องเรียนกีฬา ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเก็บตัวฝึกซ้อมในทีมเยาวชนทีมชาติไทยในทุกชนิดกีฬา

๓. นักเรียนโครงการห้องเรียนกีฬา รุ่นที่ ๑ (โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม โรงเรียนสารคามพิทยาคม และโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่) ที่เข้ารับการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ในจำนวนนี้ สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน ๑๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๗๗

๔. นักเรียนโครงการห้องเรียนกีฬาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะทางกายโดยใช้หลักของวิทยาศาสตร์การกีฬาและโภชนาการตามมาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางด้านกีฬา และจากการเก็บข้อมูล ณ เดือนเมษายน ๒๕๖๒ (ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๑) พบว่า ค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางกายของนักเรียนโครงการห้องเรียนกีฬาเป็นไปตามเกณฑ์ที่โครงการกำหนด

**สรุปผลการวิเคราะห์การดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้”**

ผลสรุปการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่มีความสอดคล้องและสนับสนุนประเด็นตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้” ส่วนมากอยู่ในระดับมาก จำนวน ๗ โครงการ (ร้อยละ ๗๐) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๓ โครงการ (ร้อยละ ๓๐)

ผลสรุปการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) และระดับปานกลาง จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) โครงการ/กิจกรรมที่มีประสิทธิผลส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน ๗ โครงการ (ร้อยละ ๗๐) และมีการบูรณาการกับหน่วยงาน/ภาคส่วนอื่น/การมีส่วนร่วมส่วนมากอยู่ในระดับน้อย จำนวน ๖ โครงการ (ร้อยละ ๖๐)

ผลสรุปการดำเนินโครงการที่มีก่อให้เกิดผลกระทบที่ดีต่อเป้าหมายประเด็นปฏิรูปประเทศส่วนมากอยู่ในระดับมาก จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) และระดับปานกลาง จำนวน ๕ โครงการ (ร้อยละ ๕๐) และผลการดำเนินงานส่งผลที่ดีอย่างยั่งยืนในระยะยาวส่วนมากอยู่ในระดับระดับปานกลางจำนวน ๘ โครงการ (ร้อยละ ๘๐)

**สรุปสถานะโครงการ/กิจกรรมตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น
“การพัฒนาการเรียนรู้”**

๑. โครงการที่ ควรมีการดำเนินต่อไป (Continue) จำนวน ๖ โครงการ (ร้อยละ ๖๐)

จำแนกเป็น

แผนย่อยที่ ๑ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง
ในศตวรรษที่ ๒๑ (จำนวน ๕ โครงการ) ดังนี้

- ๑.๑ โครงการพัฒนาระบบประชุมทางไกลและผลิตรายการเพื่อการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๑.๒ โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
- ๑.๓ โครงการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development)
- ๑.๔ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
- ๑.๕ โครงการบูรณาการครบวงจร

แผนย่อยที่ ๒ การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย (จำนวน ๑ โครงการ)
คือ โครงการห้องเรียนกีฬา

๒. โครงการควรปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินการ (Change) เพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลในการดำเนินการ จำนวน ๔ โครงการ (ร้อยละ ๔๐) จำแนกเป็น

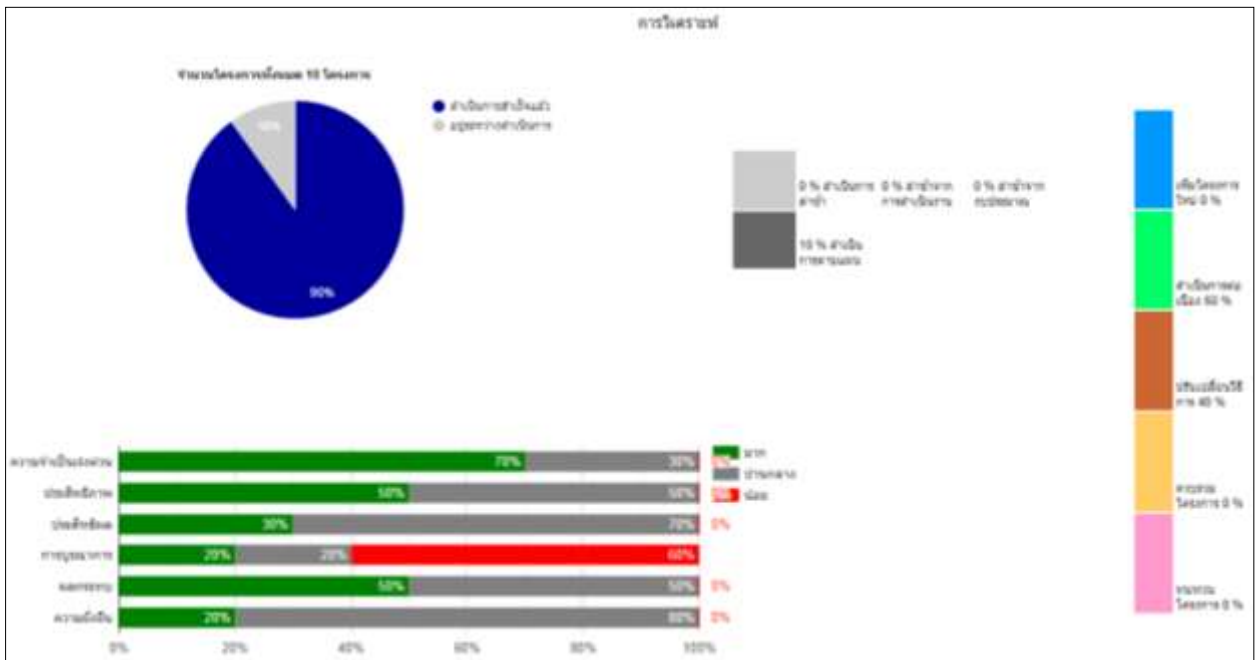
แผนย่อยที่ ๑ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง
ในศตวรรษที่ ๒๑ (จำนวน ๔ โครงการ)

- ๒.๑ โครงการพัฒนาครูแกนนำภาษาอังกฤษระดับภูมิภาค (Boot Camp)
- ๒.๒ โครงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

๒.๓ โครงการ Coaching Teams เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

๒.๔ โครงการครูผู้ทรงคุณค่าแห่งแผ่นดิน

ทั้งนี้ ปรากฏตามแผนภาพ Dashboard แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ การดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้” ดังต่อไปนี้

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะฯ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในส่วนสนับสนุน ได้แก่

๑) ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

- แผนย่อยการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่ โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และสถาบันวิชาการ

๒) ประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

- แผนย่อยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเสริมสร้างจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองที่ดี โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- (๑) ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเรียนรู้ในครอบครัว
- (๒) บูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม
- (๓) สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางศาสนาเพื่อเผยแพร่หลักคำสอนที่ดี
- (๔) ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
- (๕) การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๓) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

๓.๑) แผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย โดยมีแนวทาง

การพัฒนา ดังนี้

- (๓.๑.๑) จัดให้มีการเตรียมความพร้อมทั้งสุขภาพ เจตคติ ความรู้ และทักษะ ให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์
- (๓.๑.๒) จัดให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพที่ดีและสมวัย
- (๓.๑.๓) จัดให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ สมรรถนะและคุณลักษณะ ที่ดีที่สมวัยทุกด้าน

๓.๒) แผนย่อยการพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- (๓.๒.๑) จัดให้มีการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑
- (๓.๒.๒) จัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี
- (๓.๒.๓) จัดให้มีการพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน
- (๓.๒.๔) จัดให้มีการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ
- (๓.๓.๕) ส่งเสริมและสนับสนุนระบบบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อกัน ระหว่างระบบสาธารณสุขกับโรงเรียน หรือสถานศึกษา

๓. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ผลการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน ๗ เรื่อง ประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๒๙ ประเด็น และมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๑๓๑ กิจกรรม โดยการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน ๗ เรื่อง ดังนี้

การปฏิรูปเรื่องที่ ๑	การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายลำดับรอง
การปฏิรูปเรื่องที่ ๒	การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
การปฏิรูปเรื่องที่ ๓	การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
การปฏิรูปเรื่องที่ ๔	การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์
การปฏิรูปเรื่องที่ ๕	การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนอง การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
การปฏิรูปเรื่องที่ ๖	การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน
การปฏิรูปเรื่องที่ ๗	การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉม ด้วยระบบดิจิทัล

ผลการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ

การปฏิรูปเรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายลำดับรอง

แม้ว่าแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้กำหนดระยะเวลาเพื่อให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ คือ ไตรมาส ๔ ปี ๒๕๖๓ แต่เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. มีสถานะเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศซึ่งบัญญัติถึงทิศทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งความล่าช้า ในกระบวนการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาภาพรวม ในภาคส่วนต่าง ๆ อีกทั้งยังกระทบต่อร่างพระราชบัญญัติด้านการศึกษาที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อาทิ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. และร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ พ.ศ. พร้อมกับเร่งจัดทำกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. นั้น ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยเร็ว พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนเรื่องสำคัญเร่งด่วนจำนวน ๕ เรื่อง ที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ประกอบด้วย

ประเด็นที่ ๑ ปฏิรูประบบการศึกษา และการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายลำดับรอง (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๑)

ประเด็นที่ ๒ ปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๓) โดยเร่งรัดการส่งเสริมโอกาสและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนทุกระดับ ทั้งในระบบและนอกระบบให้เป็นไปอย่างเสมอภาคและทัดเทียมกัน โดยเฉพาะบุคคลผู้พิการผู้ที่มีความสามารถพิเศษและบุคคลที่มีความต้องการดูแลเป็นพิเศษ และจำเป็นต้องเร่งรัดการส่งเสริมและสนับสนุนครูและโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ยังขาดแคลนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

ประเด็นที่ ๓ ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู และอาจารย์ (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๔) โดยสร้างระบบและกลไกการผลิต การใช้ และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละภูมิภาค ส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู อาทิ ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการส่งเสริมมาตรฐานจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพครู และคุณภาพชีวิตของครู ด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพแก้ไขปรับปรุง

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาค่าตอบแทน การได้รับวิทยฐานะและการเลื่อนวิทยฐานะของครูให้เหมาะสม เพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจให้คนดีคนเก่งเข้ามาเป็นครู

ประเด็นที่ ๔ การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๕) โดยการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยเฉพาะการจัดทำสมรรถนะหลัก (Core Competency) ซึ่งจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและบริบทของผู้เรียน ในสถานศึกษาแต่ละประเภท รวมทั้งจำเป็นต้องกำหนดระบบหรือวิธีให้สอดคล้องรองรับกับการกำหนดสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะและธรรมชาติของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันตามกลุ่มเป้าหมายที่มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ ทั้งดนตรี ศิลปะ กีฬา และสอดคล้องกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชา รวมทั้งควรกำหนดวิธีการถ่ายโอนและเทียบโอนหน่วยกิตการศึกษาที่เหมาะสมรองรับกับการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะดังกล่าว มุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของคนในชาติด้วยแนวทางสำคัญ ดังนี้

- (๑) หลักทฤษฎีปัญหา
- (๒) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
- (๓) การจัดการเรียนการสอนทางไกลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิต
- (๔) กระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา
- (๕) การอาชีวศึกษารูปแบบใหม่เพื่อคนทุกช่วงวัยโดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และมีงานทำ เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศสู่การยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับนานาชาติ

นอกจากนี้ จำเป็นต้องปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการวัด และประเมินผล (ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน) เน้น Active Learning ที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้งพัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ถึงการดำรงความเป็นพลเมืองของประเทศที่มีความเข้าใจถึงพื้นฐานประวัติศาสตร์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศิลปะและวัฒนธรรม พร้อมทั้งพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนให้เป็นคนดีของสังคม มีวินัย และภูมิใจในชาติ เชื่อมโยงไปถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งต่อยอดไปถึงการเป็นพลเมืองของประเทศและพลเมืองโลกที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมส่วนรวม

ประเด็นที่ ๕ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๖) โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาโดยมอบความไว้วางใจให้สถานศึกษาและชุมชนได้มีโอกาสบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ ๔ ด้าน ทั้งด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง คล่องตัวและสามารถดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องส่งเสริมระบบการบริหารงบประมาณให้เอื้อต่อการดำเนินงานให้เอื้อต่อการดำเนินงานและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอที่จะผลักดันให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง พร้อมกันนี้ สำนักงาน ก.ค.ศ. จำเป็นต้องเร่งผลักดันการดำเนินการจัดระบบการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการอย่างจริงจังและเข้มแข็งเพื่อรองรับกระบวนการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา นอกจากนี้ สถานศึกษา

จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับการกระจายอำนาจที่ต้องมาพร้อมกับความรับผิดชอบและรับชอบเพื่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการซึ่งจะส่งที่ดีต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาของผู้เรียน และจัดระบบนิเวศรอบสถานศึกษาเอื้อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งระบบบริหารงานบุคคล ระบบการคลังและการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏผังกลไกการขับเคลื่อนให้การปฏิรูปประเทศด้านศึกษابرลุเป้าหมาย

(ผังกลไกการขับเคลื่อนให้การปฏิรูปประเทศด้านศึกษابرลุเป้าหมาย)

พร้อมกันนี้ ประกอบกับหน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีผลใช้บังคับโดยเร็ว พร้อมกับส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และส่งเสริมให้คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

การปฏิรูปเรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน

การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน มาตรา ๕๔ กำหนดให้ “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” แต่ปัจจุบันยังพบเห็นเด็กเร่ร่อน เด็กออกกลางคัน และเด็กด้อยโอกาสจนระบบการศึกษาจำนวนมาก ประกอบกับในปัจจุบันสังคมไทยส่วนใหญ่เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกหย่าร้าง เด็กถูกคุกคามทางเพศเป็นจำนวนมาก เด็กยังไม่มีสุขภาพและสุขภาวะที่ดี

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถเข้าถึงและได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม

มีคุณภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการดูแลเด็กตั้งแต่แม่เริ่มตั้งครรภ์ พัฒนาศูนย์ดูแลเด็กเล็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันได้ระหว่างหน่วยงาน มีกลไกขับเคลื่อน และบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและเป็นเอกภาพ โดยเฉพาะการดูแลเด็กเริ่มตั้งแต่ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

การปฏิรูปเรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส ในทุกภาคส่วนของสังคมได้มีความเสมอภาคในโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพ และเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงเสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริง เพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันได้มีกฎหมายสำคัญที่เป็นเครื่องมือในการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งสามารถส่งเสริมและผลักดันให้การดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมาย

แต่ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มีความด้อยโอกาสและมีความยากจนที่สุดอย่างแท้จริง อาทิ เด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล เด็กเร่ร่อน เด็กชายขอบ บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ รวมทั้งเร่งเสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริง เพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน

การปฏิรูปเรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้ความสำคัญกับการกำหนดแผนการผลิตและพัฒนาครู ตามความต้องการของประเทศ (demand-side financing) เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ส่งเสริมให้คนเก่ง คนดี มีจิตวิญญาณความเป็นครูให้เข้ามาเป็นครู ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาร่วมกับสถาบันผลิตครูที่มีคุณภาพ เนื่องจากครูต้องมีคุณภาพเพื่อให้มีพื้นฐานการสอนเด็กนักเรียนให้มีความดีและมีความเก่ง โดยเร่งสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู ส่งเสริมเส้นทางความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ การพิจารณากำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ประสิทธิภาพในการสอนและผลลัพธ์ในการพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนทุนการศึกษาการพิจารณาเลื่อนวิทยฐานะครู ซึ่งควรปรับเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นเอกสารมาเป็น การวัดความเชี่ยวชาญในการพัฒนาการศึกษา คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพในการผลิตครูเพื่อให้ผู้รับทุนเข้าศึกษา เพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของประเทศ

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะของตนเองเพื่อใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน พร้อมกับเร่งสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมในการพัฒนาแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดารให้ได้รับความสะดวกในการพัฒนา รวมทั้งจำเป็นต้องจัดให้มีระบบงานในการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐให้เป็นระบบที่มีการดำเนินการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสม

เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ สร้างระบบและกลไกการผลิต การใช้ และการพัฒนาวิชาชีพครู อย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละภูมิภาค ส่งเสริมการดำเนินงาน ขององค์กรวิชาชีพครู อาทิ ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและ บุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการส่งเสริมมาตรฐานจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพครู และคุณภาพชีวิตของครู ด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพ แก่ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณา ค่าตอบแทน การได้รับวิทยฐานะและการเลื่อนวิทยฐานะของครูให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจให้คนดี คนเก่ง เข้ามาเป็นครู

การปฏิรูปเรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่

๑. การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองในศตวรรษที่ ๒๑ นั้น สะท้อนหลักการสำคัญ ที่ปรากฏในมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น เรื่องของหลักสูตรการศึกษาต้องมีความ ยืดหยุ่นเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มสถานศึกษา และสามารถปรับเปลี่ยนตามความ ต้องการของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาทักษะ Soft Skills ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ตามสถานการณ์ของประเทศและสถานการณ์โลก

๒. ควรวิเคราะห์และทบทวนการกำหนดรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อการผลิตคนให้สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งวัฒนธรรมการพึ่งพา ตนเองจะเป็นแนวโน้มความนิยมของโลกซึ่งมุ่งเน้นการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชาสู่เป้าหมายความ ยั่งยืนของโลก ด้วยการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งปัจจุบันสาธารณรัฐ ประชาชนจีนและสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้จัดทำระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเอง ส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายในประเทศ ผลิตเองใช้เองภายในประเทศลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ ลดการส่งออก ดังนั้น เรื่องดังกล่าวนี้ เชื่อมโยงไปยังระบบการศึกษาในอนาคตของไทยที่ต้องเร่งปฏิรูปหลักสูตร และระบบการเรียนรู้ซึ่งหลักการ จัดการศึกษาต้องเปลี่ยนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา

๓. การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นเรื่องของคุณภาพและสุขภาพที่ปลอดภัยของผู้เรียน เป็นสำคัญ สถานศึกษาในระดับต่าง ๆ จำเป็นต้องจัดให้มีระบบคุ้มครองด้านความปลอดภัย สุขภาพ และ สวัสดิภาพอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นคนดีของ สังคม มีวินัยและภูมิใจในชาติ ควบคู่กัน

๔. ควรมุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถของประเทศ ซึ่งขีดความสามารถ ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับคน คือ โดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และมีงานทำ เพื่อตอบสนองความ ต้องการของประเทศสู่การยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับ นานาชาติ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจของประเทศอันมาจากคุณภาพของกำลังคน อาชีวศึกษาที่มีทักษะและสมรรถนะวิชาชีพขั้นสูงที่เกิดจากการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ที่ชัดเจน สถานศึกษาอาชีวศึกษาผลิตและพัฒนาากำลังคนจะต้องมีทิศทางในการผลิตและพัฒนาากำลังคนให้ ตอบสนองของสถานประกอบการและแหล่งที่ต้องการใช้แรงงาน ซึ่งแนวทางการผลิตกำลังคนมี ๒ แนวทาง ได้แก่ การผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองสังคม และการผลิตกำลังคนตามความต้องการที่แท้จริงซึ่งการผลิต บัณฑิตต้องมีความชัดเจน ต้องมีการปฏิรูปการอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง

๕. จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นองค์กรกลางเพื่อพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้ง การจัดทำส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนติดตามผล ซึ่งการดำเนินการนี้จำเป็นต้องรอกกระบวนการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ในระยะต่อไป

๖. กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการปฏิรูปโครงการเรียนรู้ของหน่วยงานที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ โดยการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นเพื่อฝึกอบรมวิชาชีพให้กับเด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหมายในการสร้างคนดี มีอาชีพ มีงานทำ และคืนคนดีให้แก่สังคม

การปฏิรูปเรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

๑. กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังสามารถใช้ได้แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่บางส่วน โดยเฉพาะกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการโดยให้มีศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่อำนาจการบังคับบัญชาไม่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติจริง กล่าวคือ ศึกษาธิการจังหวัดมีอำนาจเรื่องการบริหารงานบุคคลของครูในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาครูในเขตพื้นที่การศึกษานั้นแต่ไม่มีอำนาจในการบริหารงานบุคคล การโยกย้าย การบรรจุแต่งตั้ง การให้ความดีความชอบ ซึ่งจะเป็นอำนาจของศึกษาธิการจังหวัด ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถปฏิรูปให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ จึงเห็นควรเร่งทบทวนและปรับแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งยังปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงาน

๒. ควรปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการโดยแบ่งแยกหน้าที่และอำนาจเพื่อรองรับรูปแบบใหม่ที่แยกความรับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุนต่าง ๆ (Supporter) และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ธรรมชาติรับผิดชอบต่อการสนับสนุนสถานศึกษาและมีบทบาท หน้าที่และอำนาจสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งส่งเสริมการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่เล็กกลง โดยคงไว้ซึ่งหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบาย (Policy) ส่วนสำนักงาน ระดับกรมมีหน้าที่และอำนาจในการติดตามกำกับดูแล (Regulator) ส่วนจังหวัดหรือพื้นที่มีหน้าที่และอำนาจดูแลสนับสนุนต่าง ๆ (Supporter) และสถานศึกษามีหน้าที่ในการปฏิบัติโดยมีหน้าที่และอำนาจในการตัดสินใจดำเนินงานในบริบทของแต่ละสถานศึกษา (Operator)

๓. กฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองที่มีผลบังคับใช้มาแล้วยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น จึงเห็นควรเร่งทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพการบังคับใช้กฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ (มาตรา ๑๙ เกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษายังขาดสัดส่วนของผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจมอบหมายและการบังคับบัญชาระหว่างผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับผู้อำนวยการสถานศึกษา)

การปฏิรูปเรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบ

ดิจิทัล

๑. การพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล สามารถสะท้อนความสำคัญได้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งประชาชนภายในประเทศทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างคล่องแคล่ว รวมทั้งจากการทดลองจัดการเรียนการสอนระบบออนไลน์และออนแอร์ในช่วงก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ แม้จะมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับอุปกรณ์ แต่ครูและผู้บริหารพยายามแก้ไขปัญหาลงมือด้วยดี

ดังนั้น จึงควรมีการสานต่อการดำเนินการดังกล่าวโดยมุ่งเน้นการสนับสนุนการลงทุนจากรัฐบาลเพื่อส่งเสริมให้การปฏิรูปการศึกษาสามารถดำเนินการได้ตรงประเด็น และพัฒนาอย่างก้าวไกลได้ในอนาคต ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยเร่งรัดแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และสร้างเสริมคุณภาพการศึกษาทั้งระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล หรือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษ อันเป็นการสร้างพลังให้กับผู้เรียน ครู และโรงเรียน

๒. ควรจัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่ควบคู่กับการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ New Normal เพราะหลักสูตรเดิมเน้นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน (School-based Management : SBM)

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องประยุกต์การจัดทำแผนการเรียนดิจิทัลแพลตฟอร์มใหม่เพื่อจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ รวมทั้งสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนเพื่อให้คนทุกช่วงวัยนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เกิดเครือข่ายทั่วประเทศ ในลักษณะผสมผสาน (Blended Learning) ทั้งหนังสือเรียน สื่อดิจิทัล และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะฯ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา ในส่วนสนับสนุน ได้แก่

๑. แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

ประเด็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีพันธกิจ ดังนี้

- การให้การศึกษาและเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของพลเมือง

๒. แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นการเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ โดยมีกลยุทธ์หัวข้อย่อย Productivity ได้แก่

- อุตสาหกรรมการศึกษา
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - อาชีวศึกษา

๓. แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเด็นการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

- การจัดสัมมนาเรื่อง “การรู้เท่าทันสื่อ” ในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัย และในสถานที่สาธารณะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกสถานศึกษาทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัดอย่างต่อเนื่อง

- การบรรจุสาระเกี่ยวกับ “การรู้เท่าทันสื่อ” ให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษา
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและเป็นวิชาพื้นฐานระดับอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านการติดตาม เสนอแนะฯ

๑. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้”

แผนย่อยที่ ๑ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแบบประเมินการวัดผลการดำเนินงานที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นที่ใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะให้ได้มาตรฐานกับหลักสูตรในระบบการศึกษาขั้นนำที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิดหรือทบทวนได้ตรง โดยเน้นการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และสามารถนำมาใช้ต่อยอดในการประกอบอาชีพได้จริง รวมทั้งกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกับการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถาบันอุดมศึกษา ภาควิชาการ ชุมชน และภาครัฐเพื่อเสริมสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและการสร้างนวัตกรรมที่เข้มแข็ง สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พร้อมกันนี้ ควรจัดการเรียนรู้ โดยการปฏิรูปการเรียนรู้และปฏิรูประบบหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง (Active Learning) ซึ่งแต่เดิมเน้นแต่การท่องจำ

(๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการในแต่ละแผนงานเพื่อจัดสรรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และโรงเรียน รวมทั้งภาคีเครือข่ายด้านการวิจัยมาใช้ดำเนินการได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และโรงเรียน รวมทั้งภาคีเครือข่ายด้านการวิจัยมาใช้ดำเนินการได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

(๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูดคัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครู ปฏิรูประบบการผลิตครูยุคใหม่โดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของวิชาชีพครูที่สามารถสร้างทักษะในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และมีครูที่ชำนาญในด้านการสอนภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ ที่ได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ ในจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน พร้อมกับปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินโครงการเพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการในส่วนของพัฒนาศักยภาพครูในระดับเป็นวิทยากรสำหรับกลุ่ม Master Trainer และวิทยากรแกนนำให้สามารถดำเนินการจัดอบรมในรูปแบบ Communicative approach ได้ด้วยตนเองแบบยั่งยืน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและแนวทางการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและพัฒนาและจัดทำระบบ Digital Platform ให้รองรับการรายงานผลการดำเนินโครงการ นอกเหนือจากการนิเทศโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อลดงบประมาณเวลา และบุคลากรในการดำเนินโครงการ

(๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับแผนการดำเนินการในระยะต่อไปเพื่อรองรับกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทั้งในส่วนของงบประมาณ

และแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และประชาชน ในพื้นที่ทุรกันดาร และพื้นที่ห่างไกลได้รับประโยชน์จากการจัดทำสื่อการเรียนการสอนดังกล่าวได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนควรเป็นอำนาจของแต่ละพื้นที่ซึ่งควรดำเนินการด้านการจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ แต่ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์กลางของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ หากพื้นที่ใดมีความพร้อมในการจัดการศึกษาและไม่มีความเสี่ยงจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เห็นควรกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นอกจากนี้ หากสามารถกระจายอำนาจในการพัฒนาการเรียนรู้ออกจากส่วนกลางไปยังแต่ละพื้นที่ ทั้งโรงเรียน อำเภอ ตำบล และหน่วยงานที่รับผิดชอบนั้น โดยให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้อย่างอิสระและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ก็จะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการ ประกอบกับควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ควบคู่กันด้วย

(๕) ควรพิจารณากำหนดหลักการสำคัญตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ซึ่งเป็นหลักการที่ส่งเสริมให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้อาจได้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นหัวใจสำคัญการจัดการศึกษาของประเทศและเป็นหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศแต่ไม่ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมในแผนแม่บทฯ

แผนย่อยที่ ๒ การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เห็นควรพัฒนาระบบบริหารจัดการกลไกการคัดกรองและการส่งต่อเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพทั้งเรื่องของกีฬา ดนตรี และศิลปะศึกษา ซึ่งมาจากความหลากหลายทางอัจฉริยภาพและการเรียนรู้ของมนุษย์ และสามารถนำไปออกแบบการจัดการศึกษาได้ในระดับนโยบาย การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดทางการศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กและเยาวชนที่มีความเก่งอย่างหลากหลายและสามารถตอบโจทย์ของโลกในอนาคตที่ค่อนข้างซับซ้อน และต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีทั้งความดีและความเก่งที่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาควบคู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลายและสอดคล้องกับทักษะความสามารถของผู้เรียนที่มีอยู่ในหลายด้าน รวมทั้งกำหนดแนวทางการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม และเป็นการวัดผลจากเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้สามารถครอบคลุมทักษะความสามารถของผู้เรียนในแต่ละด้าน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ผู้เรียนตามพหุปัญญา พร้อมกับสร้างเส้นทางความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้อัจฉริยะ” แผนย่อยที่ ๒ “การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย” ควรให้ความสำคัญกับเรื่องของ พหุปัญญาของผู้เรียนที่มีความหลากหลายมีความเก่งในแต่ละด้านซึ่งผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จ ในชีวิตเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงมีอาชีพและมีงานทำได้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับเกียรติคุณทางการศึกษา

๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. หรือร่างกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยเร็ว พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนเรื่องสำคัญ

เร่งด่วนจำนวน ๕ เรื่อง ที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ไว้ในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบด้วย

ประเด็นที่ ๑ ปฏิรูประบบการศึกษา และการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายลำดับรอง

ประเด็นที่ ๒ ปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ประเด็นที่ ๓ ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู

ประเด็นที่ ๔ การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ พร้อมกับมุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของคนในชาติด้วยแนวทางสำคัญ ดังนี้ (๑) หลักพหุปัญญา (๒) การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ (๓) การจัดการเรียนการสอน ทางไกลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิต รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๔) การจัดการกระบวนการศึกษา และการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา และ (๕) การอาชีวศึกษารูปแบบใหม่เพื่อคนทุกช่วงวัยโดยมุ่งเน้น การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และมีงานทำ พร้อมกับพัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ถึงการดำรงความเป็นพลเมืองของประเทศที่มีความเข้าใจถึงพื้นฐานประวัติศาสตร์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศิลปะ และวัฒนธรรม พร้อมทั้งพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนให้เป็นคนดี ของสังคม มีวินัยและภูมิใจในชาติ เชื่อมโยงไปถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งต่อยอดไปถึง การเป็นพลเมืองของประเทศและพลเมืองโลกที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

ประเด็นที่ ๕ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมาย ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ ในการบริหารและจัดการศึกษาโดยมอบความไว้วางใจให้สถานศึกษาและชุมชน

ผลการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด กฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

กฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตามที่สำนักงานพัฒนาการฯ กำหนด มีจำนวนทั้งสิ้น ๗ ฉบับ โดยมีกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่ทั้งนี้ จำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายด้านการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องรองรับกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ อาทิ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ พ.ศ. พร้อมกับเร่งจัดทำกฎหมาย ลำดับรองที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาทั้ง ๔ ฉบับข้างต้น เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย อย่างต่อเนื่องในระยะต่อไป

๒. ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายเจลา พวงมาลัย
ประธานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายนามคณะกรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
๒. นายออน กาจกระโทก
๓. นายพิศาล มาณวพัฒน์
๔. นางสุนี จิงวิโรจน์
๕. นายสันติ รุ่งสมัย
๖. นายสวัสดิ์ บรรจงพาศ
๗. นายสายัณฑ์ รุ่งป่าสัก
๘. นายทรงสิทธิ์ ศิลปอารากุล
๙. นายหงษ์ดี ศรีเสน
๑๐. นายวิเชียร ชูติมาสกุล
๑๑. นายศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ
๑๒. นายประมาณ ฦ พัทลุง
๑๓. นายประพจน์ แยมทิม
๑๔. นายพร รุจน์เวช
๑๕. นางสาวสุภาพร เทพสวัสดิ์

อนุกรรมการ

๑. นายเจลา พวงมาลัย

ประธานคณะกรรมการ

๒. นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นางอุดมลักษณ์ ศิริกุลเลิศรัฐ	อนุกรรมการ
๔. นายประกอบ จิรานุกุลสวัสดิ์	อนุกรรมการ
๕. นายกฤษฎา คำอาจ	อนุกรรมการ
๖. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	อนุกรรมการ
๗. นายนิวัตร วงศ์วิสัย	อนุกรรมการ
๘. นายบรรลือชัย ผิวสานต์	อนุกรรมการ
๙. นางนวลจันทร์ ลักขิตานนท์	อนุกรรมการ
๑๐. นายวีระ มุขพันธ์	อนุกรรมการ
๑๑. นางสาวนงลักษณ์ เรือนทอง	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นางสาวปรียานุช วัจนะคุปต์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการ

๑. พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมประเด็นการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และเร่งรัดประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการศึกษาทางเลือกให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายของรัฐบาล เพื่อพัฒนาและเตรียมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

๓. รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้คณะกรรมการการศึกษา พิจารณาและทราบอย่างต่อเนื่อง

๔. จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามข้อ ๒ เพื่อเสนอแนะและประกอบการพิจารณาต่อคณะกรรมการการศึกษา

๕. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการศึกษามอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

เรื่องที่พิจารณาศึกษา

พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (ฉบับเรื่องเสร็จที่ ๓๓๔/๒๕๖๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)

ความสำคัญของการพิจารณาศึกษา

นับจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี ของความพยายามปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบของประเทศไทย แต่จากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการพบว่า หลายเรื่องประสบผลสำเร็จ อาทิ การปรับโครงสร้างหน่วยงานให้มีเอกภาพยิ่งขึ้น มีการจัดระเบียบบริหารราชการแบบเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้มี

การพัฒนาการศึกษาอย่างบูรณาการและประสานเชื่อมโยงกัน โดยยึดเขตพื้นที่เป็นศูนย์กลาง มีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นองค์การมหาชน เพื่อประเมินคุณภาพภายนอกและรับรองมาตรฐานสถาบันการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกหลายเรื่องที่มีปัญหาต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง และต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งการคิด วิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ขาดคุณธรรมและจริยธรรม ในด้านครู พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ ไม่มีคุณธรรม ไม่ได้คนดี คนเก่ง และใจรักมาเป็นครู ส่วนในด้านการบริหารจัดการ พบว่า ยังไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเป้าหมาย รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้รัฐบาลเล็งเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาของประเทศอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้วิธีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในอนาคต ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ตามที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาเนื้อหาสาระในเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าวแล้วพบว่า บทบัญญัติจำนวนมากมีความเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งยังมีประเด็นเนื้อหาสาระที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมในปัจจุบัน คณะอนุกรรมการจึงเห็นควรว่าต้องมีการดำเนินการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอย่างละเอียดรอบคอบเป็นรายมาตรา เพื่อจะได้จัดทำเป็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ไปยังรัฐบาลเพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำกฎหมายด้านการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญมากต่อระบบการศึกษาของประเทศ เนื่องจากจะเป็นการวางรากฐานที่แข็งแกร่ง มั่นคงให้กับเด็กและเยาวชนในด้านการศึกษาเพื่อจะนำไปต่อยอดในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการดำเนินการศึกษาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. โดยมีการพิจารณาเป็นรายมาตรา เรียงลำดับจากมาตรา ๑ จนถึงมาตรา ๑๐๓ ซึ่งมีรายละเอียดการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

๑. มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ตลอดจนเฝ้าอำนวยความสะดวก ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้และมีสมรรถนะด้านต่าง ๆ และให้รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา

บุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในหน่วยงานทางการศึกษา และส่วนราชการ แต่ไม่หมายความรวมถึงผู้สอนในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า

“**ผู้อำนวยการโรงเรียน**” หมายความว่า ครูซึ่งเป็นหัวหน้าในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการบริหารสถานศึกษาและเป็นผู้บังคับบัญชาของครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าว

“**สถานศึกษา**” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีหน้าที่และอำนาจหรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

“**สถานศึกษาของรัฐ**” หมายความว่า สถานศึกษาที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นหรือเป็นผู้บริหารจัดการ แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาเฉพาะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“**จังหวัด**” หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย

“**ผู้ว่าราชการจังหวัด**” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้วย

“**คณะกรรมการนโยบาย**” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“**สำนักงาน**” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“**เลขาธิการ**” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“**กระทรวงเจ้าสังกัด**” หมายความว่า กระทรวงที่มีหน่วยงานของรัฐจัดการศึกษาหรือจัดให้มีสถานศึกษาขึ้นในสังกัด

“**การศึกษา**” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อกูลให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒. **มาตรา ๑๔** การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐต้องอยู่บนพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษาและการกำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยต้องอยู่ในความรับผิดชอบและบังคับบัญชาของผู้อำนวยการโรงเรียน

(๒) วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดตาม (๑) ต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนในสถานศึกษานั้น วิถีชีวิตของสังคม และพัฒนาการของเทคโนโลยีและของโลกและต้องจัดให้มีระบบการดูแล ติดตาม และช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ

(๓) แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่ไม่เท่ากันของผู้เรียน และสามารถปรับเปลี่ยนให้ทันกับแนวทางใหม่ได้

(๔) ในแต่ละสถานศึกษาต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนการบริหารจัดการและดำเนินงานอื่นที่มีใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามจำนวนที่จำเป็นและเหมาะสมในกรณีที่สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน จะมีผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

(๕) ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของครูทั้งหมดของสถานศึกษานั้นด้วย

(๖) สถานศึกษาต้องมีทรัพยากรการเรียนรู้อันได้แก่ อุปกรณ์ที่จำเป็น ครูและกำลังคนที่ครบถ้วน ในกรณีจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกันได้

(๗) ต้องจัดให้มีระบบการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มเติมสำหรับครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาห่างไกล ทุรกันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย หรือการปฏิบัติงานที่ยากลำบาก สำหรับครูหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนตาม (๔) บรรดาที่มีภาระเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้กำลังคนร่วมกันตาม (๖) หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลผู้เรียนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากการจัดกระบวนการเรียนรู้

(๘) ต้องจัดให้บุคคลซึ่งมีความต้องการจำเป็นพิเศษตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดได้รับโอกาสเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเดียวกับผู้เรียนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล โดยจะแยกเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดให้มีระบบพิเศษขึ้นเป็นการเฉพาะในสถานศึกษาก็ได้ แต่ต้องมีเป้าหมายให้ผู้เรียนดังกล่าวสามารถเข้าเรียนร่วมกับผู้เรียนทั่วไปให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

(๙) ในกรณีที่ไม่สามารถจัดบุคลากรพื้นฐานสำหรับสถานศึกษาของรัฐได้จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้อย่างมีคุณภาพหรือมีเหตุอันสมควรอื่นใดที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด จะรวมสถานศึกษาของรัฐเข้าด้วยกันก็ได้ โดยรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจอำนวยความสะดวกในการเดินทางและให้ความช่วยเหลือด้านอื่นแก่ผู้เรียน ครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็นตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

(๑๐) การเลื่อนวิทยฐานะหรือเลื่อนตำแหน่งของครู ให้พิจารณาจากผลการปฏิบัติงานที่สะท้อนพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ และความสามารถในความเป็นครู

(๑๑) ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐสั่งการหรือมอบหมายกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ อันจะทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หลักได้เต็มกำลังความสามารถหรือทำให้ผู้เรียนไม่มีเวลาเพียงพอในการเรียน

(๑๒) ต้องมีมาตรการในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้อย่างสมบูรณ์

ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงเจ้าสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และเสนอแนะให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามวรรคหนึ่ง

หน่วยงานของรัฐใดไม่ปฏิบัติตามมาตรการตาม (๑๑) ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าว ละเว้นหรือจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยด้วย

๓. **มาตรา ๑๕** การจัดการศึกษาของเอกชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ต้องไม่มุ่งแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการจัดการศึกษาเอกชนเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย ประสานงาน สนับสนุน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ตามวรรคหนึ่ง ตามที่กฎหมายกำหนด

ให้สถานศึกษาของเอกชนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่น แต่ในกรณีที่มิได้มีกฎหมายอนุญาตให้การจัดการศึกษาของเอกชนแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันได้ สถานศึกษาของเอกชนดังกล่าวอาจได้รับการลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษีหรือได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่นแตกต่างจากสถานศึกษาของเอกชนที่ไม่มุ่งแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันได้

๔. **มาตรา ๑๙/๑** การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอย่างน้อยจังหวัดละหนึ่งเขต และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดละหนึ่งเขต เป็นหน่วยงานระดับสำนักในสังกัดส่วนราชการตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม หรือวรรคสี่ จัดการศึกษา ตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และมาตรา ๔๗

กรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามช่วงวัยในมาตรา ๘ (๓) (๔) (๕) และหรือ (๖) การกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใดให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายการศึกษา แห่งชาติ

กรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

(๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ

(๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(๔) การจัดการศึกษาทางไกล

(๕) การศึกษารูปแบบอื่นเพื่อสนองความต้องการของสังคม

มาตรา ๑๙/๒ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ องค์ประกอบ

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๑๙/๓ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕. มาตรา ๒๐ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ จัดให้มีสถานศึกษาของรัฐเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ววรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้เพียงพอมีสภาพและสิ่งแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัยโดยคำนึงถึงจำนวนและสภาพของผู้เรียน ระยะทางหรือการอำนวยความสะดวกในการเดินทางประกอบกับสถานศึกษาที่ภาคเอกชนได้จัดให้มีขึ้นอยู่แล้ว

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบการศึกษา ที่จะจัดให้มีขึ้น โดยต้องมีสถานที่ อุปกรณ์ในการศึกษา ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ที่ครบถ้วนตามความจำเป็นโดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีประกอบกันด้วย

อุปกรณ์ในการศึกษาตามวรรคสองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีหรือ ห้องปฏิบัติการ สถานศึกษาของรัฐอาจร่วมกันเป็นเจ้าของและใช้ร่วมกันได้ไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะเป็น หน่วยงานภายใต้สังกัดส่วนราชการเดียวกันหรือต่างกันและให้มีอำนาจอนุญาตให้ผู้เรียนที่เรียนตามมาตรา ๑๑ ววรรคหนึ่ง (๒) เข้าใช้ประโยชน์ได้ตามที่เห็นสมควร

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งที่มีความพร้อมเป็นนิติบุคคลได้ตามที่มีกฎหมายกำหนด ให้นำความในมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับกับการจัดให้มีสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย

โดยอนุโลม

๖. มาตรา ๒๑ ให้หน่วยงานจัดการศึกษาของรัฐและสถานศึกษาของรัฐมีหน้าที่ในการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถเรียนรู้ ตลอดชีวิตได้โดยสะดวก โดยห้ามกำหนดเงื่อนไขที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ และต้องมีข้อกำหนดส่งเสริม สนับสนุนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดระเบียบเพื่อความเรียบร้อยหรือความปลอดภัยหรือการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ตามความเหมาะสมมิให้ถือว่าเป็นข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคหรือมีลักษณะตามวรรคหนึ่ง

สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งอาจจัดให้มีระบบการวัดผลและ ประเมินผลสำหรับผู้ซึ่งประสงค์จะได้รับหนังสือรับรองประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรรับรองความรู้ ความสามารถหรือนำไปสะสมเพื่อการรับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือปริญญาได้

๗. มาตรา ๒๓ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ววรรคหนึ่ง (๔) (๕) และ (๖) มีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับเสนอแนะหรือช่วยเหลือ

สถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในระเบียบที่ออกตามวรรคสอง

องค์ประกอบวิธีการได้มาคุณสมบัติหน้าที่และอำนาจและการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) คำนึงถึงความเป็นอิสระของการบริหารจัดการสถานศึกษาประสิทธิภาพความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษา

(๒) มีรูปแบบหลากหลายที่สามารถปรับใช้กับสถานศึกษาที่มีขนาดลักษณะวัตถุประสงค์และความพร้อมที่แตกต่างกันได้

(๓) องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือองค์กรชุมชนในพื้นที่ ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครูในสถานศึกษาซึ่งมิใช่ผู้อำนวยการโรงเรียน โดยจะมีผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วยก็ได้

(๔) เปิดโอกาสให้สถานศึกษาหลายสถานศึกษาสามารถมีคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันได้

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายที่จะต้องปรับปรุงระเบียบตามวรรคสองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นหรือข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

๘. **มาตรา ๒๔** ในแต่ละจังหวัดให้มีคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด สำหรับสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับจังหวัดของตน

องค์ประกอบ วิธีการได้มา คุณสมบัติ อำนาจหน้าที่การดำเนินการของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

คณะกรรมการการศึกษาจังหวัดต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานในคณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา ๒๓ ทุกแห่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในจังหวัด รวมทั้งเสนอแนะนโยบาย หรือแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของจังหวัด

๙. **มาตรา ๒๗** สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) อาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

(๑) เงินอุดหนุนทั่วไปตามมาตรา ๒๖

(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้สถานศึกษา

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุนหรือความร่วมมือที่ได้รับตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๖)

(๔) เงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมหรือการให้บริการของสถานศึกษา

(๕) เงินหรือผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับ

(๖) ดอกผลของรายได้

รายได้ตามวรรคหนึ่งให้ตกเป็นสิทธิที่สถานศึกษาจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาและแก่ผู้เรียนได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

การจัดกิจกรรมหรือการให้บริการของสถานศึกษาต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา และต้องมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

๑๐. **มาตรา ๒๙** ในกรณีจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกระบวนการเรียนรู้และแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) คณะกรรมการนโยบายจะจัดให้มีระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุที่ใช้จากรายได้ของสถานศึกษาตามมาตรา ๒๗ ขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับสถานศึกษาก็ได้ โดยระเบียบดังกล่าวต้องมีความยืดหยุ่นคล่องตัวโปร่งใสและก่อให้เกิดความเป็นอิสระแก่สถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นหรือให้ความแตกต่างกันระหว่างการจัดซื้อจัดจ้างจากเงินอุดหนุนทั่วไป ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) และรายได้ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ก็ได้

ให้ถือว่าสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบการบริหารจัดการภาครัฐ

ระเบียบตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐแล้วให้ใช้บังคับได้ แต่ในการให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาของชาติเป็นสำคัญ

๑๑. **มาตรา ๓๑** ครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ สร้างนิสัยและสมรรถนะ ทำหน้าที่บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนการนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยการศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

ในการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง นอกจากวิธีการสอนให้ใช้วิธีการอบรม บ่มเพาะ ชี้แนะ สร้างแรงบันดาลใจ และวิธีการหรือกระบวนการอื่นใดที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ ใฝ่รู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองประกอบกัน

๑๒. **มาตรา ๓๒** เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูเกิดความสมบูรณ์และดำรงฐานะอันสูงส่งในการหล่อหลอมคน ครูต้องอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ ทำการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องรวมทั้งปฏิบัติตนเป็นแม่พิมพ์และแบบอย่างที่ดี

ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการขึ้นตรงกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบายการบริหารงานบุคคล และจัดระเบียบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่ส่วนราชการ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

ให้มีสถาบันพัฒนาครูเป็นหน่วยงานของรัฐในกำกับกระทรวงศึกษาธิการมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจ

ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะการพัฒนาครู ดำเนินการประเมินผลให้สอดคล้องกับความต้องการของส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดการศึกษาตามมาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และ มาตรา ๑๕ ตลอดจนรวมถึงการพัฒนาเพื่อต่อใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรา ๔๐

ให้บุคลากรในส่วนราชการตามวรรคสอง รวมตลอดถึง มาตรา ๑๕ วรรคสอง มาตรา ๓๒ วรรคสอง มาตรา ๔๕ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า มาตรา ๔๘ วรรคสาม และมาตรา ๕๑ วรรคสอง เป็นข้าราชการครูอยู่ภายใต้บังคับการบริหารงานบุคคลข้าราชการครูตามวรรคสอง

๑๓. **มาตรา ๓๓** ครูต้องมีคุณลักษณะทั่วไปดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีความถนัดและภาคภูมิใจในความเป็นครูซึ่งมีภารกิจในการหล่อหลอมคน ซึ่งต้องมีความอดทนและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสำเร็จของผู้เรียน

(๒) รับรู้และยอมรับถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียนด้วยความใส่ใจ ใจกว้างและมีเมตตา

(๓) มีความสามารถในการชี้แนะหรือชี้นำผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและวิถีชีวิตด้วยความเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิดมีขีดความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถพัฒนาตนเองไปในทางที่ถนัดของแต่ละบุคคล

(๔) ตระหนักในภาระหน้าที่ในการพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันวิชาการและบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

(๕) มีความประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียนและสังคม

(๖) มีความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๗) มีความรู้พื้นฐานและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรู้เท่าทันในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้

ในการดำเนินการเพื่อผลิตครูต้องดำเนินการสร้างให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามวรรคหนึ่ง และมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และใช้คุณลักษณะดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และเป็นพื้นฐานในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ในกรณีที่ครูผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริตครอบงำให้ผู้เรียนกระทำการหรือไม่กระทำการใด หรือให้ผู้เรียนกระทำการในทางเพศให้ถือว่าครูผู้นั้นประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

๑๔. **มาตรา ๓๕** นอกจากคุณลักษณะทั่วไปตามมาตรา ๓๓ และความรู้ด้านวิชาการที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนแล้ว ครูผู้ดูแลหรือผู้สอนซึ่งรับผิดชอบในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละระดับ ช่วงวัยต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้

(๑) ครูหรือผู้ดูแลในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) ต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยและจิตวิทยาเด็ก มีความรู้พื้นฐานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นผู้มีความรักความเมตตาเป็นระเบียบเรียบร้อย มีวินัย อารมณ์ดี รักลูกศิษย์ ช่างสังเกตและมีความคิดสร้างสรรค์

(๒) ครูหรือผู้ดูแลในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ววรรคหนึ่ง (๓) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๑) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีคุณลักษณะในการเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ช่างสังเกตและเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลิกลักษณะที่เหมาะสม สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองไปในทางที่ถนัดของแต่ละบุคคล สามารถแนะนำผู้เรียนให้ฝึกตนให้เกิดสมาธิได้

(๓) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ววรรคหนึ่ง (๔) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๒) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีทักษะในการจัดการชั้นเรียนและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาวัยรุ่น สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งที่อาจส่งผลต่อผู้เรียน ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการสร้างความไว้วางใจระหว่างครูและผู้เรียน ทักษะในการสื่อสารกับผู้เรียนและทักษะในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน มีวิธีการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกล้าและคุ้นเคยในการแสดงความคิดเห็นและการตั้งคำถาม สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้ รวมตลอดทั้งมองหาช่องทางในการประกอบอาชีพและมีความรู้ทางวิชาการที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

(๔) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ววรรคหนึ่ง (๕) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๓) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของผู้เรียน มีทักษะในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน สามารถให้ข้อมูลและแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับการศึกษาตามความถนัดของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และคิดเชิงระบบและสามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต

(๕) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ววรรคหนึ่ง (๖) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๔) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีคุณลักษณะตามเป้าหมายแต่ละด้านดังต่อไปนี้

(ก) ด้านการประกอบอาชีพต้องมีความรู้และทักษะในอาชีพหรือวิชาชีพในสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบหรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือการประกอบกิจการของผู้เรียนและพัฒนาความรู้และทักษะของตนตลอดเวลา สามารถถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือประกอบกิจการของตนเองได้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตหรือการแข่งขันในอนาคต ตลอดจนสามารถบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความขยันอดทนไม่ท้อถอยมีความพร้อมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและสามารถแก้ไขปัญหาได้

(ข) ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต้องมีความรู้และทักษะในทางวิชาการสำหรับสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องและพัฒนาความรู้และทักษะของตนตลอดเวลา สามารถหาวิธีการในการถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่ผู้เรียนมีความถนัดและประสงค์จะเข้าศึกษาต่อ ตลอดจน

สามารถบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความขยัน มีนิสัยใฝ่รู้ มีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องและทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตหรือการแข่งขันในอนาคต

(๖) ครูหรือผู้สอนซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๕) ตามที่กำหนดแล้วต้องมีการพัฒนาความรู้ในด้านวิชาการอยู่ตลอดเวลา มีสมรรถนะและวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาาร่วมกันจนสามารถรู้ถึงปัญหาและวิธีการวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองในเรื่องต่าง ๆ ได้ สามารถสร้างความพร้อมให้แก่ผู้เรียนสำหรับการทำงานหรือการประกอบวิชาชีพและการดำเนินชีวิตในอนาคต รวมทั้งการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งมีความกล้าหาญที่จะแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม

การกำหนดคุณลักษณะตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย และให้เป็นที่หน้าที่ของผู้อำนวยการโรงเรียนในการจัดและพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การกำหนดคุณลักษณะตาม (๖) ให้เป็นที่หน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

๑๕. มาตรา ๓๗ ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) (๗) ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เว้นแต่เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาหนึ่งวิชาใดเป็นการเฉพาะ และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ เฉพาะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะสร้างนิสัยและสมรรถนะโดยตรง ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามวรรคหนึ่ง จะนำมาใช้บังคับในทางที่กระทบต่อสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับในตำแหน่งครูให้แตกต่างกันไม่ได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ การกำหนดมาตรฐานความเป็นครู การออก การพักใช้ และการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของความเป็นครูให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ครูสภาต้องนำผลการศึกษา วิจัยตามมาตรา ๓๖ มาเป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้ใช้ได้ตลอดไปแต่ครูต้องเข้ารับการพัฒนาตามระยะเวลาที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

๑๖. มาตรา ๓๘ ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้มีผู้อำนวยการโรงเรียนคนหนึ่งรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของครูและบุคลากรอื่น

ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยจะให้มีรองผู้อำนวยการโรงเรียนในการบริหารตามความจำเป็นและเหมาะสมด้วยก็ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงเจ้าสังกัดกำหนด

ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องทำหน้าที่ครูและรองผู้อำนวยการโรงเรียนมาแล้วตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของครู แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องได้รับใบอนุญาตมิได้

รองผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งทำหน้าที่ช่วยงานบริหารหรือธุรการอาจแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิใช่เป็นครูได้

ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดแนวทางในการสรรหาคัดเลือกและจัดการอบรมและพัฒนาผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนให้มีความรู้และความสามารถในการบริหารสถานศึกษาตามความจำเป็น

๑๗. **มาตรา ๓๙** ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูในสถานศึกษาของรัฐได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูอาจมีระดับตำแหน่งเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน อาจมีชื่อตำแหน่งเรียกเป็นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้นได้

ครูสายสนับสนุนการเรียนการสอนเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ ในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ อาจมีมาตรฐานกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมอย่างอื่นได้ตามลักษณะงานเฉพาะ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้นได้

๑๘. **มาตรา ๔๐** ให้มีองค์กรของครูเรียกว่า “คุรุสภา” มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

๑) การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

๒) ดูแลส่งเสริมช่วยเหลือด้านสวัสดิการและประโยชน์อื่น

๓) การพัฒนาผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ และหน้าที่อื่นที่ยังประโยชน์ต่อครู ซึ่งต้องมิใช่หน้าที่และอำนาจในการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ใดเว้นแต่เป็นการต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๐๐

๔) ควบคุมจรรยาบรรณวิชาชีพครู ให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เป็นหน่วยงานในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

ให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนงบประมาณให้คุรุสภาให้เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๙. **มาตรา ๔๑** ให้กระทรวงศึกษาธิการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนา ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่อง และทันต่อพัฒนาการของโลกและเทคโนโลยี ทั้งนี้ ตามความจำเป็นและความต้องการของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

๒๐. **มาตรา ๔๒** ระบบการติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดให้มีขึ้นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และต้องสอดคล้องกับภารกิจในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยจะพิจารณาจาก ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาแทนการพิจารณาเป็นรายบุคคลก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย ซึ่งอย่างน้อยต้อง กำหนดให้พิจารณาจากข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) ผลสัมฤทธิ์หรือพัฒนาการของผู้เรียน

(๒) ข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้เรียน และผู้ปกครอง

(๓) ข้อมูลจากชุมชนใกล้เคียง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

๒๑. **มาตรา ๔๓** ให้สถานศึกษาของรัฐขอความร่วมมือจากบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ความรู้รอบรู้ ความชำนาญ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้หรือภูมิปัญญาให้แก่ ผู้เรียนเป็นครั้งคราว โดยผู้อำนวยการโรงเรียน มีอำนาจจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมตามที่กระทรวงการคลัง กำหนด โดยคำนึงถึงคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ รวมทั้งยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาตามสมควรได้ ทั้งนี้ ผู้ได้รับเชิญดังกล่าวไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

๒๒. **มาตรา ๔๔** การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ ได้แก่ การจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุ เป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยจะจัดในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา จัดโดยบุคลากรหรือผู้ปกครอง หรือ โดยวิธีการอื่นใดที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับอย่างทั่วถึงเพื่อให้ เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพทัดเทียมกัน

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย ดำเนินการจัดการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาตามช่วงวัยที่สามถึงช่วงวัยที่สี่ ตลอดจนจัดการศึกษาช่วงวัยที่ห้า ในบางพื้นที่ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการมัธยมศึกษาเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย ดำเนินการจัดการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาตามช่วงวัยที่ห้าและช่วงวัยที่หก ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาพิเศษเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย ดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาตามช่วงวัย ตามมาตรา ๘ (๓) (๔) (๕) และ (๖) แก่ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา และผู้เรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษให้จัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

การวัดและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับรองคุณวุฒิตามระดับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

๒๓. **มาตรา ๔๘** การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการประกอบอาชีพ ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) (๗) หรือการฝึกอบรมอาชีพให้จัดโดยสถานศึกษาหรือโดยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการหรือโดยวิธีการอื่นใด ในกรณีที่สถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการ มิให้ถือว่าสถานประกอบการนั้นจัดตั้งสถานศึกษาหรือประกอบกิจการสถานศึกษาและจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการซึ่งให้ความรู้หรือให้การฝึกอบรมแก่ผู้เรียนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมิได้

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย ดำเนินการการจัดการศึกษาด้านการประกอบอาชีพ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการจัดการศึกษาตามช่วงวัยที่หกตามวรรคแรก (๖) (๗) ตลอดจนจัดการศึกษาตามวรรคแรก (๖) (๗) และการจัดการศึกษาตามช่วงวัยที่เจ็ดตามความจำเป็นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ นโยบายการศึกษา แห่งชาติ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) ในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาชีพหรือทักษะอาชีพขั้นสูงด้วยโดยอนุโลม

๒๔. **มาตรา ๕๑** การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตคือ การดำเนินการด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้บุคคลเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจได้ด้วยตนเองไม่ว่าจะเป็นวิธีการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น หรือวิธีการอื่นใดที่มีใช่เป็นการบังคับที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลมีช่องทางในการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและสะดวก และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยง่ายโดยไม่มีภาระค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร สามารถเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างกว้างขวาง รู้เท่าทันพัฒนาการของโลกอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และนำความรู้ไปเติมเต็มชีวิตให้แก่ตนเองและเกิดประโยชน์ต่อสังคม

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาตลอดชีวิตเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย ดำเนินการจัดการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

๒๕. **มาตรา ๕๕** ให้มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้เป็นหน่วยงานของรัฐในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขจัดทำคำแนะนำหรือคู่มือวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และเผยแพร่ต่อประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) พัฒนาและจัดทำต้นแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรา ๕๔ สำหรับการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ตลอดจนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำต้นแบบหลักสูตรดังกล่าว และต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับพัฒนาการของโลกและความจำเป็นของประเทศตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าทุกสองปีหรือตามที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๓) จัดทำต้นแบบของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

(๔) จัดทำต้นแบบของระบบวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักสูตรตาม (๒) ที่ใช้ในการดำเนินการดังกล่าวอาจร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำก็ได้

(๕) จัดให้มีระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะตามมาตรา ๕๒

(๖) จัดให้มีแนวทางหรือวิธีการการฝึกอบรมและพัฒนาผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

(๗) จัดให้มีแนวทางหรือวิธีการการฝึกอบรมและพัฒนาผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการ และการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง

(๘) ศึกษา วิจัย และสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่โดยจะดำเนินการเองหรือร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นใดดำเนินการหรือจ้างผู้เชี่ยวชาญดำเนินการก็ได้

(๙) ติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะกรรมการนโยบายกำหนด

๒๖. **มาตรา ๖๖** เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการหรือส่วนราชการตามมาตรา ๖๕ ต้องดำเนินการให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้ง คนพิการและผู้ด้อยโอกาสมีหลักประกันด้านการศึกษา และไม่ทำให้สถานศึกษาขาดอิสระในการจัดการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

๒๗. **มาตรา ๖๘** กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดการศึกษาหรือเอกชนซึ่งมีสิทธิในการจัดการศึกษาต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผลตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในการจัดทำแนวทางตามวรรคหนึ่งต้องรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของส่วนราชการและบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องประกอบด้วย แนวทางตามวรรคหนึ่งต้องมีรูปแบบหลากหลายที่เหมาะสมกับระบบรูปแบบ ระดับและประเภทของการจัดการศึกษา และความพร้อมของการศึกษาที่แตกต่างกันเพื่อให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการให้บรรลุแนวทางดังกล่าว และให้มีการประเมินปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ให้ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษาจัดให้มีศึกษานิเทศก์ซึ่งมีความรู้ความสามารถในการแนะนำช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษาตามความจำเป็น

ศึกษานิเทศก์ต้องแต่งตั้งจากผู้ซึ่งเคยเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือครูมาแล้วตามระยะเวลาและตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๒๘. **มาตรา ๗๑** ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยให้มีข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกระดับช่วงวัยและทุกระบบการศึกษา และข้อมูลอื่นตามรายการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดเพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรา ๗๘ การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา และการบริหารจัดการการศึกษาของชาติ

ให้มีสำนักงานเทคโนโลยีและสารสนเทศทางการศึกษาเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย พัฒนา และดำเนินการระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษابันทึกข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามวรรคหนึ่งตามรายการมาตรฐานข้อมูล มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งต้องรวมถึงข้อมูลรายรับรายจ่ายของสถานศึกษาด้วย

ให้สำนักงานมีอำนาจเข้าถึงและใช้ข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน และกระทรวงศึกษาธิการต้องยินยอมให้หน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้าถึงข้อมูล และมีอำนาจส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานอื่นที่จำเป็นต้องใช้ที่มีใช้เพื่อการพาณิชย์ได้ตามที่เห็นสมควร แต่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่จะกระทบต่อสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลมิได้

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามวรรคหนึ่งให้ใช้ระบบที่สอดคล้องและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้กับระบบที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ใช้กันอยู่

๒๙. **มาตรา ๘๓** กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

๓๐. **มาตรา ๘๕** นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘๓

(๔) คณะกรรมการนโยบายมีมติให้ออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๕) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่

๓๑. **มาตรา ๑๐๐** ให้ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและปฏิบัติหน้าที่ครูได้ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สามารถต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ต่อไปโดยถือเสมือนหนึ่งเป็นครูผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัตินี้

ครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่และยังไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายดังกล่าว หรือจะขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองหากประสงค์จะเปลี่ยนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัตินี้ให้แจ้งให้ครูสภาทราบภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ครูสภาดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงครูซึ่งมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้หมายถึงครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและครูตามวรรคหนึ่งและวรรคสองด้วย

๓๒. **มาตรา ๑๐๑** ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี และมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามอัตราเดียวกับที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ครุสภาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

๓๓. **มาตรา ๑๐๒** ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นครูตามพระราชบัญญัตินี้ และมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะและประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๘ ค. (๒) อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นครูตามพระราชบัญญัตินี้ และมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งครูนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้

ให้ครุสภาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคสองโดยเร็ว เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

จากการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ของคณะอนุกรรมการซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาสาระ รวมทั้งแก้ไขถ้อยคำในมาตราต่าง ๆ เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๓๓ มาตรา โดยคณะอนุกรรมการได้มีเหตุผลและข้อสังเกตในการปรับแก้ในแต่ละมาตรา ดังนี้

๑. เพื่อให้คำนิยามตามมาตรา ๔ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. มาตรา ๔ ดังนี้

๑.๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มีบทบัญญัติใช้คำว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ โดยจำแนกตามปริมาณงานและคุณภาพงาน กำหนดระดับเงินเดือน ตลอดจนสำนักงาน ก.พ. เคยมีการเทียบเคียงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง และหัวหน้าแผนก ตามลำดับ

๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีบทบัญญัติใช้คำว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีบทบัญญัติใช้คำว่า รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษาในมาตรา ๓๘ ข (๑) (๒) ซึ่งเป็นชื่อตำแหน่งที่ใช้ในปัจจุบันนี้จนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทุกสาขาอาชีพ กว่า ๒๐ ปี

๑.๓ การเปลี่ยนชื่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นครูใหญ่อาจสร้างความสับสนกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนอาจมีผลกระทบกับสิทธิการให้ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ หรือผลประโยชน์อื่นใดที่พึงได้รับ ทั้งที่เป็นตัวเงินและมีใช่เป็นตัวเงิน

๑.๔ การเปลี่ยนชื่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นครูใหญ่ได้รับการต่อต้านจากการรับฟังความคิดเห็น ทั้ง ๔ ภูมิภาค คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นได้เสนอให้คงตำแหน่งว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน ไว้เหมือนเดิม

๑.๕ ตามร่างกฎหมายนี้ให้ความสำคัญกับสถานศึกษาค่อนข้างมาก โดยบัญญัติไว้ในหมวด ๒ สถานศึกษา จำนวน ๑๑ มาตรา ตั้งแต่มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๓๐ แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้ความสำคัญกับสถานศึกษา ดังนั้นกฎหมายนี้ควรให้ความสำคัญกับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเช่นกัน

๑.๖ คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าการเปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการบั่นทอนขวัญกำลังใจ หลายคนคิดไปถึงการปรับลดระดับตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกเหมือนในอดีต ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาทุกครั้งเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการสร้างครู ผู้บริหารสถานศึกษา มืออาชีพ เพื่อเติบโตเป็นผู้บริหารการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา กรม และกระทรวงศึกษาธิการในอนาคต ความหวังของประเทศอยากได้ครูที่ยืนหน้าชั้นเรียนที่เก่ง ๆ พัฒนาบุคลากรเหล่านี้ เพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาตามหลักสูตร ตลอดจนพัฒนาเป็นนักบริหารมืออาชีพ ตั้งแต่ครูผู้ช่วยจนถึงปลัดกระทรวง โดยผ่านการพัฒนาของสถาบันพัฒนาครู ประกอบกับเหตุผลตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๕ จึงมีมติเอกฉันท์ให้เปลี่ยนคำว่า “ผู้ช่วยครูใหญ่” เป็น “รองผู้อำนวยการโรงเรียน” และ “ครูใหญ่” เป็น “ผู้อำนวยการโรงเรียน” ในทุกมาตราตามร่างกฎหมายนี้ทั้งฉบับ เพราะชื่อตำแหน่งเป็นเพียงชื่อเรียกเพื่อสื่อสารกับคนทั่วไป เกือบไม่มีความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาในเชิงการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปการประเมินผล และการปฏิรูปการบริหารสถานศึกษา แต่ในทางกลับกัน ความคิดในการเปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษากลับเป็นปัจจัยเชิงลบต่อความรู้สึกรักของครูทั้ง ๔ ภูมิภาคทั่วประเทศ

๒. เหตุผลในการแก้ไขมาตรา ๑๕ เนื่องจากตามมาตรา ๕๔ วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้ความสำคัญกับภาคเอกชนให้มีการร่วมมือกันกับภาครัฐจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ดังนั้น คณะอนุกรรมการจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน ไว้ในร่างกฎหมายฉบับนี้เพื่อเป็นหลักประกันการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓. คณะอนุกรรมการมีการเพิ่มเติมมาตรา ๑๘/๑ มาตรา ๑๘/๒ และ มาตรา ๑๘/๓ เนื่องจาก

๓.๑ ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ไม่มีการบัญญัติเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งมีจำนวนกว่าสามหมื่นโรงเรียนมีความชัดเจนในขอบเขตการให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ และทั่วถึง จึงควรมีเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

๓.๒ ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาเป็นระบบอำนาจคู่ มีการถ่วงดุลการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐซึ่งกันและกันอันจะเป็นประโยชน์กับประชาชน

๓.๓ ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ไม่มีการกำหนดรูปแบบการกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่ชัดเจน เนื่องจากกระทรวงกำกับนโยบายและกระจายอำนาจการปฏิบัติตามนโยบายให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการประชาชนที่มีวิถีชีวิตวัฒนธรรม สังคมและปัจจัยอื่น ๆ

๔. การแก้ไขมาตรา ๒๐ เนื่องจากเพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องตามหลักภาษาไทย จึงใช้ข้อความ “**ที่มีความพร้อม**” แทนข้อความ “**อาจ**” เพื่อให้ผู้มีอำนาจใช้ดุลพินิจผูกพันอย่างเสมอภาค ประกอบกับข้อเสนอจากเวทีการจัดเสวนาโครงการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ให้ความเห็นว่า อุปสรรคในการศึกษา สถานศึกษาของรัฐอาจร่วมกันเป็นเจ้าของและใช้ร่วมกันได้นั้น การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระงานและความรับผิดชอบให้กับสถานศึกษาอย่างมาก

๕. การแก้ไขข้อความมาตรา ๒๑ เนื่องจาก

๕.๑ ข้อความว่า “**สนับสนุน**” ทำให้หน่วยงานของรัฐต้องมีมาตรการที่ชัดเจนมากกว่าการกระทำเพียงแค่กระตุ้น

๕.๒ ข้อความว่า “**มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใด ๆ**” กฎหมายมุ่งหมายไม่ให้เกิดเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค จึงควรใช้ข้อความว่า “**ห้ามกำหนดเงื่อนไข**”

๕.๓ ข้อกำหนดควรเป็นถ้อยคำเชิงบวกเพื่อความชัดเจนในภารกิจ จึงควรใช้ข้อความ “**และต้องมีข้อกำหนดส่งเสริมสนับสนุน**”

๕.๔ คำว่า “**ต้อง**” จะผูกพันให้ผู้มีหน้าที่ต้องทำ โดยเฉพาะระบบการวัดผลและประเมินผล แต่สามารถยืดหยุ่นได้โดยให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

๖. มาตรา ๒๓ เห็นควรให้ตัดคำว่า “**อย่างน้อยทุกสองปี**” ออก เพราะแม้ไม่กำหนดระยะเวลาคณะกรรมการนโยบายก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามความเหมาะสม

๗. มาตรา ๒๔ การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เห็นควรให้มีคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาระดับจังหวัด และเป็นศูนย์กลางการสร้างเครือข่ายคณะกรรมการสถานศึกษา

๘. มาตรา ๒๗ เห็นควรให้ตัดข้อความ คำว่า “**ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีรายได้สะสมเป็นจำนวนเกินจำเป็น จะจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๖ ให้น้อยกว่าจำนวนเงินขั้นต้นก็ได้**” เนื่องจาก ๑) จำนวนเงินขั้นต้นในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่จัดเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปควรเท่ากันทุกโรงเรียน และ ๒) จะเกิดปัญหาว่าจะพิจารณาอย่างไรว่ารายได้สะสมของสถานศึกษาเกินจำเป็น

๙. มาตรา ๒๙ เห็นควรให้ตัดข้อความ คำว่า “**และอาจกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละพื้นที่การศึกษามีระเบียบที่แตกต่างกัน**” และแก้ไขคำว่า “**จากรายได้**” เป็น “**จากเงินอุดหนุนทั่วไป**” เนื่องจาก ๑) สถานศึกษาควรใช้ระเบียบที่เหมือนกัน และ ๒) ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) คือ เงินอุดหนุนทั่วไป

๑๐. มาตรา ๓๑ มีการแก้ไขเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาอื่นได้ปฏิบัติหน้าที่และมีความก้าวหน้าได้เหมือนครู และเพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษามีครูสายปฏิบัติการเรียน การสอนและครูสายสนับสนุนการเรียนการสอน

๑๑. มาตรา ๓๒ มีการแก้ไขเนื่องจาก

๑๑.๑ การมีองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลเกิดขึ้นครั้งแรก ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มีคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) มีหน้าที่จัดระเบียบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ต่อมาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มีหน้าที่จัดระเบียบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ระยะเวลา ๔๐ ปี ของการปฏิรูปการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ทำให้วิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับหนึ่ง แต่ก็มีข้อเรียกร้องจากสังคมถึงความก้าวหน้าของครูไม่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน

๑๑.๒ สมควรที่จะปฏิรูปองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูโดยสร้างบุคลากรทางการศึกษา ที่มีประสบการณ์การเป็นครูมาเป็นข้าราชการครูในองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูเพื่อเข้าใจเข้าถึงจิตวิญญาณของผู้ประกอบวิชาชีพครู

๑๑.๓ เพื่อให้มีกลไก สร้างระบบคุณธรรมการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยข้าราชการครูอย่างแท้จริง รวมถึงสร้างระบบการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน ตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ (๓)

๑๑.๔. สมควรให้มีหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านจิตวิญญาณของผู้ประกอบวิชาชีพครู ด้านความรู้ความสามารถและประสิทธิภาพในการสอนด้านการบริหารและด้านอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ.(๓) จึงเห็นควรปรับโครงสร้างหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

๑๒. การแก้ไขมาตรา ๓๓ เพื่อให้คำว่า “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” คงอยู่ในพระราชบัญญัตินี้

๑๓. การแก้ไขมาตรา ๓๗ เนื่องจาก

๑๓.๑ เพื่อให้คำว่า “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” คงอยู่ในพระราชบัญญัตินี้

๑๓.๒ เพื่อให้ครูสายสนับสนุนมีความก้าวหน้าได้เหมือนครูสายปฏิบัติการเรียนการสอน

๑๓.๓ เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษามีครูสายปฏิบัติการเรียนการสอนและครูสายสนับสนุนการเรียนการสอน

๑๔. มาตรา ๓๘ เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนต้องแต่งตั้งจากผู้เป็นครูเท่านั้น จะแต่งตั้งจากผู้ไม่ได้เป็นครูไม่ได้ เนื่องจากบุคคลผู้ที่ไม่ได้เป็นครูจะปฏิบัติงานด้านการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพตามที่กฎหมายกำหนดนั้นคงจะเป็นไปได้ยาก

๑๕. การแก้ไขมาตรา ๔๓ เนื่องจาก

๑๕.๑ ปัจจุบันระเบียบการจ่ายเงินค่าตอบแทนบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นวิทยากรหรือสอนนักเรียนในสถานศึกษาได้ค่าตอบแทน น้อยเกินไป ทำให้ได้รับการปฏิเสธ นักเรียนจึงขาดโอกาสการเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ตรงด้านต่าง ๆ

๑๕.๒ ควรมีระเบียบการจ่ายค่าตอบแทนตามข้อ ๑ เป็นการเฉพาะเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ของนักเรียนจากผู้มีประสบการณ์ตรงด้านต่าง ๆ

๑๕.๓ เพื่อเป็นการกระจายอำนาจการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้การศึกษา

๑๕.๔ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. (๓) ที่ได้มีการบัญญัติถึง “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” ดังนั้น คณะอนุกรรมการ จึงเห็นควรตัดคำว่า “ใบรับรองความเป็นครู” เป็น “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. (๓)

๑๖. การแก้ไขมาตรา ๔๕ เนื่องจาก

๑๖.๑ การจัดการศึกษาปัจจุบัน มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติรับผิดชอบ จัดการศึกษา ระดับปฐมวัย (เด็กอายุ ๔ - ๕ ปี) และการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เด็กอายุ ๖ - ๑๗ ปี) กว่า ๒๐ ปี ของการพัฒนาการศึกษา ปรากฏว่ามีข้อจำกัดหลายประการทำให้การพัฒนาการศึกษา ถูกประเทศเขตอาเซียนแซงหน้าไป

๑๖.๒ การเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ทำให้ระบบงบประมาณ การกำกับติดตามตรวจสอบ ไม่มีประสิทธิภาพ

๑๖.๓ การบริหารที่รวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง แม้กฎหมายกำหนดให้กระจายอำนาจไป ที่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาแต่ติดเงื่อนไขหลายประการ

๑๖.๔ การมีหน่วยงานภาครัฐที่มีขนาดเหมาะสม รับผิดชอบการศึกษาจะทำให้ การปฏิรูปการศึกษามีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องเพิ่มความตามวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า

๑๖.๕ กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา และผู้เรียนที่ด้อยโอกาส ทางการศึกษา จำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาที่หลากหลาย และต้องมีวิธีการบริหารจัดการศึกษา ลักษณะที่หลากหลาย จึงสมควรแก่เวลาที่จะปฏิรูปการจัดการศึกษาของผู้เรียนกลุ่มนี้ จึงควรมีหน่วยงาน ภาครัฐรับผิดชอบเป็นการเฉพาะ เพื่อสร้างหลักประกันความเสมอภาคทางการศึกษา ตามมาตรา ๒๗ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑๗. การแก้ไขมาตรา ๔๘ เนื่องจาก

๑๗.๑ เพื่อเป็นหน่วยงานจัดการและสนับสนุนศึกษาด้านการอาชีวศึกษา

๑๗.๒ เพื่อตอบสนองการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ จ. (๔)

๑๗.๓ เพื่อสร้างกลไก และโอกาสในการทำงาน และการประกอบอาชีพของประชาชน

๑๘. มาตรา ๕๑ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๕๔ ประกอบ มาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้ผู้อยู่ในวัยเรียน ตามมาตรา ๘ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา รวมทั้งประชาชนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีโอกาสได้รับการเรียนรู้

ตลอดชีวิต จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้มีหน่วยงานภาครัฐรับผิดชอบ และเพื่อให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะได้รับรู้ทิศทาง การปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ อีกทั้งมาตรา ๕๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๑๙. การแก้ไขมาตรา ๖๖ เนื่องจาก

๑๙.๑ เพราะรัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามเจตนารมณ์ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑๙.๒ เพราะรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการ ในระบบต่าง ๆ ตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ตามกฎหมายนี้

๑๙.๓ เพราะรัฐต้องกำหนดกลไกเพื่อให้คนพิการและผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิได้รับการศึกษา เป็นเวลาสิบสองปี อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายอย่างเสมอภาคตามเจตนารมณ์มาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒๐. มาตรา ๖๘ เนื่องจากศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพ จึงเห็นควรให้ตัดคำว่า “แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องได้รับใบอนุญาตมิได้” เนื่องจากไม่ควรลิดรอนบทบาทของศึกษานิเทศก์ จึงเห็นควรให้ตัดข้อความดังกล่าวออก และหากจะบัญญัติข้อความดังกล่าวไว้ ควรบัญญัติในกฎหมายฉบับอื่น ๆ โดยจำเป็นต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้วย

๒๑. การแก้ไขมาตรา ๗๑ เนื่องจาก

๒๑.๑ สังคมโลกในอนาคต วิถีชีวิตประชากรโลกจำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีสื่อสาร รูปแบบต่าง ๆ การเตรียมเด็กนักเรียนให้เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง

๒๑.๒ เพื่อปฏิรูปการศึกษาผ่านสื่อทางไกลหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนผู้เรียนทุกช่วงวัย อย่างเหมาะสม

๒๑.๓ เพื่อให้มีส่วนราชการรับผิดชอบภารกิจตามข้อ ๑ และข้อ ๒ อย่างชัดเจนและเพื่อปฏิรูปการศึกษาของประเทศในภาพรวม

๒๒. มาตรา ๘๓ เนื่องจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิควรมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ เพื่อเป็นการกำหนดเกณฑ์ขั้นสูงให้สอดคล้องกับกฎหมายอื่น ๆ ที่กำหนดเรื่องคุณสมบัติและลักษณะของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และ ข. ลักษณะต้องห้าม (๖) เป็นผู้มี ความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ตามที่ปรากฏว่าเข้าข่ายเป็นผู้ประพฤติชั่ว ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒๓. มาตรา ๘๕ ควรมีการกำหนดว่าพฤติการณ์ใดจะเป็นการ “เสื่อมเสีย” ด้วยการเพิ่มเติมหรืออธิบายเพิ่มใน มาตรา ๘๓ ข (๖)

๒๔. มาตรา ๑๐๐ เป็นการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ.(๓)

๒๕. การแก้ไขมาตรา ๑๐๒ เนื่องจาก

๒๕.๑ เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคลากรทางการศึกษาทุกตำแหน่งอย่างเสมอภาค

๒๕.๒ เพื่อเป็นการปฏิรูปความเหลื่อมล้ำด้านตำแหน่ง การรับเงินเดือน ความก้าวหน้าและสิทธิอื่น ๆ รวมถึงการกำหนดสถานะบุคคลในกระทรวงศึกษาธิการ

๒๕.๓ เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาตามแผนพัฒนาประเทศด้านการศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๕๘ จ.(๓)

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการได้มีการตั้งข้อสังเกตในมาตราที่ไม่ได้มีการแก้ไข จำนวน ๓ มาตรา ประกอบด้วย

๑. มาตรา ๕๖ ควรแก้ไขให้สถาบันหลักสูตรจัดทำหลักสูตรแกนกลาง และหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดและสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติม (หลักสูตรท้องถิ่น) เพราะในแต่ละจังหวัดแต่ละชุมชนมีความแตกต่างหลากหลาย หลักสูตรเพิ่มเติม (หลักสูตรท้องถิ่น) จะต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์บริบทความต้องการ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม แก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้คือ วิถีชีวิตของชุมชนที่จะต้องรักษาไว้ คนในชุมชนท้องถิ่นนั้นจะรู้และเข้าใจได้ดี และทำได้ดีกว่าการทำหลักสูตรจากส่วนกลาง ความแตกต่างหลากหลายคือ ความสวยงามของการศึกษาส่วนกลางต้องใจกว้างพอที่จะกระจายอำนาจทางวิชาการมายังท้องถิ่นได้

๒. มาตรา ๖๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาควรให้เป็นเสรีภาพทางวิชาการของครูที่จะเลือกกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มให้มีคุณภาพตามมาตรา ๘ เพราะว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูที่อยู่กับนักเรียนจะทราบดีว่าเด็กกลุ่มไหนควรจะใช้กระบวนการอะไรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร ทั้งนี้ เพราะเด็กแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างที่หลากหลาย และมีวิธีการเรียนรู้ที่ต่างกันไป ครูจึงจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งหากครูไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองได้ก็จะนำไปสู่การเรียนกวดวิชาซึ่งมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก

๓. มาตรา ๗๓ เห็นควรกำหนดให้แผนการศึกษาแห่งชาติมีสถานะเทียบเท่าพระราชบัญญัติที่จะคงความสำคัญให้การพัฒนาการศึกษาได้ต่อเนื่องอย่างยั่งยืน

๓. ด้านการอาชีวศึกษา

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
ประธานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา

รายนามคณะกรรมการและรายนามที่ปรึกษาคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. นายฉลภา พวงมาลัย
๒. นายบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์
๓. รองศาสตราจารย์เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์โยธิน ศรีโสภา
๕. รองศาสตราจารย์จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย
๖. พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์
๗. นายคม แร่งสูงเนิน
๘. นายเฉลิมกิตต์ กวินท์วรวัฒน์
๙. นายวรรณมงคล ศิลาประเสริฐ
๑๐. นางณัทภัสสร สนั่นไหว

อนุกรรมการ

๑. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวีระศักดิ์ พุทธระกุล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	อนุกรรมการ
๕. นายพันธุ์ศักดิ์ โรจนากาศ	อนุกรรมการ
๖. นายสัมพันธ์ เย็นสำราญ	อนุกรรมการ
๗. นายสถิต สำราญสุข	อนุกรรมการ
๘. นายกมล พิณรัตน์	อนุกรรมการ

๙. นางสาวชมพูนุช บัวบังศรี	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวารการ	อนุกรรมการ
๑๑. นางอร่ามศรี อาภาอดุล	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการ

ให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๒.๑) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒.๒) ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริม การสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒.๓) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๒.๔) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษามอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณา ศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

เรื่องที่พิจารณาศึกษา

๑. เรื่อง การวิเคราะห์ประเด็นการจัดการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งได้บังคับใช้มาเป็นระยะเวลากว่า ๑๐ ปี พบว่า ยังมีปัญหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายในพระราชบัญญัติดังกล่าว อาทิ สถานศึกษาอาชีวศึกษามีทั้งที่เข้าร่วมอยู่ในสถาบันอาชีวศึกษา แต่มีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่เข้าร่วม ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการจัดการ ทั้งการบริหารงานบุคคล งบประมาณ การจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพ เพราะในปัจจุบัน ยังไม่มีการกระจายอำนาจลงไปสู่สถาบันการอาชีวศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด อัตรากำลังที่มีอยู่ส่วนใหญ่ เป็นครูอัตราจ้างขาดความมั่นคงในอาชีพ การจัดสรรงบประมาณเป็นลักษณะเงินอุดหนุนรายหัว ทำให้สถานศึกษาบางแห่งได้รับงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารงานจริง ในการบริหารจัดการการอาชีวศึกษานั้น นอกเหนือจากจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเช่นกัน อาทิ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและ

จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชบัญญัติการออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ดังนั้น เพื่อหาแนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงควรต้องหาแนวทางการทำความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องแก้ไขเพิ่มเติม และปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกให้การบริหารจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเจตนารมณ์ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีอำนาจในการสั่งการ ตรวจสอบ และกำกับติดตามสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งในสังกัด โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ได้มีการกำหนดให้จัดตั้ง “สถาบันการอาชีวศึกษา” โดยการรวมเอาสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีความพร้อมในพื้นที่ใกล้เคียงกัน จัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา รวม ๒๓ สถาบัน ซึ่งจำนวนนี้รวมสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร จำนวน ๔ สถาบัน แต่ก็ยังมีวิทยาลัย อีกจำนวนหนึ่งไม่ได้เข้าร่วมในสถาบัน แต่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยตรง ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการทุกด้าน ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจให้สถาบันการอาชีวศึกษามีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่อให้การบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และเกิดผลดีต่อการพัฒนาในทุกด้าน จากสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวและขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักก็ยังไม่มีการดำเนินการในส่วนนี้แต่อย่างใด และเรื่องดังกล่าวจึงยังคงเป็นปัญหาที่สะสมต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ผลกระทบที่ตามมาจากการบริหารจัดการที่เป็นปัญหภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาส่งผลให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกือบทุกแห่งไม่ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านบุคลากร อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ รวมทั้งเครื่องมือและวัสดุฝึกที่ไม่ทันสมัย และมีไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาลดลงอย่างต่อเนื่อง และในส่วนของนักศึกษาอาชีวศึกษา ที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวนมากกว่าร้อยละ ๗๐ ก็ไม่เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แต่กลับเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาในสาขาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาอาชีพ ส่งผลให้เกิดความขาดแคลนแรงงานฝีมืออย่างมาก และปัญหาที่มีผลกระทบอย่างมากในมุมมองของสถานประกอบการ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษายังไม่มีสมรรถนะและคุณภาพในสายงานตามที่ภาคประกอบการต้องการ อีกทั้งสมรรถนะและคุณสมบัติของผู้จบการศึกษา ก็ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคแรงงาน นอกจากนี้ ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา โดยวิเคราะห์จากพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่า ในหลายประเด็นยังไม่ได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติจริงตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่งผลให้การบริหารจัดการอาชีวศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้อง

นำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาอื่น ๆ ที่ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการการอาชีวศึกษามาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้พิจารณาศึกษาวิเคราะห์ประเด็นการจัดการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยพิจารณาศึกษาและยึดแนวทางจากยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา นโยบายของรัฐบาล นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙) และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงานและกำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ซึ่งจากการพิจารณาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย รายงานการพิจารณาศึกษา การเดินทางไปศึกษาดูงาน รวมทั้งการรับฟังข้อมูลและความเห็นจากตัวแทนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีผลกระทบต่อการจัดการอาชีวศึกษา ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ให้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาโดยการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง ๓ - ๔ จังหวัด จัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๑๙ สถาบัน และในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาทางด้านเกษตรกรรม อีกจำนวน ๔ สถาบัน แม้จะมีการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ แล้วนั้นก็ยังมิได้มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้เข้าร่วมกับสถาบันการอาชีวศึกษา แต่ปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้เป็นปัญหาในการบริหารจัดการ ทั้งด้านงบประมาณ อัตราค่าจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนอย่างมาก การกระจายอำนาจไปให้สถาบันการอาชีวศึกษาในหลายเรื่องที่ยังไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติ เพราะยังไม่มีกฎหมายรองรับ และไม่มีกรมมอบอำนาจให้สถาบันการอาชีวศึกษาฯ ดำเนินการได้ จึงทำให้มีผลกระทบในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะเรื่องของงบประมาณที่ยังอยู่ภายใต้การกำหนดแผนงาน โครงการ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้สถาบันการอาชีวศึกษาไม่สามารถที่จะพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพได้

นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้ว ยังพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำลังดำเนินการในการแก้ไขพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีสาระสำคัญ คือ เพิ่มข้อกำหนดในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ตามมาตรา ๙ โดยเพิ่มหลักสูตรประกาศนียบัตรเตรียมอาชีวศึกษา (ปตอ.) ขึ้นมาอีกระดับ โดยจะรับนักเรียนที่จบในระดับประถมศึกษาเข้าเรียนในหลักสูตรนี้ โดยมีข้อกังวลในเรื่องดังกล่าวหลายประเด็น หากจะมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติในเฉพาะประเด็นนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องพิจารณาปรับแก้ไขพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งฉบับ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๒) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการคุรุสภา มีปัญหาทั้งในด้านนโยบายที่ไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาชีวศึกษาเข้าไปเป็นคณะกรรมการ ขอบบังคับ และประกาศต่าง ๆ จึงไม่ได้พิจารณาแยกการจัดการอาชีวศึกษากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งเรื่องของการบรรจุ แต่งตั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา มาตรฐานความรู้ สมรรถนะ สำหรับในการผลิตและพัฒนาครูอาชีวศึกษาที่ยังมีการผลิตครูไม่ครบในทุกสาขาอาชีพ ที่จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนครู และไม่สามารถสรรหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานของคุรุสภาเข้ารับการบรรจุเป็นข้าราชการครูได้ เช่น สาขาทางด้านศิลปกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และเกษตรกรรม เป็นต้น

จากการพิจารณาศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในบางเรื่องยังไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ทั้งในประเด็นเกี่ยวกับที่มาของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา และคุณสมบัติครูอาชีวศึกษา

๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน เป็นกฎหมายที่ต้องการส่งเสริมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงาน ไม่เหมาะกับการนำมาใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาในรูปแบบทวิภาคี เนื่องจากเงื่อนไขต่าง ๆ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสถานประกอบการยังไม่ให้ความสำคัญ และไม่ให้ความร่วมมือในการรับนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงานในรูปแบบทวิภาคี

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

การพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการการศึกษาวุฒิสภา เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นการจัดการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยพิจารณาจากพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ ซึ่งมีปรัชญา แนวคิด แตกต่างกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดทางกฎหมาย ต้องพิจารณาผลกระทบในการใช้กฎหมายร่วมกัน ควรมีการแยกกันระหว่างการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการอาชีวศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน อย่างเช่นที่เป็นมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

๒) กระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณาแก้ไขโครงสร้างการบริหารจัดการของกระทรวงฯ เสียใหม่ เพราะปัจจุบันมีการแยกสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาออกจากกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยเฉพาะ ในส่วนของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการจัดการอาชีวศึกษาโดยต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และต้องเป็นไปตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่มีการแก้ไขปรับปรุงแล้ว

๓) กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการวิเคราะห์เพื่อหาปัญหา และผลกระทบของการจัดการอาชีวศึกษาทั้งระบบ ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น การให้งบประมาณรายหัวนักศึกษา อัตราการบรรจุหรือแต่งตั้งครูใหม่ และการบรรจุครูทดแทนครูที่เกษียณอายุราชการ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการแก้ปัญหา อย่างเป็นรูปธรรม

๔) กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการพิจารณาและให้ความสำคัญในหลักสูตรการผลิตครู ณะแนว ที่จะต้องให้คำปรึกษาด้านการประกอบอาชีพพร้อมกับการแนะแนวเรื่องการศึกษาต่อสายสามัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าเรียนในสายอาชีวศึกษามากขึ้น

๕) กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการกำหนดอัตราเงินเดือนของผู้จบอาชีวศึกษา (ระดับ ปวช. และระดับ ปวส.) ให้แตกต่างกับผู้จบการศึกษาสายสามัญ (ม.๓ และ ม.๖) เพื่อจูงใจให้มีผู้มาเรียน อาชีวศึกษามากขึ้น

๖) กระทรวงศึกษาธิการ ควรปรับเปลี่ยนแนวทางการพิจารณาอุดหนุนงบประมาณ รายหัวของอาชีวศึกษา เป็นวิธีการอื่นเพราะการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา จะต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาทุกหลักสูตรทางด้านวิชาชีพ สัดส่วนของผู้เรียนต้องมีการจำกัด ให้สอดคล้องกันในแต่ละสาขาอาชีพ เช่น สาขาทางด้านอุตสาหกรรม กลุ่มเรียน ๑ กลุ่ม ไม่ควรเกิน ๑๕ คน เพราะมีข้อจำกัดทางด้านสถานที่ ครุภัณฑ์ เครื่องมือ และวัสดุฝึก ซึ่งจะแตกต่างกับผู้เรียนสายสามัญที่มี จำนวนผู้เรียนจำนวนมากได้

๗) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพิจารณา ยกกระดับศูนย์ข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษา (V-Cop) โดยจัดตั้งเป็นสำนักงานหรือกองงานที่ทำหน้าที่ในการ ดำเนินการด้านข้อมูลกำลังคน เพื่อเก็บข้อมูลความต้องการแรงงานทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับ อาชีวศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อการผลิตกำลังคนโดยเฉพาะ ทางด้านอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคประกอบการ โดยที่ศูนย์ข้อมูลกำลังคน อาชีวศึกษา (V-Cop) จะเป็นศูนย์กลางสำคัญที่มีการรวบรวมข้อมูลสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา และบุคลากร อาชีวศึกษา ทั้งในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชน รวมถึงการจัดการอาชีวศึกษาในหน่วยงานอื่น ๆ เช่น โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการในการสืบค้นและหา ผู้เรียนที่มีคุณสมบัติตามที่สถานประกอบการต้องการเข้าทำงาน โดยต้องพัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลดังกล่าว ให้มีความสามารถในการเข้าใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับนโยบาย และในระดับสถาบัน ซึ่งอาจ พัฒนาไปยังระดับจังหวัดได้ในอนาคตเพื่อให้การเก็บและรวบรวมข้อมูลความต้องการแรงงานในแต่ละ จังหวัดอย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการวางแผนและการผลิตกำลังคน อาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการได้อย่างแท้จริง

๘) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังไม่ดำเนินการดำเนินการและบริหารจัดการให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ ทั้งที่เป็นกฎหมายสำคัญที่ต้องใช้เป็นบรรทัดฐานในการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลายมาตรา และไม่ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองในการแก้ไขปัญหา เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานนำไปใช้ในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน ทำให้ปัญหาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยาวนานที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ในประเด็นเกี่ยวกับการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเข้าเป็นสถาบัน แต่ยังมีสถานศึกษาอาชีวศึกษาบางส่วนยังไม่ได้เข้าร่วมในสถาบันการอาชีวศึกษา ในส่วนของการกระจายอำนาจให้สถาบันการอาชีวศึกษาก็ยังไม่ได้ได้รับการพิจารณาแก้ไขในหลายประเด็น ซึ่งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้พิจารณาศึกษาพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยละเอียดรอบคอบ และมีข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ด้วยแล้ว

๙) สถาบันการอาชีวศึกษา ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในระดับพื้นที่ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาในทุกๆระดับ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาในเรื่องการกระจายอำนาจไปยังสถาบันการอาชีวศึกษาตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๑) ทั้งทางด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นการเร่งด่วน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องกำกับ ติดตาม และทบทวนตรวจสอบในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้เพื่อให้การขับเคลื่อนอาชีวศึกษาสามารถพัฒนา ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๐) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาเพื่อดำเนินการร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติใหม่ทั้งฉบับ โดยกำหนดกรอบระยะเวลาการทำงานให้ชัดเจน

๑๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการสร้างความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และรายละเอียดของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อให้ทุกสถานศึกษาเกิดความเข้าใจที่ตรงกันในแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑๒) เพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศ มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ควรให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีวศึกษาทุกระดับและทุกประเภท เพื่อให้มีมาตรฐานและคุณภาพที่เหมือนกัน

๑๓) ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะต้องเร่งพิจารณาดำเนินการ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลกระทบกับการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน โดยการประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น ประสานงานและติดตามการปรับแก้ไขข้อกฎหมายในประเด็นที่เกิดปัญหาอย่างจริงจัง

๑๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพิจารณาปรับลดครุอัตราจ้างที่มีอยู่จำนวนมากในทุกสถานศึกษาที่เงินเดือนมาจากเงินผลประโยชน์ ในอัตราที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ผู้จบปริญญาตรีต้องได้รับเงินเดือน ๑๕,๐๐๐ บาท แต่ข้อเท็จจริงพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากจ้างด้วยอัตรา

ที่ต่ำกว่า ทำให้มีการเข้าออกของครูอัตราจ้างตลอดเวลา ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้อย่างเร่งด่วน โดยหาอัตราบรรจุแต่งตั้งครูมาทดแทนทั้งครูที่เกษียณอายุราชการ และครูอัตราจ้าง

๑๕) จากผลกระทบในการนำงบประมาณที่ควรจะนำมาใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และวัสดุการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน แต่กลับนำงบประมาณนั้นไปจ้างครูอัตราจ้าง ทำให้เกิดความขาดแคลนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ และวัสดุการเรียนการสอน ส่งผลกระทบต่อการศึกษาฝึกปฏิบัติการในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการผลิตบุคลากรด้านอาชีวศึกษา คือ ต้องให้มีการฝึกจนผู้เรียนเกิดความเชี่ยวชาญ

๑๖) การสรรหา แต่งตั้ง ผู้บริหารอาชีวศึกษาในทุกๆระดับ ควรมีข้อกำหนดเป็นการเฉพาะว่าต้องมีประสบการณ์ทางด้านอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องมาก่อน เช่น ผู้บริหารทางสายเกษตรกรรมก็ควรต้องมีความรู้ทางด้านเกษตรกรรม หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร จึงจะทำให้สามารถพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๗) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรกำหนดแนวนโยบายให้สถาบันการอาชีวศึกษาดำเนินงานให้เกิดความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา โดยจัดให้มีคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (กรอ.อศ.) ของสถาบันอาชีวศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นกลไกให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการอาชีวศึกษากับสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยคณะกรรมการชุดนี้ควรประกอบด้วย ผู้แทนจากหอการค้า สมาอุตสาหกรรม ผู้ประกอบธุรกิจในทุกจังหวัดในพื้นที่ที่สถาบันอาชีวศึกษารับผิดชอบ รวมทั้งผู้บริหารวิทยาลัยที่สังกัดในสถาบันอาชีวศึกษานั้น ๆ โดยคณะกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการจัดการอาชีวศึกษาที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการกำลังคนแต่ละสาขาอาชีพของแต่ละจังหวัด การกำหนดค่าตอบแทนของนักศึกษา ในขณะที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการในระบบทวิภาคี และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละจังหวัดและภูมิภาคนั้น ๆ อาทิ การพัฒนาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ที่มีข้อมูลในเบื้องต้นว่าโครงการดังกล่าวมีความต้องการแรงงานทางด้านอาชีวศึกษาสำหรับขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก

๑๘) การจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพให้การรับรอง เพื่อให้ผู้จบการศึกษามีสมรรถนะตามที่กลุ่มอาชีพต้องการ และในบางหลักสูตร เช่น เกษตรกรรม ศิลปกรรมต้องสอดคล้องกับวิถีของชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ โดยต้องให้ความสำคัญในการให้ผู้เรียนสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจรายย่อย (SMEs) ได้

๑๙) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องเร่งดำเนินการในการให้จัดตั้งกองทุนขึ้นตามมาตรา ๕๖ ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เรียกว่า “กองทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ” ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา การพัฒนาบุคลากร งานวิจัยทางด้านอาชีวศึกษา และความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาให้เกิดขึ้น โดยออกเป็นกฎหมายลำดับรอง และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย ซึ่งจะเป็นกลไกที่สำคัญมากในการพัฒนาอาชีวศึกษา

๒. เรื่อง การจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) สำหรับอาชีวศึกษา โดยเน้นรูปแบบทวิภาคี

ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ในมาตรา ๘ ความตอนหนึ่งว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดได้โดยรูปแบบ (๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ และเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ จากหลักการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหรือการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work-integrated Learning : WiL) ในรูปแบบโรงเรียนในโรงงาน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและภาคประกอบการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานที่ดำเนินนโยบาย คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและขับเคลื่อน อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และที่สำคัญคือภาคประกอบการ ทั้งในส่วนของสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง รวมไปถึงกลุ่มธุรกิจ SMEs ในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการนั้น เป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษาในรูปแบบ WiL ก็เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผ่านการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาทางเทคนิคและเทคโนโลยี (ปวช. ปวส. และ ป.ตรี) ที่มีทักษะความรู้ ความสามารถและสมรรถนะตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการอย่างแท้จริง และที่สำคัญก็เพื่อแก้ไขปัญหาค่าไม่สอดคล้อง (mismatch) ด้านกำลังคนระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับภาคการศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการสานต่อและขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ อันนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าไม่สอดคล้องในส่วนของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ในรูปแบบโรงเรียนในโรงงานให้มีความต่อเนื่อง จึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) สำหรับอาชีวศึกษาโดยเน้นรูปแบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดทำข้อเสนอแนะ เพื่อเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นหลักการสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นต้องอาศัยฐานความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการสร้างมูลค่า คุณค่าในทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งการแข่งขันในระดับภูมิภาคและระดับโลก และการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจแบบฐานเทคโนโลยีและเศรษฐกิจฐานความรู้ ทำให้ประเทศไทยต้องยกระดับเพิ่มสมรรถนะของประเทศ ซึ่งการวัดสมรรถนะความสามารถในการแข่งขันของประเทศวัดได้จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

รวมถึงการสร้างงานและความสามารถทางการแข่งขัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อเสนอต่าง ๆ ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาการจืดจางของชีวิตศึกษาระบบทวิภาคีให้เกิดประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนา กำลังคนของประเทศ ต่อไป

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ประเด็นการจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) สำหรับอาชีวศึกษา โดยเน้นรูปแบบทวิภาคี เป็นการพิจารณาศึกษาโดยการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดจากการจัดการการเรียนการสอน การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) หรือระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในเรื่อง หลักสูตร กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา โดยที่คณะอนุกรรมการได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อรับทราบสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งได้รับฟังข้อมูลและความเห็นจากตัวแทนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และผู้แทนจากสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องซึ่งมีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๘ ถึงมาตรา ๑๑ และมาตรา ๕๑ ถึงมาตรา ๕๔ ได้กำหนดรายละเอียดในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อให้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามข้อกำหนด แต่ในข้อเท็จจริงพบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาจำนวนมาก ไม่สามารถดำเนินการตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติฉบับนี้ทำให้ผู้เรียนในระบบทวิภาคีมีจำนวนน้อยกว่า นโยบายที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดและวางเป้าหมายไว้

๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษามีการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาในระบบ ทวิภาคี มีจำนวนน้อยกว่านโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปัญหาที่พบคือ นักศึกษาและผู้ปกครองขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงไม่สนับสนุนให้นักศึกษาเข้าปฏิบัติงานในสถาน ประกอบการร่วมกับการเรียนในสถานศึกษา

๓) สถานประกอบการที่เข้าร่วมในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีจำนวน ไม่เพียงพอที่จะรองรับกับจำนวนนักศึกษาในระบบทวิภาคี ขาดความเข้าใจในการศึกษาระบบทวิภาคีว่ามีความแตกต่างจากการฝึกงานอย่างไร และสถานประกอบการส่วนหนึ่งยังมีความรู้สึกว่าการรับนักศึกษา เข้ามาฝึกปฏิบัติในระบบทวิภาคีเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นโดยไม่ได้รับผลตอบแทน

๔) หลักสูตรอาชีวศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีและสถานการณ์ของโลกปัจจุบันทำให้นักศึกษามีความรู้ไม่เพียงพอ และมีสมรรถนะทางวิชาชีพ ในการเข้าปฏิบัติงานไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและภาคแรงงาน

๕) ปัญหาความเหลื่อมล้ำ สาเหตุเกิดจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไม่มีกฎหมายในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ แต่ใช้กฎหมายของกรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน กระทรวงแรงงาน โดยอนุโลม ซึ่งหลักการและหลักเกณฑ์บางอย่างที่กำหนดไว้นั้นก็ไม่สามารถปรับ

ใช้กับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้ ทำให้สถานประกอบการที่รับนักศึกษาในระบบทวิภาคีเข้าไปฝึกปฏิบัติงานนั้น ไม่ได้รับประโยชน์ในทางภาษีที่มีแรงจูงใจมากพอในการเข้าร่วมจัดการศึกษากับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในส่วนของนักศึกษานั้นค่าตอบแทนระหว่างปฏิบัติงานของนักศึกษาในระบบทวิภาคี สถานประกอบการแต่ละแห่งก็จ่ายค่าตอบแทนในระหว่างปฏิบัติงานในอัตราที่แตกต่างกันหรือบางแห่งก็ไม่มีค่าตอบแทน

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานสำหรับอาชีวศึกษา โดยเน้นรูปแบบทวิภาคี เกิดประสิทธิภาพ ส่งผลการพัฒนาแรงงานของประเทศ ในการเตรียมคนเพื่อเข้าสู่โลกของงาน ให้ความรู้ สมรรถนะ ทักษะ ค่านิยม และทัศนคติที่จะนำไปสู่ความเป็นพลเมืองที่สามารถสร้างผลผลิต มีความรับผิดชอบ และยอมรับศักดิ์ศรีของการทำงาน อันจะนำไปสู่การสร้างสังคมที่ยั่งยืน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน จึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีได้ถูกกำหนดไว้ใน “ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)” คือ ยุทธศาสตร์คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน เพื่อเตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล แต่จากสรุปรายงานจำนวนผู้เรียนระบบปกติและทวิภาคี จำแนกตามระดับพบว่า มีจำนวนผู้เรียนในระบบปกติกับระบบทวิภาคี ในระดับ ปวช. ๓ ที่ร้อยละ ๘๘.๕๗/๑๑.๔๓ และระดับ ปวส. ๒ ที่ร้อยละ ๖๓.๕/๓๖.๕ แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในทั้งสองระดับการศึกษามีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องกำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดจัดการอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือ ผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน และต้องมีแผนการในการเร่งรัดติดตาม การดำเนินงานในโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาต่อไป

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีนโยบายในการส่งเสริมให้ดำเนินโครงการพัฒนาหลักสูตรทวิภาคีให้สอดคล้องกับขนาดและความสามารถของสถานประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจ SME ภายใต้ความร่วมมือกับสถานประกอบการ แต่พบว่าหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีจำนวนไม่มากที่สอดคล้องกับขนาดและความสามารถของสถานประกอบการรองรับ ส่วนใหญ่เป็นการนำหลักสูตรปกติมาปรับในส่วนของวิชาชีพเลือก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาทวิภาคีเป็นการเฉพาะ บางหลักสูตรที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ควรมีการยกเลิกและจัดทำหลักสูตรใหม่ ๆ ที่เป็นไปตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน

๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีโครงการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระดับจังหวัด และโครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

กับสถานประกอบการในการจัดการฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่จากการศึกษาพบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคียังมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษา แต่ละหลักสูตร อีกทั้งบางสาขาสถานประกอบการที่ตรงกับลักษณะวิชาชีพในหลักสูตร มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา การแก้ปัญหาโดยการหาสถานที่ปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกับวิชาชีพเพื่อให้นักศึกษาเข้าทำงานแทน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการให้มีความเข้มแข็งในทุกด้าน

๔) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ยังดำเนินการได้ไม่ครบทุกหลักสูตร สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากผู้ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ยังมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาในระบบนี้แตกต่างกัน ทำให้มีผลกระทบกับนักศึกษาที่ศึกษาในระบบนี้ที่ไม่ได้รับการยอมรับ ส่งผลต่อจำนวนนักศึกษาที่มีจำนวนน้อยกว่านักศึกษาระบบปกติ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาใช้เป็นแนวทางการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันทุกแห่ง

๕) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คำจำกัดความของการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ว่า “เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล...” สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรมีแนวทางให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาในการให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการเกี่ยวกับข้อกำหนดทางกฎหมาย ตลอดจนกฎ ระเบียบของหน่วยงานภาครัฐ เอกสารข้อมูลที่ใช้ประกอบในการยื่นขอลดหย่อนภาษี โดยจัดให้มีการประชุมกลุ่มสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อชี้แจงข้อมูลและรายละเอียดด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำปัญหาจากการประชุมมาแก้ไขและพัฒนาปรับปรุงระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรเร่งจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และระบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานทุกรูปแบบที่อาชีวศึกษาดำเนินการอยู่ออกมาเป็นการเฉพาะ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นเหมือนการดำเนินการที่ผ่านมา

๗) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรส่งเสริมให้มีคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (กรอ.อศ.) ของสถาบันอาชีวศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นกลไกให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการอาชีวศึกษากับสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา โดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เช่น การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นไปตามความต้องการกำลังคนในแต่ละสาขาอาชีพของแต่ละจังหวัด การกำหนดค่าตอบแทนของนักศึกษาในขณะฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละจังหวัด และภูมิภาคนั้น ๆ ที่สำคัญต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติด้วย

๘) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับมาตรฐานอาชีพ ที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีการรับรองแล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาควรต้องนำ สมรรถนะในแต่ละอาชีพมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะตามที่กลุ่มอาชีพ ต้องการ และในบางหลักสูตรควรต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับวิถีของชุมชนและความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยหลักสูตรดังกล่าวจะต้องช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถปรับและประยุกต์องค์ความรู้ ไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจรายย่อย (SMEs) ได้

๙) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงาน ของศูนย์ข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษา (V-Cop) เพื่อเก็บข้อมูลความต้องการแรงงาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เพื่อวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการ ผลิตกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคประกอบการ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ทั้งในระดับ สำนักงานและในทุกสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน ในทุกด้าน

๓. เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอากาศ

ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) (CO = corona, VI = virus, D = Disease) เป็น เชื้อไวรัสที่สามารถก่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจ หลังติดเชื้อบางรายอาจไม่มีอาการ หรืออาจจะมีอาการ แต่ไม่รุนแรง คล้าย ๆ ไข้หวัดธรรมดา แต่อาจก่อให้เกิดอาการรุนแรงเป็นปอดอักเสบและเสียชีวิตได้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในประเทศไทย ทำให้มีจำนวน ผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและกระจายไปทุกภูมิภาคทั่วพื้นที่ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกิดสภาวะ หยุดชะงักและไม่สามารถดำเนินภารกิจต่าง ๆ ได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ทั้งปัญหาด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การท่องเที่ยว รวมถึงระบบการศึกษาก็ได้รับผลกระทบจากการ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่นเดียวกัน ท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสดังกล่าว วงการการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศ มีการนำระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เข้ามา ปรับใช้ เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินต่อไปได้ภายใต้วิกฤติโรคระบาดนี้ ทั้งการสอน แบบสด หรือแบบ Onsite ที่นักเรียนนักศึกษาสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้ทันที คือ เห็นหน้าเห็นตา โต้ตอบสอบถามคุยกันได้ แต่การจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้จำเป็นต้องจัดการศึกษาภายใต้ มาตรฐานความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก ยึดแนวทางและมาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการ การป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัดด้วย ส่วนการสอน แบบวิดีโอที่เรียกว่าแบบ Online ผู้สอนสามารถอัดล่วงหน้าและผู้เรียนสามารถติดตามภายหลังสำหรับ ผู้ที่มีข้อจำกัดเรื่องการเรียนการสอนแบบ Onsite หลักการในการจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา เป็นการ จัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพให้ผู้เรียนได้มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความถนัด และความสนใจโดยจะต้องจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติ เพื่อเสริมทักษะให้ ผู้เรียนได้มีพื้นฐานสำคัญ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการจัดการศึกษา

เพื่อเตรียมกำลังคนระดับต้นและระดับกลางในทางเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การพึ่งพาตนเองในทางเทคโนโลยีได้นั้น กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องมีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาประเทศในช่วงปัจจุบัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ โดยที่การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” และควรต้องคำนึงถึงสมรรถนะที่ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีในแต่ละอาชีพ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการจัดการศึกษาที่สามารถผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะและตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ดังกล่าวแล้วนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาได้รับผลกระทบอย่างมาก เพราะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่เหมาะสมกับการสอนแบบ Online แต่จำเป็นต้องสอนแบบ Onsite มากกว่า เพราะจะต้องมีการปฏิบัติการหรือการลงมือปฏิบัติในบางรายวิชา และการจัดการกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องให้ครูผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและรับมือกับปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อดังกล่าว ในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการระบาด พร้อมกับเตรียมมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับและป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป และเพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สามารถเดินหน้าไปได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด จึงต้องมีการพิจารณาศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคตที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

การพิจารณาศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคตเป็นการพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา สภาพปัญหา อุปสรรคและผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความที่เกี่ยวกับการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีต่อการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษา รวมถึงแนวทางในการปรับปรุงหรือการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ ที่ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

อาชีพและมาตรฐานของหลักสูตรอาชีวศึกษา ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งปัญหาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่อาจก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจึงควรมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ รวมทั้งนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีของประเทศ การวางแผนในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สามารถรองรับการพัฒนาประเทศทั้งในส่วนภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ระบบเศรษฐกิจและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้เดินหน้าไปได้ ซึ่งจะต้องมีการทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนในการผลิตและพัฒนากำลังคนในภาพรวมของประเทศ และเนื่องจากการจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพให้ผู้เรียนได้มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยจะต้องจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติ เพื่อเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานสำคัญ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนทั้งการจัดการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และการจัดการเรียนผ่านการสอนสด (Live) สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษานั้น ก็ยังคงเป็นปัญหาในเรื่องของความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงดิจิทัลหรืออุปกรณ์ดิจิทัลอยู่มาก และความเหลื่อมล้ำดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น อาทิ ความเหลื่อมล้ำระหว่างนักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้กับนักศึกษาที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ แต่หากพิจารณาให้ลึกไปกว่านั้น ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นไม่ใช่แค่ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีเพียงเท่านั้น แต่เนื่องจากระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยมีองค์ประกอบและโครงสร้างต่าง ๆ มากมายที่สับสนวุ่นวายและซับซ้อนมาก อีกทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษาถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนชั้นสอง เป็นกลุ่มคนที่ไม่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา ที่มีชื่อเสียงได้ จึงต้องเข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สร้างปัญหามากมายให้สังคม เช่น การยกพวกเข้าทำร้ายร่างกายกัน ซึ่งกรณีนี้ยังจะเป็นการซ้ำเติมระบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้ตกต่ำลงไปจากเดิมอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษานั้น ควรจัดการศึกษาแบบ Onsite เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการนำเสนอของครูผู้สอนโดยตรง ในลักษณะการเห็นหน้าเห็นตาโต้ตอบสอบถามคุยกันได้ โดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องให้ครูผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา และในขณะเดียวกันครูผู้สอนอาจจะใช้ระบบการจัดการศึกษาในแบบ Online หรือแบบ On-Air ผสมผสานกันไปในการจัดการศึกษา บางรายวิชาที่ไม่มีความเข้มข้นในเนื้อหาก็ได้ เพื่อช่วยลดความแออัดของผู้เรียนในการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในแบบ Online หรือแบบ On-Air นั้น เป็นเครื่องมือและเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญในการช่วยอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาได้เข้าถึงสื่อการเรียนรู้ได้ในอีกทิศทางหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีของสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้น เนื่องจากจำนวนนักศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละชั้นปีในแต่ละสาขาวิชา มีจำนวนนักศึกษาไม่มากเหมือนกับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การนำมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) นั้น สามารถทำการปรับสภาพห้องเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้ทันที โดยเฉพาะ

ในห้องเรียนที่ใช้เรียนในรายวิชาสามัญ แต่ในส่วนของรายวิชาที่ฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่าส่วนใหญ่จะแบ่งส่วนห้องปฏิบัติงานหรือโรงฝึกงานออกเป็นพื้นที่ในการเรียนภาคทฤษฎี ทำให้เกิดความแออัดของจำนวนนักศึกษา ซึ่งจะเป็นสาเหตุสำคัญในการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ดังนั้น สถานศึกษาอาชีวศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนที่มีความแตกต่างกับการจัดการศึกษาในลักษณะอื่น ๆ ด้วย โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมและบริบทตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดและรอบคอบ เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติที่จะเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

หลักการและแนวทางสำคัญที่นำไปสู่ทางออกในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการการศึกษา หลักสูตรอาชีวศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคตนั้น สามารถแบ่งออกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

- **กรณีที่ไม่มีผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือโรคติดเชื้อไวรัสชนิดอื่น** สถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งและทุกพื้นที่ต้องจัดการศึกษาในรูปแบบ Onsite เพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอนได้ทันที คือ เห็นหน้าเห็นตาและสามารถโต้ตอบสอบถามคุยกันได้ เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะเต็มรูปแบบตามหลักสูตรอาชีวศึกษา ทั้งการจัดการศึกษาภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และการฝึกภาคปฏิบัติหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาและสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและวัตถุประสงค์ในการจัดหลักสูตรการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ มีคุณสมบัติ และมีคุณภาพที่สอดคล้องตามที่หลักสูตรกำหนด

- **กรณีที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือโรคติดเชื้อไวรัสชนิดอื่น** สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ต้องหาแนวทางและวิธีการที่หลากหลายในการจัดการศึกษา ซึ่งอาจจะจัดการศึกษาทั้งในรูปแบบ Onsite ควบคู่ไปกับรูปแบบ On-Air และแบบ Online โดยที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจบูรณาการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมและความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละแห่งในแต่ละพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกันด้วย ในส่วนนี้จึงมีประเด็นความเห็น ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

๑) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีนโยบายที่ให้อิสระแก่สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดได้พิจารณากำหนดวันในการเปิดสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรต่าง ๆ ตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จะเปิดสอนจะต้องมีความพร้อมทั้งในส่วนของครูผู้สอน นักศึกษา ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการสอน เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการฝึกภาคปฏิบัติ รวมถึงความพร้อมของสถานประกอบการที่จะรองรับการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาอาชีวศึกษา การมีนโยบายให้สถานศึกษาอาชีวศึกษามีอิสระในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว จะเป็นแนวทางสำคัญให้แนวทางการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษามีความชัดเจน สมบูรณ์มากขึ้น

๒) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคตให้มีความชัดเจน ครอบคลุมรอบด้าน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีนโยบายที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา อาชีวศึกษาแห่งเดียวสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้ หลายวิธี เช่น สถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งเดียวสามารถใช้ เลือกลง หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียน การสอน ทั้งแบบ Onsite แบบ Online และแบบ On-Air ตามความพร้อม ความจำเป็นและความเหมาะสม

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคตของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบและ สนับสนุนการดำเนินงานในภาพรวมตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ กำหนดบทบาท หน้าที่ของหน่วยงาน และบุคคลให้ชัดเจนในการจัดการและปฏิบัติ ทั้งด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการจัด การเรียนการสอน และด้านงบประมาณ ที่สอดคล้องกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal)

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดทำหลักสูตรการป้องกันการแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคต ที่เน้นการให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นลำดับแรก

๖) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนให้ครูผู้สอน รวมทั้งจัดหาโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และจัดอบรมการใช้งานโปรแกรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เช่น โปรแกรม Cisco Webex Meetings, Microsoft Teams, Zoom, Google Classroom, ซึ่งสามารถ บันทึกการสอน นำเสนอข้อมูลไปยังหน้าจอเครื่องอื่น และส่งไฟล์เอกสารต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ Online และจัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) ผ่านเว็บไซต์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ดูแลระบบ โดยที่ครูผู้สอนสามารถนำเสนอ เนื้อหาและสื่อการสอนขึ้นเว็บไซต์เป็นรายวิชาตามที่ได้ขอใช้ระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาสาระและ กิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาผ่านสื่อ การจัดทำแบบฝึกหัด ส่งการบ้าน และการจัด สอบออนไลน์ เช่น ระบบจัดการเรียนการสอน Modular Object - Oriented Dynamic Learning Environment (Moodle)

๘) ครูผู้สอนต้องจัดการศึกษาให้นักศึกษาทุกคนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรการเรียน การสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรอาชีวศึกษากำหนด ไม่ว่าจะจัดการเรียนในรูปแบบใดแต่ต้อง คำนึงถึงผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ

๙) เพื่อให้ นักศึกษาอาชีวศึกษาได้ตระหนัก ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการ ป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคต ครูผู้สอน จึงควรบูรณาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาอาชีวศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันผลิตหน้ากากผ้า และ Face Shield สำหรับแจกจ่ายให้นักศึกษาอาชีวศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากร ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกคน ผลิตเจลแอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้นมากกว่า ๗๐% สำหรับใช้ในสถานศึกษา อาชีวศึกษา และผลิตอุปกรณ์สำหรับกดเจลแอลกอฮอล์โดยใช้เท้า หรืออื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนวิกฤติ จากการระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าวสู่การสร้างโอกาสในการฝึกวิชาชีพโดยใช้องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่มีสู่การปฏิบัติแล้ว อาจนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับสถานศึกษา และตนเองได้เช่นกัน

๑๐) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องบูรณาการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบ Onsite และ Online พร้อมกันไป โดยตระหนักถึงความสำคัญของ “การใช้หลักสูตรเดียวกัน วัตถุประสงค์และมีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะครบถ้วนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด” คือ มุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีทักษะและความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม แล้วจึงออกแบบว่าควรใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบใดเพื่อให้เกิดความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดไว้ว่า ให้หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้นเป็นแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้เกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๑๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ หรือแบบ Onsite ควรมีการกำหนดมาตรการก่อนเปิดเรียน มาตรการระหว่างเปิดเรียน และมาตรการหลังเปิดเรียน โดยให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง ดังนี้

มาตรการก่อนเปิดเรียน

(๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องทำการสำรวจความพร้อมของครูผู้สอน นักศึกษา ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการสอน เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการฝึกภาคปฏิบัติ รวมถึงความพร้อมของสถานประกอบการที่จะรองรับการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาอาชีวศึกษา

(๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องการจัดทำเอกสาร แผ่นพับ จัดบอร์ดเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละแห่ง ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคตเพื่อให้ นักศึกษาอาชีวศึกษาได้รับรู้และเข้าใจอันตรายที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคต รวมทั้งแนวทางในการป้องกันเชื้อไวรัสดังกล่าวนี้เมื่อต้องอยู่กับกลุ่มคนจำนวนมาก และการใช้ชีวิตประจำวันให้ปลอดภัยจากความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัส

(๓) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องจัดทำคู่มือในการปฏิบัติตนของนักศึกษาอาชีวศึกษา ในขณะที่เข้ารับการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งในสถานศึกษาและในสถานประกอบการ พร้อมประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทุกคนได้รับทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

(๔) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน จัดเตรียมสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงอาหาร พื้นที่สนามทนาการ โดยใช้มาตรการ Social Distancing ให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระหว่างบุคคล พร้อมทำป้ายสัญลักษณ์แจ้งเตือนทั่วบริเวณ

(๕) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องทำความสะอาดสถานที่โดยรอบ ทั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่ง อุปกรณ์ เครื่องมือ พื้นผิวสัมผัสหรือจุดสัมผัสร่วม ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือ และจุดเสี่ยงทุก ๑ - ๒ ชั่วโมง หรือทุกครั้งที่เลิกเรียนด้วยน้ำยาทำความสะอาดที่ได้มาตรฐาน และฆ่าเชื้อโรคตามหลักวิชาการ ทุกครั้งก่อนเปิดเรียนอย่างต่อเนื่อง

(๖) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องกำหนดจุดคัดกรองบริเวณประตูทางเข้าสถานศึกษา เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของครู นักศึกษา และบุคลากรที่มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกราย และทุกครั้ง

(๗) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องมีจุดบริการทำความสะอาดมือและมีการจัดเตรียมสบู่ล้างมือ แอลกอฮอล์เจล บริเวณทางเข้าประตูสถานศึกษา ห้องเรียน บริเวณอาคาร ห้องน้ำ หรือสถานที่ จัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง

(๘) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคต รวมทั้งมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของสถานศึกษาแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง

(๙) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคต รวมทั้งการสังเกตอาการ และอื่น ๆ ที่จำเป็น

(๑๐) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องจัดทำแผนการเรียนการสอนให้มีความรัดกุม ทั้งแผนการเรียนการสอนภาคทฤษฎีที่จัดการเรียนในสถานศึกษา และแผนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานตามสาขาวิชาชีพที่สนใจในสถานประกอบการ ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องประสานไปยังสถานประกอบการที่มีนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงานอยู่ เพื่อทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมรองรับการเข้าฝึกงานของนักศึกษา โดยเน้นมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal)

มาตรการระหว่างเปิดเรียน

(๑) การเดินทางมาไปกลับระหว่างบ้านพักและสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านพักและสถานประกอบการเพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น นักศึกษาอาชีวศึกษาทุกคนจะต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยในขณะที่อยู่บนรถโดยสารตลอดเวลา ยึดแนวทางการป้องกันเชื้อโรคของกระทรวงสาธารณสุข และใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) อย่างเคร่งครัด

(๒) นักศึกษาอาชีวศึกษา ต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาในขณะที่เข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

(๓) นักศึกษาอาชีวศึกษา ที่เข้ารับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการต่าง ๆ ต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา หรือบางกรณีอาจใช้ Face Shield แทนเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องยึดแนวทางการป้องกันเชื้อโรคของกระทรวงสาธารณสุข และใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) อย่างเคร่งครัด

(๔) ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกคน หรือแม้แต่ผู้มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกคน ต้องสวมใส่หน้ากากอนามัย ขณะที่อยู่ภายในพื้นที่บริเวณสถานศึกษาตลอดเวลา

(๕) บุคคลทุกคนที่จะเข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่ง ต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ณ จุดคัดกรองที่ประตูทางเข้าสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในกรณีที่พบผู้มีอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศาเซลเซียสหรือมีอาการไข้ ไอ จามมีน้ำมูก หรือมีอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ จะไม่อนุญาตให้เข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษา และมีการบันทึกข้อมูลเก็บไว้

(๖) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องจัดให้มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี จัดภูมิทัศน์โดยรอบสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้

(๗) เพิ่มความเข้มข้นในการทำความสะอาดภายในสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ โรงอาหาร เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ หลังเลิกเรียนทุกวันหากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ร่วมกันต้องทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งานทุกครั้ง

(๘) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ควรจัดการประชุมหรือจัดกิจกรรมที่เป็นการรวมกลุ่มของคนหมู่มาก งดกิจกรรมกีฬาทุกประเภทที่ต้องสัมผัสตัวกับผู้ร่วมแข่งขัน หรือกีฬาประเภทที่ต้องแข่งขันเป็นทีม

(๙) นักศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาทุกคนควรจะต้องมีขีปนาวุธน้ำ/กระดิกน้ำของตนเอง เพื่อความสะดวกและเป็นแนวทางหนึ่งในการลดการแพร่ระบาดของเชื้อโรค

(๑๐) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ควรจัดเวลาในการพักรับประทานอาหารกลางวันให้นักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้สลับเวลาพัก และให้เวลาในการพักผ่อนกลางวันเหลื่อมกัน โดยควรแบ่งช่วงการพักออกเป็น ๓ ช่วง คือ ๑๐.๓๐ น. ๑๑.๓๐ น. และ ๑๒.๓๐ น. เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องเน้นมาตรการรักษาระยะห่าง (Social Distancing) เป็นสำคัญ

มาตรการหลังเลิกเรียน

(๑) นักศึกษาอาชีวศึกษา ที่เข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เมื่อเลิกเรียนแล้วให้รีบเดินทางกลับบ้านพักในทันที โดยการดำเนินชีวิตประจำวันจะต้องยึดแนวทางการป้องกันเชื้อโรคของกระทรวงสาธารณสุข และใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) อย่างเคร่งครัด

(๒) นักศึกษาอาชีวศึกษา ที่เข้ารับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการต่าง ๆ จะต้องเดินทางกลับบ้านพักทันทีหลังเลิกงานตามเวลาปฏิบัติงานของสถานประกอบการ หรือหากภารกิจยังไม่แล้วเสร็จ และจะต้องอยู่ปฏิบัติงานต่อก็ให้ปฏิบัติตามแนวทางการป้องกันเชื้อโรคของกระทรวงสาธารณสุข และใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) อย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกัน

(๓) สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคตของสถานศึกษา และรายงานการติดตามผลให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาทราบเป็นประจำทุกวัน

๔. เรื่อง ยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะทางในการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ดังกล่าว รัฐบาลได้มีจัดทำโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ต้นนโยบายประเทศไทย ๔.๐ ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า ๓๐ ปี ที่ผ่านมา โดยในครั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันและทำให้

เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต ๓ จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผ่านกลไกการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โครงการดังกล่าวเป็นการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมในลักษณะของอุตสาหกรรมสะอาด ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และระบบหุ่นยนต์เข้ามาทำหน้าที่ ซึ่งไม่ใช่อุตสาหกรรมหนักเหมือนที่ผ่านมามีทั้งกลุ่ม S-Curve เป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ประกอบด้วย ๑) ยานยนต์ทันสมัย ๒) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ๓) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ๔) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และ ๕) การแปรรูปอาหาร ส่วนกลุ่ม New S-Curve เป็นอุตสาหกรรมที่ยกระดับมูลค่า (Value Shifted) ประกอบด้วย ๑) หุ่นยนต์ ๒) การแพทย์และสุขภาพครบวงจร ๓) การบินและโลจิสติกส์ ๔) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และ ๕) ดิจิทัล รวมทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นตามมติคณะรัฐมนตรี คือ ๑) การป้องกันประเทศ และ ๒) การพัฒนาบุคลากรและการศึกษา

หลักการสำคัญ คือ เมื่อภาคอุตสาหกรรมมีการพัฒนาระบบการผลิตที่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในภาคการผลิตมากขึ้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสะอาดแทบทั้งสิ้น ประกอบกับข้อมูลประมาณการความต้องการบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ นั้นมีความต้องการจำนวนบุคลากรมากถึง ๔๗๕,๖๖๘ คน (ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ณ มีนาคม ๒๕๖๓) ในขณะที่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นอยู่ในช่วงปัจจุบันกลับมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคประกอบการ กระบวนการจัดการเรียนการสอนก็ยังคงเป็นแบบเดิมที่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องตามบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป ยังไม่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่ชี้ให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน และยังไม่สอดคล้องตามความต้องการของคนพื้นที่อีกด้วย พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับอาชีวศึกษาไว้ในมาตรา ๔ กล่าวคือ การอาชีวศึกษาหมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ประกอบกับมาตรา ๖ ได้บัญญัติว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษา จึงมิได้หมายความถึงผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้กำกับนโยบายในสถานศึกษาของอาชีวศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสถานศึกษาอื่น ๆ ซึ่งผลิตกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษา ผู้ประกอบการในตลาดแรงงาน กลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งเป็กำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีอีกด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการสานต่อและขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ อันนำไปสู่แนวทางในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องตามความต้องการของ

สถานประกอบการในการผลิตบุคลากรอาชีวศึกษาควรต้องคำนึงถึงสมรรถนะที่ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีในแต่ละอาชีพ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพที่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำมาตรฐานอาชีพ คือ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำมาตรฐานอาชีพในแต่ละอาชีพมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินสมรรถนะของผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้มีคุณสมบัติและมีสมรรถนะสอดคล้องตามความต้องการของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve และรองรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา จึงเห็นสมควรที่จะต้องศึกษา ทบทวน วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ เพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมทั้งการจัดทำข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอต่อรัฐบาล และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำข้อเสนอต่าง ๆ ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาที่สอดคล้องต่อการพัฒนาประเทศไทยในยุค ๔.๐ ให้เกิดประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศต่อไป

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

การพิจารณาศึกษาในประเด็นการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ เพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดจากการจัดทำ การออกแบบหลักสูตรอาชีวศึกษา ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ ที่จะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของสถานประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคแรงงาน โดยจะพิจารณาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวม ๔ ภาคส่วน ได้แก่ โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และสถานประกอบการ สรุปหลักการที่สำคัญได้ ดังนี้

๑) โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มี ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพและเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New - Growth Engine) ของประเทศไทย และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การแปรรูปอาหาร ท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ ๒) อุตสาหกรรมใหม่ (New S-Curve) ได้แก่ อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ การบินและโลจิสติกส์ การแพทย์ครบวงจร เชื้อเพลิงชีวภาพ และเคมีชีวภาพ ดิจิทัล จากข้อมูลความต้องการกำลังคนรวมในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จำนวน ๑๐ อุตสาหกรรม ระหว่าง ปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ โดยแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม มีรายละเอียดแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้ (๑) ยานยนต์ทันสมัย ๕๓,๗๓๘ อัตรา (๒) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ๕๘,๒๒๘ อัตรา (๓) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี ๑๖,๙๒๐ อัตรา (๔) หุ่นยนต์ ๕,๑๘๘ อัตรา (๕) การบิน ๘,๐๗๖ อัตรา (๖) ดิจิทัล ๓๑,๘๗๗ อัตรา (๗) การแพทย์และสุขภาพครบวงจร ๑๑,๕๓๘ อัตรา (๘) ระบบราง ๒๔,๒๔๖ อัตรา (๙) พาณิชยนาวี ๓,๐๘๕ อัตรา และ (๑๐) โลจิสติกส์ ๒๑,๘๘๒ อัตรา ซึ่งพบว่ยังไม่มีข้อมูลความต้องการกำลังคนในกลุ่ม

อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพการแปรรูปอาหาร เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก

ประเด็นจำนวนอัตรากำลังคนแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า ความต้องการกำลังคนในแต่ละปีเพิ่มขึ้นเป็นอัตราก้าวหน้า ซึ่งในความเป็นจริงแล้วความต้องการอัตรากำลังคนน่าจะต้องมีคนเป็นจำนวนมากในปีแรก และมีจำนวนลดลงในปีต่อ ๆ ไป ที่กำลังคนจะใช้ไปในการทดแทนอัตรากำลังคนเดิมที่ออกไป มากกว่าการเพิ่มอัตรากำลังคนใหม่ อีกทั้งข้อมูลดังกล่าวเป็นการพิจารณาอัตรากำลังคนทั้งกลุ่มอุตสาหกรรม แยกระดับการศึกษา แต่ไม่ระบุจำนวนกำลังคนในแต่ละตำแหน่งงาน

ประเด็นด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีเป้าหมายการดำเนินการเพียง ๓ จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัด ๓ จังหวัดดังกล่าวยังขาดในเรื่องความพร้อมทั้งด้านหลักสูตร ครูผู้สอน วัสดุ ครุภัณฑ์ รวมทั้งผู้เรียนจากคนในพื้นที่ที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ

๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา เพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักลงทุน (demand-driven) โดยจากการสำรวจความต้องการกำลังคนใน ๗ อุตสาหกรรมเป้าหมาย และ ๓ โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (รถไฟความเร็วสูง สนามบิน ท่าเรือ) จะมีความต้องการในระดับอาชีวศึกษา ๒๕๓,๑๑๔ คน ปริญญาตรี ๒๑๓,๙๔๓ คน และปริญญาโท ๘,๖๑๗ คน ภายใน ๕ ปีข้างหน้า (ตามเป้าหมายการลงทุนที่ประเมินไว้ก่อนเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)) โดยลำดับสาขาที่ต้องการมากที่สุดคือ Digital, Logistics, และ Intelligent Electronics ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเกือบร้อยละ ๕๐ ของความต้องการบุคลากรเป็นระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และอีกประมาณกว่าร้อยละ ๕๐ เป็นระดับอาชีวศึกษา ดังนั้น การพัฒนา กำลังคนในสายอาชีวศึกษา นอกจากจะเน้นการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาให้ทันสมัยและได้มาตรฐานในระดับสากลแล้ว ควรจะมีการเตรียมกำลังคนที่มีศักยภาพ จากสายอาชีวศึกษาเข้าสู่ระดับปริญญาตรีด้วย เนื่องจากความต้องการในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไม่น่าจำกัดเฉพาะระดับปริญญาตรี ในสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ แต่จะรวมถึงระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่เน้นการศึกษาในสาขา STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) ด้วย มีงานวิจัยประยุกต์เพื่อการพัฒนาด้านนวัตกรรม มีหลักสูตรแข็งแกร่งในสาขา STEM อาทิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร (SIIT) รวมถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น จึงอาจพิจารณาความเป็นไปได้ที่อาชีวศึกษาจะสร้างคนกลุ่มหนึ่งที่เป็น Vocational Education Excellence เพื่อให้สามารถเข้าสู่ระดับปริญญาตรีทั้งสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และระดับปริญญาตรี ในสาขา STEM ที่เกิดการต่อยอดจากอาชีวศึกษาไปสู่เทคโนโลยีขั้นสูงในด้าน Digital, Robotics, Software Engineering, AI, Computer Science, Aeronautics, Biochemical, Bio-engineering, Biotechnology ฯลฯ ซึ่งเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมถึงโครงการด้านนวัตกรรมที่กำลังจะตามมาในอนาคต อาทิ EEC Innovation, EEC Digital Park, Smart City, Genomics Center ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ

นวัตกรรม จึงมีความสำคัญยิ่งที่จะร่วมมือกันในการประสานหลักสูตร การกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิที่เอื้อต่อการต่อยอดอาชีวศึกษาไปสู่ระดับปริญญาตรีในสาย STEM ได้ด้วย

๓) ความสำเร็จที่สำคัญของการพัฒนาอาชีวศึกษา สำหรับเป้าหมายหรือความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา คือ employ ability เรียนจบแล้วมีงานทำตรงกับสาขาที่เรียน เกิดทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัจจัยหลักที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประสบความสำเร็จในการพัฒนาอาชีวศึกษามาจาก (๑) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคเอกชน โดยมีกรอบกฎหมายระดับประเทศและมลรัฐเป็นตัวกำกับ (๒) หลักสูตร Work-Integrated Learning หรือ WIL ที่เน้นการฝึกงานในภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์จริงและสถานศึกษารู้ทันเทคโนโลยีเชิงพาณิชย์ที่ปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้ดำเนินการพัฒนา ด้านการศึกษาที่เน้นความรู้ทางด้านภาษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทักษะในวิชาชีพต่าง ๆ โดยทำงานร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ภาคเอกชน สถาบันด้านวิชาชีพ มหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศและวิทยาลัยอาชีวศึกษา ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นผู้ประสานงานกลาง อย่างไรก็ตามการส่งเสริมหลักสูตร WIL (Work-integrated Learning) อย่างมีประสิทธิภาพอาจยังไม่แพร่หลายมากนัก เพราะจะต้องมีภาคเอกชนซึ่งเป็นกลไกสำคัญเป็นตัวขับเคลื่อนด้วย

๔) ผลผลิตบุคลากรสายอาชีวศึกษา และปริญญาตรีของไทย ยังไม่สามารถรองรับการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้ เนื่องจากความรู้ ทักษะ และสมรรถนะไม่เพียงพอ หรือเรียนไม่ตรงสายงาน ซึ่งโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จึงได้มีแผนการพัฒนาทักษะแรงงานที่เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยเน้นเรื่อง New-Skill ปรับปรุงหลักสูตรการสอน การฝึกอบรมครู Up-Skill การฝึกอบรม เสริมความรู้ พัฒนาแรงงานที่มีอยู่ให้ทันกับเทคโนโลยีปัจจุบัน Re-Skill ฝึกอบรมบุคลากรที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการของภาคแรงงานหรือกลุ่มคนว่างงานที่มีศักยภาพเพื่อ re-direct skill ของกลุ่มคนเหล่านั้น การดำเนินการตามแผนงานนี้ยังอยู่บนพื้นฐานของ demand-driven model กล่าวคือ นักลงทุนจะเป็นผู้ชี้เป้าความต้องการ สามารถใช้งบประมาณในการฝึกอบรมพนักงาน และสามารถใช้สิทธิประโยชน์ในการขอลดภาษีได้ตามกฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และ/หรือ การ share cost ฝึกอบรมระหว่างภาครัฐกับบริษัท/นักลงทุน

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๖๒ และหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเมื่อพิจารณาหลักสูตรทั้ง ๒ ระดับแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ชื่อหลักสูตรก็ยังคงใช้เหมือนเดิมเป็นส่วนใหญ่ แต่ในหลักสูตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีการปรับเปลี่ยนชื่อหลักสูตร เช่น แยกประเภทวิชาพาณิชยศาสตร์ แบ่งเป็น ๓ สาขาวิชา คือ การเดินเรือ เทคนิคเครื่องกลเรือ และอิเล็กทรอนิกส์ ที่แต่เดิมอยู่ในประเภทวิชาอุตสาหกรรม ประมง และมีการเพิ่มหลักสูตรขึ้นใหม่ ๑ หลักสูตร แต่ในโครงสร้างหลักสูตร รวมถึงลักษณะรายวิชา พบว่ายังไม่มีเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานอาชีพที่ระบุเป็นสมรรถนะตามความต้องการของเจ้าของอาชีพ และยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

ที่ไปร่วมพัฒนาหลักสูตรการศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถดำเนินการจัดทำหลักสูตรได้คล่องตัว และรวดเร็วกว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

๖) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ควรให้ความสำคัญในส่วนของความพร้อมของสถาบันการศึกษาในสังกัด และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) กลุ่มอาชีพแต่ละสาขาวิชาในแต่ละหลักสูตร ตัวแทนผู้สอนในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาแต่ละสาขาวิชา โดยต้องพิจารณาตัวแทนที่มีความรู้ความสามารถในศาสตร์นั้น ๆ ให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชาชีพ และต้องมีการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างมีระบบเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่น และความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาที่มีหลายประเภท เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามที่สถานประกอบการต้องการ

๗) สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องทำหน้าที่ประสานความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตรกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งต้องมีการติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ หลังจากที่มีผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละหลักสูตรแล้ว การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะต้องคำนึงถึงความพร้อมในทุกด้าน โดยก่อนที่จะให้เปิดการเรียนการสอนต้องจัดให้มีหน่วยงานประเมิน ความพร้อมของสถานศึกษาในการขอเปิดหลักสูตรก่อนที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะพิจารณาอนุมัติให้สถานศึกษาอาชีวศึกษา รับนักศึกษาเข้าศึกษาในสาขานั้น ๆ สำหรับหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ไม่มีผู้สมัครเข้าเรียนและสถานประกอบการ ไม่มีความต้องการในสาขาวิชาเหล่านั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจะต้องปิดหลักสูตร หรือพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่มีความทันสมัย และสอดคล้องตามบริบทปัจจุบันแทนหลักสูตรเดิม

๘) สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ ต้องสนับสนุนกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานอาชีพให้ได้มาตรฐานสากล การรับรององค์การที่มีหน้าที่ในการรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ รวมถึงการเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ โดยต้องร่วมมือกับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในการจัดทำมาตรฐานอาชีพให้ครบทุกสาขาอาชีพ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องนำเอามาตรฐานอาชีพไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ

๙) สถานประกอบการในเขตพื้นที่ของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องให้ความร่วมมือในการกำหนดจำนวนและปริมาณความต้องการกำลังคน ร่วมจัดทำมาตรฐานอาชีพ และพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งรับนักศึกษาเข้าปฏิบัติงานหรือฝึกภาคปฏิบัติในระบบทวิภาคี พร้อมการรับนักศึกษาในระบบดังกล่าวเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเชิงสถิติ และแนวโน้มการคาดการณ์ต่าง ๆ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาและแสวงหา

แนวทางในการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องทำการสรุปผลความต้องการกำลังคนให้มีความชัดเจน โดยระบุเป็นตำแหน่งงาน สมรรถนะ และจำนวนที่ต้องการในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการผลิตนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในพื้นที่โครงการ

๒) โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องพิจารณาถึงหลักการสำคัญในการพัฒนากำลังคน โดยให้สถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่อยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีความต้องการ และไม่ควรถูกจำกัดเฉพาะสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เท่านั้น

๓) โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องทำความร่วมมือกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ (องค์การมหาชน) สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพในการผลิตและพัฒนากำลังคน

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องกระจายอำนาจกับสถาบันอาชีวศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ โดยมีสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร และการประสานความร่วมมือ จะทำให้ได้หลักสูตรที่เป็นไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ และความพร้อมของสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน โดยการปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษา ควรเน้นในเรื่องสมรรถนะของผู้เรียนเป็นหลัก และต้องมีการบูรณาการตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยไม่จำเป็นต้องไปจัดการสอนหรือจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติม แต่ใช้การบูรณาการการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเมื่อสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับแล้วก็จะได้รับคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบที่หน่วยงานระดับชาติได้กำหนดขึ้น

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องมีการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดที่นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหลักสูตร ต้องมีครูที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชานั้น ๆ และมีจำนวนเพียงพอ รวมทั้งจัดหาครุภัณฑ์ และวัสดุฝึกให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่จะฝึกปฏิบัติงานในแต่ละชั้นปี รวมถึงความร่วมมือกับสถานประกอบการที่จะเข้ามามีบทบาทในการรับนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงานระบบทวิภาคี โดยที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องผ่านการประเมินความพร้อมก่อนการรับนักศึกษา

๖) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องมีแผนในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ และควรต้องมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในแต่ละสาขาวิชาซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผู้สอนให้มีแนวทางการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพได้ ดังนั้น ในการพัฒนาครูจึงต้อง

ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนและมีความต่อเนื่อง มีงบประมาณรองรับ อาทิ การให้ทุนการศึกษา เพื่อพัฒนาครู การจัดฝึกอบรม training the trainers สนับสนุนให้ครูได้เข้าร่วมสัมมนาด้านเทคโนโลยี จัดคอร์สหรือหลักสูตรในการฝึกอบรมภาษาอังกฤษให้ครูอาชีวศึกษา และการมีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ มาให้คำแนะนำและฝึกอบรมครูอาชีวศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มโลกทัศน์และความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ครู โดยคำนึงถึง ข้อเท็จจริงที่ว่าประเทศไทยยังเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องอาศัย องค์ความรู้จากประเทศที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถผลิต บุคลากรที่รู้ทัน ความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก เหมือนที่สำนักงาน คณะกรรมการ การอาชีวศึกษา เคยส่งครูเข้าร่วมการฝึกอบรมกับผู้เชี่ยวชาญทั้งจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหราชอาณาจักร ตามโครงการของกระทรวงการต่างประเทศ ในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๖ – ๒๕๖๒

๗) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ ในการวัดและประเมินสมรรถนะของผู้เรียน ต้องมีแผนการพัฒนาครูผู้สอนให้เข้าใจรูปแบบการวัดและ ประเมินสมรรถนะที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพ เพื่อนำไปใช้วัดและประเมินอย่างถูกต้องและเที่ยงธรรม

๘) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นอกจากจะมุ่งพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการ ของผู้ใช้แล้วนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการจัดหาครูผู้สอนให้เพียงพอในแต่ละสาขาวิชาที่เปิดการเรียน การสอน โดยต้องเร่งรัดการหาอัตราครูทดแทนการจ้างในตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งส่งผลต่อการจัดการ เรียนการสอน เพราะหากครูเกิดความไม่มั่นคงในอาชีพและได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เป็นไปตามคุณวุฒิ การศึกษาจะขาดความภูมิใจในอาชีพที่ทำอยู่ ถึงแม้จะพัฒนาหลักสูตรที่ดีแต่ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถ และจิตวิญญาณในการเป็นครู ก็ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนเหมือนเช่นที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน

๙) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องเปลี่ยนแปลงชื่อหลักสูตรให้สอดคล้อง กับความต้องการกำลังคนของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และมาตรฐานอาชีพของ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือตำแหน่งงานที่ผู้ประกอบการกำหนด ปรับชื่อหลักสูตรให้มีความ ทันสมัย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

๑๐) กลุ่มอาชีพ ภาคประกอบการ และสถานประกอบการ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา หลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา เพราะสถานประกอบการจะสามารถสะท้อนถึงความต้องการในการกำหนด มาตรฐานอาชีพและสมรรถนะของผู้เรียนว่าต้องการผู้เรียนในลักษณะใด เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาจะได้ พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะและสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ ได้หลังสำเร็จการศึกษา และสถานประกอบการต้องนำสมรรถนะของผู้เรียนมาเป็นเงื่อนไขและเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดอัตรา ค่าตอบแทนให้กับผู้เรียนได้รับค่าตอบแทนตามสมรรถนะ ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างแรงจูงใจให้มี ผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้นด้วย

๑๑) กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มากกว่าครึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตมากกว่าการใช้แรงงานคน โดยการศึกษาในสาขา STEM จะช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้มากขึ้น ซึ่งการศึกษาในสาขาเหล่านี้จะอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีที่มีหลักสูตร STEM และส่วนใหญ่ จะมีความร่วมมือและโครงการแลกเปลี่ยนกับสถาบันการศึกษาชั้นนำต่าง ๆ ทั่วโลก และมีการปรับเปลี่ยน หลักสูตรให้ทันกับสถานการณ์ จึงอาจพิจารณาว่า หากจะมีโครงการจับคู่ระหว่างสถานศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กับมหาวิทยาลัยที่มีการจัดหลักสูตร STEM ในลักษณะโรงเรียนพี่-โรงเรียนน้อง

เพื่อช่วยประคองให้การพัฒนาอาชีวศึกษาในสายเทคโนโลยีเดินหน้าได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น อีกทั้งจะเป็นโอกาสที่จะคัดเลือกนักศึกษาสายอาชีวศึกษาที่มีความโดดเด่นให้สามารถก้าวไปสู่การศึกษาในระดับปริญญาตรีสาย STEM อันเป็นกลุ่มคนที่จะสามารถตอบสนองความต้องการกำลังคนในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้เป็นอย่างดี

๑๒) ประเทศไทยย่อมได้รับผลกระทบจาก New Normal ในระบบเศรษฐกิจโลกภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) การจัดเตรียมกำลังคนเพื่อรองรับการลงทุนในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในอนาคตจะต้องทันกับการปรับเปลี่ยนทิศทางของอุตสาหกรรม การลงทุน เทคโนโลยี และวิถีชีวิตในรูปแบบใหม่ การประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานหลักเพื่อผลักดันให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาเพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในยุค New Normal จึงมีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะความร่วมมือหลักระหว่าง ๔ หน่วยงาน ได้แก่ โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ ยังรวมไปถึงกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และภาคเอกชนในระดับนโยบาย ควรมีส่วนในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทาง การพัฒนาในระดับประเทศ โดยคำนึงว่าจุดประสงค์หนึ่งของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) คือ การสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจของประเทศในขณะที่โลกกำลังหมุนอย่างรวดเร็วไปสู่ยุคนวัตกรรม และดิจิทัล กำลังคนสายพันธุ์ EEC จึงจะเป็นกลุ่มคนนำร่องที่สำคัญ สถานการณ์ปัจจุบันถึงเวลาแล้วที่จะให้ความสำคัญกับการวางแผนในการพัฒนาการศึกษาจากต้นทาง กลางทาง ไปจนถึงปลายทางสำหรับกำลังคนสายพันธุ์ EEC ดังเช่นที่ประเทศเวียดนามได้ดำเนินการและประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง

๕. เรื่อง แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา

สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีส่วนสำคัญในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐเป็นอย่างมาก และมีส่วนสำคัญในการช่วยยกระดับการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ แต่การบริหารจัดการที่ผ่านมามาสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและของเอกชน มีสังกัดต่างกัน โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ทำให้มีปัญหาการใช้ข้อมูลหมายและระเบียบในการบริหารจัดการสถานศึกษา จึงมีแนวนโยบายโดยบูรณาการการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนเข้าด้วยกัน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งสองส่วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานเดียวกัน น่าจะทำให้สามารถจัดการศึกษาร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ที่จะส่งผลดีต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพที่ทัดเทียมกัน และเกิดการประสานความร่วมมืออันดีระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนทางด้านการบริหารบุคคล การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนน่าจะดำเนินการได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น

เนื่องจากอยู่ภายใต้สังกัดเดียวกัน และดำเนินงานภายใต้นโยบายเดียวกัน ทางด้านผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชน จะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐจัดขึ้น เช่น การแข่งขันทักษะวิชาชีพ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับนานาชาติเป็นการปรับภาพลักษณ์ให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชน เป็นการประสานประโยชน์ร่วมกัน การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องและมีความยืดหยุ่น ในการปฏิบัติร่วมกัน พัฒนาสาขาวิชาเฉพาะทาง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เพิ่มมากขึ้น สร้างวิทยาลัยให้เป็นเลิศ และการนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่สากลล้วนเป็นสิ่งที่ทำร่วมกันได้เมื่อเข้ามาอยู่ภายใต้สังกัดเดียวกันแล้ว

หลักการข้างต้น เป็นแนวคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงการอาชีวศึกษาขณะนั้น อันเป็นเหตุให้เกิดคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวม สถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน โดยที่คำสั่งดังกล่าวส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องกำกับดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนกว่า ๘๐๐ แห่ง คำสั่งดังกล่าว มีผลทำให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในระบบ ที่มีนักเรียนนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กว่าสามแสนคนมาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ปัจจุบันกำกับดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัด เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน ๔๑๕ แห่ง ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในปัจจุบันก็ประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายหลายเรื่อง ทั้งปัญหาในเชิงโครงสร้างที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังไม่มีการกระจายอำนาจในเรื่องต่าง ๆ ไปยังสถาบันการอาชีวศึกษา การไม่ออกกฎหมาย ลำดับรองเพื่อบริหารจัดการการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ปัญหาเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษา ที่ไม่สามารถใช้ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจ้างครูอัตราจ้าง โดยใช้เงินงบประมาณในส่วนที่ต้องนำไปใช้ในการจัดหาวัสดุฝึกให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดการขาดแคลนวัสดุและครุภัณฑ์ที่มีความสำคัญกับผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอีกหลายด้าน อาทิ ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล งบประมาณ วิชาการ และการบริหารทั่วไป จะเห็นได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประสบปัญหา การดำเนินการหลายด้านและยังคงรอการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างยาวนาน การนำเอาสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนอีกกว่า ๔๐๐ แห่ง เข้ามาอยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้ภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างเป็นพลวัต นอกเหนือจากปัญหาเก่าที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ยังจะก่อให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นตามมาอีกหลายเรื่อง ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ที่เป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ถึงปัจจุบันระยะเวลาผ่านมากกว่า ๓ ปี ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเข้ามาอยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ยังไม่มีการออกกฎหมาย ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ใด ๆ ที่เอื้อประโยชน์ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้มีแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นไปอย่างคล่องตัวและเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคตามมามากมาย ยังไม่มีกฎหมาย หรือระเบียบใดที่จะเป็นกลไก

ในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนบริหารจัดการได้ด้วยตัวเองและมีเอกภาพ ทำให้คณะผู้บริหารสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ออกมาเรียกร้องและต้องการให้ยกเลิกการควมรวม อาชีวศึกษาของรัฐกับเอกชน และต้องการนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนออกจากการกำกับของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อกลับไปอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เช่นเดิม คณะอนุกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา พิจารณาเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมีความสำคัญ จึงเห็นสมควรที่จะต้อง พิจารณาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการ บริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อหาทางออกและแก้ไขปัญหา เรื่องดังกล่าว รวมทั้งการนำแนวคิดของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษา ที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับและส่งเสริมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้สามารถบริหาร จัดการได้อย่างมีเอกภาพ มีคุณภาพ และประสิทธิภาพควบคู่กันไป อันจะส่งผลให้การอาชีวศึกษาเป็นกำลัง สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศก้าวหน้าไปได้ อย่างมีนัยสำคัญ เสมอภาค และให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน ผลิตกำลังคนที่มีสมรรถนะและความสามารถ ในการแข่งขันและพัฒนาประเทศไปได้อย่างยั่งยืน

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

ในการพิจารณาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ครั้งนี้ เป็นการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร จัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่เกิดจากการคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน ที่ส่งผลให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเดิมที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน ต้องมาอยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระยะเวลาผ่านมากกว่า ๓ ปี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีการออกกฎหมาย กฎ หรือระเบียบออกมารองรับการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ตามมา มากมาย

คณะอนุกรรมการการศึกษาอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตระหนัก และเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีความสำคัญในการ แบ่งเบาภาระของรัฐในเรื่องการจัดการศึกษา ทำให้ภาครัฐสามารถประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการลงทุน ด้านการศึกษาได้เป็นจำนวนมาก มีการบริหารจัดการที่มีอิสระ สามารถลดขั้นตอนและระเบียบวิธีการ ในการสั่งการ การบังคับบัญชา สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเร่งด่วน ทำให้ประหยัดทั้งเวลา งบประมาณและกำลังคน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นับได้ว่าเป็นจุดเด่นสำคัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่สามารถจัดการศึกษาในอันที่จะนำไปสู่การผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาเข้าสู่ภาคประกอบการได้อย่างต่อเนื่อง การพิจารณาศึกษาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการบริหาร

จัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ตามคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ ดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

๑) จากคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ ที่ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กำกับดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนด้วยนั้น ในขณะที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐเองก็ยังมีปัญหาทั้งในด้านคุณภาพผู้เรียน งบประมาณและบุคลากรที่มีไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ อีกทั้งการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ยังไม่ครอบคลุมภารกิจที่ดำเนินการอยู่ และที่เป็นปัญหาอย่างมาก คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการอาชีวศึกษา ที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมทั้งในเรื่องงบประมาณและบุคลากรในฐานะนิติบุคคลได้ การที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาหลายแห่งไม่เข้าร่วมอยู่ในสถาบันการอาชีวศึกษา แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม การนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเข้ามาอยู่ในกำกับดูแลเพิ่มเติมอีกนั้น จึงเป็นเหมือนการเพิ่มภาระงานให้เจ้าหน้าที่และเพิ่มปัญหาให้กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ที่ไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ มาก่อน จึงทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก

๒) การบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีโครงสร้างการบริหารงานที่มีความแตกต่างกัน เมื่อนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งสองประเภทมารวมกัน โดยใช้กฎหมาย ใช้กฎ ใช้ระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เดียวกัน ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการเป็นอย่างมากที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนไม่สามารถดำเนินการได้ จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาตามมา

๓) ปัญหาความเหลื่อมล้ำของบุคลากรของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเหมือนกับที่อยู่ในสังกัดเดิม แต่เมื่อย้ายสังกัดมาอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กลับไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับ เช่น การขึ้นเงินเดือน และการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง เป็นต้น

๔) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ในโครงสร้างการบริหารงานระดับต่าง ๆ ยังไม่ครอบคลุมภารกิจที่มี เช่น การมีส่วนร่วมในระดับอาชีวศึกษาจังหวัด โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร

๕) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ส่วนหนึ่งยังมีการบริหารงานแบบเบ็ดเสร็จโดยเจ้าของเดียวทำให้ขาดการลงทุนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทำให้มีผู้เรียนจำนวนลดลง

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

จากผลการพิจารณาศึกษา คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ อันนำไปสู่แนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และพัฒนาระบบการอาชีวศึกษาของไทยให้มีคุณภาพ ดังนี้

๑) การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน เป็นสิ่งที่หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะจะเป็นกลไกที่สำคัญ ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จะต้องเร่ง ผลักดันกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๑) การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในระยะเร่งรัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) **ควรเร่งออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ที่จะต้องสอดคล้องกับคำสั่งของหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ และภาคเอกชน** เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชน และเพื่อเป็นการเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในระยะสั้นก่อนที่จะมีการ แก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๑.๒) การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในระยะ เร่งด่วน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) **ควรเร่งออกกฎหมายลำดับรอง กฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑** เพื่อให้การบริหารจัดการในเรื่อง ต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่กฎหมายลำดับรอง กฎ ระเบียบและหลักเกณฑ์บางส่วนจะเป็น หลักการและแนวทางสำคัญที่ช่วยในการส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นด้วย

๑.๓) การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในระยะกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) **ควรเร่งและดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑** โดยเพิ่มหมวดขึ้นใหม่ เป็นหมวดที่ว่าด้วย **“การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน”** ในลักษณะ ของภาพรวมสำหรับเป็นหลักการพื้นฐานเพื่อนำไปออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องซึ่งจะดำเนินการได้ สะดวกและรวดเร็วกว่าการจะออกกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาเอกชนเพิ่มเติมอีกหนึ่ง ฉบับ

๑.๔) การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในระยะยาว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) อาจพิจารณาดำเนินการ **“จัดทำร่างพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษาเอกชน พ.ศ.”** ออกมาบังคับใช้เป็นการเฉพาะ และต้องออกกฎหมายลำดับรอง ทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และประกาศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) ภาครัฐ โดยกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอาชีวศึกษา แต่ละแห่งให้เพียงพอ และควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณใหม่จากเดิมจัดสรรเป็นเงินอุดหนุน รายหัวตามจำนวนผู้เรียน เป็นการจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นและความเหมาะสมในการบริหารจัดการ สถานศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อให้สถานศึกษา สามารถนำงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนา สถานศึกษา และสร้างเจริญก้าวหน้าในการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ควรให้สิทธิประโยชน์กับครู ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาอบรมครูในโครงการต่าง ๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม

เพื่อให้กระบวนการฝึกอบรมครูให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับครูในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ซึ่งจะทำให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ต้องประสานไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อพิจารณาความพร้อมของตนเองในทุกด้านและปรับตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง อาจจะต้องยกเลิกหลักสูตรในสาขาวิชาที่ไม่มีผู้เรียนและไม่มีผู้สนใจเข้าเรียน รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในสาขาที่ผู้เรียนยังคงให้ความสนใจและสอดคล้องตามความเปลี่ยนแปลงของประเทศในช่วงปัจจุบัน โดยใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการ ของสถานประกอบการ

๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ต้องประสานไปยังสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และให้คำแนะนำในการแสวงหาหน่วยงานของรัฐหรือสถานประกอบการในพื้นที่ ต่าง ๆ เพื่อทำความร่วมมือกันในการส่งนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงานสำหรับการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคี รวมทั้งการส่งครูเข้าไปเรียนรู้ในสถานประกอบการ อันจะเป็นผลดีในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียนในการมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษา

๖) รายละเอียดของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ จะครอบคลุมไปถึง การดำเนินงานและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนด้วย โดยเฉพาะการเปิดหลักสูตรระยะสั้น หรือแม้แต่การเปิดสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีก็สามารถใช้เงื่อนไขของสถาบันสมทบได้ เช่นเดียวกัน แต่ต้องพิจารณาสาระและหลักการของพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๙ มาตรา ๑๑ (๓) มาตรา ๑๙ และมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกัน ดังนั้น ผู้บริหารสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย และผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน อาจต้องพิจารณาทบทวนหลักการในเรื่องดังกล่าวที่กำหนดไว้ให้ชัดเจนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งในการทำความเข้าใจและหาทางออกร่วมกันในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

๔. ด้านการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน

คณะอนุกรรมการการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย
และการศึกษาเอกชน

นายอน กาจกระโทก
ประธานคณะอนุกรรมการ
การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย
และการศึกษาเอกชน

รายนามคณะอนุกรรมการและรายนามที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน
๒. นายรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล
๓. นายชาญ คำภีระแปง
๔. นายนภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม
๕. นายวิษณุ สถานนท์ชัย
๖. นายสิราวิชญ์ สำนักสกุล
๗. นายบรรจง ศรีตะ
๘. นายถวิล มนตรี
๙. นายวิชิต กลัดสุข
๑๐. นางวัชรี ปรัชญาณุสรณ์
๑๑. นายรณกฤต ยอดศิริ
๑๒. นายดิเรก งามรุ่งโรจน์
๑๓. นายยศภัค จรัสสุภขยา
๑๔. นางลักขณา พรหมพล
๑๕. นางสาวณัฐพร อ้วนล้ำ

อนุกรรมการ

๑. นายอาน กาจกระโทก	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลเอก สลีน ทองภักดี	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓. นายชล่ำ อรรถธรรม	อนุกรรมการ
๔. นายกฤตชัย อรุณรัตน์	อนุกรรมการ
๕. นายสงกรานต์ จันทน์น้อย	อนุกรรมการ
๖. นายประสิทธิ์ จันทร์ดา	อนุกรรมการ
๗. นายเบญจพล พาลี	อนุกรรมการ
๘. นางสาวณัฐจิรา ลิ้มเฉลิม	อนุกรรมการ
๙. นายศุภเสฏฐ์ คณากุล	อนุกรรมการ
๑๐. นายทวีศักดิ์ เทียงธรรม	อนุกรรมการ
๑๑. นางสาวจินตนา ศรีสารคาม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นางปารีชาติ ปรียาโชติ	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการ

๑. พิจารณาศึกษา ติดตาม และวิเคราะห์ระบบ แนวทางและการบริหารจัดการการศึกษา นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชนในส่วนของจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน ศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการปฏิรูป การพัฒนาและแก้ไขปัญหาอันนำไปสู่ การวางระบบ แนวทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มาตรฐาน และคุณภาพที่ดี

๒. พิจารณาศึกษา ติดตาม และวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการศึกษา นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชนในส่วนของจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา และข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐบาลสำหรับใช้ในเป็นแนวทางการดำเนินการและแก้ปัญหาต่อไป

๓. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน ต่อคณะกรรมการ

เรื่องที่พิจารณาศึกษา

๑. รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาเอกชน ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย”

ความสำคัญของการพิจารณาศึกษา

คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารการจัดการศึกษาเอกชน ในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความ กฎหมาย วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ และปัญหา การจัดการศึกษาเอกชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทั้งข้อมูลผ่านทางสื่อสารมวลชน บทสัมภาษณ์และความเห็นของนักวิชาการมีการประชุมหารือแลกเปลี่ยน ความเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาผ่านการประชุมออนไลน์ Cisco Webex Meeting วิเคราะห์

สังเคราะห์ ประมวลผลและสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ รอบด้าน ซึ่งพบว่าการจัดการศึกษาในช่วงดังกล่าวมีปัญหา แม้รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีความพยายามจะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุเลาเบาบางลง เมื่อวางแนวทางและกำหนดมาตรการ ในการแก้ไขปัญหาไว้แล้ว ในทางหนึ่ง แต่ปัญหาก็จะตามมาอีกทางหนึ่ง เช่น กรณีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ แม้จะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ช่วยให้ นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ต่อไปได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพ และความพร้อมของระบบการศึกษาไทย ที่ไม่เพียงจะเพิ่มภาระให้กับผู้ปกครองที่ต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือดูแลบุตรหลานในขณะที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่องดังกล่าวยังเป็นการสะท้อนและตอกย้ำภาพความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยอีกด้วย กรณี การเลื่อนการเปิดเทอมในภาคเรียนที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ เป็นวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นั้น ไม่ควรกำหนดให้ทุกโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบเปิดการเรียนการสอนพร้อมกันทั้งประเทศ แต่ควรต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเหมาะสมของช่วงเวลาในการเปิดการเรียนการสอนเป็นรายพื้นที่ และรายจังหวัดโดยเฉพาะพื้นที่ที่ไม่มีการระบาดของเชื้อโรคดังกล่าวอาจเปิดทำการสอนแบบปกติได้ก่อน แต่ต้องคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน รวมถึงความต้องการในแต่ละพื้นที่ที่โรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบตั้งอยู่ด้วย กรณีการจัดห้องเรียนห้องละไม่เกิน ๒๐ คน นั้นให้เป็นสิทธิของโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบและครูผู้สอนในการออกแบบวิธีการจัดการศึกษา เช่น การสลับเวลาเรียน การหาห้องเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น การแบ่งห้องเรียนเป็นสองห้องใกล้เคียงกันแล้วสอนพร้อมกัน หรือแม้แต่การจัดการเรียนการสอนแบบ Online ในบางวิชา โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น โรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมายคือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องจัดการศึกษาโดยยึดมาตรฐานความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก ภายใต้มาตรการการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวัง และการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัดด้วย

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

การศึกษาสภาพปัญหาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่กระทบต่อการจัดการศึกษา ซึ่งพบว่าการจัดการศึกษาในช่วงดังกล่าวมีปัญหามากพอสมควร แม้รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีความพยายามจะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุเลาเบาบางลง เมื่อวางแนวทางและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาไว้แล้วในทางหนึ่ง แต่ปัญหาก็จะตามมาอีกทางหนึ่ง เช่น

- **กรณีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์** การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ไม่ว่าจะเป็น การจัด การเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรูปแบบ Google Classroom หรือแม้แต่การจัดการเรียนผ่านการสอนสด (Live) ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือ การเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนของผู้เรียน เนื่องจากฐานะความเป็นอยู่ของผู้ปกครองแต่ละครอบครัวไม่เท่าเทียมกันและยังมีความเหลื่อมล้ำกันอย่างมาก จากข้อมูลของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) พบว่า ปัญหาของครัวเรือนในประเทศไทยที่ใหญ่กว่าการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านคือ การไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้าน หากเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มี

คอมพิวเตอร์เพียงร้อยละ ๒๑ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลกที่ร้อยละ ๔๙ และค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาที่ร้อยละ ๓๘ ขณะที่ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้านร้อยละ ๖๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลกที่ร้อยละ ๕๕ และค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาที่ร้อยละ ๔๔ ในปี ๒๕๖๑ การเข้าถึงคอมพิวเตอร์ของครัวเรือนยิ่งยากมากขึ้นหากเป็นครัวเรือนที่มีฐานะยากจน

และจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี ๒๕๖๐ ในประเทศไทย ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า ๒ แสนบาทมีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพียงร้อยละ ๓ ของครัวเรือนทั้งหมด ขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ๒ แสนบาทขึ้นไปมีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตร้อยละ ๑๙ ของครัวเรือนทั้งหมด และหากจำแนกตามภูมิภาคพบว่า กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์สูงถึงร้อยละ ๔๒ ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงกว่าในภาคอื่น ๆ มากกว่าเท่าตัว กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑ ในภาคกลาง ร้อยละ ๑๙ ในภาคเหนือ ร้อยละ ๑๗ ในภาคใต้ และร้อยละ ๑๔ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน แต่ถึงแม้ว่าผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อได้ก็ตาม หากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา ประกาศว่าให้นักเรียนสามารถเรียนที่บ้านผ่านหลักสูตรออนไลน์ได้ ก็ไม่มีสิ่งใดที่ทำให้แน่ใจได้ว่าผู้เรียนจะมีสมาธิจดจ่อกับแบบเรียนออนไลน์เหมือนที่เรียนในห้องเรียนกับครูหรือไม่ อีกทั้งการเรียนผ่านระบบออนไลน์ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ไม่มีความพร้อมในการดูแลบุตรหลานเนื่องจากมีภาระที่ต้องหาเงินมาจุนเจือครอบครัว อีกทั้งการเรียนการสอนแบบออนไลน์อาจต้องพิจารณาความเหมาะสมว่าผู้เรียนในช่วงชั้นใดที่เหมาะสมกับการเรียนในรูปแบบดังกล่าว นอกจากนี้ ในส่วนของสื่อการเรียนการสอนและครูผู้ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ดังกล่าว ก็ควรต้องเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีความถูกต้องในเรื่องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยด้วย

- **กรณีการเลื่อนการเปิดเทอมในภาคเรียนที่ ๑ ปี ๒๕๖๓** เป็นวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นั้น เนื่องจากเป็นความกังวลและความห่วงใยของผู้ปกครองเกรงว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) อาจกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน และเมื่อเปิดภาคเรียนแล้ว การแพร่กระจายของเชื้อไวรัสดังกล่าวอาจเพิ่มมากขึ้นและจะทำให้มีผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ส่งผลให้ผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการต้องกลับมาทบทวนมาตรการและแนวทางการเฝ้าระวังต่าง ๆ เพื่อหาช่องทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา ในส่วนนี้กระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งความเหมาะสมในการกำหนดช่วงเวลาในการเปิดการเรียนการสอนเป็นรายพื้นที่และรายจังหวัด เนื่องจากที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายในการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่ควรกำหนดนโยบายไว้ในภาพรวม ในขณะที่เดียวกันก็ควรกระจายอำนาจในการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในการวางกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีความรัดกุมและเป็นระบบ ทั้งในส่วนของกำหนัดวันเปิดเทอมของแต่ละโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม แนวทาง วิธีการ และกระบวนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละช่วงวัย การจัดห้องเรียน การจัดสถานที่นั่ง ความพร้อมของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ การจัดพื้นที่โรงอาหาร การเดินทางไปกลับของผู้เรียน รวมทั้งความพร้อมและความร่วมมือของชุมชน หมู่บ้าน อาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และท้องถิ่น เป็นต้น ที่เน้นความพร้อมของสถานศึกษาเป็นหลัก ภายใต้มาตรการเฝ้าระวังของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเข้มข้น

นอกจากนี้ เนื่องจากหลายพื้นที่ในประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ในส่วนภูมิภาค จะมีสถานศึกษาขนาดเล็กอยู่เป็นจำนวนมากและหลายแห่งไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง ซึ่งมีจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษาดังกล่าวค่อนข้างน้อย สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่มีความพร้อม เนื่องจากสถานศึกษามีพื้นที่มากพอสมควร สามารถจัดการศึกษาภายใต้มาตรการเฝ้าระวังของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing ได้ดีกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แต่ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัด จะต้องมีการสำรวจข้อมูลให้ละเอียดรอบคอบถึงจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษานั้น และให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษาด้วย อาทิ เครื่องมือตรวจวัดอุณหภูมิ เจลแอลกอฮอล์ รวมทั้ง สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ตามสมควร ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก ครู ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษา เพราะการเรียนการสอนที่โรงเรียนจะมีคุณภาพและมีความเหมาะสมมากที่สุด

- **กรณีการจัดห้องเรียนห้องละไม่เกิน ๒๐ คน** โดยให้นักเรียนเข้าเรียนเป็นผลัดนั้น ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญและอาจมีคำถามว่า แล้วนักเรียนอีก ๒๐ คน จะเรียนได้อย่างไร ให้เรียนในช่วงบ่ายหรือสลับวันการเรียนในวันถัดไปหรือไม่ อย่างไร การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเดียวกันแต่ต้องสอนซ้ำ ๆ หลายครั้งนอกจากจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูผู้ทำการสอนแล้ว ยังทำให้ครูผู้สอนเสียเวลาไปในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้ด้วย อีกทั้งในส่วนของผู้ที่ต่างจังหวัดการเดินทางมาเรียนในโรงเรียนนั้นปกติผู้เรียนจะนั่งรถประจำทาง รถเหมา รถเข้ามาเรียน ซึ่งหากจะมีการจัดการศึกษาทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่ายในวันเดียวกัน อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการเดินทางมาเรียนของผู้เรียนและความห่วงใยและความวิตกกังวลในการเดินทางของผู้ปกครองตามมา หลักการสำคัญในการจัดการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้จนครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ แต่การจัดการศึกษาก็เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะหาวิธีการหรือกระบวนการในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุ ผลตามเป้าหมาย

ดังนั้น ในการจัดการศึกษา หากเป็นรายวิชาที่มีความเข้มข้นของเนื้อหาสาระการเรียนรู้และเป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาแล้วนั้น สถานศึกษาอาจจัดหาสถานที่ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งอาจจะเป็นห้องโถง อาคารกีฬา หรืออาคารนันทนาการในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนทั้งหมดในห้องได้เรียนรวมกันครบทั้งชั้น หรืออีกแนวทางหนึ่งก็คือ ให้ครูผู้สอนจัดจำนวนนักเรียน/นักศึกษาต่อห้องไม่เกิน ๒๐ - ๒๕ คน และต้องจัดแบ่งห้องเรียนออกเป็น ๒ ห้อง โดยทั้งสองห้องจะต้องอยู่ในพื้นที่ติดต่อกัน โดยในห้องแรกจะมีครูทำการสอนปกติ ส่วนอีกห้องจะเป็นการเรียนผ่านการ Live สด แต่ครูสามารถเดินไปมาได้ ทั้ง ๒ ห้องได้โดยสะดวก เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และครูสามารถตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ในทันที ส่วนรายวิชาที่ไม่เป็นวิชาบังคับ อาจจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ทั้งระบบ Google Classroom ระบบ Line ระบบ Zoom Meeting หรือระบบ Cisco Webex Meeting ซึ่งผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเดินทางมายังสถานศึกษา แต่ระบบดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ แม้จะอยู่ต่างพื้นที่กัน ทั้งนี้ การจัดการศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมาย

คือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้มาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัด

- **กรณีสถานศึกษานานาชาติ** จากกรณีที่มีแนวคิดว่าจะให้สถานศึกษานานาชาติเปิดเทอมและจัดการศึกษาได้ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ก่อนทุกโรงเรียน ประเด็นสำคัญ คือ สถานศึกษานานาชาติส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยง คือ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล สถานศึกษานานาชาติจะมีผู้เรียนส่วนหนึ่งมาจากประเทศกลุ่มเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) คือ ยุโรปและเอเชีย หากเปิดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในตอนนี้อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะดี และสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากมีความพร้อมในทุกเรื่อง ดังนั้น กรณีของสถานศึกษานานาชาติควรจะต้องเปิดการเรียนการสอนให้ช้ากว่าสถานศึกษาประเภทอื่น แต่สามารถจัดการศึกษาแบบออนไลน์ได้เนื่องจากผู้เรียนในสถานศึกษานี้ส่วนใหญ่มีความพร้อม แต่ถ้าจำเป็นจะต้องเปิดเรียนและจัดการเรียนการสอนจริงตามที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อสารานต่าง ๆ นั้นก็ควรต้องมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ทั้งมาตรการก่อนเปิดเรียน ระหว่างเปิดเรียน และหลังเลิกเรียน เพื่อความปลอดภัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนี้

มาตรการก่อนเปิดเรียน โดยสถานศึกษาต้องทำการสำรวจข้อมูลครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยง ภายใน ๑๔ วัน หรือมีอาการที่แสดงว่ามีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และให้แจ้งสถานศึกษารับทราบโดยทันที ต้องมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน จัดเตรียมสถานที่ในห้องเรียน พื้นที่นอนกลางวัน พื้นที่การเรียนรวม โรงอาหาร พื้นที่สนทนาการใช้ Social distancing ให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระหว่างบุคคล พร้อมทำป้ายสัญลักษณ์แจ้งเตือนทั่วบริเวณ ต้องหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา ทำความสะอาดพื้นที่ภายในสถานศึกษาและอุปกรณ์การเรียนการสอนทุกครั้งก่อนเปิดเรียนอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการกำหนดจุดคัดกรองบริเวณประตูทางเข้าสถานศึกษา เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียน ครู และบุคลากรที่มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกรายและทุกครั้ง มีจุดบริการทำความสะอาดมือและมีการจัดเตรียมสบู่ล้างมือ แอลกอฮอล์เจล บริเวณทางเข้าประตูสถานศึกษา ห้องเรียน บริเวณอาคาร ห้องน้ำ หรือสถานที่จัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง นอกจากนี้ ยังต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสถานศึกษาแก่ครู บุคลากร และพนักงานของสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของสถานศึกษาการสังเกตอาการ และอื่น ๆ และต้องจัดทำแผนการเรียนการสอน โดยสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาก อาจแบ่งนักเรียนสลับมาเรียนที่สถานศึกษาแต่ละห้องหรือแต่ละชั้นตามความเหมาะสม และจัดให้มีการเหลื่อมเวลาเข้าเรียน เลิกเรียน รวมถึงเวลาพักของนักเรียนในแต่ละชั้นปีด้วย

มาตรการระหว่างเปิดเรียน เป็นมาตรการที่ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งครู ผู้ปกครอง และตัวผู้เรียน โดยที่ผู้ปกครองต้องตรวจวัดอุณหภูมิของนักเรียนทุกครั้งก่อนออกจากบ้านมายังสถานศึกษา หากตรวจพบอุณหภูมิสูงกว่า ๓๗.๕ องศาเซลเซียส ต้องไม่ให้ผู้เรียนมาสถานศึกษา พนักงานประจำรถและพนักงานขับรถโรงเรียนต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนปฏิบัติหน้าที่ทุกคน

มีเทอร์โมมิเตอร์ประจำตัว และต้องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของผู้เรียนก่อนขึ้นรถรับส่งนักเรียนทุกคน ผู้เรียนจะต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาขณะที่อยู่บนรถ บุคคลทุกคนที่จะเข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษาต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ณ จุดคัดกรองที่ประตูทางเข้าสถานศึกษา ทุกคนที่เข้ามาติดต่อกับสถานศึกษา ต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยขณะที่อยู่ในพื้นที่สถานศึกษา สถานศึกษาต้องจัดพื้นที่ให้อากาศถ่ายเทได้ดี และเพิ่มความเข้มข้นในการทำความสะอาดภายในสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำ สโมสรเด็กเล่น อุปกรณ์การเรียน กีฬา เครื่องดนตรีอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำหลังเลิกเรียนทุกวัน ประกอบอาหาร และการจัดการน้ำดื่มให้ถูกสุขอนามัย ยกเลิกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร งดการประชุมหรือจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีคนหมู่มาก งดกิจกรรมกีฬาทุกประเภทที่ต้องสัมผัสตัวกับผู้ร่วมแข่งขัน ผู้เรียนจะต้องล้างมือเมื่อจบชั่วโมงเรียนเสมอและจะต้องมีขวดน้ำ/กระติกน้ำของตนเอง หลีกเลี่ยงการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้เครื่องปรับอากาศเป็นเวลาต่อเนื่องเกิน ๒ ชั่วโมง การจะให้นักเรียนมาหรือไม่มาสถานศึกษาในแต่ละวันให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ปกครอง

มาตรการหลังเลิกเรียน โดยสถานศึกษาต้องแจ้งผู้ปกครอง เพื่อรับผู้เรียนกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาต้องจัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมาตรการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และรายงานผู้อำนวยการสถานศึกษาทราบเป็นประจำทุกวัน

ทั้งนี้ การจัดการศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมายคือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้มาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัด

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙ บัญญัติว่า การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ที่ต้องเน้นพัฒนาการของผู้เรียนทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ปัญญา ที่ต้องพัฒนาไปอย่างสัมพันธ์กัน ด้วยหลักการดังกล่าว หน่วยงานด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายหลักที่สำคัญอันนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมด้วยแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- กรณีที่ไม่มีผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาในแบบ Onsite ในลักษณะเต็มรูปแบบตามหลักสูตร เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ และมีคุณภาพที่สอดคล้องตามหลักสูตรกำหนด

- กรณีที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สถานศึกษาก็ต้องมีการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ต้องหาแนวทางที่หลากหลายในการจัดการศึกษา ซึ่งอาจจะจัดการศึกษาทั้งในรูปแบบ Onsite ผสมผสานไปกับรูปแบบ On Air และแบบ Online เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบ On Air และแบบ Online นั้น เป็นเครื่องมือและกลไกอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาอาจบูรณาการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมและความพร้อมของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกันด้วย ในส่วนนี้คณะกรรมการมีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

มาตรการเร่งด่วน

๑) กระทรวงศึกษาธิการ

๑.๑) ด้านนโยบายและการกระจายอำนาจ

(๑) การบริหารการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรกระจายอำนาจส่วนกลางไปยังสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบ รวมถึงสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน (สอช.) ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้มีโอกาสร่วมกันตัดสินใจและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบ รวมถึงสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน แต่ละแห่งโดยกระทรวงศึกษาธิการมีต้องกำหนดรูปแบบที่ตายตัว แต่คำนึงถึงสภาพความพร้อมของแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ

(๒) ควรมีนโยบายที่ให้มีแนวทางวิธีการปฏิบัติที่เป็นอิสระแก่โรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบรวมถึงสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ในการพิจารณาเปิดโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบ รวมถึงสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่

(๓) ควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้มีความชัดเจน ครอบคลุมรอบด้าน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว

(๔) ควรมีนโยบายที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาแห่งเดียวกันสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาฝึกทักษะ

(๕) ควรปฏิรูประบบการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานด้วยการกำหนดแผนการขับเคลื่อนการศึกษาออกเป็น ๒ - ๓ ระยะ ในแต่ละช่วงชั้นที่เหมาะสมโดยเน้นให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะตามหลักสูตรที่กำหนดเป็นสำคัญ

(๖) ควรมีการกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เพิ่มเติมไว้ในสัดส่วนของโครงสร้างการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการให้มีความชัดเจน

(๗) ควรโอนอำนาจคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (กช.) ในส่วนของการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้กับคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) โดยกำหนดหน้าที่และอำนาจของสำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน (สอช.) เพิ่มเติมในโครงสร้างการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความชัดเจน

๑.๒) ด้านการบริหารจัดการ

(๑) ควรพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาในสถานการณ์โควิดของกระทรวงศึกษาธิการ

(๒) ควรกำหนดแนวปฏิบัติให้ศึกษาธิการจังหวัด และหน่วยงานส่วนกลางในพื้นที่ทำหน้าที่กำกับติดตามการจัดการศึกษาเป็นระยะ ทุก ๓ เดือน

(๓) ควรจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางไปเพิ่มให้โรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบ รวมถึงสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

(๔) กระทรวงศึกษาธิการควรประสานงานและติดตามการดำเนินงานจากกระทรวงอื่นอย่างใกล้ชิด ก่อนกำหนดแผนการดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ

(๕) กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งทบทวนปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่ออกเป็นนโยบายเพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการสนับสนุนระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบแต่ละแห่ง

(๖) กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับลดบทบาทดำเนินการงานและประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๗) ควรจัดอบรมการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอน และโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๘) ควรติดตั้งและเพิ่มศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประชารัฐให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ

(๙) กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองและนักศึกษาในโรงเรียนเอกชนและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

๒.๑) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรสำรวจจำนวนผู้เรียนในแต่ละโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อติดตามความความพร้อมในด้านต่าง ๆ

๒.๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรให้โรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบบูรณาการความร่วมมือกับในพื้นที่กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อจัดรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๓) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรมีการปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะกระจายอำนาจ

๒.๔) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรวางระบบกระจายห้องเรียนให้กับโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบเพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)

๒.๕) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรจัดประสานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้มีศึกษานิเทศก์สำหรับให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา

๒.๖) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อดูแลรักษามาตรฐานการศึกษาในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๓) โรงเรียนเอกชนในระบบ

๓.๑) ควรจัดให้ผู้เรียนในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาได้รับการเรียนรู้แบบ Onsite

๓.๒) ปัจจุบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอาจดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้หลายวิธีตามความเหมาะสม

๓.๓) ควรมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการ

๓.๔) โรงเรียนเอกชนควรจัดการเรียนการสอนทั้งแบบ Online และ Onsite โดยตระหนักถึงความสำคัญของ “การใช้หลักสูตรเดียวกัน

๓.๕) ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ควรทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินสภาพโรงเรียนเอง

๓.๖) โรงเรียนเอกชนควรทำความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน

๓.๗) การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก

๓.๘) โรงเรียนเอกชนควรปรับลดเวลาเรียนในห้องเรียนให้น้อยลง

๓.๙) ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ Online และจัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) ผ่านเว็บไซต์

๓.๑๐) ควรจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสารข้อมูลกับผู้ปกครองโดยตรง

๓.๑๑) โรงเรียนเอกชนควรสื่อสารให้ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการ

๓.๑๒) โรงเรียนเอกชน สามารถออกแบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทปัญหา และความต้องการของชุมชน

๓.๑๓) โรงเรียนเอกชนต้องทำความสะอาดสถานที่โดยรอบอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องอเนกประสงค์ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่ง อุปกรณ์ เครื่องมือ พื้นผิวสัมผัสหรือจุดสัมผัสร่วม ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือ และจุดเสี่ยงทุก ๑ - ๒ ชั่วโมง

๓.๑๔) โรงเรียนเอกชนต้องมีจุดบริการล้างมือด้วยน้ำและสบู่หรือแอลกอฮอล์ ๗๐%

๓.๑๕) โรงเรียนเอกชนควรต้องจัดเวลาในการพักรับประทานอาหารกลางวันให้ผู้เรียนได้สลับเวลาพัก

๓.๑๖) ควรมีการตั้งคณะกรรมการร่วมที่มาจาก ๓ ฝ่าย ได้แก่ ๑) โรงเรียนเอกชน ๒) ผู้ปกครอง/ญาติของผู้เรียน และ ๓) ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น เป็นผู้คัดกรองนักเรียนแต่ละคนว่ามีความพร้อมเพียงใดในการใช้สื่อการเรียนการสอน

๓.๑๗) สำหรับกรณีของโรงเรียนเอกชนที่มีความพร้อมจัดการเรียนการสอนแบบ Onsite ควรมีการกำหนดมาตรการก่อนเปิดเรียน มาตรการระหว่างเปิดเรียน และมาตรการหลังเปิดเรียน โดยให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง ดังนี้

๔) ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๔.๑) ควรให้สิทธิครูผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์และสภาพความพร้อมของห้องเรียนโดยเปิดโอกาสให้ครูเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมระหว่างกลุ่ม

๔.๒) ครูผู้สอนต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอน และบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด

๔.๓) สถานศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย รวมถึงสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งมีความสามารถในการบริหารจัดการ และรักษาระยะห่างตามแนวทาง Social Distancing ได้เป็นอย่างดี สถานศึกษาใดที่มีความพร้อม ควรจัดการเรียนการสอนเป็นแบบ Onsite โดยที่ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องบูรณาการการเรียนการสอน ร่วมกันเพราะหลักการจัดการศึกษาเป็นหลักการพัฒนามนุษย์ให้เจริญทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และทักษะวิชาชีพ

๔.๔) ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรการเรียน การสอนรูปแบบออนไลน์

๔.๕) ให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน รูปแบบการจัดการเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยตนเองตามความเหมาะสม

๕) ผู้ปกครอง

๕.๑) ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่าง สถานศึกษากับผู้เรียน

๕.๒) ควรศึกษาเรียนรู้การใช้โปรแกรมและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๓) ควรจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน และติดตั้งโปรแกรมเพื่อรองรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๕.๔) กำกับติดตามผู้เรียนให้เข้าร่วมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวันเวลาที่กำหนดและสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว

๖) นักเรียน /ผู้เรียน /นักศึกษา

๖.๑) เด็กนักเรียน/นักศึกษาต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า ตลอดเวลา

๖.๒) กรณีการเดินทางจากบ้านมายังสถานศึกษาหรือจากสถานศึกษากลับบ้าน ด้วยรถรับ - ส่งของสถานศึกษาหรือรถโดยสารสาธารณะ เช่น รถตู้/รถรับจ้าง ต้องจัดระยะห่างระหว่าง บุคคลให้เหมาะสมและปลอดภัย จัดระเบียบการขึ้นรถ - ลงรถไม่ให้แออัด หลีกเลี่ยงการสัมผัสระหว่างกัน และผู้ให้บริการรถรับส่ง

๖.๓) เด็ก นักเรียน/นักศึกษา ต้องเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข

๖.๔) เด็ก นักเรียน/นักศึกษา ต้องติดตามข่าวสาร ข้อมูลและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผ่านครูประจำชั้น หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อจะได้ทัน ต่อการเตรียมการในการวางแผนศึกษาเล่าเรียนผ่านวิธีการต่าง ๆ

๗) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชุมชน ท้องถิ่น ในพื้นที่ที่ตั้งสถานศึกษา

๗.๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้องจัดให้มีจุดคัดกรองสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล

๗.๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้องมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจ กับเด็ก นักเรียน/นักศึกษาและผู้ปกครอง

๗.๓) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ควรต้องแบ่งทีมกัน ลงตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของผู้เรียน

๗.๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องจัดเจ้าหน้าที่ออกสำรวจจำนวนนักเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะเด็กที่ประสบปัญหาความยากจน และไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียนด้วยตัวเอง เพื่อให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดรถรับ-ส่งผู้เรียนไปยังสถานศึกษา

๗.๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้การสนับสนุนน้ำยาทำความสะอาด แอลกอฮอล์ล้างมือสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากร ให้กับสถานศึกษาในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

๘) สำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน (สอช.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

๘.๑) สำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน (สอช.) ควรมีการสำรวจความพร้อมในด้านต่างๆ

๘.๒) สำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน (สอช.) ควรกระจายอำนาจให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเป็นผู้ประเมินและปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน

๘.๓) สำนักบริหารการอาชีวศึกษาเอกชน (สอช.) ควรมีการทบทวนสัดส่วนผู้เรียนต่อห้องเรียน และสัดส่วนผู้เรียนต่อห้องปฏิบัติการตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)

๘.๔) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ควรทบทวนการเพิ่มเงินเดือนครูอาชีวศึกษาเอกชนจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๙. สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๙.๑) ควรจัดให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้แบบ On Site โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและไม่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรเริ่มจัดการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนได้ทันที โดยลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่ง ตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เช่นการสลับเวลาเรียน

๙.๒) การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้หรือผสมผสานรูปแบบการเรียนการสอน ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม อาจส่งผลให้ครูมีภาระงานเพิ่มขึ้น และการจัดสรรครูที่ตรงสาขาวิชาได้ไม่ครบทุกช่วงชั้น

๙.๓) การปรับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยนำคาบปฏิบัติมาจัด On Site ในห้องปฏิบัติการ ส่วนคาบทฤษฎีให้ใช้การเรียนการสอนแบบ Offline หรือ Online ตามบริบทของผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษา

๙.๔) การบูรณาการสมรรถนะรายวิชาให้มีความกระชับเข้มข้นเน้นการปฏิบัติ สู่ทักษะตามมาตรฐานและสมรรถนะของหลักสูตร โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครุมีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง เช่น การแบ่งกลุ่มผู้เรียน การจัดห้องเรียน การจัดพื้นที่โรงอาหาร ห้องประชุม ฯลฯ แต่ต้องเป็นไปตามมาตรการเว้นระยะทางสังคม (Social Distancing) และการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ของกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเคร่งครัด

๙.๕) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ควรมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบออนไลน์ Online และ On Site

๙.๖) ผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ควรทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินสภาพสถานศึกษาด้วยตนเอง

๙.๗) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนควรทำความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน

๙.๘) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนควรปรับลดเวลาเรียนในห้องเรียนให้น้อยลง

๙.๙) ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ Online และจัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) ผ่านเว็บไซต์

๙.๑๐) ควรมีช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ผู้ปกครองทราบ

๙.๑๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) อย่างเคร่งครัด

๙.๑๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนควรมีแผนการบริหารความเสี่ยงภายในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

มาตรการระยะยาว

๑) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำหลักสูตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือโรคติดต่อชนิดอื่นที่อาจจะอุบัติขึ้นใหม่ (ในอนาคต) ที่เน้นการให้ความรู้ระหว่างผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นลำดับแรก โดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์

๒) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำสื่อออนไลน์หรือสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้เรียนและผู้ปกครองได้เกิดองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) ได้อย่างต่อเนื่องอีกทั้งยังเป็นการสร้างแนวปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๓) กระทรวงศึกษาธิการต้องหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ในการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในระดับกระทรวงเพื่อวางนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม และระดับพื้นที่เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคคลให้มีความชัดเจน

ในการจัดการและปฏิบัติทั้งด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือ ด้านสาธารณสุข ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านงบประมาณ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔) กระทรวงศึกษาธิการควรหาแนวทางปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนใหม่ โดยเน้นการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สังเกต ปฏิบัติ และสามารถแก้ไข

๕) กระทรวงศึกษาธิการต้องใช้โอกาสในช่วงที่เกิดวิกฤตการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในการจัดหารูปแบบที่เหมาะสมกับการศึกษาไทยในอนาคต

๖) กระทรวงศึกษาธิการควรมีมาตรการป้องกันโรคระบาดสอนคู่ขนานหรือบรรจุเพิ่มเติมไว้ในกลุ่มสาระวิชาสุขศึกษา หรือกำหนดให้มี “วิชาโรคระบาด” สอดแทรกในหลักสูตรเดิม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์อื่นที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างปลอดภัย

๒. รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย”

ความสำคัญของการพิจารณาศึกษา

ด้วยทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือเป็นปัจจัยในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างทัดเทียม จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีความพร้อม และคุณภาพเพื่อรองรับการดำเนินกิจกรรมในแต่ละด้านได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและยกระดับได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. จึงได้กำหนดหลักการให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศไว้อย่างรอบด้าน โดยภารกิจการปฏิรูปที่มีความสำคัญประการหนึ่ง คือ การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล โดยมีประเด็นการปฏิรูปเกี่ยวกับการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และการพัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ในการสร้างคุณภาพ ความสามารถในการแข่งขัน ตอบสนองเป้าหมายให้เข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้เรียนในแต่ละกลุ่มหรือช่วงวัยให้ได้รับการศึกษาในรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลองค์ความรู้ในแต่ละเนื้อหาสาระวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสร้างโอกาสหรือความเท่าเทียมทางการศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างเสมอภาคและทั่วถึง

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

จากการพิจารณาศึกษาได้พบสภาพปัญหาเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ การจัดเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

๑. สภาพปัจจุบันและปัญหาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๑.๑. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการ การกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนา Big Data แต่ส่วนมากเป็นข้อมูลการศึกษาจากหน่วยงานเดียวกัน คือ กศน. ในจังหวัดเดียวกัน มีการจัดเก็บข้อมูลปีละ ๒ ครั้ง แบ่งข้อมูลออกเป็น ๓ กลุ่ม แต่เป็นเพียงข้อมูลและสถิติพื้นฐาน (Data Base) เกี่ยวกับข้อมูลรายบุคคลของนักเรียน ข้าราชการครู/บุคลากร ข้อมูลรายสถานศึกษา ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา และศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศ ขาดความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการ Big Data เพื่อการบริหารจัดการ

๑.๒ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนการสอน ส่วนมากยังไม่ได้สอนให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดเองทำด้วยตนเองมากนัก การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนส่วนใหญ่ดำเนินการผ่านระบบแอปพลิเคชัน Google Classroom โดยให้ผู้เรียนเข้ามาเรียนตามตารางที่ได้มีการนัดหมายจากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อม เช่น ไม่มีอุปกรณ์หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ทโฟนที่สามารถใช้ในการเข้าถึงการจัดการเรียนการสอนรูปแบบดังกล่าวได้ ไม่มีอินเทอร์เน็ตฟรี และนักเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนงบประมาณ ผู้เรียนบางส่วนใช้เวลาในโลกออนไลน์ไปกับการเล่นเกม Facebook Line เป็นต้น ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ยังไม่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์เท่าที่ควร

๒. ความต้องการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เพื่อให้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการปฏิรูปและพัฒนาประเทศด้านการศึกษา ประกอบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลกทั้งในด้านประชากรศาสตร์ที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ด้านเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตและการทำงานของมนุษย์มากขึ้น ด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันการทำงานเน้นทักษะมากกว่าคุณวุฒิ ทักษะใหม่ ๆ เกิดขึ้นจำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดเวลา รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพจากการระบาดของโรคโควิด ๑๙ ทำให้สังคมต้องเผชิญหน้ากับการปรับตัวอย่างฉับพลัน แต่หน่วยงานการศึกษาแบบดั้งเดิมที่เน้นสอนนักเรียนในระบบไม่อาจตอบสนองต่อสถานการณ์ดังกล่าวได้อีกต่อไป การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการที่ทันสมัย ตอบสนองความต้องการของคนทุกกลุ่มอย่างมีคุณภาพจากการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่พบว่า

๒.๑ พฤติกรรมการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่เปลี่ยนไป ต้องการหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ นอกห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา โลกดิจิทัลกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตการเรียนรู้ในปัจจุบัน

๒.๒ ระบบการศึกษาต้องปรับตัว เพราะความรู้มีมากมาย หาได้ง่าย จึงหมดยุคของการเรียนแบบท่องจำ แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ได้ หลายสถาบันปรับเปลี่ยนหลักสูตรและวิธีการสอนที่เน้นการเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ได้จริง มีการบูรณาการสาขาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

๒.๓ ความนิยมเรียนรู้ออนไลน์มีมากขึ้น คนทุกรุ่น ทุกวัย ทุกอาชีพ มองหารูปแบบ การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นมากขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการได้รวดเร็ว เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจทันที ดังนั้น ระบบการเรียนรู้ออนไลน์เข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สถานศึกษาทุกแห่งก็ใช้การเรียนการสอนออนไลน์

๒.๔ การเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ อาทิ เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน คลิปวิดีโอ E-book เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นนวัตกรรมใหม่ที่สามารถตอบโจทย์และรองรับการใช้งานอย่างเหมาะสม แต่จำเป็นที่ต้องมีระบบจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งผู้เรียนเองก็ต้องมีทักษะในการคัดกรอง แยกแยะ และเลือกใช้อย่างเหมาะสม

๒.๕) การปรับตัวของแต่ละสายอาชีพ คนในยุคนี้จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนา ศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ ทั้งในแง่การทำงานและการใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ ภาครัฐ ครู อาจารย์ และผู้ประกอบการ เป็นต้น เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินการกิจการเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา นวัตกรรมและการศึกษาตามอัธยาศัยเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องและเป็นแนวทางในการ ขับเคลื่อนการปฏิรูปและการพัฒนาประเทศด้านการศึกษิตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนปฏิรูป ประเทศด้านการศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดทำระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อเชื่อมโยง ข้อมูลการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับการเรียนรู้ร่วมกันทั่วประเทศ

๑.๑ การดำเนินการในปัจจุบัน หน่วยงานทางการศึกษาของประเทศมีการจัดทำ ฐานข้อมูลแยกส่วนของใครของมัน ไม่เชื่อมต่อกัน ดังนั้นควรมีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลทั้งในและนอกระบบ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวสำหรับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ของประเทศ ในภาพรวม

๑.๒ การจัดทำระบบจัดเก็บข้อมูลของการศึกษานอกกระบบรูปแบบการศึกษาต่อเนื่อง หรือหลักสูตรระยะสั้น รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเก็บไว้สำหรับสะสมหน่วยกิต สะสมองค์ความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถนะ ให้สามารถนำไปใช้เทียบเคียง เทียบโอนให้สามารถได้วุฒิการศึกษาได้ใน อนาคต รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ผ่านระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อใช้เป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการทุกระดับ ต่อไป

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อจัดการ การเรียนการสอนของการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๑ ควรสนับสนุนการนำปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) มาใช้ ในการเรียนรู้ให้มีความเสมือนจริง ให้เกิดการสื่อสารสองทาง เช่น โปรแกรมพูดคุยอัตโนมัติ (Chatbot) ที่ช่วยในการเรียนการสอน การใส่เสียงอธิบายแทนครูผู้สอนที่เป็นการอธิบายให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยไม่จำกัดจำนวนคน ไม่จำกัดเวลา สถานที่ สามารถติดตั้งหรือผลักดันให้ Platform ต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การติว ที่เป็นเสมือนระบบพีเลียงอัตโนมัติที่สามารถตั้งค่าเสียง/ภาษา การใช้ปากกาที่เหมาะสมและ เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน เป็นต้น

๒.๒ ควรส่งเสริมสนับสนุนหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด Massive Open Online Courses (MOOCs) ที่ประกอบด้วยการเรียนรู้ผ่าน สื่อวีดิทัศน์ (Youtube) เกมส์คอมพิวเตอร์ (Games) สื่อสังคม (Social Media) สื่อทางเสียง (Audiobooks and Podcasts) เป็นต้น MOOCs จึงเป็นการเรียนรู้ที่บูรณาการระหว่าง Platform ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ หลากหลายกับผู้เรียนทุกกลุ่ม เป็นระบบที่ออกแบบมาเพื่อให้คนไทยได้ Upskill Reskill ได้ทุกที่ทุกเวลา ดังนั้น จึงเป็นการส่งเสริมให้คนไทยได้รู้จักและใช้การเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งระบบในประเทศและต่างประเทศ อาทิ หลักสูตรออนไลน์ Thailand Cyber University (TCU) ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับมอบหมายพันธกิจที่ชัดเจนตามกลยุทธ์ e-Education การขยายโอกาสอุดมศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาในเวลาและสถานที่ที่สะดวก สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนไทย พร้อมกับพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษา

๒.๓ ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนหรือกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพของผู้เรียน ไม่ให้กระทบต่อเวลาการทำงาน ทั้งนี้ อาจนำรูปแบบการเรียนต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

๒.๓.๑ การเรียนการสอนออนแอร์ โดยจัดทำบทเรียนออนไลน์ขึ้นเอง หรือใช้ชุดสื่อการเรียนรู้ของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และและสถานีวิจัยโทรทัศนศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

๒.๓.๒ การเรียนการสอนเสมือนจริง (Virtual Learning) หมายถึง การเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้ช่องทางของระบบการสื่อสารและอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตเข้าไปเรียนในเว็บไซต์ ที่ออกแบบกระบวนการเรียนการสอนให้มีสภาพแวดล้อมคล้ายกับเรียนในห้องเรียนแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียน โดยมีบรรยากาศเสมือนพบกันจริง กระบวนการเรียนการสอนจึงไม่ใช้การเดินทางไปเรียนในห้องเรียนแต่เป็นการเข้าถึงข้อมูลเนื้อหาของบทเรียนได้โดยผ่านคอมพิวเตอร์

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านกฎหมาย ระเบียบ ที่สนับสนุนการยกระดับคุณภาพ การศึกษาทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นบทกฎหมายควบคุมการดำเนินการตามหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวนั้นยังมีปัญหากฎหมายในบางประเด็นซึ่งส่งผลเป็นอุปสรรคต่อการบริหารและการพัฒนาการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยหลายประการ ที่ควรแก้ไข กล่าวคือ

๑) ควรแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยให้แยกสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกรม เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นส่วนราชการระดับกอง ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้มีการบริหารจัดการหลายชั้นต่อนางราชการขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และไม่สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง เนื่องจากอำนาจตัดสินใจ การบังคับบัญชาขึ้นตรงกับปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานต่าง ๆ มีความล่าช้าทำให้การแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาต่าง ๆ ไม่ทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งการบริหารดังกล่าวไม่มีความทันสมัยไม่เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ

๒) ควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๕ วรรคสี่ ที่กำหนดให้การศึกษาทิ้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา (๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด นอกจากนี้การแก้ไขดังกล่าวยังเป็นไปตามความมุ่งหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

๓) ควรสนับสนุนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นระบบการส่งเสริมการศึกษาที่ชัดเจน มีการดูแลศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือรูปแบบอื่นที่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อเพิ่มคุณวุฒิตามระดับ

๔) ควรแก้ไขหลักเกณฑ์การวัดผลประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ออนไลน์ หรือระบบการศึกษาไซเบอร์ อาทิ การเทียบผลการศึกษาและเทียบประสบการณ์ การโอนวิชาเรียน หรือโอนหน่วยกิต การสอบเทียบความรู้ การเทียบสมรรถนะ และการเทียบประสบการณ์ เพื่อการขอมีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น การขอประสบการณ์เพื่อเปลี่ยนตำแหน่ง/สายงาน เป็นต้น โดยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

ส่วนที่ ๓

คณะทำงาน

ในคณะกรรมการการศึกษา

๑. คณะทำงานจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน

รายนามคณะทำงานและรายนามที่ปรึกษาคณะทำงาน

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

๑. พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ	ประธานที่ปรึกษา
๒. พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์	ที่ปรึกษา
๓. พลอากาศเอก จีระวัฒน์ มูลศาสตร์	ที่ปรึกษา

คณะทำงาน

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะทำงาน
๒. นายออน กาจกระโทก	รองประธานคณะทำงาน คนที่หนึ่ง
๓. นายเฉลา พวงมาลัย	รองประธานคณะทำงาน คนที่สอง
๔. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	รองประธานคณะทำงาน คนที่สาม
๕. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะทำงาน คนที่สี่
๖. นายทรงเดช เสมอคำ	คณะทำงาน
๗. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย	คณะทำงาน
๘. นายบุรพาทิศ พลอยสุวรรณ	คณะทำงาน
๙. นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์	คณะทำงาน
๑๐. นายกลั่น สระทองเนียม	คณะทำงาน
๑๑. นางกฤษฎาภรณ์ รุจิธำรงกุล	คณะทำงาน
๑๒. นายถนัด บุญชัย	คณะทำงาน
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นครินทร์ พริบไหว	คณะทำงาน
๑๔. นางนันทนา ชวศิริกุลพล	คณะทำงาน
๑๕. นายสำรวย ผ่องใส	คณะทำงาน
๑๖. นางสาวศิริ รุ่งภัทรเศวต	คณะทำงาน
๑๗. นายสุพล ชมจุมจั่ง	คณะทำงาน
๑๘. นางสาวกนกพร พันธุ์ดงยาง	คณะทำงาน
๑๙. นางสาวธิดา กลิ่นกลบ	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๐. นางสาวเบญญา สุขวัฒน์ธนิกกุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจของคณะทำงาน

๑. พิจารณาศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒. พิจารณาศึกษาแนวทางการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เพื่อน้อมนำองค์ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานไว้ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. หน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมาธิการมอบหมาย

๒. คณะทำงานการปฏิรูปการศึกษา และการนำหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน

รายนามคณะทำงานและรายนามที่ปรึกษาคณะทำงาน

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานที่ปรึกษา
๒. นายออน กาจกระโทก	ที่ปรึกษา
๓. นายฉลา พวงมาลัย	ที่ปรึกษา
๔. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	ที่ปรึกษา
๕. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	ที่ปรึกษา
๖. นายทรงเดช เสมอคำ	ที่ปรึกษา

คณะทำงาน

๑. นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์	ประธานคณะทำงาน
๒. นายบูรพาทิศ พลอยสุวรรณ	รองประธานคณะทำงาน
๓. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย	คณะทำงาน
๔. นายกลิ่น สระทองเนียม	คณะทำงาน
๕. นางนันทนา ชวศิริกุลชล	คณะทำงาน
๖. นายสมควร วรรณสันต์	คณะทำงาน
๗. นายศักดิ์สิน ช่องดารากุล	คณะทำงาน
๘. นายทองสุข รวยสูงเนิน	คณะทำงาน
๙. นางนารี คูหาเรืองรอง	คณะทำงาน
๑๐. นางสาวธิดา กลิ่นกลบ	คณะทำงานและเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจของคณะทำงาน ดังนี้

๑. ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒. ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เพื่อน้อมนำองค์ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามินทราธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานไว้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. สนับสนุนและยกระดับรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ฉบับเดิม) อันนำไปสู่การกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน เพื่อเสนอมอบหมายต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๔. หน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษา

เรื่องที่พิจารณาศึกษา

เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา และแนวทางการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน”

ความสำคัญของการพิจารณาศึกษา

สืบเนื่องจากวุฒิสภาเป็นองค์กรด้านนิติบัญญัติ มิใช่ฝ่ายปฏิบัติ จึงมีสามารถจัดทำคู่มือ เชิงปฏิบัติเสนอตรงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติได้ แต่ควรจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายตามที่และอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ แล้วผนวกคู่มือเชิงปฏิบัติดังกล่าวไว้ในข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา พิจารณาส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที ดังนั้น หากฝ่ายปฏิบัตินำไปประยุกต์ใช้แล้ว จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้ติดตามและประเมินผล ซึ่งมีใช้หน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ประกอบกับที่ผ่านมามีคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้นำเสนอผลรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืนของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ฉบับเดิม) นำเสนอคณะองคมนตรีประกอบด้วย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ผู้รักษาการประธานองคมนตรี พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี และพลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ) เป็นต้น เพื่อเร่งสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ของพระราชานำไปขยายผลเพื่อพัฒนาแนวทางการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่วิถีการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชนในแต่ละระดับได้อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของโรงเรียนบ้านคลองยาง (มูลบนอุปถัมภ์) อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา “กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่างที่กิน”

ผนวกกับก่อนวาระการดำเนินงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะสิ้นสุดลง ได้มีหนังสือตอบรับมาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่าได้รับทราบผลรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ฉบับเดิม) แล้วมีความสนใจเป็นอย่างมาก เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่ดี แต่หน่วยงานทั้ง ๒ ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปปรับประยุกต์ใช้จริงในทางปฏิบัติ จึงไม่สามารถนำไปขยายผลให้เกิดประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมได้

ดังนั้น หากที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต้องการจะผลักดันการสนับสนุนให้นำวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้เหมาะสมกับเยาวชนทุกช่วงวัย และต่อยอดรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชานี้

สู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ฉบับเดิม) ให้เกิดเป็นรูปธรรมที่มีประสิทธิภาพ ที่ประชุมคณะกรรมการจึงมีมติเห็นควรให้แต่งตั้งคณะทำงานในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จำนวน ๒ คณะ ประกอบด้วยคณะทำงานจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน และคณะทำงานการปฏิรูปการศึกษาและการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน โดยคณะทำงานได้เดินทางไปศึกษาดูงาน “การปฏิรูปการศึกษาและแนวทางการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน” ใน ๔ ภูมิภาคเพิ่มเติม เพื่อร่วมกันเร่งนำข้อมูลที่ได้รับมาผลักดันและสนับสนุนให้นำวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนให้เหมาะสมกับเยาวชนทุกช่วงวัย ซึ่งเป็นการต่อยอดและยกระดับรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ฉบับเดิม) ให้นำไปขยายผลในทางปฏิบัติจริงกับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการรวบรวม ปรับปรุง และจัดทำเป็น (ร่าง) รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา และแนวทางการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน เพื่อเร่งพัฒนาคนและประเทศให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลเป็นรูปธรรมที่ยั่งยืนสืบไป

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา และการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับการจัดทำคู่มือเชิงปฏิบัติ “คู่มือนำศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติหลักสูตรการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” และเหมาะสมกับเยาวชนทุกช่วงวัยตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้จริงได้ทันที จึงจะสามารถสร้าง องค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ของพระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน เพื่อให้นำไปขยายผลและพัฒนาแนวทางการนำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดขอบข่ายและองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่ครอบคลุมการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน ๗ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ศาสตร์ว่าด้วยการจัดการน้ำ

- ๑) การอนุรักษ์น้ำ สร้างฝายต้นน้ำลำธารชนิดต่าง ๆ
- ๒) การพัฒนาแหล่งน้ำ การแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ น้ำแล้ง น้ำท่วม สร้างอ่างเก็บน้ำ เชื่อนแบบต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ อ่างพวง แก้มลิง
- ๓) การจัดการน้ำลักษณะพิเศษ เช่น โครงการฝนหลวง ชลประทานจัดการน้ำแก้ปัญหาดิน ปรตาระบายน้ำ การแก้ปัญหาหน้าเฝ้าเสีย น้ำดีไล่น้ำเสีย กังหันชัยพัฒนา เป็นต้น

ด้านที่ ๒ ศาสตร์ว่าด้วยสหกรณ์

สหกรณ์อเนกประสงค์

- ด้านเงินลงทุนและสินเชื่อ
- ด้านรวมกันซื้อ
- ด้านรวมกันแปรรูปผลผลิต
- ด้านการตลาดและรวมกันขาย

ด้านที่ ๓ ศาสตร์ว่าด้วยการจัดการดิน

- ๑) การพัฒนาทรัพยากรดินตามศาสตร์พระราชชา
 - พระราชดำริเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง การแก้แล้งดิน การห่มดิน
 - การปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกพืชตระกูลถั่วบำรุงดิน และการจัดพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์
- ๒) การพัฒนาทรัพยากรดินในภาคต่าง ๆ
 - การพัฒนาทรัพยากรดินในภาคเหนือ เช่น ดินบนพื้นที่สูง พื้นที่ลาดชัน เกิดการชะล้างพังทลายง่าย สูญเสียหน้าดิน สูญเสียธาตุอาหาร และพืช
 - การพัฒนาทรัพยากรดินภาคกลาง เช่น การพัฒนาดินทราย ดินดาน และการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรม
 - การพัฒนาทรัพยากรดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ดินเค็ม ดินทราย อุ้มน้ำได้น้อย ดินลูกรัง และดินขาดธาตุอาหารพืช
 - การพัฒนาทรัพยากรดินในภาคตะวันออก เช่น ดินทราย ดินตื้น อุ้มน้ำได้น้อย ขาดความอุดมสมบูรณ์ และดินเสื่อมโทรม
 - การพัฒนาทรัพยากรดินในภาคใต้ เช่น ดินเปรี้ยว และดินอินทรีย์

ด้านที่ ๔ ศาสตร์ว่าด้วยการจัดการป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

- ๑) ศาสตร์พระราชชาว่าด้วยการจัดการป่าและสิ่งแวดล้อม
- ๒) การสร้างความ “เข้าใจ” ในสรรพสิ่ง “ปลูกป่าในใจคน”
- ๓) การ “เข้าถึง” การจัดการอย่างแท้จริง
- ๔) การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก
- ๕) การปลูกป่าทดแทน
- ๖) การปลูกป่าโครงการ
- ๗) การจัดการป่าไม้
- ๘) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรหมู่บ้านป่าไม้
- ๙) การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๑๐) การจัดการมลพิษในสิ่งแวดล้อม
- ๑๑) การจัดการน้ำเสีย และการจัดการขยะ

ด้านที่ ๕ ศาสตร์ว่าด้วยพลังงานและนวัตกรรม

ศาสตร์พระราชชาว่าด้วยพลังงานและนวัตกรรม สรุปได้ ดังนี้

- ๑) การตัดแปรสภาพอากาศเพื่อให้เกิดฝน (ฝนหลวง)
- ๒) หญ้าแฝก
- ๓) การปรับปรุงสภาพดินเปรี้ยวเพื่อให้เหมาะแก่การเพาะปลูก (โครงการแก้แล้งดิน)
- ๔) การใช้น้ำมันกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล
- ๕) การใช้น้ำมันกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันหล่อลื่นสำหรับเครื่องยนต์สองจังหวะ
- ๖) ระบบโครงสร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานจลน์และชุดสำเร็จเครื่องกำเนิดไฟฟ้า

- ๓) พลังงานจลน์หรือที่เรียกว่า “อุทกพลวัต”
- ๔) เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอย หรือที่รู้จักว่า “กังหันน้ำชัยพัฒนา”
- ๕) เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ
- ๑๐) อุปกรณ์ควบคุมการผลักดันของเหลว
- ๑๑) ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำด้วยรางพีชร่วมกับเครื่องกลเติมอากาศ
- ๑๒) ภาชนะรองรับของเสียที่ขับออกจากร่างกาย

ด้านที่ ๒ ศาสตร์ว่าด้วยเกษตรทฤษฎีใหม่

- ๑) ที่มาแห่งพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่”
- ๒) เกษตรทฤษฎีใหม่
 - ชั้นที่ ๑ ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น
 - ชั้นที่ ๒ ทฤษฎีใหม่ขั้นกลาง
 - ชั้นที่ ๓ ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า

๓) การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ให้สมบูรณ์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ด้านที่ ๗ ศาสตร์ว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

- ๑) ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๒) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๓) เศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวทางการพัฒนาครอบครัว ชุมชน องค์กรและสังคม
- ๔) เศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นการลงทุนขนาดใหญ่ในโครงการที่ทันสมัย
- ๕) ลักษณะของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงระบบ
- ๖) การเชื่อมโยงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๗) การศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ

ด้านที่ ๘ ศาสตร์ว่าด้วยวิธีทรงงานของพระราชฯ

องค์ความรู้ด้านเทคนิคกระบวนการพัฒนาตามวิธีทรงงาน เป็นมิติที่ต้องนำวิธีทรงงานของพระราชฯมาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ๒๓ วิธีทรงงานจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อสร้างเป็นบุคลิกภาพหรือลักษณะนิสัยการทำงานที่ดีให้ติดตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติ และกระบวนการสร้างเจตคติค่านิยม และสอดคล้องกับหลักคิด เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา (King's Model) ประกอบด้วย

- ๑) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ๒) ระเบิดจากข้างใน
- ๓) แก้ปัญหาที่จุดเล็ก
- ๔) ทำตามลำดับขั้น
- ๕) ภูมิสังคม
- ๖) องค์กรรวม
- ๗) ไม่ติดตำรา

- ๘) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด
- ๙) ทำได้ง่าย
- ๑๐) การมีส่วนร่วม
- ๑๑) ประโยชน์ส่วนรวม
- ๑๒) บริการรวมที่จุดเดียว
- ๑๓) ทรงใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
- ๑๔) ใช้ธรรมชาติปราบปรามธรรมชาติ
- ๑๕) ปลูกป่าในใจคน
- ๑๖) ขาดทุนคือกำไร
- ๑๗) การพึ่งตนเอง
- ๑๘) พออยู่พอกิน
- ๑๙) เศรษฐกิจพอเพียง
- ๒๐) ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน
- ๒๑) ทำงานอย่างมีความสุข
- ๒๒) ความเพียร
- ๒๓) รู้ รัก สามัคคี

ต่อมา นายสุเมธ ตันติเวชกุล กรรมการและเลขาธิการ มูลนิธิชัยพัฒนา และอดีตเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คนที่ ๑ มีความเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงรายงานการพิจารณาศึกษาในด้านที่ ๘ หลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดตั้งคณะทำงานชั้นคณะหนึ่ง เพื่อเข้าพบ รับคำแนะนำจากนายสุเมธ ตันติเวชกุล เกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหาหลักการทรงงาน โดยเป็น ข้อมูลจากประสบการณ์การทำงาน สนองพระราชดำริที่มีมาต่อเนื่องยาวนานทำให้ได้เนื้อหาหลักการทรงงาน ที่มีความสมบูรณ์จนสามารถนำข้อมูลดังกล่าว มาใช้ในการปรับปรุงหลักการทรงงานจากเดิม ๒๓ ข้อ เพิ่มเป็น ๒๗ ข้อ ประกอบด้วย

- ๑) ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน
- ๒) อ่อนน้อม ถ่อมตน
- ๓) ความเพียร
- ๔) รู้ รัก สามัคคี
- ๕) ทำเรื่อย ๆ ทำแบบสังฆทาน
- ๖) มีความสุขในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น
- ๗) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำงานอย่างผู้รู้จริง
- ๘) ระเบิดจากข้างใน
- ๙) ทำตามลำดับขั้น
- ๑๐) ภูมิสังคม
- ๑๑) องค์กรรวม

- ๑๒) ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด
- ๑๓) ขาดทุนคือกำไร
- ๑๔) ปลุกป่าในใจคน
- ๑๕) ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
- ๑๖) อธรรมปราบอธรรม
- ๑๗) ประโยชน์ส่วนรวม
- ๑๘) การพึ่งตนเอง
- ๑๙) เศรษฐกิจพอเพียง
- ๒๐) เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- ๒๑) แก้ปัญหาที่จุดเล็ก คิด Macro เริ่ม Micro
- ๒๒) ไม่ติดตำรา ทำให้ง่าย
- ๒๓) การมีส่วนร่วม
- ๒๔) พออยู่พอกิน
- ๒๕) บริการรวมที่จุดเดียว
- ๒๖) ร่าเริง รื่นเริง คึกคัก ครึกครื้น กระฉับกระเฉง มีพลัง เป็นปัจจัยของการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
- ๒๗) ชัยชนะของการพัฒนา

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

- อยู่ระหว่างการพิจารณาดำเนินการของคณะทำงานทั้ง ๒ คณะ

๓. คณะทำงานพิจารณาศึกษา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย
เกี่ยวกับการบริหารจัดการการปรับปรุงโครงสร้าง
กระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

รายนามคณะทำงานและรายนามที่ปรึกษาคณะทำงาน

๑. ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณอุดม คชินทร	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒. ศาสตราจารย์พิเศษกาญจนาภรณ์ สิริโรจน์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๓. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๔. นายเฉลา พวงมาลัย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๕. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๖. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	ประธานคณะทำงาน
๗. นายออน กาจกระโทก	รองประธานคณะทำงาน คนที่หนึ่ง
๘. นายณรงค์ อ่อนสอาด	รองประธานคณะทำงาน คนที่สอง
๙. นายทรงเดช เสมอคำ	คณะทำงาน
๑๐. นายเศรษฐศิษฐ์ ญวงค์ศรี	คณะทำงาน
๑๑. นายภักดี คงดำ	คณะทำงาน
๑๒. นางสาวนงลักษณ์ เรือนทอง	คณะทำงาน
๑๓. นายปรีชา จิตรสิงห์	คณะทำงาน
๑๔. นายไพศาล ปันแดน	คณะทำงาน
๑๕. นายสุรชาติ เครือศรี	คณะทำงาน
๑๖. นายพัฒนา งามสูงเนิน	คณะทำงาน
๑๗. ว่าที่เรืออากาศตรี เจริญ สุขทรัพย์	คณะทำงาน
๑๘. นายกฤดีทรัพย์ เชื้อพันธ์	คณะทำงาน
๑๙. นายสงกรานต์ จันทน์น้อย	คณะทำงาน
๒๐. นายบุญธรรม เดชบุญ	คณะทำงาน
๒๑. นายวิริส ภูบุญศรี	คณะทำงาน
๒๒. นายธานี ชาตินันทน์	คณะทำงาน
๒๓. นางวัลภา เขียวช่อม	คณะทำงาน
๒๔. นายนพพล พลอาสา	คณะทำงาน
๒๕. นายยุทธพงษ์ หาญยุทธ	คณะทำงาน
๒๖. นายชาญชัย โรจนะ	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๗. นางสุปรารถนา ยุกตะนันท์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นางสาวเบญญา สุขวัฒน์ธนิกกุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจของคณะทำงาน

๑. ในระยะเร่งด่วน ให้ศึกษาบทบาท ภารกิจ และกลไกการปฏิบัติงานที่มีอยู่เพื่อนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารงาน ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น
๒. ศึกษา วิเคราะห์ ทบทวนบทบาทภารกิจ ติดตาม และเสนอแนะการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา รวมทั้งกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล
๓. ดำเนินการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา
๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

เรื่องที่พิจารณาศึกษา

พิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

ความสำคัญของการพิจารณาศึกษา

ตามที่ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดโครงสร้างให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ศึกษาธิการภาค จำนวน ๑๘ ภาค และศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อปฏิรูปการศึกษาและการบริหารจัดการของศึกษาธิการในภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการภารกิจในเรื่องการศึกษาของประเทศ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูประบบการศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศนั้น โดยตลอดระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามโครงสร้างการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการรูปแบบใหม่ เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในระดับภูมิภาคตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ให้บรรลุเป้าหมาย พบว่าการดำเนินงานของหน่วยงานตามโครงสร้างการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการรูปแบบใหม่ ไม่สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติจริงได้ เนื่องจากหน่วยงานใหม่ตามโครงสร้างที่มีบทบาท หน้าที่ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งสังกัดสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการไม่สามารถประสานสั่งการผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ ด้วยเหตุผลว่า ศึกษาธิการจังหวัดไม่ใช่ผู้บังคับบัญชา จึงก่อให้เกิดปัญหาต่อการปฏิรูปการศึกษาตามภารกิจ ๔ งานหลัก อันได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ทำให้การศึกษาไม่ได้รับการปฏิรูปเพื่อพัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งถือเป็นงานหลักของการปฏิรูปด้านการศึกษา องค์กรบุคคลที่แต่งตั้งขึ้นตามโครงสร้างของ กศจ. นั้น ให้ความสำคัญเฉพาะการบริหารงานด้านบุคคลเท่านั้น ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่ได้รับการปฏิรูปเพื่อพัฒนาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ทั้งนี้ เกิดจากการกำหนดบทบาทหน้าที่โครงสร้างการบริหารกระทรวงศึกษาธิการไม่มีความชัดเจน ซ้ำซ้อน จนนำมาสู่ความเห็นต่าง ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ปัญหา และอุปสรรคต่อการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษา

เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในส่วนของ การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีกระบวนการ และขั้นตอนที่ยืดเยื้อ ไม่สอดคล้องกับยุคปฏิรูปที่สังคมต้องการความรวดเร็ว กระชับฉับไว และทันสมัย

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

จากการพิจารณาศึกษาอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างของ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อไม่ให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน สามารถสรุปอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานได้ ดังนี้

คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

(๑) กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

(๒) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา

(๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการ ดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๔) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒

(๕) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและ สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๖) วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่ สถานศึกษา

ศึกษาธิการภาค

(๑) กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่

(๒) สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัย และการ พัฒนา

(๓) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่ รับผิดชอบ

ศึกษาธิการจังหวัด

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของ กศจ. อศจ. คณะอนุกรรมการการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน รวมทั้งปฏิบัติราชการที่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย

(๒) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ

(๓) สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หรือ หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

(๔) จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษา

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

(๖) ดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๗) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

(๘) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของส่วน ราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๙) ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา

(๑๐) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

จากการพิจารณาศึกษาระบบการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค พบว่า

๑) การบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค เกิดประโยชน์ในด้านการเชื่อมโยง การปฏิบัติงานจากการปรับโครงสร้าง โดยให้ศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ

๒) มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการศึกษาของจังหวัดได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน จากทุกภาคส่วน ในการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการ และเกิดการบูรณาการและขับเคลื่อนการศึกษาให้เกิด ความเป็นเอกภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการพิจารณาศึกษาระบบการบริหารจัดการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

๑) ควรกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ให้ชัดเจนโดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการจัด การศึกษาทุกระดับทุกประเภทในเขตจังหวัด การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษาการวางแผน การจัดการศึกษา และพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การจัดการศึกษาเอกชนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ แต่ไม่รวมถึง การบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒) ควรกำหนดให้มีคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสามัญประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า อ.ก.ค.ศ. จังหวัด มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเป็นการเฉพาะ รวมทั้งกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นมีส่วนร่วมในการเป็นอนุกรรมการใน คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสามัญประจำจังหวัด (อ.ก.ค.ศ. จังหวัด)

๓) อำนาจการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา ๕๓ (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ควรเป็นอำนาจ ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาโดยความเห็นชอบของ อ.ก.ค.ศ. จังหวัด

๔) ควรกำหนดโครงสร้างหน้าที่และอำนาจระหว่างศึกษาธิการจังหวัดสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความชัดเจนเพื่อป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในภาระงานที่ปฏิบัติและอำนาจการสั่งการบังคับบัญชา

๕) ควรปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

(๕.๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ตามข้อ ๗

- ข้อ ๗ (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค โดยอย่างน้อยต้องมีผู้แทนองค์กรภาคเอกชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพและผู้แทนภาคประชาชนด้านละหนึ่งคน **จำนวนที่เหลืออีกสามคนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวนหนึ่งคน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวนหนึ่งคน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนหนึ่งคน**

(๕.๒) องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (อกศจ.) ตามข้อ ๙

- ข้อ ๙ (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีได้เป็นกรรมการในคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) จำนวนไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ **โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนหนึ่งคน ข้าราชการครู จำนวนหนึ่งคน และบุคลากรทางการศึกษาอื่น จำนวนหนึ่งคน**

๖) กระทรวงศึกษาธิการ ควรสั่งการให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยตรงตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

๗) ควรปรับโครงสร้างการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาคและอัตรากำลังคน อย่างพอเพียงและให้มีความชัดเจนโดยเร็ว

๘) ควรให้มีการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกันอย่างบูรณาการทั้งระบบในทุกมิติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในเชิงพื้นที่ของแต่ละจังหวัด

๙) ควรกำหนดบทบาท อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของตำแหน่งศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนในภารกิจที่ปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา

๑๐) ควรจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในทุกจังหวัด เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบางแห่งดูแลโรงเรียนมัธยม ๒ - ๔ จังหวัด ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๑) ควรยุบเลิกตำแหน่งศึกษาธิการภาคจำนวน ๑๘ ภาค เนื่องจากภารกิจหน้าที่ไม่ชัดเจนงานมีความซ้ำซ้อนกับผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้สายการบังคับบัญชายาวขึ้นสิ้นเปลืองงบประมาณ

๔. คณะทำงานจัดทำข้อเสนอนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร
การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID – 19)
ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

รายนามคณะทำงาน

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะทำงาน
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะทำงาน
๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	คณะทำงาน
๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	คณะทำงาน
๕. นายออน กาจกระโทก	คณะทำงาน
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	คณะทำงาน
๗. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน	คณะทำงาน
๘. นายทรงเดช เสมอคำ	คณะทำงาน
๙. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	คณะทำงาน
๑๐. นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์	คณะทำงาน
๑๑. ศาสตราจารย์สมพงษ์ จิตระดับ	คณะทำงาน
๑๒. นายบุรพาทิศ พลอยสุวรรณ	คณะทำงาน
๑๓. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	คณะทำงาน
๑๔. นายทองสุข รวยสูงเนิน	คณะทำงาน
๑๕. นายศักดิ์สิน ช่องดารากุล	คณะทำงาน
๑๖. นายสมควร วรรณสันต์	คณะทำงาน
๑๗. นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา	คณะทำงาน
๑๘. นายสมพร สุขอร่าม	คณะทำงาน
๑๙. นางปารีชาต สมบูรณ์	คณะทำงาน
๒๐. นางนัยนา ตันเจริญ	คณะทำงาน
๒๑. นายสมบัติ ทองเนียม	คณะทำงาน
๒๒. นายหงษ์ดี ศรีแสน	คณะทำงาน
๒๓. นายทรงกลด แสงอร	คณะทำงาน
๒๔. นายอัมพร กุลาเพ็ญ	คณะทำงาน
๒๕. นายวุฒิภัทร คงมัน	คณะทำงาน
๒๖. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	คณะทำงาน
๒๗. นายทวี ทะนอก	คณะทำงาน
๒๘. นายสุภาพ วงษามาตย์	คณะทำงาน
๒๙. นายปุ่นกาญจน์ ภูเงิน	คณะทำงาน
๓๐. นายบรรจงศักดิ์ สมส่วน	คณะทำงาน

๓๑. นายปราโมทย์ เลิศชิวกานต์	คณะทำงาน
๓๒. นายวรทัศน์ บุญโคตร	คณะทำงาน
๓๓. นายโกวิท หมิ่นทา	คณะทำงาน
๓๔. นายถวิล มนตรี	คณะทำงาน
๓๕. นายประหยัด วรงค์	คณะทำงาน
๓๖. นางรสรินทร์ ดาแก้ว	คณะทำงาน
๓๗. นายอนุศิษฐ์ พรชีโวชาติ	คณะทำงาน
๓๘. นายเกิดมี สอนเมือง	คณะทำงาน
๓๙. นายอัฐผล ธิรพรพงษ์ศิริ	คณะทำงาน
๔๐. นายภูซงค์ วงศ์กัณหา	คณะทำงาน
๔๑. นายวิทยา ประวะโซ	คณะทำงาน
๔๒. นายพิสุทธิ์ แสนเมือง	คณะทำงาน
๔๓. นางสาวธิดา กลิ่นกลบ	คณะทำงานและเลขานุการ
๔๔. นางสาวเบญญา สุขวัฒน์ธนิกุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมนโยบาย คำสั่ง กฎหมาย หลักเกณฑ์ แนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอน ในสภาวะที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในปัจจุบันหรือเหตุการณ์อื่นที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาในลักษณะเช่นเดียวกัน

๒. รายงานผลการดำเนินงานของคณะทำงานให้คณะกรรมการการศึกษาเพื่อพิจารณาและทราบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๑๙ (COVID – 19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

๓. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

เรื่องที่พิจารณาศึกษา

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย”

ความสำคัญของการพิจารณาศึกษา

คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความ กฎหมาย วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ และปัญหาการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทั้งข้อมูลผ่านทางสื่อสารมวลชน บทสัมภาษณ์ และความเห็นของนักวิชาการ มีการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความเห็น

กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษผ่านการประชุมออนไลน์ Cisco Webex Meeting วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ รอบด้าน ซึ่งพบว่าการจัดการศึกษาในช่วงดังกล่าว มีปัญหาหลากหลายประการ แม้รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีความพยายามจะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุเลาเบาบางลง เมื่อวางแนวทางและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาไว้แล้วในทางหนึ่ง แต่ปัญหาก็จะตามมาอีกทางหนึ่ง เช่น กรณีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ แม้จะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ต่อไปได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพและความพร้อมของระบบการศึกษาไทยที่ไม่เพียงจะเพิ่มภาระให้กับผู้ปกครองที่ต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือดูแลบุตรหลานในขณะที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่องดังกล่าวยังเป็นการสะท้อนและตอกย้ำภาพความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยอีกด้วย กรณีการเลื่อนการเปิดเทอมในภาคเรียนที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ เป็นวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นั้น ไม่ควรกำหนดให้ทุกสถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนพร้อมกันทั้งประเทศ แต่ควรต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเหมาะสมของช่วงเวลาในการเปิดการเรียนการสอนเป็นรายพื้นที่และรายจังหวัด โดยเฉพาะพื้นที่ที่ไม่มีการระบาดของเชื้อโรคดังกล่าวอาจเปิดทำการสอนแบบปกติได้ก่อน แต่ต้องคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน รวมถึงความต้องการในแต่ละพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ด้วย กรณีการจัดห้องเรียนห้องละไม่เกิน ๒๐ คน นั้น ให้เป็นสิทธิของสถานศึกษาและครูผู้สอนในการออกแบบวิธีการจัดการศึกษา เช่น การสลับเวลาเรียน การหาห้องเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น การแบ่งห้องเรียนเป็นสองห้องใกล้เคียงแล้วสอนพร้อมกัน หรือแม้แต่การจัดการเรียนการสอนแบบ Online ในบางวิชา โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนกรณีที่จะให้สถานศึกษานานาชาติเปิดเทอมและจัดการศึกษาได้ใน วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ก่อนทุกโรงเรียนนั้น สถานศึกษานานาชาติส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยง คือ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และจะมีผู้เรียนส่วนหนึ่งมาจากประเทศกลุ่มเสี่ยง หากเปิดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในตอนนี้ อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะดี และสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนแบบ Online ได้อย่างทั่วถึง จึงควรให้ผู้เรียนในสถานศึกษานานาชาติได้เรียนแบบ Online ไปพลางก่อน อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมายคือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องจัดการศึกษาโดยยึดมาตรฐานความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก ภายใต้มาตรการการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัดด้วย

ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา

การศึกษาสภาพปัญหาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่กระทบต่อการจัดการศึกษา ซึ่งพบว่าการจัดการศึกษาในช่วงดังกล่าวมีปัญหาหลากหลายประการ แม้รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีความพยายามจะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุเลาเบาบางลง เมื่อวางแนวทางและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาไว้แล้วในทางหนึ่ง แต่ปัญหาก็จะตามมาอีกทางหนึ่ง เช่น

กรณีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรูปแบบ Google Classroom หรือแม้แต่การจัดการเรียนผ่านการสอนสด (Live) ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือ การเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนของผู้เรียน เนื่องจากฐานะความเป็นอยู่ของผู้ปกครองแต่ละครอบครัวไม่เท่าเทียมกันและยังมีความเหลื่อมล้ำกันอย่างมาก จากข้อมูลของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) พบว่า ปัญหาของครัวเรือนในประเทศไทยที่ใหญ่กว่าการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านคือ การไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้าน หากเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์เพียงร้อยละ ๒๑ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่ร้อยละ ๔๙ และค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาที่ร้อยละ ๓๘ ขณะที่ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้านร้อยละ ๖๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่ร้อยละ ๕๕ และค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาที่ร้อยละ ๔๔ ในปี ๒๕๖๑ การเข้าถึงคอมพิวเตอร์ของครัวเรือนยิ่งยากมากขึ้นหากเป็นครัวเรือนที่มีฐานะยากจน

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี ๒๕๖๐ ในประเทศไทย ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า ๒ แสนบาทมีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพียงร้อยละ ๓ ของครัวเรือนทั้งหมด ขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ๒ แสนบาทขึ้นไปมีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตร้อยละ ๑๙ ของครัวเรือนทั้งหมด และหากจำแนกตามภูมิภาคพบว่า กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์สูงถึงร้อยละ ๔๒ ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงกว่าในภาคอื่น ๆ มากกว่าเท่าตัว กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑ ในภาคกลาง ร้อยละ ๑๙ ในภาคเหนือ ร้อยละ ๑๗ ในภาคใต้ และร้อยละ ๑๔ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน แต่ถึงแม้ว่าผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อได้ก็ตาม หากถ้ากระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา ประกาศว่าให้นักเรียนสามารถเรียนที่บ้านผ่านหลักสูตรออนไลน์ได้ ก็ไม่มีสิ่งใดที่ทำให้แน่ใจได้ว่าผู้เรียนจะมีสมาธิจดจ่อกับแบบเรียนออนไลน์เหมือนที่เรียนในห้องเรียนกับครูหรือไม่ อีกทั้งการเรียนผ่านระบบออนไลน์ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ไม่มีความพร้อมในการดูแลบุตรหลานเนื่องจากมีภาระที่ต้องหาเงินมาจุนเจือครอบครัว อีกทั้งการเรียนการสอนแบบออนไลน์อาจต้องพิจารณาความเหมาะสมว่าผู้เรียนในช่วงชั้นใดที่เหมาะสมกับการเรียนในรูปแบบดังกล่าว นอกจากนี้ในส่วนของสื่อการเรียนการสอนและครูผู้ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ดังกล่าว ก็ควรต้องเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีความถูกต้องในเรื่องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยด้วย

กรณีการเลื่อนการเปิดเทอมในภาคเรียนที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ เป็นวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นั้น เนื่องจากเป็นความกังวลและความห่วงใยของผู้ปกครองเกรงว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) อาจจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน และเมื่อเปิดภาคเรียนแล้ว การแพร่กระจายของเชื้อไวรัสดังกล่าวอาจจะเพิ่มมากขึ้นและจะทำให้มีผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ส่งผลให้ผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการต้องกลับมาทบทวนมาตรการและแนวทางการเฝ้าระวังต่าง ๆ เพื่อหาช่องทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา ในส่วนนี้กระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งความเหมาะสมในการกำหนดช่วงเวลาในการเปิดการเรียนการสอนเป็นรายพื้นที่และรายจังหวัด เนื่องจากที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายในการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละ

ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่ควรกำหนดนโยบายไว้เินภาพรวม ในขณะที่เดียวกันก็ควรกระจายอำนาจในการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในการวางกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีความรัดกุมและเป็นระบบ ทั้งในส่วนของกำหนัดวันเปิดเทอมของแต่ละโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม แนวทาง วิธีการ และกระบวนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละช่วงวัย การจัดห้องเรียน การจัดสถานที่นั่ง ความพร้อมของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ การจัดพื้นที่โรงอาหาร การเดินทางไปกลับของผู้เรียน รวมทั้งความพร้อมและความร่วมมือของ ชุมชน หมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และท้องถิ่น เป็นต้น ที่เน้นความพร้อมของสถานศึกษาเป็นหลัก ภายใต้มาตรการเฝ้าระวังของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเข้มข้น

นอกจากนี้ เนื่องจากหลายพื้นที่ในประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ในส่วนภูมิภาค จะมีสถานศึกษาขนาดเล็กอยู่เป็นจำนวนมากและหลายแห่งไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง ซึ่งมีจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษาดังกล่าวค่อนข้างน้อย สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่มีความพร้อม เนื่องจากสถานศึกษามีพื้นที่มากพอสมควร สามารถจัดการศึกษาภายใต้มาตรการเฝ้าระวังของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing ได้ดีกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แต่ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัด จะต้องมีการสำรวจข้อมูลให้ละเอียดรอบคอบถึงจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษานั้น และให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษาด้วย อาทิ เครื่องมือตรวจวัดอุณหภูมิ เจลแอลกอฮอล์ รวมทั้ง สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ตามสมควร ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก ครู ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษา เพราะการเรียนการสอนที่โรงเรียนจะมีคุณภาพและมีความเหมาะสมมากที่สุด

กรณีการจัดห้องเรียนห้องละไม่เกิน ๒๐ คน โดยให้นักเรียนเข้าเรียนเป็นผลัดนั้น ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญและอาจมีคำถามว่า แล้วนักเรียนอีก ๒๐ คน จะเรียนได้อย่างไร ให้เรียนในช่วงบ่ายหรือสลับวันการเรียนในวันถัดไปหรือไม่ อย่างไร การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเดียวกันแต่ต้องสอน ซ้ำ ๆ หลายครั้งนอกจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูผู้ทำการสอนแล้ว ยังทำให้ครูผู้สอนเสียเวลาไปในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้ด้วย อีกทั้งในส่วนเขตพื้นที่ต่างจังหวัดการเดินทางมาเรียนในโรงเรียนนั้นปกติผู้เรียนจะนั่งรถประจำทาง รถเหมา รถเข้ามาเรียน ซึ่งหากจะมีการจัดการศึกษาทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่ายในวันเดียวกัน อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการเดินทางมาเรียนของผู้เรียนและความห่วงใยและความวิตกกังวลในการเดินทางของผู้ปกครองตามมา หลักการสำคัญในการจัดการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้จนครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ แต่การจัดการศึกษาก็เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะหาวิธีการหรือกระบวนการในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ดังนั้น ในการจัดการศึกษา หากเป็นรายวิชาที่มีความเข้มข้นของเนื้อหาสาระการเรียนรู้และเป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาแล้วนั้น สถานศึกษาอาจจัดหาสถานที่ที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งอาจจะเป็นห้องโถง อาคารกีฬา หรืออาคารนันทนาการในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนทั้งหมดในห้องได้เรียนรวมกันครบทั้งชั้นหรืออีกแนวทางหนึ่งก็คือ ให้ครูผู้สอนจัดจำนวนนักเรียน/นักศึกษาต่อห้องไม่เกิน ๒๐ - ๒๕ คน และต้องจัดแบ่งห้องเรียนออกเป็น ๒ ห้อง โดยทั้งสองห้องจะต้องอยู่ในพื้นที่ติดต่อกัน โดยในห้องแรกจะมีครูทำการสอนปกติ ส่วนอีกห้องจะเป็นการเรียนผ่านการ Live สด แต่ครูสามารถเดินไปมาได้ทั้ง ๒ ห้อง

ได้โดยสะดวก เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และครูสามารถตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ในทันที ส่วนรายวิชาที่ไม่เป็นวิชาบังคับ อาจจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ทั้งระบบ Google Classroom ระบบ Line ระบบ Zoom Meeting หรือระบบ Cisco Webex Meeting ซึ่งผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเดินทางมายังสถานศึกษา แต่ระบบดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ แม้จะอยู่ต่างพื้นที่กัน ทั้งนี้ การจัดการศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมายคือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้มาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัด

กรณีสถานศึกษานานาชาติ จากกรณีที่มีแนวคิดว่าจะให้สถานศึกษานานาชาติเปิดเทอมและจัดการศึกษาได้ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ก่อนทุกโรงเรียน ประเด็นสำคัญ คือ สถานศึกษานานาชาติส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยง คือ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล สถานศึกษานานาชาติจะมีผู้เรียนส่วนหนึ่งมาจากประเทศกลุ่มเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) คือ ยุโรป และเอเชีย หากเปิดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในตอนนี้อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะดี และสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากมีความพร้อมในทุกเรื่อง ดังนั้น กรณีของสถานศึกษานานาชาติควรจะต้องเปิดการเรียนการสอนให้ช้ากว่าสถานศึกษาประเภทอื่น แต่สามารถจัดการศึกษาแบบออนไลน์ได้เนื่องจากผู้เรียนในสถานศึกษานี้ส่วนใหญ่มีความพร้อม แต่ถ้าจำเป็นจะต้องเปิดเรียนและจัดการเรียนการสอนจริงตามที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อสาธารณะต่าง ๆ นั้นก็ควรต้องมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ทั้งมาตรการก่อนเปิดเรียน ระหว่างเปิดเรียน และหลังเลิกเรียน เพื่อความปลอดภัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนี้

มาตรการก่อนเปิดเรียน โดยสถานศึกษาต้องทำการสำรวจข้อมูลครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยง ภายใน ๑๔ วัน หรือมีอาการที่แสดงว่ามีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และให้แจ้งสถานศึกษารับทราบโดยทันที ต้องมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน จัดเตรียมสถานที่ในห้องเรียน พื้นที่นอนกลางวัน พื้นที่การเรียนรวม โรงอาหาร พื้นที่สันทนาการ โดยใช้ Social Distancing ให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระหว่างบุคคล พร้อมทำป้ายสัญลักษณ์แจ้งเตือนทั่วบริเวณ ต้องหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา ทำความสะอาดพื้นที่ภายในสถานศึกษาและอุปกรณ์การเรียนการสอนทุกครั้งก่อนเปิดเรียนอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการกำหนดจุดคัดกรองบริเวณประตูทางเข้าสถานศึกษา เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียน ครู และบุคลากรที่มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกรายและทุกครั้ง มีจุดบริการทำความสะอาดมือและมีการจัดเตรียมสบู่ล้างมือ แอลกอฮอล์เจล บริเวณทางเข้าประตูสถานศึกษา ห้องเรียน บริเวณอาคาร ห้องน้ำ หรือสถานที่จัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง นอกจากนี้ ยังต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสถานศึกษาแก่ครู บุคลากร และพนักงานของสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำ มาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของสถานศึกษาการสังเกตอาการ และอื่น ๆ และต้องจัดทำแผนการเรียนการสอน โดยสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาก อาจแบ่งนักเรียนสลับมาเรียน

ที่สถานศึกษาแต่ละห้องหรือแต่ละชั้นตามความเหมาะสม และจัดให้มีการเหลื่อมเวลาเข้าเรียน เลิกเรียน รวมถึงเวลาพักของนักเรียนในแต่ละชั้นปีด้วย

มาตรการระหว่างเปิดเรียน เป็นมาตรการที่ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งครู ผู้ปกครอง และตัวผู้เรียน โดยที่ผู้ปกครองต้องตรวจวัดอุณหภูมิของนักเรียนทุกครั้งก่อนออกจากบ้านมายังสถานศึกษา หากตรวจพบอุณหภูมิสูงกว่า ๓๗.๕ องศาเซลเซียส ต้องไม่ให้ผู้เรียนมาสถานศึกษา พนักงานประจำรถและพนักงานขับรถโรงเรียนต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนปฏิบัติหน้าที่ ทุกคนมีเทอร์โมมิเตอร์ประจำตัว และต้องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของผู้เรียนก่อนขึ้นรถรับส่งนักเรียนทุกคน ผู้เรียนจะต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาขณะที่อยู่บนรถ บุคคลทุกคนที่จะเข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษาต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ณ จุดคัดกรองที่ประตูทางเข้าสถานศึกษา ทุกคนที่เข้ามาติดต่อกับสถานศึกษา ต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยขณะที่อยู่ภายในพื้นที่สถานศึกษา สถานศึกษาต้องจัดพื้นที่ให้อากาศถ่ายเทได้ดี และเพิ่มความเข้มข้นในการทำความสะอาดภายในสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น อุปกรณ์การเรียน กีฬา เครื่องดนตรีอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำหลังเลิกเรียนทุกวัน ประกอบอาหารและการจัดการน้ำดื่มให้ถูกสุขอนามัย ยกเลิกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร งดการประชุมหรือจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีคนหมู่มาก งดกิจกรรมกีฬาทุกประเภทที่ต้องสัมผัสตัวกับผู้ร่วมแข่งขัน ผู้เรียนจะต้องล้างมือเมื่อจบชั่วโมงเรียนเสมอและจะต้องมีขวดน้ำ/กระติกน้ำของตนเอง หลีกเลี่ยงการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้เครื่องปรับอากาศเป็นเวลาต่อเนื่องเกิน ๒ ชั่วโมง การจะให้นักเรียนมาหรือไม่มาสถานศึกษาในแต่ละวันให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ปกครอง

มาตรการหลังเลิกเรียน โดยสถานศึกษาต้องแจ้งผู้ปกครอง เพื่อรับผู้เรียนกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาต้องจัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมาตรการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และรายงานผู้อำนวยการสถานศึกษาทราบเป็นประจำทุกวัน

ทั้งนี้ การจัดการศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอน และบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมายคือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้มาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัด

ข้อสรุป ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙ บัญญัติว่าการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการ**มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ** ที่ต้องเน้นพัฒนาการของผู้เรียนทางทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ปัญญา ที่ต้องพัฒนาไปอย่างสัมพันธ์กัน ด้วยหลักการดังกล่าว หน่วยงานด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายหลักที่สำคัญอันนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมด้วยแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- กรณีที่ไม่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาในแบบ Onsite ในลักษณะเต็มรูปแบบตามหลักสูตร เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ และมีคุณภาพที่สอดคล้องตามหลักสูตรกำหนด

- กรณีที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สถานศึกษาก็ต้องมีการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ต้องหาแนวทางที่หลากหลายในการจัดการศึกษา ซึ่งอาจจะจัดการศึกษาทั้งในรูปแบบ Onsite ผสมผสานไปกับรูปแบบ On Air และแบบ Online เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบ On Air และแบบ Online นั้น เป็นเครื่องมือและกลไกอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาอาจบูรณาการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมและความพร้อมของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกันด้วย ในส่วนนี้คณะกรรมการมีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

มาตรการเร่งด่วน

๑) กระทรวงศึกษาธิการ

๑.๑) ด้านนโยบายและการกระจายอำนาจ

(๑) ควรมีนโยบายที่ให้อิสระแก่สถานศึกษาในการพิจารณาเปิดสถานศึกษาตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่ควรกำหนดนโยบายไว้ในภาพรวม เช่น การประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบเปิดเรียนพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

(๒) ควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้มีความชัดเจน โดยกระทรวงศึกษาธิการควรปรับบทบาทเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่ขาดแคลนงบประมาณและความพร้อมในด้านต่าง ๆ

(๓) ควรปฏิรูประบบการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานด้วยการกำหนดแผนการขับเคลื่อนการศึกษาออกเป็น ๒ - ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะ ๑ - ๒ ปี ระยะ ๕ ปี ระยะ ๑๐ - ๑๕ ปี

(๔) ควรกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยกำหนดหน้าที่และอำนาจเพิ่มเติมไว้ในสัดส่วนของโครงสร้างการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการให้มีความชัดเจน

๑.๒) ด้านการบริหารจัดการ

(๑) ควรพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงานในภาพรวมตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

(๒) ควรกำหนดแนวปฏิบัติให้อำนาจการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานส่วนกลางในพื้นที่ทำหน้าที่คอยกำกับติดตามการจัดการศึกษาเป็นระยะทุก ๓ เดือน

(๓) ควรกระจายงบประมาณจากส่วนกลาง ไปเพิ่มให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีงบประมาณใช้ในพื้นที่เพิ่ม หรือสำรองใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่น การจ่ายค่าตอบแทนเป็นกรณีพิเศษให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับผลกระทบ จึงจะเกิดเป็นขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถดำเนินงานต่อไปได้

(๔) ควรประสานงานและติดตามการดำเนินงานจากกระทรวงอื่นอย่างใกล้ชิด ก่อนกำหนดแผนการดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศูนย์บริหารสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) (ศบค.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (ทุกจังหวัด)

(๕) ควรเร่งทบทวนปรับปรุง ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ออกเป็นนโยบาย เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการสนับสนุนระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

(๖) ควรปรับลดบทบาทการดำเนินงานให้เหลือเพียง “กำหนดความสามารถหรือสมรรถนะของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นให้มีความชัดเจน โดยไม่กำหนดระยะเวลา” และประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อร่วมบูรณาการความมั่นคงด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันในแต่ละพื้นที่ จังหวัดต่างมีแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครสาธารณสุข (ออส.) องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) และหน่วยงานอื่นอีกจำนวนมาก จะเข้าไปมีส่วนร่วมและช่วยส่งเสริมเพื่อบูรณาการความมั่นคงด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาในชุมชนแต่ละพื้นที่

(๗) ควรจัดอบรมการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอน และโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้

(๘) ควรติดตั้งและเพิ่มศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประชารัฐให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ มากขึ้น เนื่องจากบางครอบครัวไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้เรียนได้

๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

๒.๑) ควรกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เป็นผู้ติดตามการสนับสนุนงบประมาณและความพร้อมของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรวบรวมความต้องการของสถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งในระบบและนอกระบบจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้วเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาความต้องการของสถานศึกษาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ การเปิด - ปิดเรียนได้ตามความเหมาะสม ฯลฯ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๒) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ควรเป็นหน่วยงานกลางคอยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการติดตามนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม

๒.๓) ควรปรับนวัตกรรมทางการศึกษา ด้วยการรวบรวมรูปแบบ วิธีการ กระบวนการ และเทคนิคในภาพรวมจากการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดที่มีประสิทธิภาพ สอดรับกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) มาเผยแพร่ให้กับ

สถานศึกษาและครูที่สนใจจะจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นำไปประยุกต์ใช้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพและปลอดภัยมากขึ้น

๒.๔) ควรจัดสรรบุคลากรทางการศึกษาลงพื้นที่ไปควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการวางมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้สถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่ที่ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา

๒.๕) ควรมีมาตรการติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมในระดับจังหวัด เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์หาแนวทางป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มีประสิทธิภาพ

๒.๖) ควรมีมาตรการหรือนโยบายป้องกันปัญหาขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยอาจสามารถพิจารณาหาทวนบรรจุลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งปัจจุบันพบมีลูกจ้างชั่วคราวจำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้ว มาบรรจุเป็นครู (กรณีพิเศษ) เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓.๑) ควรสำรวจจำนวนผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ที่สังกัด เพื่อติดตามความความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งจากผู้เรียน และการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีจากผู้ปกครอง

๓.๒) ควรบูรณาการความร่วมมือกับในพื้นที่ กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้สอดคล้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ

๓.๓) ควรปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะกระจายอำนาจไปยังห้องเรียนหรือสถานศึกษา

๓.๔) ควรวางระบบกระจายห้องเรียนให้กับสถานศึกษาประจำจังหวัดทั้งขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนอนุบาล เป็น “โรงเรียนขนาดพอดี”

๓.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละพื้นที่ควรจัดให้มีศึกษานิเทศก์สำหรับให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา และให้การสนับสนุนสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานให้ครูผู้สอน

๓.๖) ควรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อดูแลรักษามาตรฐานการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และมอบอำนาจการบริหารให้ผู้บริหารสถานศึกษา ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม

๔) สถานศึกษา

๔.๑) ควรจัดให้ผู้เรียนในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาได้รับการเรียนรู้แบบ Onsite ได้ทันที โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและไม่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๔.๒) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอาจดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น สลับช่วงเวลาเรียน

๔.๓) หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการไม่มาก อาจเลือกใช้วิธีการเรียนรู้แบบ On Air เพื่อลดภาระการจัดห้องเรียนในสถานศึกษา

๔.๔) ควรจัดการเรียนการสอนทั้งแบบ Online และ Onsite โดยตระหนักถึงความสำคัญของ “การใช้หลักสูตรเดียวกัน วัตถุประสงค์และมีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะครบถ้วนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด”

๔.๕) ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินสภาพสถานศึกษาเอง และลดความเข้มข้นในการประเมินผลจากส่วนกลาง

๔.๖) ควรทำความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษา

๔.๗) ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ Online และจัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) ผ่านเว็บไซต์

๔.๘) ควรจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสารข้อมูลกับผู้ปกครองโดยตรง เช่น แอปพลิเคชันไลน์ที่สามารถสนทนา สร้างกลุ่ม ส่งข้อความ ลงรูปภาพต่าง ๆ เพื่อติดตามและแก้ไขปัญหาระหว่างการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

๔.๙) ควรทำความสะอาดสถานที่โดยรอบ อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องอเนกประสงค์ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่ง อุปกรณ์ เครื่องมือ พื้นผิวสัมผัสหรือจุดสัมผัสร่วม ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือ และจุดเสี่ยงทุก ๑ - ๒ ชั่วโมง หรือทุกครั้งที่เลิกเรียน ด้วยน้ำยาทำความสะอาดที่ได้มาตรฐาน และฆ่าเชื้อโรคตามหลักวิชาการ

๔.๑๐) ควรมีจุดบริการล้างมือด้วยน้ำและสบู่ หรือแอลกอฮอล์ ๗๐% ล้างมือหน้าประตูทางเข้า - ออกสถานศึกษาห้องเรียนหรืออาคารเรียนโรงอาหาร โรงครัว ห้องน้ำ ห้องสุขา โดมหรืออาคารสถานที่ในร่ม และบริเวณที่มีการสัมผัสร่วมกัน

๔.๑๑) ควรจัดเวลาในการพักรับประทานอาหารกลางวันให้ผู้เรียนได้สลับเวลาพัก โดยควรแบ่งช่วงการพักออกเป็น ๓ ช่วง คือ ๑๐.๓๐ น. ๑๑.๓๐ น. และ ๑๒.๓๐ น.

๔.๑๒) ควรตั้งคณะกรรมการร่วมที่มาจาก ๓ ฝ่าย ได้แก่ ๑) สถานศึกษา ๒) ผู้ปกครอง/ญาติของผู้เรียน และ ๓) ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น เป็นผู้คัดกรองนักเรียนแต่ละคนว่ามีความพร้อม

๔.๑๓) สำหรับกรณีของสถานศึกษาที่มีความพร้อมจัดการเรียนการสอนแบบ Onsite ควรมีการกำหนดมาตรการก่อนเปิดเรียน มาตรการระหว่างเปิดเรียน และมาตรการหลังเปิดเรียน โดยให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง ดังนี้

มาตรการก่อนเปิดเรียน

(๑) ควรทำการสำรวจข้อมูลครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยง ภายใน ๑๔ วัน หรือมีอาการที่แสดงว่ามีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และให้แจ้งสถานศึกษารับทราบโดยทันที

(๒) ควรมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน จัดเตรียมสถานที่ในห้องเรียน พื้นที่นอนกลางวัน พื้นที่เรียนรวม โรงอาหาร พื้นที่สนทนาการใช้ Social Distancing ให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระหว่างบุคคล พร้อมทำป้ายสัญลักษณ์แจ้งเตือนทั่วบริเวณ

(๓) ควรหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา

(๔) ควรมีการทำความสะอาดพื้นที่ภายในสถานศึกษาและอุปกรณ์การเรียนการสอนทุกครั้งก่อนเปิดเรียนอย่างต่อเนื่อง

(๕) ควรต้องกำหนดจุดคัดกรองบริเวณประตูทางเข้าสถานศึกษา เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียน ครู และบุคลากรที่มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกรายและทุกครั้ง

(๖) สถานศึกษาต้องมีจุดบริการทำความสะอาดมือและมีการจัดเตรียมสบู่ล้างมือ แอลกอฮอล์เจล บริเวณทางเข้าประตูสถานศึกษา ห้องเรียน บริเวณอาคาร ห้องน้ำ หรือสถานที่จัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง

(๗) ควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสถานศึกษาแก่ครู บุคลากร และพนักงานของสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง

(๘) ควรให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของสถานศึกษา การสังเกตอาการ และอื่น ๆ

(๙) ควรจัดทำแผนการเรียนการสอน โดยสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาก อาจแบ่งนักเรียนสลับมาเรียนที่สถานศึกษาแต่ละห้องหรือแต่ละชั้นตามความเหมาะสม และจัดให้มีการเหลื่อมเวลาเข้าเรียน เลิกเรียน รวมถึงเวลาพักของนักเรียนในแต่ละชั้นปีด้วย

มาตรการระหว่างเปิดเรียน

(๑) ควรตรวจวัดอุณหภูมิของผู้เรียนทุกครั้งก่อนออกจากบ้านมายังสถานศึกษา หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศา ต้องไม่ให้นักเรียนมาสถานศึกษา

(๒) พนักงานประจำรถและพนักงานขับรถโรงเรียนต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนปฏิบัติหน้าที่ทุกคน หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศาเซลเซียส จะไม่อนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่และต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งปฏิบัติหน้าที่ และต้องทำความสะอาดรถทุกรอบ

(๓) พนักงานประจำรถโรงเรียน มีเทอร์โมมิเตอร์ประจำตัว และต้องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียนก่อนขึ้นรถรับ - ส่งนักเรียนทุกคน หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศาเซลเซียส ไม่อนุญาตให้ขึ้นรถ

(๔) ผู้เรียนต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาขณะที่อยู่บนรถ

(๕) บุคคลทุกคนที่จะเข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษาต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ณ จุดคัดกรองที่ประตูทางเข้าสถานศึกษา ในกรณีที่พบผู้มีอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศาเซลเซียส หรือมีอาการไข้ ไอ จามมีน้ำมูก หรือมีอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ จะไม่อนุญาตให้เข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษา และมีการบันทึกข้อมูลเก็บไว้

(๖) ผู้เรียน ครู และบุคลากร หรือผู้มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกคน ต้องสวมใส่หน้ากากอนามัย ขณะที่อยู่ภายในพื้นที่บริเวณสถานศึกษา

- (๗) ควรจัดให้มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี
- (๘) ควรเพิ่มความเข้มข้นในการทำความสะอาดภายในสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำ สวมเด็กเล่น อุปกรณ์การเรียน กีฬา เครื่องดนตรี ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอเป็นประจำหลังเลิกเรียนทุกวัน
- (๙) ควรมีการควบคุมคุณภาพการประกอบอาหารและการจัดการน้ำดื่ม ในโรงเรียนให้ถูกสุขอนามัย
- (๑๐) ควรยกเลิกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาคบ่าย (Extra Curricular Activities) ทั้งหมด
- (๑๑) ควรงดการประชุมหรือจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีคนหมู่มาก
- (๑๒) ควรงดกิจกรรมกีฬาทุกประเภทที่ต้องสัมผัสตัวกับผู้ร่วมแข่งขัน หรือกีฬา ประเภทที่ต้องแข่งขันเป็นทีม
- (๑๓) ควรมีค่าเตือนให้ล้างมือเมื่อจบชั่วโมงเรียนเสมอ หรือเมื่อทำกิจกรรมที่ต้องสัมผัสวัสดุต่าง ๆ โดยมีเจลล้างมือให้บริการหน้าสถานศึกษา ในห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร
- (๑๔) ผู้เรียนและพนักงานทุกคนจะต้องมีขวน้ำ/กระติกน้ำของตนเอง
- (๑๕) ในกรณีที่พบนักเรียนติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้มีผู้ประสานงาน กับหน่วยงานด้านสาธารณสุข เพื่อดำเนินการคัดแยกและดูแลรักษาผู้เจ็บป่วย
- (๑๖) ควรเลี่ยงการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้เครื่องปรับอากาศเป็นเวลา ต่อเนื่องเกิน ๒ ชั่วโมง
- (๑๗) การจะให้นักเรียนมาหรือไม่มาสถานศึกษาในแต่ละวันให้อยู่ในดุลยพินิจ ของผู้ปกครอง

มาตรการหลังเลิกเรียน

- (๑) สถานศึกษาต้องแจ้งผู้ปกครอง เพื่อรับนักเรียนกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน
- (๒) สถานศึกษาต้องมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมาตรการการป้องกัน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และรายงานผู้อำนวยการสถานศึกษาทราบประจำทุกวัน

๔.๑๔) แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

๑) กรณีแบบระบบปกติ สถานศึกษาที่มีห้องเรียนเพียงพอ ให้จัดจำนวน นักเรียน/นักศึกษาต่อห้องไม่เกิน ๒๕ คน และต้องจัดแบ่งห้องเรียนออกเป็น ๒ ห้อง แต่ต้องอยู่ในพื้นที่ ติดกัน โดยห้องแรกจะมีครูสอนปกติ ส่วนอีกห้องจะเรียนผ่าน Live สด โดยนั่งเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล ไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร

๒) กรณีแบบสัปดาห์เว้นสัปดาห์ (เรียนที่สถานศึกษา ๑ สัปดาห์ เรียนที่บ้าน ๑ สัปดาห์)

๕) ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๕.๑) ควรให้สิทธิครูผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ และสภาพความพร้อมของห้องเรียน

๕.๒) ควรจัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด ไม่ว่าจะจัดการเรียนในรูปแบบใด แต่ต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ

๕.๓) ควรส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามและตอบประเด็นคำถามได้ทันที สามารถนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ได้ตามหลักเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

๕.๔) ควรเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบ การเรียนรู้ โดยให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน รูปแบบการจัดการเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยตนเองตามความเหมาะสม

๖) ผู้ปกครอง

๖.๑) ควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน เพื่อรับทราบแนวทาง ทำความเข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จะดำเนินการจัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ

๖.๒) ควรศึกษาเรียนรู้การใช้โปรแกรมและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครูผู้สอน

๖.๓) ควรจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน และติดตั้งโปรแกรมเพื่อรองรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้เรียนเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

๖.๔) ควรกำกับติดตามผู้เรียนให้เข้าร่วมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวันเวลาที่กำหนด และสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว

๖.๕) ควรกำกับการป้องกันและดูแลให้มีการรักษาสุขอนามัยกับผู้เรียนตั้งแต่ที่พักอาศัย ระหว่างการเดินทาง และเข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ

๗) นักเรียน /ผู้เรียน /นักศึกษา

๗.๑) ควรสวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา

๗.๒) กรณีการเดินทางจากบ้านมายังสถานศึกษาหรือเดินทางจากสถานศึกษา กลับมาบ้านด้วยรถรับ - ส่งของสถานศึกษาหรือรถโดยสารสาธารณะ เช่น รถตู้/รถรับจ้าง ต้องจัดระยะห่างระหว่างบุคคลให้เหมาะสมและปลอดภัย จัดระเบียบการขึ้นรถ - ลงรถไม่ให้แออัด หลีกเลี่ยงการสัมผัสระหว่างกันและผู้ให้บริการรถรับส่ง

๗.๓) ควรเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข เช่น กินอาหารที่ร้อนและปรุงสุกใหม่ ๆ การใส่หน้ากากอนามัย การใช้เจลแอลกอฮอล์ วิธีการล้างมือด้วยสบู่ที่ถูกต้อง

๗.๔) ควรติดตามข่าวสาร ข้อมูลและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผ่านครูประจำชั้น หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อความรวดเร็ว

๘) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชุมชน ท้องถิ่น ในพื้นที่ที่ตั้งสถานศึกษา

๘.๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้องจัดให้มีจุดคัดกรองสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและจุดตรวจวัดอุณหภูมิเด็ก นักเรียน/นักศึกษา ครูหรือผู้ดูแลนักเรียน/นักศึกษา ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานหน้าประตูทางเข้า - ออกสถานศึกษา ก่อนเข้าสถานศึกษาทุกวัน

๘.๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้องมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจกับนักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข และรักษาระยะห่างตามแนวทาง Social Distancing

๘.๓) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ควรแบ่งทีมกันลงตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อสำรวจปัญหาด้านสุขภาพของผู้เรียน

๘.๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดเจ้าหน้าที่ออกสำรวจจำนวนนักเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะเด็กที่ประสบปัญหาความยากจน และไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียนด้วยตัวเอง

๘.๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้การสนับสนุนน้ำยาทำความสะอาด แอลกอฮอล์ล้างมือสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากร ให้กับสถานศึกษาในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรการระยะยาว

๑) กระทรวงศึกษาธิการต้องออกแบบและจัดทำหลักสูตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือโรคติดต่อชนิดอื่น ๆ ที่อาจจะอุบัติขึ้นใหม่ (ในอนาคต) ที่เน้นการให้ความรู้ระหว่างผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นลำดับแรก

๒) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำสื่อออนไลน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้เรียนและผู้ปกครองได้เกิดองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) ได้อย่างต่อเนื่อง

๓) กระทรวงศึกษาธิการควรหาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ในการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในระดับกระทรวง เพื่อวางนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม

๔) กระทรวงศึกษาธิการควรหาแนวทางปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนใหม่ โดยเน้นการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สังเกต ปฏิบัติ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง

๕) กระทรวงศึกษาธิการต้องใช้โอกาสในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในการจัดหารูปแบบที่เหมาะสมกับการศึกษาไทยในอนาคตด้วย เช่น การเก็บข้อมูลวิจัย เรื่อง การจัดระบบการเรียนรู้เพื่อยกระดับสมรรถนะนักเรียนโดยรูปแบบเชิงบูรณาการ

ส่วนที่ ๕

ภารกิจอื่น ๆ

การเดินทางไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/หารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปประเด็นการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประเด็น “ทิศทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และเรื่องสำคัญเร่งด่วน เพื่อบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ภายในปี ๒๕๖๕” เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุม หมายเลข ๕๒๑ ชั้น ๒ อาคาร ๕ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

รายนามผู้เข้าร่วมประชุม

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๑.๑ นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๑.๒ นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑.๓ นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๑.๔ นายเฉลลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๑.๕ นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๖ พลเอก สสิน ทองภักดี	กรรมการ
๑.๗ รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑.๘ นายทรงเดช เสมอคำ	กรรมการ
๑.๙ นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล	กรรมการ

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๒.๑ นายวรากรณ์ สามโกเศศ	ประธานกรรมการ
๒.๒ นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	รองประธานกรรมการ
๒.๓ นายศักรินทร์ ภูมิรัตน	กรรมการ
๒.๔ นางประพันธ์ศิริ สุเสารัจ	กรรมการ
๒.๕ นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์	กรรมการ
๒.๖ นายศิริเดช สุชีวะ	กรรมการ
๒.๗ นายวิวัฒน์ เรืองเลิศปัญญากุล	กรรมการ
๒.๘ นายไกรยส ภัทราวาท	กรรมการ
๒.๙ นางสาวกานดา ชูเชิด	กรรมการและเลขานุการ

สรุปประเด็นการประชุม

๑. การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๑.๑ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่กำหนดจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ในวันพุธที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ จากนั้นต้องรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาให้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ **ตามกระบวนการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๓ (ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓)**

๑.๒ ประเด็นการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๑.๒.๑ ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

(๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

- การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- พหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย
- การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

(๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

- ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- กระจายศูนย์กลางความเจริญ
- เสริมสร้างพลังทางสังคม

๑.๒.๒ ความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

(๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

- สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์
- การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย
- การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น
- การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน
- การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

(๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้

- การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

(๓) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พลังทางสังคม

- การรองรับรองสังคมสูงวัยเชิงรุก

๒. การกำหนดกิจกรรมปฏิรูปสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)

๒.๑ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา กำหนดเรื่องสำคัญเร่งด่วน จำนวน ๕ ประเด็น
ได้แก่

- (๑) ปฏิรูประบบการศึกษา และการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายลำดับรอง
- (๒) ปฏิรูปการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- (๓) ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์
 - มีระบบและกลไกการผลิต การใช้ และการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละภูมิภาค
 - ส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู อาทิ ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องของการกำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณ และคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบวิชาชีพครู ในด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพ รวมทั้งสามารถส่งเสริมขวัญกำลังใจให้คนดีคนเก่งเข้ามาเป็นครุมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- (๔) ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
 - กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษา และระบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เหมาะสมกับผู้เรียน บริบทของกลุ่มสถานศึกษา และสามารถปรับเปลี่ยนตามความต้องการของผู้เรียน ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของประเทศและสถานการณ์โลก
 - การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของคนในชาติด้วยแนวทางสำคัญ ดังนี้ ๑) หลักทศปัญญา ๒) การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ๓) การจัดการเรียนการสอนทางไกล (DL) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิต รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๔) การจัดการกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา และ ๕) การอาชีวศึกษารูปแบบใหม่เพื่อคนทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพสร้างรายได้ และมีงานทำ
 - พัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ถึงการดำรงความเป็นพลเมืองของประเทศที่มีความเข้าใจถึงพื้นฐานประวัติศาสตร์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศิลปะและวัฒนธรรม พร้อมทั้งพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนให้เป็นคนดีของสังคมมีวินัยและภูมิใจในชาติ เชื่อมโยงไปถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งต่อยอดไปถึงการเป็นพลเมืองของประเทศและพลเมืองโลกที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม
- (๕) ปฏิรูปการปรับโครงสร้างของหน่วยงาน ในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาโดยมอบ ความไว้วางใจให้สถานศึกษาและชุมชน

๒.๒ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กำหนดกิจกรรมปฏิรูปสำคัญ จำนวน ๖ กิจกรรม
ได้แก่

- (๑) การป้องกันเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- (๒) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ และนำไปสู่การจ้างงาน
- (๓) การปรับเปลี่ยนโฉมการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- (๔) การปฏิรูปการจัดการเรียนรู้
- (๕) การสร้างระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ
- (๖) การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษา (Big Data Education)

๓. ความสอดคล้องของประเด็นการกำหนดกิจกรรมปฏิรูปสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock)

สอดคล้องกัน จำนวน ๔ ประเด็น		ไม่สอดคล้อง จำนวน ๔ ประเด็น	
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา	คณะกรรมการปฏิรูป ประเทศด้านการศึกษา	คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา	คณะกรรมการปฏิรูป ประเทศด้านการศึกษา
		๑) ปฏิรูประบบการศึกษา และการเรียนรู้โดยรวม ของประเทศโดย พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ ฉบับใหม่ และ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายลำดับรอง	- ไม่สอดคล้อง -
๒) ปฏิรูปการศึกษาเพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา	๑) การป้องกันเด็กและ เยาวชนหลุดออกจากระบบ การศึกษาตั้งแต่ ระดับปฐมวัยเพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา		
๓) ปฏิรูปกลไกและ ระบบการผลิต คัดกรอง และ พัฒนาผู้ประกอบการ วิชาชีพครู และ อาจารย์	๕) การสร้างระบบ การผลิต และพัฒนาครู และบุคลากรทาง การศึกษาที่มีคุณภาพ		
๔) ปฏิรูปการจัดการเรียน การสอนเพื่อตอบสนอง	๒) การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีและ		

<p>การเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักทฤษฎีญา - การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ - การจัดการเรียนการสอนทางไกล (DL) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิต รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต 	<p>ระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบและนำไปสู่การจ้างงาน</p>	<p>- ไม่สอดคล้อง - (ภารกิจด้านการอุดมศึกษา)</p>	<p>๓) การปรับเปลี่ยนโมเดลการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p>
<p>สอดคล้องกัน จำนวน ๔ ประเด็น</p>		<p>ไม่สอดคล้อง จำนวน ๔ ประเด็น</p>	
<p>คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูป ประเทศด้านการศึกษา</p>	<p>คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูป ประเทศด้านการศึกษา</p>
<ul style="list-style-type: none"> - การจัดกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา - การอาชีวศึกษารูปแบบใหม่เพื่อคนทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้และมีงานทำ 			
		<p>๕) ปฏิรูปการปรับโครงสร้างของหน่วยงาน ในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน โดยมุ่งเน้น การกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ ในการบริหารและจัดการศึกษา โดยมอบความไว้วางใจให้สถานศึกษาและชุมชน</p>	<p>- ไม่สอดคล้อง -</p>
		<p>- ไม่สอดคล้อง -</p>	<p>๖) การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการศึกษา (Big Data Education)</p>

ส่วนที่ ๕

สรุปลงการสำคัญการเสวนา

“สรุปบทเรียน ๑ ปี กัการปฏิรูปการศึกษา”

และกรอการดำเนินภารกิจของ

คณะอนุกรรมาธิการแต่ละคณะในช่วงต่อไป

ตามที่คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ดำเนินภารกิจตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) โดยที่คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิเคราะห์ข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐาน การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิเคราะห์ศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้พิจารณาตั้งคณะอนุกรรมการในคณะ เพื่อทำหน้าที่ ขับเคลื่อนและตรวจสอบกระบวนการต่าง ๆ อันนำไปสู่การแสวงหาแนวทางและมาตรการที่สำคัญ ในการพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษาทั้งระบบ โดยมีการตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมา ๔ คณะ ดังนี้

- ๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาการศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา
 - ๒) คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๓) คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา
 - ๔) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน
- ปัจจุบันการดำเนินภารกิจของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ คณะต่าง ๆ ครบ ๑ ปี

ซึ่งแต่ละคณะอนุกรรมการได้ดำเนินภารกิจต่าง ๆ มากมาย จึงควรต้องมีการทบทวนการดำเนินการ ที่ผ่านมา และวางกรอบการดำเนินภารกิจของ คณะอนุกรรมการแต่ละคณะในช่วงต่อไป จึงได้มีการจัดการเสวนา “สรุปทริเยน ๑ ปี กับการปฏิรูปการศึกษา” ระหว่างกันยายน ๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓ และร่วมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๔ ต่อไป

ดร. ตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา กล่าวต่อที่ประชุมว่าการจัดโครงการเสวนาโดยความอนุเคราะห์สถานที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เชื้อนครินทร์ อำเภอสวีบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และนับเป็นจุดเริ่มต้นที่ร่วมกันในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้มแข็งและการเตรียมความพร้อมในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน โดยเกิดจากการส่งเสริม สนับสนุน

การกระจายอำนาจการบริหารจัดการการศึกษาและการสร้างร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของเรื่องดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ที่ประชุมวุฒิสภาได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยังได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาไว้ในมาตรา ๕๔ มาตรา ๒๕๘ จ. มาตรา ๒๕๙ และมาตรา ๒๖๑ ซึ่งจะเป็นรากฐานและกลไกสำคัญที่จะทำให้การปฏิรูปประเทศในทุกด้านประสบผลสำเร็จ จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาข้างต้นคณะกรรมการจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน โดยการขับเคลื่อนภารกิจงานทั้งด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน ในรูปของการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ และทำงานเฉพาะกิจในด้านที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและคณะทำงานนั้น เป้าหมายหลักที่สำคัญของการดำเนินการ คือ การพัฒนาคุณภาพเพื่อยกระดับการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ และขยายโอกาสทางการศึกษาไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศเป็นสำคัญ

ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เป็นการวางรากฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน พัฒนาระบบการบริหารจัดการ พัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ และพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้พัฒนาและแก้ไขปัญหาของประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าเป็นปึกแผ่น มั่นคง และมีความปกติสุข มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศได้ และในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาคณะกรรมการได้ปฏิบัติงานภายใต้ความร่วมมือของบุคคลในวงงานรัฐสภาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาด้วยดีเสมอมา ทำให้คณะกรรมการมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมาก โดยขณะนี้คณะกรรมการมีรายงานการพิจารณาศึกษาเข้าสู่วุฒิสภาแล้วจำนวนทั้งสิ้น ๘ ฉบับ ซึ่งรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวสามารถเป็นแนวทางขับเคลื่อนสนับสนุนด้านการปฏิรูป

การศึกษาของประเทศและการดำเนินงานของรัฐบาลให้เกิดผลรูปธรรมได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
อย่างไรก็ตาม รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสนใจกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดมา

และการดำเนินการจะอยู่บนพื้นฐานความปรารถนาดีต่อประเทศชาติ คำถึงประโยชน์สูงสุดต่อ
ผู้เรียนและสถานศึกษา ตลอดจนครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งนั่นคือเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูป
การศึกษาที่มีคุณภาพร่วมกันอย่างแท้จริง และเพื่อ
เป็นการรับทราบความคืบหน้าการดำเนินการกิจ
ของคณะอนุกรรมการคณะต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา
๑ ปีที่ผ่านมา (ระหว่างกันยายน ๒๕๖๒ – กันยายน
๒๕๖๓) และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๔ นั้น
จึงให้คณะอนุกรรมการคณะต่าง ๆ รายงาน
ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งเป้าหมายในการ
ดำเนินการกิจในช่วงต่อไป

สรุปสาระสำคัญการเสวนา “สรุปบทเรียน ๑ ปี กับการปฏิรูปการศึกษา”
ณ เชื้อนครินทร์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี

คณะที่ ๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ
และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ
ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา รองประธาน
คณะกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ
พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ
และ การจัดทำและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา
กล่าวว่า สำหรับสรุปผลการดำเนินงาน ๑ ปี (ระหว่างเดือนกันยายน
๒๕๖๒ – กันยายน ๒๕๖๓) ของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา
ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ
และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

๑) คณะอนุกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑.๑) พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและ
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้อง และตามแนวทางที่คณะกรรมการติดตาม
เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ กำหนด

๑.๒) จัดทำผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ แนวทางการเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
และจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา
เพื่อพิจารณาเสนอไปยังคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ
และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรายงานให้วุฒิสภาทราบ ดังนี้

๑.๒.๑) รายงานผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศที่คณะรัฐมนตรีเสนอ
ต่อรัฐสภาทุกสามเดือนตามมาตรา ๒๓๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑.๒.๒) รายงานผลสรุปการดำเนินการประจำปีตามแผนปฏิรูปประเทศและตาม
ยุทธศาสตร์ชาติที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอต่อวุฒิสภาตามกฎหมาย

๑.๒.๓) รายงานเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาหรือยุทธศาสตร์ชาติ
ที่ต้องนำเสนอตามกฎหมาย

๑.๓) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษา
เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

ทั้งนี้ กรอบหน้าที่และอำนาจสำคัญดังกล่าวข้างต้นคณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ
ไว้เพื่อให้ดำเนินการกึ่งเป็นการเฉพาะที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
และกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการ
ให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศมาตรา ๒๕๗

ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และการจัดทำ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๖๕
 ทั้งนี้ ภายในช่วงเวลา ๕ ปี (นับแต่ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

๒) ประเด็นการปฏิรูปด้านการศึกษา และการติดตาม

คณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการกิจด้านการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป
 ประเทศด้านการศึกษา และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งแผนแม่บทภายใต้
 ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ดังนี้

๒.๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมี
 เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ
 โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครบถ้วน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย
 มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็น
 พลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและ
 ภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
 สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพ
 ตามความถนัดของตนเอง ซึ่งประเด็นดังกล่าวเชื่อมโยงไปถึงการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้
 ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๒.๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในความรับผิดชอบหลัก ได้แก่ ประเด็น การพัฒนา
 การเรียนรู้ ประกอบด้วย

(๑) แผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง
 ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- (๑.๑) ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ ๒๑
- (๑.๒) เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่
- (๑.๓) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับทุกประเภท
- (๑.๔) พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- (๑.๕) สร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

(๒) แผนย่อยการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- (๒.๑) พัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญา
- (๒.๒) สร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุน

ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ

คณะอนุกรรมการฯ ได้ติดตามการขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมตามแผน
 แม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้” จำนวน ๔๙๘ โครงการ/กิจกรรม โดยเป็น
 โครงการ/กิจกรรมที่ค่อนข้างสอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดตามแผนแม่บท และอาจส่งผลกระทบต่อ
 ต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บท รวมทั้งเป็นโครงการ/กิจกรรมที่ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน
 ค่อนข้างส่งผลกระทบต่อเป้าหมายหรือก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในวงกว้าง

(๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน ๗ เรื่อง ประเด็นการปฏิรูป จำนวน ๒๙ ประเด็น และมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๑๓๑ กิจกรรม โดยการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จำนวน ๗ เรื่อง ดังนี้

- เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายลำดับรอง
- เรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน
- เรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- เรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์
- เรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- เรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน
- เรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

๓) ผลการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดฯ

การปฏิรูปเรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายลำดับรอง ดังนี้ แม้ว่าแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้กำหนดระยะเวลาเพื่อให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ คือ ไตรมาส ๔ ปี ๒๕๖๓ (กันยายน ๒๕๖๓) ซึ่งบัดนี้ได้ล่วงเลยระยะเวลาไปพอสมควรแล้วยังปรากฏว่า ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. มีสถานะเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศซึ่งบัญญัติถึงทิศทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งความล่าช้าในกระบวนการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาภาพรวม ในภาคส่วนต่าง ๆ อีกทั้งยังกระทบต่อร่างพระราชบัญญัติด้านการศึกษาที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อาทิ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. และการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีก ๗ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ พร้อมกับเร่งจัดทำกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องรวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริม

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนเรื่องสำคัญเร่งด่วนจำนวน ๕ เรื่อง ที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ไว้ในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบด้วย

ประเด็นที่ ๑ ปฏิรูประบบการศึกษา และการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายลำดับรอง (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๑)

ประเด็นที่ ๒ ปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๓) โดยเร่งรัดการส่งเสริมโอกาสและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนทุกระดับ ทั้งในระบบและนอกระบบให้เป็นไปอย่างเสมอภาคและทัดเทียมกัน โดยเฉพาะบุคคลผู้พิการ ผู้ที่มีความสามารถพิเศษและบุคคลที่มีความต้องการดูแลเป็นพิเศษ และจำเป็นต้องเร่งรัดการส่งเสริมและสนับสนุนครูและโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ยังขาดแคลนให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

ประเด็นที่ ๓ ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๔) โดยสร้างระบบและกลไกการผลิต การใช้และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละภูมิภาค ส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู อาทิ ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการส่งเสริมมาตรฐานจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพครู และคุณภาพชีวิตของครูด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาค่าตอบแทนการได้รับวิทยฐานะและการเลื่อนวิทยฐานะของครูให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจให้คนดีคนเก่งเข้ามาเป็นครู

ประเด็นที่ ๔ การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๕) โดยการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยเฉพาะการจัดทำสมรรถนะหลัก (Core Competency) ซึ่งจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและบริบทของผู้เรียนในสถานศึกษาแต่ละประเภท รวมทั้งจำเป็นต้องกำหนดระบบหรือวิธีให้สอดคล้องรองรับกับการกำหนดสมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะและธรรมชาติของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันตามกลุ่มเป้าหมายที่มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ ทั้งดนตรี ศิลปะ กีฬา และสอดคล้องกับธรรมชาติของเนื้อหาวิชา รวมทั้งควรกำหนดวิธีการถ่ายโอนและเทียบโอนหน่วยกิตการศึกษาที่เหมาะสมรองรับกับการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะดังกล่าว มุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของคนในชาติด้วยแนวทางสำคัญ ดังนี้

(๑) หลักทศปัญญา

(๒) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

(๓) การจัดการเรียนการสอนทางไกลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิต

(๔) กระบวนการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา

(๕) การอาชีวศึกษารูปแบบใหม่เพื่อคนทุกช่วงวัยโดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และมีงานทำ เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศสู่การยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ในระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับนานาชาติ

นอกจากนี้ จำเป็นต้องปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการวัด และประเมินผล (ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน) เน้น Active Learning ที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้งพัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ถึงการดำรงความเป็นพลเมืองของประเทศที่มีความเข้าใจถึงพื้นฐานประวัติศาสตร์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศิลปะและวัฒนธรรม พร้อมทั้งพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนให้เป็นคนดีของสังคม มีวินัย และภูมิใจในชาติ เชื่อมโยงไปถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งต่อยอดไปถึงการเป็นพลเมืองของประเทศและพลเมืองโลกที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมส่วนรวม

ประเด็นที่ ๕ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมาย ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน (สอดคล้องกับประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่ ๖) โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาโดยมอบความไว้วางใจให้สถานศึกษาและชุมชนได้มีโอกาสการบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ 4 ด้าน ทั้งด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง คล่องตัวและสามารถดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องส่งเสริมระบบการบริหารงบประมาณให้เอื้อต่อการดำเนินงานและจัดสรรงบประมาณ ให้อย่างเพียงพอที่จะผลักดันให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง พร้อมกันนี้สำนักงาน ก.ค.ศ. จำเป็นต้องเร่งผลักดันการดำเนินการจัดระบบการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาอย่างจริงจัง และเข้มแข็งเพื่อรองรับกระบวนการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา นอกจากนี้ สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อรองรับการกระจายอำนาจที่ต้องมาพร้อมกับความรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อให้เกิดคุณภาพ และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาของผู้เรียน และจัดระบบนิเวศรอบสถานศึกษาเอื้อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งระบบบริหารงานบุคคลระบบการคลังและการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏผังกลไกการขับเคลื่อนให้การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาบรรลุเป้าหมาย

พร้อมกันนี้ ประกอบกับหน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีผลใช้บังคับโดยเร็ว พร้อมกับส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการศึกษา ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน และส่งเสริมให้คนไทยทุกช่วงวัย สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

การปฏิรูปเรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน มาตรา ๕๔ กำหนดให้ “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี

ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” แต่ปัจจุบันยังพบเห็น เด็กเร่ร่อน เด็กออกกลางคัน และเด็กด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษาจำนวนมาก ประกอบกับในปัจจุบัน สังคมไทยส่วนใหญ่เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกหย่าร้าง เด็กถูกคุกคามทางเพศเป็นจำนวนมาก เด็กยังไม่มี สุขภาพ และสุขภาวะที่ดี

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถเข้าถึงและได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทั้งถึงและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการดูแลเด็กตั้งแต่แม่เริ่มตั้งครรภ์ พัฒนาศูนย์ดูแลเด็กเล็กและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการ ดูแลที่เชื่อมโยงกันได้ระหว่างหน่วยงาน มีกลไกขับเคลื่อน และบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและเป็นเอกภาพ โดยเฉพาะการดูแลเด็กเริ่มตั้งแต่ครอบครัว สถานศึกษา และชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

การปฏิรูปเรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสในทุกภาคส่วนของสังคมได้มีความเสมอภาคในโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึง เสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ ได้จริงเพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันได้มีกฎหมายสำคัญที่เป็นเครื่องมือ ในการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาค ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งสามารถส่งเสริมและผลักดันให้การดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมาย

แต่ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องขยายการดำเนินงานให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มีความด้อยโอกาสและมีความยากจนที่สุดอย่างแท้จริง อาทิ เด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ในพื้นที่ห่างไกล เด็กเร่ร่อน เด็กชายขอบ บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแล เป็นพิเศษ รวมทั้งเร่งเสริมสร้างพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยพัฒนา องค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงเพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน

การปฏิรูปเรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการ วิชาชีพครู และอาจารย์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้ความสำคัญกับการกำหนดแผนการผลิตและ พัฒนาครู ตามความต้องการของประเทศ (demand-side financing) เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติ เหมาะสม ส่งเสริมให้คนเก่ง คนดี มีจิตวิญญาณความเป็นครูให้เข้ามาเป็นครู ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาร่วมกับสถาบันผลิต ครูที่มีคุณภาพ เนื่องจากครูต้องมีคุณภาพเพื่อให้มีพื้นฐานการสอนเด็กนักเรียนให้มีความดีและ มีความเก่ง โดยเร่งสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู ส่งเสริมเส้นทางความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ การพิจารณากำหนด ค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ประสิทธิภาพในการสอนและผลลัพธ์ในการพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนทุนการศึกษาการพิจารณาเลื่อนวิทยฐานะครู ซึ่งควรปรับเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นเอกสารมาเป็นการ วัดความเชี่ยวชาญในการพัฒนาการศึกษา คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพในการผลิตครูเพื่อให้ผู้รับทุน เข้าศึกษาเพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของประเทศ

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะของตนเองเพื่อใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน พร้อมกับเร่งสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมในการพัฒนาแต่ละกลุ่มโดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดารให้ได้รับความสะดวกในการพัฒนา รวมทั้งจำเป็นต้องจัดให้มีระบบงานในการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐให้เป็นระบบที่มีการดำเนินการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสมเอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ สร้างระบบและกลไกการผลิต การใช้และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละภูมิภาค ส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู อาทิ ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการส่งเสริมมาตรฐานจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพครู และคุณภาพชีวิตของครูด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพ แก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาค่าตอบแทนการได้รับวิทยฐานะและการเลื่อนวิทยฐานะของครูให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจให้คนดีคนเก่ง เข้ามาเป็นครู

การปฏิรูปเรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่

๑) การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองในศตวรรษที่ ๒๑ นั้น สะท้อนหลักการสำคัญที่ปรากฏในมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น เรื่องของหลักสูตรการศึกษาต้องมีความยืดหยุ่นเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มสถานศึกษา และสามารถปรับเปลี่ยนตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อการพัฒนาทักษะ Soft Skills ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของประเทศและสถานการณ์โลก

๒) ควรวิเคราะห์และทบทวนการกำหนดรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการผลิตคนให้สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมและการใช้เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งวัฒนธรรมการพึ่งพาตนเองจะเป็นแนวโน้มความนิยมของโลกซึ่งมุ่งเน้นการขับเคลื่อนสี่ประสานศาสตร์พระราชาสู่เป้าหมายความยั่งยืนของโลกด้วยการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งปัจจุบันสาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้จัดทำระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเอง ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศผลิตเองใช้เองภายในประเทศ ลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ ลดการส่งออก ดังนั้น เรื่องดังกล่าวนี้เชื่อมโยงไปยังระบบการศึกษาในอนาคตของไทยที่ต้องเร่งปฏิรูปหลักสูตร และระบบการเรียนรู้ ซึ่งหลักการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา

๓) การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นเรื่องของคุณภาพและสุขภาพที่ปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาในระดับต่าง ๆ จำเป็นต้องจัดให้มีระบบคุ้มครองด้านความปลอดภัย สุขภาพ และสวัสดิภาพอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นคนดีของสังคม มีวินัยและภูมิใจในชาติ ควบคู่กัน

๔) ควรมุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถของประเทศ ซึ่งขีดความสามารถของประเทศที่เกี่ยวข้องกับคน คือ โดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และมีงานทำ เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศสู่การยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับ

นานาชาติ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจของประเทศอันมาจากคุณภาพของกำลังคน อาชีวศึกษาที่มีทักษะและสมรรถนะวิชาชีพขั้นสูงที่เกิดจากการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่ชัดเจน สถานศึกษาอาชีวศึกษาผลิตและพัฒนาากำลังคนจะต้องมีทิศทางในการผลิต และพัฒนากำลังคนให้ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการและแหล่งที่ต้องการใช้แรงงาน ซึ่งแนวทางการผลิตกำลังคนมี ๒ แนวทาง ได้แก่ การผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองสังคม และการผลิตกำลังคนตามความต้องการที่แท้จริง ซึ่งการผลิตบัณฑิตต้องมีความชัดเจน ต้องมีการปฏิรูปการอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง

๕) จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นองค์กรกลางเพื่อพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการจัดทำส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนติดตามผล ซึ่งการดำเนินการนี้จำเป็นต้องรอกกระบวนการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ในระยะต่อไป

๖) กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการปฏิรูปโครงการเรียนรู้ของหน่วยงานที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ โดยการจัดทำหลักสูตรระยะสั้นเพื่อฝึกอบรมวิชาชีพให้กับเด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหมายในการสร้างคนดี มีอาชีพ มีงานทำและคืนคนดีให้แก่สังคม

การปฏิรูปเรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

๑) กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันยังสามารถใช้ได้แต่ก็ยังเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่บางส่วน โดยเฉพาะกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการโดยให้มีศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่อำนาจการบังคับบัญชาไม่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติจริง กล่าวคือ ศึกษาธิการจังหวัดมีอำนาจเรื่องการบริหารงานบุคคลของครูในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาครูในเขตพื้นที่การศึกษานั้นแต่ไม่มีอำนาจในการบริหารงานบุคคล การโยกย้าย การบรรจุแต่งตั้ง การให้ความดีความชอบ ซึ่งจะเป็นอำนาจของศึกษาธิการจังหวัด ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถปฏิรูปให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้ จึงเห็นควรเร่งทบทวนและปรับแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงาน

๒) ควรปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการโดยแบ่งแยกหน้าที่และอำนาจเพื่อรองรับรูปแบบใหม่ที่แยกความรับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุนต่าง ๆ (Supporter) และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ธรรมชาติการรับผิดชอบต่อการสนับสนุนสถานศึกษาและมีบทบาท หน้าที่และอำนาจสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งส่งเสริมการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่เล็กกลง โดยคงไว้ซึ่งหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบาย (Policy) ส่วนสำนักงาน ระดับกรมมีหน้าที่และอำนาจในการติดตามกำกับดูแล (Regulator) ส่วนจังหวัดหรือพื้นที่มีหน้าที่และอำนาจดูแลสนับสนุนต่าง ๆ (Supporter) และสถานศึกษามีหน้าที่ในการปฏิบัติโดยมีหน้าที่และอำนาจในการตัดสินใจดำเนินงานในบริบทของแต่ละสถานศึกษา (Operator)

๓) กฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองที่มีผลบังคับใช้มาจายังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น จึงเห็นควรเร่งทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพการบังคับใช้กฎหมายระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ (มาตรา ๑๙ เกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษายังขาดสัดส่วนของผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจการมอบหมายและการบังคับบัญชาระหว่างผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กับผู้อำนวยการสถานศึกษา)

การปฏิรูปเรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล

๑) การพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล สามารถสะท้อนความสำคัญได้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งประชาชนภายในประเทศทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างคล่องแคล่ว รวมทั้งจากการทดลองจัดการเรียนการสอนระบบออนไลน์และออนแอร์ในช่วงก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ แม้จะมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับอุปกรณ์ แต่ครูและผู้ปกครองพยายามแก้ไขปัญหาลุล่วงด้วยดี ดังนั้น จึงควรมีการสานต่อการดำเนินการดังกล่าวโดยมุ่งเน้นการสนับสนุนการลงทุนจากรัฐบาลเพื่อส่งเสริมให้การปฏิรูปการศึกษาสามารถดำเนินการได้ตรงประเด็น และพัฒนาอย่างก้าวไกลได้ในอนาคตซึ่งจะเป็นส่วนช่วยเร่งรัดแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และสร้างเสริมคุณภาพการศึกษาทั้งระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล หรือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษ อันเป็นการสร้างพลังให้กับผู้เรียน ครู และโรงเรียน

๒) ควรจัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่ควบคู่กับการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ New Normal เพราะหลักสูตรเดิมเน้นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน (School-based Management : SBM) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องประยุกต์การจัดทำแผนการเรียนดิจิทัลแพลตฟอร์มใหม่เพื่อจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ รวมทั้งสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนทุกช่วงวัยนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เกิดเครือข่ายทั่วประเทศในลักษณะผสมผสาน (Blended Learning) ทั้งหนังสือเรียน สื่อดิจิทัล และสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะฯ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา ในส่วนสนับสนุน ได้แก่

๑) **แผนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง** ประเด็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีพันธกิจ คือ การให้การศึกษาและเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของพลเมือง

๒) **แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ** ประเด็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีกลยุทธ์หัวข้อย่อย Productivity ได้แก่ อุตสาหกรรมการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - อาชีวศึกษา

๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ประเด็น การรู้เท่าทันสื่อของประชาชน โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้ การจัดสัมมนาเรื่อง “การรู้เท่าทันสื่อ” ในโรงเรียนและ ในมหาวิทยาลัย และในสถานที่สาธารณะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกสถานศึกษาทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการบรรจุสาระเกี่ยวกับ “การรู้เท่าทันสื่อ” ให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและเป็นวิชาพื้นฐานระดับอุดมศึกษา

๔) ข้อเสนอแนะด้านการติดตาม เสนอแนะฯ

๔.๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้”

แผนย่อยที่ ๑ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง

ในศตวรรษที่ ๒๑

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแบบประเมินการวัดผลการดำเนินงาน ที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นที่ใช้ฐานความรู้และระบบคิด ในลักษณะสหวิทยาการมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหลักสูตร ฐานสมรรถนะให้ได้มาตรฐานกับหลักสูตรในระบบการศึกษาขั้นหน้าที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ อย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิดหรือทบทวนไตร่ตรอง โดยเน้นการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และสามารถนำมาใช้ต่อยอดในการประกอบ อาชีพได้จริง รวมทั้งกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกับการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษา สถาบันอุดมศึกษา ภาคอุตสาหกรรม ชุมชน และภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการจัด การศึกษาที่มีคุณภาพและการสร้างนวัตกรรมที่เข้มแข็ง สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พร้อมกันนี้ ควรจัดการเรียนรู้โดยการปฏิรูปการเรียนรู้และปฏิรูประบบ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง (Active Learning) ซึ่งแต่เดิมเน้นแต่ การท่องจำ

(๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการ ดำเนินการในแต่ละแผนงานเพื่อจัดสรรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และ โรงเรียน รวมทั้งภาคีเครือข่ายด้านการวิจัยมาใช้ดำเนินการได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และโรงเรียน รวมทั้งภาคีเครือข่ายด้านการวิจัย มาใช้ดำเนินการได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

(๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่ การดึงดูด คัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครู ปฏิรูประบบการผลิตครูยุคใหม่โดยใช้หลักสูตรฐาน สมรรถนะของวิชาชีพครูที่สามารถสร้างทักษะในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และมีครูที่ชำนาญในด้านการสอนภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ ที่ได้ มาตรฐานในระดับนานาชาติในจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน พร้อมกับปรับเปลี่ยนวิธีการ ดำเนินโครงการเพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการในส่วนของพัฒนาศักยภาพครูในระดับ เป็นวิทยากรสำหรับกลุ่ม Master Trainer และวิทยากรแกนนำให้สามารถดำเนินการจัดอบรมในรูปแบบ Communicative approach ได้ด้วยตนเองแบบยั่งยืน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและ แนวทางการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและพัฒนาและจัดทำระบบ Digital Platform

ให้รองรับการรายงานผลการดำเนินโครงการ นอกเหนือจากการนิเทศโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อลดงบประมาณ เวลา และบุคลากรในการดำเนินโครงการ

(๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับแผนการดำเนินการในระยะต่อไป เพื่อรองรับกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทั้งในส่วนของงบประมาณ และแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และประชาชน ในพื้นที่ ทุกกันดาร และพื้นที่ห่างไกลรับประโยชน์จากการจัดทำสื่อการเรียนการสอนดังกล่าวได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนควรเป็นอำนาจของแต่ละพื้นที่ ซึ่งควรดำเนินการ ด้านการจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ แต่ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์กลางของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ หากพื้นที่ใดมีความพร้อมในการจัดการศึกษาและไม่มีความเสี่ยงจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เห็นควรกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และหากสามารถกระจายอำนาจในการพัฒนาการเรียนรู้ออกจากส่วนกลางไปยังแต่ละพื้นที่ ทั้งโรงเรียน อำเภอ ตำบล และหน่วยงานที่รับผิดชอบนั้น โดยให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการเรียนรู้อย่างอิสระและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ที่จะเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการ ประกอบกับควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ควบคู่กันด้วย

(๕) ควรพิจารณากำหนดหลักการสำคัญตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ซึ่งเป็นหลักการ ที่ส่งเสริมให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนา การเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาของประเทศและเป็นหลักการ สำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศแต่ไม่ปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมในแผนแม่บทฯ

แผนย่อยที่ ๒ การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เห็นควรพัฒนาระบบบริหารจัดการกลไกการคัดกรองและการส่งต่อเพื่อ ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพทั้งเรื่องของกีฬา ดนตรี และศิลปศึกษา ซึ่งมา จากความหลากหลายทางอัจฉริยภาพและการเรียนรู้ของมนุษย์ และสามารถนำไปออกแบบการจัดการ การศึกษาได้ ในระดับนโยบาย การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดทางการศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพของ เด็กและเยาวชนที่มีความเก่งอย่างหลากหลายและสามารถตอบโจทย์ของโลกในอนาคตที่ค่อนข้างซับซ้อน และต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีทั้งความดีและความเก่งที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีหน่วยงานที่ รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาควบคู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริม พหุปัญญา การเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลายและสอดคล้องกับทักษะความสามารถของผู้เรียนที่มีอยู่ใน หลายด้าน รวมทั้งกำหนดแนวทางการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม และเป็นการวัดผลจาก เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้สามารถครอบคลุมทักษะความสามารถของผู้เรียนในแต่ละด้าน เพื่อส่งเสริม ให้เกิดการพัฒนา ผู้เรียนตามพหุปัญญา พร้อมกับสร้างเส้นทางความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ทั้งนี้ การขับเคลื่อน โครงการต่าง ๆ ภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น “การพัฒนาการเรียนรู้อ” แผนย่อยที่ ๒ “การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย” ควรให้ความสำคัญกับเรื่องของพหุปัญญาของผู้เรียน ที่มีความหลากหลายมีความเก่งในแต่ละด้านซึ่งผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง มีอาชีพและมีงานทำได้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับเกียรติคุณทางการศึกษา

๔.๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. หรือร่างกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยเร็ว พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนเรื่องสำคัญเร่งด่วนจำนวน ๕ เรื่อง ที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ไว้ในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบด้วย

ประเด็นที่ ๑ ปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายลำดับรอง

ประเด็นที่ ๒ ปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ประเด็นที่ ๓ ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู

ประเด็นที่ ๔ การจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ พร้อมกับมุ่งเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของคนในชาติด้วยแนวทางสำคัญ ดังนี้ (๑) หลักทศปัญญา (๒) การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ (๓) การจัดการเรียนการสอนทางไกลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิต รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๔) การจัดการกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา และ (๕) การอาชีวศึกษารูปแบบใหม่เพื่อคนทุกช่วงวัยโดยมุ่งเน้นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และมีงานทำ พร้อมกับพัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ถึงการดำรงความเป็นพลเมืองของประเทศที่มีความเข้าใจถึงพื้นฐานประวัติศาสตร์ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศิลปะ และวัฒนธรรม พร้อมทั้งพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนให้เป็นคนดีของสังคม มีวินัยและภูมิใจในชาติ เชื่อมโยงไปถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งต่อยอดไปถึงการเป็นพลเมืองของประเทศและพลเมืองโลกที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

ประเด็นที่ ๕ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาโดยมอบความไว้วางใจให้สถานศึกษาและชุมชน

๕) ผลการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัด กฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตามที่สำนักงานพัฒนาการฯ กำหนดมีจำนวนทั้งสิ้น ๗ ฉบับ โดยมีกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่ทั้งนี้ จำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายด้านการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องรองรับกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ อาทิ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ พ.ศ. พร้อมกับเร่งจัดทำกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง

รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาทั้ง ๔ ฉบับ ข้างต้น เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องในระยะต่อไป

คณะที่ ๒ คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายเฉลา พวงมาลัย โฆษกคณะกรรมการ
ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า
คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในคณะกรรมการ
การศึกษา วุฒิสภา ได้มีการดำเนินการพิจารณาศึกษาในประเด็น
ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้กรอบหน้าที่และอำนาจของ
คณะอนุกรรมการ ดังนี้

๑) คณะอนุกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑.๑) พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมประเด็น
การบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๒) พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และเร่งรัดประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการศึกษาทางเลือกให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมาย
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายของรัฐบาลเพื่อพัฒนา
และเตรียมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

๑.๓) รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้
คณะกรรมการการศึกษาพิจารณาและทราบอย่างต่อเนื่อง

๑.๔) จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เพื่อเสนอแนะ และประกอบการพิจารณาต่อคณะกรรมการการศึกษา

๑.๕) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการศึกษามอบหมาย

๒) เรื่องที่พิจารณาศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา
(ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จำนวน ๒๒ ครั้ง โดยมีการจัดทำสรุปเหตุผล ข้อเสนอ
แนะและข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวนทั้งสิ้น ๓๓ มาตรา ดังนี้

๒.๑) เพื่อให้คํานียามตามมาตรา ๔ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู
พ.ศ. ๒๕๒๓ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. มาตรา ๔ ดังนี้

๒.๑.๑) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มีบทบัญญัติใช้คำว่า
ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ โดยจำแนกตามปริมาณงานและคุณภาพงาน กำหนดระดับ
เงินเดือน ตลอดจนสำนักงาน ก.พ. เคยมีการเทียบเคียงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง และ
หัวหน้าแผนก ตามลำดับ

๒.๑.๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มีบทบัญญัติใช้คำว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีบทบัญญัติใช้คำว่า รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษาในมาตรา ๓๘ ข (๑) (๒) ซึ่งเป็นชื่อตำแหน่งที่ใช้ในปัจจุบันนี้จนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทุกสาขาอาชีพ กว่า ๒๐ ปี

๒.๑.๓) การเปลี่ยนชื่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นครูใหญ่อาจสร้างความสับสนกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนอาจมีผลกระทบกับสิทธิการให้ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ หรือผลประโยชน์อื่นใดที่พึงได้รับ ทั้งที่เป็นตัวเงินและมีใช่เป็นตัวเงิน

๒.๑.๔) การเปลี่ยนชื่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นครูใหญ่ได้รับการต่อต้านจากการรับฟังความคิดเห็นทั้ง ๔ ภูมิภาค คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นได้เสนอให้คงตำแหน่งว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนไว้เหมือนเดิม

๒.๑.๕) ตามร่างกฎหมายนี้ให้ความสำคัญกับสถานศึกษาค่อนข้างมากโดยบัญญัติไว้ในหมวด ๒ สถานศึกษา จำนวน ๑๑ มาตรา ตั้งแต่มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๓๐ แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้ความสำคัญกับสถานศึกษา ดังนั้นกฎหมายนี้ควรให้ความสำคัญกับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเช่นกัน

๒.๑.๖) คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าการเปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการบั่นทอนขวัญกำลังใจ หลายคนคิดไปถึงการปรับลดระดับตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกเหมือนในอดีต ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาทุกครั้งเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการสร้างครูผู้บริหารสถานศึกษา มืออาชีพเพื่อเติบโตเป็นผู้บริหารการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา กรม และกระทรวงศึกษาธิการในอนาคต ความหวังของประเทศอยากได้ครูที่ยืนหน้าชั้นเรียนที่เก่ง ๆ พัฒนาบุคลากรเหล่านี้ เพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาตามหลักสูตร ตลอดจนพัฒนาเป็นนักบริหารมืออาชีพตั้งแต่ครูผู้ช่วยจนถึงปลัดกระทรวง โดยผ่านการพัฒนาของสถาบันพัฒนาครู ประกอบกับเหตุผลตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๕ จึงมีมติเอกฉันท์ให้เปลี่ยนคำว่า “ผู้ช่วยครูใหญ่” เป็น “รองผู้อำนวยการโรงเรียน” และ “ครูใหญ่” เป็น “ผู้อำนวยการโรงเรียน” ในทุกมาตราตามร่างกฎหมายนี้ แม้ว่าชื่อตำแหน่งเป็นเพียงชื่อเรียกเพื่อสื่อสารกับคนทั่วไปเกือบไม่มีความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาในเชิงการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปการประเมินผล และการปฏิรูปการบริหารสถานศึกษา แต่ในทางกลับกัน ความคิดในการเปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษากลับเป็นปัจจัยเชิงลบต่อความรู้สึกของครูทั้ง ๔ ภูมิภาคทั่วประเทศ

๒.๒) เหตุผลในการแก้ไขมาตรา ๑๕ เนื่องจากตามมาตรา ๕๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้ความสำคัญกับภาคเอกชนให้มีการร่วมมือกันกับภาครัฐจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ดังนั้น คณะอนุกรรมการจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน ไว้ในร่างกฎหมายฉบับนี้เพื่อเป็นหลักประกันการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒.๓) คณะอนุกรรมการมีการเพิ่มเติมมาตรา ๑๙/๑ มาตรา ๑๙/๒ และมาตรา ๑๙/๓ เนื่องจาก

๒.๓.๑) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ไม่มีการบัญญัติเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งมีจำนวนกว่าสามหมื่นโรงเรียนมีความชัดเจน

ในขอบเขตการให้บริการด้านการศึกษแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ และทั่วถึง จึงควรมีเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

๒.๓.๒) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากรูปแบบการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาเป็นระบบ อำนาจคู่ มีการถ่วงดุลการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐซึ่งกันและกันอันจะเป็นประโยชน์กับประชาชน

๒.๓.๓) ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ไม่มีการกำหนดรูปแบบ การกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่ชัดเจน เนื่องจากกระทรวงกำกับนโยบาย และกระจายอำนาจการปฏิบัติตามนโยบายให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการ ของประชาชนที่มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม สังคมและปัจจัยอื่น ๆ

๒.๔) การแก้ไขมาตรา ๒๐ เนื่องจากเพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องตามหลักภาษาไทย จึงใช้ข้อความ **“ที่มีความพร้อม”** แทนข้อความ **“อาจ”** เพื่อให้ผู้มีอำนาจใช้ดุลพินิจผูกพันอย่างเสมอภาค ประกอบกับข้อเสนอจากเวทีการจัดเสวนาโครงการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ให้ความเห็นว่า อุปกรณ์ในการศึกษา สถานศึกษาของรัฐอาจร่วมกันเป็นเจ้าของ และใช้ร่วมกันได้นั้น การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระงานและความรับผิดชอบให้กับสถานศึกษา อย่างมาก

๒.๕) การแก้ไขข้อความมาตรา ๒๑ เนื่องจาก

๒.๕.๑) ข้อความว่า **“สนับสนุน”** ทำให้หน่วยงานของรัฐต้องมีมาตรการที่ชัดเจน มากกว่าการกระทำเพียงแค่กระตุ้น

๒.๕.๒) ข้อความว่า **“มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใด ๆ”** กฎหมายมุ่งหมายไม่ให้นำหนด เงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค จึงควรใช้ข้อความว่า **“ห้ามกำหนดเงื่อนไข”**

๒.๕.๓) ข้อกำหนดควรเป็นถ้อยคำเชิงบวกเพื่อความชัดเจนในภารกิจ จึงควรใช้ ข้อความ **“และต้องมีข้อกำหนดส่งเสริมสนับสนุน”**

๒.๕.๔) คำว่า **“ต้อง”** จะผูกพันให้ผู้มีหน้าที่ต้องทำ โดยเฉพาะระบบการวัดผลและ ประเมินผล แต่สามารถยืดหยุ่นได้โดยให้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

๒.๖) มาตรา ๒๓ เห็นควรให้ตัดคำว่า **“อย่างน้อยทุกสองปี”** ออก เพราะแม้ไม่กำหนด ระยะเวลาคณะกรรมการนโยบายก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตามความเหมาะสม

๒.๗) มาตรา ๒๔ การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เห็นควรให้มีคณะกรรมการ การศึกษาจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาระดับจังหวัด และเป็นศูนย์กลางการสร้างเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษา

๒.๘) มาตรา ๒๗ เห็นควรให้ตัดข้อความ คำว่า **“ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีรายได้สะสม เป็นจำนวนเกินจำเป็น จะจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๖ ให้น้อยกว่าจำนวนเงินขั้นต้นก็ได้”** เนื่องจาก ๑) จำนวนเงินขั้นต้นในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่จัดเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปควรเท่ากันทุกโรงเรียน และ ๒) จะเกิดปัญหาว่าจะพิจารณาอย่างไรว่ารายได้สะสมของสถานศึกษาเกินจำเป็น

๒.๙) มาตรา ๒๙ เห็นควรให้ตัดข้อความ คำว่า **“และอาจกำหนดให้สถานศึกษา แต่ละประเภทและแต่ละพื้นที่การศึกษามีระเบียบที่แตกต่างกัน”** และแก้ไขคำว่า **“จากรายได้”** เป็น **“จากเงิน**

อุดหนุนทั่วไป” เนื่องจาก ๑) สถานศึกษาควรรี้อยู่ที่เหมือนกัน และ ๒) ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) คือ เงินอุดหนุนทั่วไป

๒.๑๐) มาตรา ๓๑ มีการแก้ไขเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาอื่นได้ปฏิบัติหน้าที่และมีความก้าวหน้าได้เหมือนครู และเพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษามีครูสายปฏิบัติการเรียนการสอนและครูสายสนับสนุนการเรียนการสอน

๒.๑๑) มาตรา ๓๒ มีการแก้ไขเนื่องจาก

๒.๑๑.๑) การมีองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลเกิดขึ้นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มีคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) มีหน้าที่จัดระเบียบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ต่อมาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มีคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มีหน้าที่จัดระเบียบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ระยะเวลา ๔๐ ปี ของการปฏิรูปการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ทำให้วิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับหนึ่ง แต่ก็มีข้อเรียกร้องจากสังคมถึงความก้าวหน้าของครูไม่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน

๒.๑๑.๒) สมควรที่จะปฏิรูปองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การเป็นครูมาเป็นข้าราชการครูในองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูเพื่อเข้าใจเข้าถึงจิตวิญญาณของผู้ประกอบวิชาชีพครู

๒.๑๑.๓) เพื่อให้มีกลไก สร้างระบบคุณธรรมการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยข้าราชการครูอย่างแท้จริง รวมถึงสร้างระบบการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน ตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. (๓)

๒.๑๑.๔. สมควรให้มีหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านจิตวิญญาณของผู้ประกอบวิชาชีพครู ด้านความรู้ความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน ด้านการบริหารและด้านอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. (๓) จึงเห็นควรปรับโครงสร้างหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

๒.๑๒) การแก้ไขมาตรา ๓๓ เพื่อให้คำว่า “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” คงอยู่ในพระราชบัญญัตินี้

๒.๑๓) การแก้ไขมาตรา ๓๗ เนื่องจาก

๒.๑๓.๑) เพื่อให้คำว่า “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” คงอยู่ในพระราชบัญญัตินี้

๒.๑๓.๒) เพื่อให้ครูสายสนับสนุนมีความก้าวหน้าได้เหมือนครูสายปฏิบัติการเรียนการสอน

๒.๑๓.๓) เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษามีครูสายปฏิบัติการเรียนการสอนและครูสายสนับสนุนการเรียนการสอน

๒.๑๔) มาตรา ๓๘ เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนต้องแต่งตั้งจากผู้เป็นครูเท่านั้น จะแต่งตั้งจากผู้ไม่ได้เป็นครูไม่ได้ เนื่องจากบุคคลผู้ที่ไม่ได้เป็นครูจะปฏิบัติงานด้านการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพตามที่กฎหมายกำหนดนั้นคงจะเป็นไปไม่ได้ยาก

๒.๑๕) การแก้ไขมาตรา ๔๓ เนื่องจาก

๒.๑๕.๑) ปัจจุบันระเบียบการจ่ายเงินค่าตอบแทนบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นวิทยากรหรือสอนนักเรียนในสถานศึกษาได้ค่าตอบแทน น้อยเกินไป ทำให้ได้รับการปฏิเสธ นักเรียนจึงขาดโอกาสการเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ตรงด้านต่าง ๆ

๒.๑๕.๒) ควรมีระเบียบการจ่ายค่าตอบแทนตามข้อ ๑ เป็นการเฉพาะเพื่อปฏิรูป การเรียนรู้ของนักเรียนจากผู้มีประสบการณ์ตรงด้านต่าง ๆ

๒.๑๕.๓) เพื่อเป็นการกระจายอำนาจการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้การศึกษา

๒.๑๕.๔) เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. (๓) ที่ได้มีการบัญญัติถึง “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” ดังนั้น คณะอนุกรรมการ จึงเห็นควรตัดคำว่า “ใบรับรองความเป็นครู” เป็น “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. (๓)

๒.๑๖) การแก้ไขมาตรา ๔๕ เนื่องจาก

๒.๑๖.๑) การจัดการศึกษาปัจจุบัน มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (เด็กอายุ ๔ - ๕ ปี) และการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เด็กอายุ ๖ - ๑๗ ปี) กว่า ๒๐ ปี ของการพัฒนาการศึกษาปรากฏว่ามีข้อจำกัดหลายประการทำให้การพัฒนาการศึกษา ถูกประเทศในภูมิภาคเขตกเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือไป

๒.๑๖.๒) การเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ทำให้ระบบงบประมาณ การกำกับติดตาม ตรวจสอบ ไม่มีประสิทธิภาพ

๒.๑๖.๓) การบริหารที่รวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง แม้กฎหมายกำหนดให้กระจาย อำนาจไปที่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาแต่ติดเงื่อนไขหลายประการ

๒.๑๖.๔) การมีหน่วยงานภาครัฐที่มีขนาดเหมาะสม รับผิดชอบการศึกษาจะทำให้ การปฏิรูปการศึกษามีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องเพิ่มความตามวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า

๒.๑๖.๕) กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา และผู้เรียน ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา จำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาที่หลากหลาย และต้องมีวิธีการบริหารจัดการ การศึกษาลักษณะที่หลากหลาย จึงสมควรแก่เวลาที่จะปฏิรูปการจัดการศึกษาของผู้เรียนกลุ่มนี้ จึงควรมี หน่วยงานภาครัฐรับผิดชอบเป็นการเฉพาะ เพื่อสร้างหลักประกันความเสมอภาคทางการศึกษา ตามมาตรา ๒๗ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒.๑๗) การแก้ไขมาตรา ๔๘ เนื่องจาก

๒.๑๗.๑) เพื่อเป็นหน่วยงานจัดการและสนับสนุนการศึกษาด้านการอาชีวศึกษา

๒.๑๗.๒) เพื่อตอบสนองการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ จ. (๔)

๒.๑๗.๓) เพื่อสร้างกลไก และโอกาสในการทำงาน และการประกอบอาชีพของ ประชาชน

๒.๑๘) มาตรา ๕๑ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๕๔ ประกอบ มาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้ผู้อยู่ในวัยเรียน ตามมาตรา ๘ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา รวมทั้งประชาชนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีโอกาสได้รับการเรียนรู้ ตลอดชีวิต จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้มีหน่วยงานภาครัฐรับผิดชอบ และเพื่อให้ประชาชนและผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องจะได้รับรู้ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ อีกทั้งมาตรา ๕๔ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒.๑๙) การแก้ไขมาตรา ๖๖ เนื่องจาก

๒.๑๙.๑) เพราะรัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามเจตนารมณ์ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒.๑๙.๒) เพราะรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ ตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ตามกฎหมายนี้

๒.๑๙.๓) เพราะรัฐต้องกำหนดกลไกเพื่อให้คนพิการและผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายอย่างเสมอภาคตามเจตนารมณ์มาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒.๒๐) มาตรา ๖๘ เนื่องจากศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพ จึงเห็นควรให้ตัดคำว่า “แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องได้รับใบอนุญาตมิได้” เนื่องจากไม่ควรลิดรอนบทบาทของศึกษานิเทศก์ จึงเห็นควรให้ตัดข้อความดังกล่าวออก และหากจะบัญญัติข้อความดังกล่าวไว้ ควรบัญญัติในกฎหมายฉบับอื่น ๆ โดยจำเป็นต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้วย

๒.๒๑) การแก้ไขมาตรา ๗๑ เนื่องจาก

๒.๒๑.๑) สังคมโลกในอนาคต วิถีชีวิตประชากรโลกจำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยี สื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การเตรียมเด็กนักเรียนให้เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง

๒.๒๑.๒) เพื่อปฏิรูปการศึกษาผ่านสื่อทางไกลหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนผู้เรียนทุกช่วงวัยอย่างเหมาะสม

๒.๒๑.๓) เพื่อให้มีส่วนราชการรับผิดชอบภารกิจตามข้อ ๑ และข้อ ๒ อย่างชัดเจน และเพื่อปฏิรูปการศึกษาของประเทศในภาพรวม

๒.๒๒) มาตรา ๘๓ เนื่องจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิควรมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ เพื่อเป็นการกำหนดเกณฑ์ขั้นสูงให้สอดคล้องกับกฎหมายอื่น ๆ ที่กำหนดเรื่องคุณสมบัติและลักษณะของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และ ข. ลักษณะต้องห้าม (๖) เป็นผู้มี ความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ตามที่ปรากฏว่าเข้าข่ายเป็นผู้ประพฤติชั่ว ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๒๓) มาตรา ๘๕ ควรมีการกำหนดว่าพฤติการณ์ใดจะเป็นการ “เสื่อมเสีย” ด้วยการเพิ่มเติมหรืออธิบายเพิ่มในมาตรา ๘๓ ข (๖)

๒.๒๔ มาตรา ๑๐๐ เป็นการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. (๓)

๒.๒๕) การแก้ไขมาตรา ๑๐๒ เนื่องจาก

๒.๒๕.๑) เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคลากรทางการศึกษาทุกตำแหน่งอย่างเสมอภาค

๒.๒๕.๒) เพื่อเป็นการปฏิรูปความเหลื่อมล้ำด้านตำแหน่ง การรับเงินเดือน ความก้าวหน้า และสิทธิอื่น ๆ รวมถึงการกำหนดสถานะบุคคลในกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๒๕.๓) เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาตามแผนพัฒนาประเทศด้านการศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ จ. (๓)

นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการได้มีการตั้งข้อสังเกตในมาตราที่ไม่ได้มีการแก้ไข จำนวน ๓ มาตรา ประกอบด้วย

๑) มาตรา ๕๖ ควรแก้ไขให้สถาบันหลักสูตรจัดทำหลักสูตรแกนกลาง และหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดและสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติม (หลักสูตรท้องถิ่น) เพราะในแต่ละจังหวัด แต่ละชุมชนมีความแตกต่างหลากหลาย หลักสูตรเพิ่มเติม (หลักสูตรท้องถิ่น) จะต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ บริบทความต้องการ ชนบทธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม แก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้คือ วิถีชีวิตของชุมชนที่จะต้องรักษาไว้ คนในชุมชนท้องถิ่นนั้นจะรู้และเข้าใจได้ดีและทำได้ดีกว่า การทำหลักสูตรจากส่วนกลาง ความแตกต่างหลากหลายคือความสวยงามของการศึกษา ส่วนกลางต้องใจกว้างพอที่จะกระจายอำนาจทางวิชาการมายังท้องถิ่นได้

๒) มาตรา ๖๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาควรให้เป็นเสรีภาพทางวิชาการของครูที่จะเลือกกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มให้มีคุณภาพตาม มาตรา ๘ เพราะว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูที่อยู่กับนักเรียนจะทราบว่าเด็กกลุ่มไหนควรจะใช้กระบวนการอะไรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร ทั้งนี้ เพราะเด็กแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างที่หลากหลาย และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูจึงจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งหากครูไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองได้ก็จะนำไปสู่การเรียนกวดวิชาซึ่งมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก

๓) มาตรา ๗๓ เห็นควรกำหนดให้แผนการศึกษาแห่งชาติมีสถานะเทียบเท่าพระราชบัญญัติที่จะคงความสำคัญให้การพัฒนาการศึกษาได้ต่อเนื่องอย่างยั่งยืน

คณะที่ ๓ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร กรรมการ
ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวว่า
คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้พิจารณาเรื่องที่อยู่ในอำนาจ
หน้าที่มาเป็นระยะเวลากว่า ๑ ปี โดยมีภารกิจต่าง ๆ ดังนี้

๑. หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการ

๑.๑) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาคารการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๑.๒) ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๑.๓) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายทั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

๑.๔) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษาขอหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๒. เรื่องที่พิจารณาศึกษา (ดำเนินการแล้วเสร็จ)

๒.๑) เรื่อง การวิเคราะห์ประเด็นการจัดการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา

(๑) ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งได้บังคับใช้มาเป็นระยะเวลากว่า ๑๐ ปี พบว่า ยังมีปัญหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายในพระราชบัญญัติดังกล่าว อาทิ สถานศึกษาอาชีวศึกษามีทั้งที่เข้าร่วมอยู่ในสถาบันอาชีวศึกษา แต่มีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่เข้าร่วม ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการจัดการ ทั้งการบริหารงานบุคคล งบประมาณ การจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพ เพราะในปัจจุบันยังไม่มีมีการกระจายอำนาจลงไปสู่สถาบันการอาชีวศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด อัตรากำลังที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นครูอัตราจ้าง ขาดความมั่นคงในอาชีพ การจัดสรรงบประมาณเป็นลักษณะเงินอุดหนุนรายหัว ทำให้สถานศึกษาบางแห่งได้รับงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารงานจริง ในการบริหารจัดการการอาชีวศึกษานั้น นอกเหนือจากจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่นที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเช่นกัน อาทิ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ดังนั้น เพื่อหาแนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงควรต้องหาแนวทางการทำความเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น โดยต้องแก้ไขเพิ่มเติม และปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกให้การบริหารจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

(๒) ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเจตนารมณ์ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีอำนาจในการสั่งการ ตรวจสอบ และกำกับติดตาม สถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งในสังกัด โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ได้มีการกำหนดให้จัดตั้ง “สถาบันการอาชีวศึกษา” โดยการรวมเอาสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่มีความพร้อมในพื้นที่ใกล้เคียงกัน จัดตั้ง

เป็นสถาบันการอาชีวศึกษา รวม ๒๓ สถาบัน ซึ่งจำนวนนี้รวมสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร จำนวน ๔ สถาบัน แต่ก็ยังมีวิทยาลัยอีกจำนวนหนึ่งไม่ได้เข้าร่วมในสถาบัน แต่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยตรง ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการทุกด้าน ซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจให้สถาบันการอาชีวศึกษามีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่อให้การบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และเกิดผลดีต่อการพัฒนาในทุกด้าน จากสถานการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวและขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักก็ยังไม่มีการดำเนินการในส่วนนี้แต่อย่างใด และเรื่องดังกล่าวจึงยังคงเป็นปัญหาที่สะสมต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ผลกระทบที่ตามมาจากการบริหารจัดการที่เป็นปัญหาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาส่งผลให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกือบทุกแห่งไม่ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านบุคลากร อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ รวมทั้งเครื่องมือและวัสดุฝึกที่ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้จำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาลดลงอย่างต่อเนื่อง และในส่วนของนักศึกษาอาชีวศึกษา ที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวนมากกว่าร้อยละ ๗๐ ก็ไม่เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แต่กลับเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาในสาขาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สาขาอาชีพ ส่งผลให้เกิดความขาดแคลนแรงงานฝีมืออย่างต่อเนื่อง และปัญหาที่มีผลกระทบอย่างมาก ในมุมมองของสถานประกอบการ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาไม่มีสมรรถนะ และคุณภาพในสายงานตามที่ภาคประกอบการต้องการ อีกทั้งสมรรถนะและคุณสมบัติของผู้จบการศึกษาก็ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคแรงงาน นอกจากนี้ ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษา โดยวิเคราะห์จากพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่าหลายประเด็นยังไม่ได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติจริงตามกฎหมายบัญญัติ ส่งผลให้การบริหารจัดการอาชีวศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้พิจารณาศึกษาวิเคราะห์ประเด็นการจัดการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยพิจารณาศึกษาและยึดแนวทางจากยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา นโยบายของรัฐบาล นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙) และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงานและกำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ซึ่งจากการพิจารณาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย รายงานการพิจารณาศึกษา การเดินทางไปศึกษาดูงาน รวมทั้งการรับฟังข้อมูลและความเห็นจากตัวแทนของ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวและนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาแล้ว

๒.๒) เรื่อง การจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) สำหรับอาชีวศึกษา โดยเน้นรูปแบบทวิภาคี

(๑) ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ในมาตรา ๘ ความตอนหนึ่งว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบ (๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ และเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ จากหลักการข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหรือการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work-integrated Learning : WiL) ในรูปแบบโรงเรียนในโรงงาน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและภาคประกอบการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานที่ดำเนินนโยบาย คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและขับเคลื่อน อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และที่สำคัญคือภาคประกอบการ ทั้งในส่วนของสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง รวมไปถึงกลุ่มธุรกิจ SMEs ในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการนั้น เป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษาในรูปแบบ WiL ก็เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผ่านการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาทางเทคนิคและเทคโนโลยี (ปวช. ปวส. และ ป.ตรี) ที่มีทักษะความรู้ ความสามารถและสมรรถนะตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการอย่างแท้จริง และที่สำคัญก็เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สอดคล้อง (mismatch) ด้านกำลังคนระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับภาคการศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการสานต่อและขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ อันนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษาในส่วนของจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือ การบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ในรูปแบบโรงเรียนในโรงงานให้มีความต่อเนื่อง จึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) สำหรับอาชีวศึกษาโดยเน้นรูปแบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดทำข้อเสนอแนะ เพื่อเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นหลักการสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จำเป็นต้องอาศัยฐานความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการสร้างมูลค่า คุณค่า ในทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งการแข่งขันในระดับภูมิภาคและระดับโลก และการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจแบบฐานเทคโนโลยีและ

เศรษฐกิจฐานความรู้ ทำให้ประเทศไทยต้องยกระดับเพิ่มสมรรถนะของประเทศ ซึ่งการวัดสมรรถนะความสามารถในการแข่งขันของประเทศวัดได้จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมถึงการสร้างงานและความสามารถทางการแข่งขัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อเสนอต่าง ๆ ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาการ จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เกิดประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศ ต่อไป

(๒) ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาวิเคราะห์ประเด็นการจัดการศึกษาโดยบูรณาการ การเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) สำหรับอาชีวศึกษา โดยเน้นรูปแบบทวิภาคี เป็นการพิจารณาศึกษาโดยการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดจากการจัดการการเรียนการสอนการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) หรือระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในเรื่องหลักสูตร กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับ สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษา โดยที่คณะอนุกรรมการได้เดินทางลงพื้นที่เพื่อรับทราบสภาพปัญหา ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งได้รับฟังข้อมูลและความคิดเห็นจากตัวแทนของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา และผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบประเด็นปัญหาที่ เกี่ยวข้องมากมายที่มีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาโดยบูรณาการ การเรียนรู้กับการทำงานสำหรับอาชีวศึกษาโดยเน้นรูปแบบทวิภาคี เกิดประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาแรงงานของประเทศ ในการเตรียมคนเพื่อเข้าสู่โลกของงานให้ความรู้ สมรรถนะ ทักษะ ค่านิยม และทัศนคติที่จะนำไปสู่ความเป็นพลเมืองที่สามารถสร้างผลผลิตมีความ รับผิดชอบ และยอมรับศักดิ์ศรีของการทำงาน อันจะนำไปสู่การสร้างสังคมที่ยั่งยืน และได้จัดทำรายงาน การพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวและนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางและมาตรการ ในการแก้ไขปัญหาแล้ว

๒.๓) เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคต

(๑) ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา โรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) (CO = corona, VI = virus, D = Disease) เป็นเชื้อไวรัสที่สามารถก่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจ หลังติดเชื้อบางรายอาจไม่มีอาการ หรืออาจจะมีอาการแต่ไม่รุนแรง คล้าย ๆ ไข้หวัดธรรมดา แต่อาจก่อให้เกิด อาการรุนแรงเป็นปอดอักเสบและเสียชีวิตได้ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในประเทศไทย ทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและกระจายไปทุกภูมิภาค ทั่วประเทศ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกิดสภาวะหยุดชะงักและไม่สามารถดำเนินภารกิจต่าง ๆ ได้ ส่งผลให้ เกิดปัญหาตามมามากมาย ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การท่องเที่ยว รวมถึงระบบ การศึกษาก็ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่นเดียวกัน ท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสดังกล่าว วงการการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศ มีการนำ ระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์เข้ามาปรับใช้ เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนิน ต่อไปได้ภายใต้วิกฤติโรคระบาดนี้ ทั้งการสอนแบบสด หรือแบบ Onsite ที่นักเรียนนักศึกษาสามารถ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้ทันที คือ เห็นหน้าเห็นตาได้ตอบสนองถามคุ้ยกันได้ แต่การจัดการเรียนการสอน ในลักษณะนี้จำเป็นจะต้องจัดการศึกษาภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก ยึดแนวทางและ

มาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัดด้วย ส่วนการสอนแบบวิดีโอ ที่เรียกว่าแบบ Online ผู้สอนสามารถอัดล่วงหน้า และผู้เรียนสามารถติดตามภายหลัง สำหรับผู้ที่มีข้อจำกัดเรื่องการเรียนการสอนแบบ Onsite หลักการในการจัด การศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพให้ผู้เรียนได้มีทักษะพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจ โดยจะต้องจัดการเรียนการสอนทั้ง ภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติ เพื่อเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานสำคัญ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในการ นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคนระดับต้นและระดับกลาง ในทางเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและ ตลาดแรงงาน เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่การพึ่งพาตนเองในทางเทคโนโลยีได้นั้น กระบวนการจัดการศึกษา จะต้องมีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาประเทศในช่วงปัจจุบัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ ทั้งกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การ ท่องเที่ยวและบริการ โดยที่การจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ ที่บัญญัติว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการ ฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับ การศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพ ในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” และควรต้องคำนึงถึง สมรรถนะที่ผู้สำเร็จการศึกษา จะต้องมิในแต่ละอาชีพ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยน ทิศทางในการจัดการศึกษาที่สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะและตอบสนอง ความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสถานการณ์การ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ดังกล่าวแล้วนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ได้รับผลกระทบอย่างมาก เพราะการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่เหมาะกับการสอน แบบ Online แต่จำเป็นต้องสอนแบบ Onsite มากกว่า เพราะจะต้องมีการปฏิบัติการหรือการลงมือปฏิบัติ ในบางรายวิชา และการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องให้ครูผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อให้ สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม และรับมือกับปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อดังกล่าวในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับ มาตรการป้องกันการระบาด พร้อมกับเตรียมมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับและป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับ ผลกระทบจากรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป และเพื่อให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในช่วง สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สามารถเดินหน้าไปได้อย่างเป็น รูปธรรมมากที่สุด จึงต้องมีการพิจารณาศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษา ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัส ในอนาคตที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

(๒) ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา การพิจารณาศึกษาแนวทาง การบริหาร จัดการการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสในอนาคต เป็นการพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา สภาพปัญหา อุปสรรค และผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความวิเคราะห์ด้านการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีต่อการบริหารจัดการ หลักสูตรอาชีวศึกษา รวมถึงแนวทางในการปรับปรุงหรือการบริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ ที่ต้องเป็นไปตามมาตรฐานอาชีพและมาตรฐานของหลักสูตรอาชีวศึกษา ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทย ต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งปัญหาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่อาจก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจึงควรมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ รวมทั้งนโยบาย รัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีของประเทศ การวางแผนในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สามารถรองรับการพัฒนาประเทศทั้งในส่วนภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ระบบเศรษฐกิจและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้เดินหน้าไปได้ ซึ่งจะต้องมีการทบทวนความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนในการผลิตและพัฒนากำลังคนในภาพรวมของประเทศ และเนื่องจากการจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อฝึกอาชีพให้ผู้เรียนได้มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยจะต้องจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับภาคปฏิบัติ เพื่อเสริมทักษะให้ผู้เรียนได้มีพื้นฐานสำคัญ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนทั้งการจัดการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม (DLTV) การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และการจัดการเรียนผ่านการสอนสด (Live) สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษานั้น ก็ยังคงเป็นปัญหาในเรื่องของความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงดิจิทัล หรืออุปกรณ์ดิจิทัลอยู่มาก และความเหลื่อมล้ำดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น อาทิ ความเหลื่อมล้ำระหว่างนักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้กับนักศึกษาที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ แต่หากพิจารณาให้ลึกไปกว่านั้น ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นไม่ใช่แค่ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีเพียงเท่านั้น แต่เนื่องจากระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยมีองค์ประกอบและโครงสร้างต่าง ๆ มากมายที่ซับซ้อนวุ่นวายและซับซ้อนมาก อีกทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษา ถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนชั้นสอง เป็นกลุ่มคนที่ไม่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา ที่มีชื่อเสียงได้ จึงต้องเข้าเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สร้างปัญหามากมายให้สังคม เช่น การยกพวกเข้าทำร้ายร่างกายกัน ซึ่งกรณีนี้ยิ่งจะเป็นการซ้ำเติมระบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้ตกต่ำลงจากเดิมอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอาชีวศึกษานั้น ควรจัดการศึกษา แบบ Onsite เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการนำเสนอของครูผู้สอนโดยตรง ในลักษณะการเห็นหน้าเห็นตา ได้ตอบสนองถามคุ้ยกันได้ โดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องให้ครูผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกันเพื่อให้สอดคล้องตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตรการเรียนการสอนอาชีวศึกษา และในขณะเดียวกัน ครูผู้สอนอาจจะใช้ระบบการจัดการศึกษาในรูปแบบ Online หรือแบบ On-Air ผสมผสานกันไปในการจัดการ การศึกษาบางรายวิชาที่ไม่มีความเข้มข้นในเนื้อหาก็ได้ เพื่อช่วยลดความแออัดของผู้เรียนในการจัดการ การศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษา ในแบบ Online หรือแบบ On-Air นั้น เป็นเครื่องมือและเป็นกลไกหนึ่ง

ที่สำคัญในการช่วยอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาได้เข้าถึงสื่อการเรียนการสอนได้ในอีกทิศทางหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีของสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้น เนื่องจากจำนวนนักศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละชั้นปีในแต่ละสาขาวิชา มีจำนวนนักศึกษาไม่มากเหมือนกับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นการนำมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) นั้น สามารถทำการปรับสภาพห้องเรียนในสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้ทันที โดยเฉพาะในห้องเรียนที่ใช้เรียนในรายวิชาสามัญ แต่ในส่วนของรายวิชาที่ฝึกงาน หรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่จะแบ่งส่วนห้องปฏิบัติการหรือโรงฝึกงานออกเป็นพื้นที่ในการเรียนภาคทฤษฎีทำให้เกิดความแออัดของจำนวนนักศึกษา ซึ่งจะเป็นสาเหตุสำคัญในการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ดังนั้น สถานศึกษาอาชีวศึกษา จึงต้องให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนที่มีความแตกต่างกับการจัดการศึกษาในลักษณะอื่น ๆ ด้วย โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมและบริบทตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดและรอบคอบ เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติที่จะเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวและนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาแล้ว

๒.๔) เรื่อง ยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะทางในการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษารฐานสมรรถนะ เพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

(๑) ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ดังกล่าว รัฐบาลได้มีจัดทำโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้นโยบายประเทศไทย ๔.๐ ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า ๓๐ ปี ที่ผ่านมา โดยในครั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) มีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต ๓ จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผ่านกลไกการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โครงการดังกล่าวเป็นการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมในลักษณะของอุตสาหกรรมสะอาด ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และระบบหุ่นยนต์เข้ามาทำหน้าที่ ซึ่งไม่ใช่อุตสาหกรรมหนักเหมือนที่ผ่านมามีทั้งกลุ่ม S-Curve เป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ประกอบด้วย ๑) ยานยนต์ทันสมัย ๒) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ๓) การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ๔) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และ ๕) การแปรรูปอาหาร ส่วนกลุ่ม New S-Curve เป็นอุตสาหกรรมที่ยกระดับมูลค่า (Value Shifted) ประกอบด้วย ๑) หุ่นยนต์ ๒) การแพทย์และสุขภาพครบวงจร ๓) การบินและโลจิสติกส์ ๔) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และ ๕) ดิจิทัล รวมทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นตามมติคณะรัฐมนตรี คือ ๑) การป้องกันประเทศ และ ๒) การพัฒนาบุคลากรและการศึกษา

หลักการสำคัญ คือ เมื่อภาคอุตสาหกรรมมีการพัฒนาระบบการผลิตที่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในภาคการผลิตมากขึ้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสะอาดแทบทั้งสิ้น ประกอบกับข้อมูลประมาณการความต้องการบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ นั้น มีความต้องการจำนวนบุคลากรมากถึง ๔๗๕,๖๖๘ คน (ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ณ มีนาคม ๒๕๖๓) ในขณะที่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นอยู่ในช่วงปัจจุบันกลับมีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่ตอบโจทย์ความต้องการของภาคประกอบการ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนก็ยังคงเป็นแบบเดิมที่ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องตามบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ยังไม่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ชี้ให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน และยังไม่สอดคล้องตามความต้องการของคนพื้นที่อีกด้วย พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับอาชีวศึกษาไว้ในมาตรา ๔ กล่าวคือ การอาชีวศึกษา หมายความว่า กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ประกอบกับมาตรา ๖ ได้บัญญัติว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้” ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอาชีวศึกษา จึงมิได้หมายความถึงผู้เรียน ผู้ปกครอง ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้กำกับนโยบายในสถานศึกษาของอาชีวศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสถานศึกษาอื่น ๆ ซึ่งผลิตกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษา ผู้ประกอบการในตลาดแรงงาน กลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นการกำลังคนระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีอีกด้วย ดังนั้น เพื่อเป็นการสานต่อและขับเคลื่อนกระบวนการต่าง ๆ อันนำไปสู่แนวทางในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้สอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการในการผลิตบุคลากรอาชีวศึกษาควรต้องคำนึงถึงสมรรถนะที่ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีในแต่ละอาชีพ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพที่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำมาตรฐานอาชีพ คือ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำมาตรฐานอาชีพในแต่ละอาชีพมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินสมรรถนะของผู้เรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้มีคุณสมบัติและมีสมรรถนะสอดคล้องตามความต้องการของโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ทั้งกลุ่มอุตสาหกรรม S-Curve และ New S-Curve และรองรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตด้วย คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา จึงเห็นสมควรที่จะต้องศึกษา ทบทวน วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะในการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะเพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมทั้งการจัดทำข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอต่อรัฐบาล และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำข้อเสนอต่าง ๆ ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาที่สอดคล้องต่อการพัฒนาประเทศไทยในยุค ๔.๐ ให้เกิดประสิทธิผลที่ส่งผลต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศต่อไป

(๒) ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา การพิจารณาศึกษาในประเด็นการจัดทำหลักสูตรอาชีวศึกษาฐานสมรรถนะ เพื่อรองรับโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดจากการจัดทำ การออกแบบหลักสูตรอาชีวศึกษา ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ ที่จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของสถานประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคแรงงาน โดยจะพิจารณาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวม ๔ ภาคส่วน ได้แก่ โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และสถานประกอบการ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวและนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาแล้ว

๒.๕) เรื่อง แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

(๑) ความเป็นมาและความสำคัญในการพิจารณาศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีส่วนสำคัญในการแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐเป็นอย่างมาก และมีส่วนสำคัญในการช่วยยกระดับการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ แต่การบริหารจัดการที่ผ่านมาสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและของเอกชน มีสังกัดต่างกัน โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้มีปัญหาการใช้ข้อกฎหมายและระเบียบในการบริหารจัดการสถานศึกษา จึงมีแนวนโยบายโดยบูรณาการการบริหารจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนเข้าด้วยกัน ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งสองส่วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานเดียวกัน น่าจะทำให้สามารถจัดการศึกษาร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันที่จะส่งผลต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพที่ทัดเทียมกัน และเกิดการประสานความร่วมมืออันดีระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนทางด้านการบริหารบุคคล การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนน่าจะดำเนินการได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น เนื่องจากอยู่ภายใต้สังกัดเดียวกัน และดำเนินงานภายใต้นโยบายเดียวกัน ทางด้านผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชนจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐจัดขึ้น เช่น การแข่งขันทักษะวิชาชีพ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับนานาชาติเป็นการปรับภาพลักษณ์ให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชน เป็นการประสานประโยชน์ร่วมกัน การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องและมีความยืดหยุ่น ในการปฏิบัติร่วมกันพัฒนาสาขาวิชาเฉพาะทาง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เพิ่มมากขึ้น สร้างวิทยาลัยให้เป็นเลิศ และการนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาสู่สากลล้วนเป็นสิ่งที่ทำร่วมกันได้ เมื่อเข้ามาอยู่ภายใต้สังกัดเดียวกันแล้ว

หลักการข้างต้น เป็นแนวคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงการศึกษาอาชีวศึกษาขณะนั้น อันเป็นเหตุให้เกิดคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน โดยที่คำสั่งดังกล่าวส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต้องกำกับดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนกว่า ๘๐๐ แห่ง คำสั่งดังกล่าว

มีผลทำให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในระบบ ที่มีนักเรียนนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) กว่าสามแสนคนมาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ปัจจุบันกำกับดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัด เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน ๔๑๕ แห่ง ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในปัจจุบันก็ประสบปัญหาต่าง ๆ มากมายหลายเรื่อง ทั้งปัญหาในเชิงโครงสร้างที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังไม่มีการกระจายอำนาจในเรื่องต่าง ๆ ไปยังสถาบันการอาชีวศึกษา การไม่ออกกฎหมายลำดับรองเพื่อบริหารจัดการการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ปัญหาเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษาที่ไม่สามารถใช้ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจ้างครูอัตราจ้าง โดยใช้เงินงบประมาณในส่วนที่ต้องนำไปใช้ในการจัดหาวัสดุฝึกให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดการขาดแคลนวัสดุและครุภัณฑ์ที่มีความสำคัญกับผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอีกหลายด้าน อาทิ ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล งบประมาณ วิชาการ และการบริหารทั่วไป จะเห็นได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประสบปัญหาการดำเนินการหลายด้านและยังคงรอการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างยาวนาน การนำเอาสถานศึกษาอาชีวศึกษาของเอกชนอีกกว่า ๔๐๐ แห่ง เข้ามาอยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้ภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างเป็นพลวัต นอกเหนือจากปัญหาเก่าที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ยังจะก่อให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นตามมาอีกหลายเรื่อง ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ที่เป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

จนถึงปัจจุบันระยะเวลาผ่านมากกว่า ๓ ปี ที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเข้ามาอยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ยังไม่มีการออกกฎหมาย ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ใด ๆ ที่เอื้อประโยชน์ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้มีแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นไปอย่างคล่องตัวและเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคตามมามากมาย ยังไม่มีกฎหมาย หรือระเบียบใดที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนบริหารจัดการได้ด้วยความสะดวกคล่องตัวและมีเอกภาพ ทำให้คณะผู้บริหารสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ออกมาเรียกร้องและต้องการให้ยกเลิกการควบรวมอาชีวศึกษาของรัฐกับเอกชน และต้องการนำสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนออกจากการกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อกลับไปอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เช่นเดิม คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา พิจารณาเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมีความสำคัญ จึงเห็นสมควรที่จะต้องพิจารณาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อหาทางออกและแก้ไขปัญหารื่องดังกล่าว รวมทั้งการนำแนวคิดของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับและส่งเสริมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีเอกภาพ มีคุณภาพ และ

ประสิทธิภาพควบคู่กันไป อันจะส่งผลให้การอาชีวศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศก้าวหน้าไปได้ อย่างมีนัยสำคัญ เสมอภาค และให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน ผลิตกำลังคนที่มีสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาประเทศไปได้อย่างยั่งยืน

(๒) ประเด็นสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา ในการพิจารณาศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพมาตรฐาน การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนครั้งนี้เป็นการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่เกิดจากคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวม สถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชนที่ส่งผลให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเดิมที่อยู่ภายใต้การ กำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ต้องมาอยู่ในกำกับดูแลของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระยะเวลาผ่านมากกว่า ๓ ปี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีกรออกกฎหมาย กฎ หรือระเบียบออกมารองรับการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ส่งผลให้เกิดปัญหา และอุปสรรคในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ตามมามากมาย

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ในคณะกรรมการการศึกษา วิเคราะห์ ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีความสำคัญ ในการแบ่งเบาภาระของรัฐในเรื่องการจัดการศึกษา ทำให้ภาครัฐสามารถประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่าย ในการลงทุนด้านการศึกษาได้เป็นจำนวนมาก มีการบริหารจัดการที่มีอิสระ สามารถลดขั้นตอนและระเบียบ วิธีการในการสั่งการ การบังคับบัญชา สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเร่งด่วน ทำให้ประหยัดทั้งเวลา งบประมาณและกำลังคน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นับได้ว่าเป็นจุดเด่นสำคัญ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนที่สามารถจัดการศึกษาในอันที่จะนำไปสู่การผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาเข้าสู่ภาคประกอบการได้อย่างต่อเนื่อง การพิจารณาศึกษาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการ สถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ตามคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ ดังกล่าว และได้จัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาเรื่องดังกล่าวและนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาแล้ว

๓. เรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการพิจารณาศึกษา นอกเหนือจากภารกิจข้างต้นที่คณะอนุ กรรมการการอาชีวศึกษา ได้พิจารณาแล้วนั้นขณะนี้คณะอนุกรรมการอยู่ระหว่างการพิจารณา และจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑) เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายว่าด้วยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ (แล้วเสร็จและอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดก่อนจัดพิมพ์รูปเล่ม)

๓.๒) เรื่อง การจัดทวิศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ (อยู่ระหว่างการพิจารณาศึกษา ซึ่งคณะอนุกรรมการจะเดินทางลงพื้นที่ไปศึกษาดูงาน ในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงในแต่ละบริบทพื้นที่ เพื่อบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และหาแนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่นำไปสู่การมีงานทำและการมีอาชีพของผู้เรียนต่อไป)

๓.๓) เรื่อง การบูรณาการความรู้สู่หลักสูตร “นวัตกรรมวิชาชีพเชิงธุรกิจ” (อยู่ระหว่างการ พิจารณาศึกษา ซึ่งคณะอนุกรรมการจะเดินทางลงพื้นที่ไปศึกษาดูงาน การเชิญผู้แทนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม

ประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงในแต่ละบริบทพื้นที่ เพื่อบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และหาแนวทางในการจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาเชิงบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้สู่การประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง)

คณะที่ ๔ คณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาเอกชน

นายออน กาจกระโทก เลขานุการคณะกรรมการ
ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาเอกชน กล่าวว่า สำหรับ
สรุปผลการดำเนินงาน ๑ ปี (ระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๒ –
กันยายน ๒๕๖๓) ของคณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาเอกชน

๑) คณะอนุกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑.๑) พิจารณาศึกษา ติดตาม และวิเคราะห์ระบบ

แนวทางและการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชนในส่วน
ของการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน ศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการปฏิรูป
การพัฒนาและแก้ไขปัญหาอันนำไปสู่การวางระบบ แนวทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
มาตรฐาน และคุณภาพที่ดี

๑.๒ พิจารณาศึกษา ติดตาม และวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชนในส่วนของจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน
เพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอแนะเสนอต่อรัฐบาลสำหรับใช้ในเป็นแนวทางการดำเนินการ
และแก้ปัญหาต่อไป

๑.๓ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน
ต่อคณะกรรมการ

๒) ผลการดำเนินการที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชน ได้พิจารณาเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๒.๑) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร
การจัดการศึกษาเอกชน ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)
ที่เหมาะสมกับสังคมไทย” ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)
ได้ส่งผลกระทบต่อด้านการจัดการศึกษา ถึงแม้รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการจะพยายามหาแนวทาง
ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุเลาลง เมื่อวางแนวทางและกำหนดมาตรการในการแก้ไข
ปัญหาไว้ แต่ก็เกิดปัญหาอื่นตามมา เช่น กรณีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ แม้จะเป็นวิธีการแก้ไข
ปัญหาที่ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ต่อไปได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสก็ตาม
แต่การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ก็ถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพ และความพร้อมของระบบ
การศึกษาไทยที่ไม่เพียงจะเพิ่มภาระให้กับผู้ปกครองที่ต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือดูแลบุตรหลาน

ในขณะที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่องดังกล่าวยังเป็นการสะท้อนและตอกย้ำภาพความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย จึงได้จัดทำรายงานเล่มนี้เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยโรงเรียนเอกชนในระบบและนอกระบบต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุดัชนีชี้วัดรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมาย คือ ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดการศึกษาโดยยึดมาตรฐานความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก ภายใต้มาตรการการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัด

๒.๒) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” ด้วยทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือเป็นปัจจัยในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างทัดเทียม จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีความพร้อมและคุณภาพเพื่อรองรับการดำเนินกิจกรรมในแต่ละด้านได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและยกระดับได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. จึงได้กำหนดหลักการให้มีภารกิจเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศไว้อย่างรอบด้าน โดยภารกิจการปฏิรูปที่มีความสำคัญประการหนึ่ง คือ การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัลโดยมีประเด็นการปฏิรูปเกี่ยวกับการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และการพัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ในการสร้างคุณภาพ ความสามารถในการแข่งขัน ตอบสนองเป้าหมายให้เข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้เรียนในแต่ละกลุ่มหรือช่วงวัยให้ได้รับการศึกษาในรูปแบบหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มี ความหลากหลาย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล องค์ความรู้ในแต่ละเนื้อหาสาระวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสร้างโอกาสหรือความเท่าเทียมทางการศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างเสมอภาคและทั่วถึง

กรอบการดำเนินการกิจของคณะอนุกรรมการแต่ละคณะในช่วงต่อไป

คณะที่ ๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของคณะอนุกรรมการ

๑. พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา ได้แก่

- ความคืบหน้าการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตามมาตรา ๒๗๐ (เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๓) ** อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ **

๒. ไตรมาสที่ ๑ ปี ๒๕๖๔ (ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓)

๒.๑ เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการปฏิรูปการศึกษา ** อยู่ระหว่างการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ ** คือ ประเด็น การจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ในหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ โรงเรียนสุจริต ตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา และวันศุกร์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

๒.๒ ความคืบหน้าการดำเนินงานตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๓

๓. ไตรมาสที่ ๒ ปี ๒๕๖๔ (ระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๖๔)

๓.๑ เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่

- ประเด็น การจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ในหลักสูตรฐานสมรรถนะเดือนมกราคม ๒๕๖๔ ณ โรงเรียนจิตรลดา (วันพุธที่ ๑๓, วันอังคารที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔) และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมทั้งโรงเรียนวัดคูบัว จังหวัดสุพรรณบุรี

- จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ในหลักสูตร ฐานสมรรถนะ

- ประเด็น การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาในระดับจังหวัดและการขับเคลื่อนภารกิจเชิงบูรณาการในรูปแบบแบบแมทริกซ์ (Matrix Organization) และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน รวมทั้งประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ.ด้านการศึกษา ณ จังหวัดระนอง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔

๓.๒ ความคืบหน้าการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาด้านการศึกษามาตรา ๒๗๐ (เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๓)

๓.๓ ติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย

๑) พิจารณาศึกษาสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และแนวทางการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๒) พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

๓) พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๔) พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

๓.๔ เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลความคืบหน้าการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๔. ไตรมาสที่ ๓ ปี ๒๕๖๔ (ระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน ๒๕๖๔)

๔.๑ เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลความคืบหน้าการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ ติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย

๔.๓ เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการปฏิรูปการศึกษา

๕. ไตรมาสที่ ๔ ปี ๒๕๖๔ (ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๔)

๕.๑ เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลความคืบหน้าการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๕.๒ ติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบังคับใช้กฎหมาย

๕.๓ เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการปฏิรูปการศึกษา

คณะที่ ๒ คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะอนุกรรมการมีเป้าหมายในการพิจารณาศึกษาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. การส่งเสริมการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะอนุกรรมการเห็นว่า การพิจารณาศึกษาในเรื่องดังกล่าวจะดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ก็เพื่อต้องการที่จะให้มีโรงเรียนที่มี ครู และนักเรียนที่มีคุณภาพ ทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ไม่ให้กระจุกตัวอยู่แต่ในเมืองหรือในจังหวัดใหญ่ ๆ เท่านั้น แต่จะให้กระจายไปตามอำเภอต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้ง ๔ ภูมิภาค ดังนั้น คณะอนุกรรมการเห็นว่า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนในทุกประเด็นสำคัญจึงควรลงพื้นที่ศึกษาดูงานจังหวัดต่าง ๆ ใน ๔ ภูมิภาค ในเบื้องต้นกำหนดไว้ ดังนี้ ๑) จังหวัดกาญจนบุรี ๒) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓) จังหวัดระยอง และ ๔) จังหวัดสตูล หรือจังหวัดยะลา ซึ่งกรอบในการลงพื้นที่ศึกษาดูงานของโรงเรียนดังกล่าว คณะอนุกรรมการจะเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องและอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษานั้น ๆ เช่น ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา เป็นต้น มาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงาน

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กระดับประถมศึกษาที่จะเน้นเรื่องการควมรวมสถานศึกษาหากแต่โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถควมรวมได้ เช่น โรงเรียนตามแนวชายแดน โรงเรียน Stand Alone จะเน้นให้สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองอย่างมีคุณภาพ ซึ่งกรณีดังกล่าวเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบหมายให้ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา รับไปพิจารณาดำเนินการ พร้อมทั้งมอบหมายให้สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ติดตามและประเมินผล การกระจายอำนาจ “โรงเรียนนิติบุคคล” ซึ่งขณะนี้แบ่งเป็น ๓ รูปแบบ คือ รูปแบบที่ ๑ คือโรงเรียนนิติบุคคลที่ใช้กฎหมายมหาชน รูปแบบที่ ๒ คือโรงเรียนในกำกับของรัฐที่ใช้ระบบการกระจายอำนาจ และรูปแบบที่ ๓ คือโรงเรียนที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองตามบริบทของโรงเรียน ซึ่งรูปแบบที่ ๓ มุ่งเน้นโรงเรียนนำร่อง ระยะที่ ๑ จำนวน ๒๘๔ โรงเรียน ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย (Princess Chulabhorn Science High School) จำนวน ๑๒ โรงเรียน โรงเรียนร่วมพัฒนา Partnership School) จำนวน ๑๒๐ โรงเรียน โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จำนวน ๗๖ โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) จำนวน ๗๖ โรงเรียน ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ จะเน้นเรื่องความพร้อมเป็นหลัก เช่น โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย เป็นต้น

๒. โรงเรียนนิติบุคคล

คณะอนุกรรมการเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามแนวทางและวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและงานบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษาที่มีความคล่องตัว เป็นอิสระสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ คณะอนุกรรมการจึงมีแนวคิดที่จะผลักดันให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมสามารถเป็นโรงเรียนนิติบุคคลได้อย่างแท้จริง

๓. การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ

คณะอนุกรรมการพิจารณาเห็นว่า โครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กับการศึกษาอยู่ด้วยกันจำนวน ๑๐ กรม ยังไม่ครอบคลุมต่อการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาครอบคลุมทุกภารกิจ จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการขึ้นใหม่ จำนวน ๑๓ กรม ดังนี้

- ๑) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) กรมการศึกษาภาคบังคับ (มาตรา ๔๗) (ข้าราชการครู)
- ๓) กรมมัธยมศึกษา (ข้าราชการครู)
- ๔) กรมอาชีวศึกษา (ข้าราชการครู)
- ๕) กรมการศึกษาเอกชน (ข้าราชการครู)
- ๖) กรมการศึกษานอกกระบบ (ข้าราชการครู)
- ๗) กรมการศึกษาพิเศษ (ข้าราชการครู)
- ๘) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) (ข้าราชการครู)
- ๙) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ (มาตรา ๙๐)
- ๑๐) สถาบันเทคโนโลยีและสารสนเทศ (มาตรา ๗๑ , มาตรา ๗๒)
- ๑๑) CURSQA หน่วยงานของรัฐในกำกับ ศธ.
- ๑๒) สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ (มาตรา ๕๕) หน่วยงานของรัฐในกำกับ ศธ
- ๑๓) สถาบันพัฒนาครู หน่วยงานของรัฐในกำกับ ศธ.

๔. สวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)

คณะอนุกรรมการเห็นว่า เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ดังนี้

๔.๑ เห็นควรมีการแก้ไขเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาอื่นได้ปฏิบัติหน้าที่และมีความก้าวหน้าได้เหมือนครู และเพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษามีครูสายปฏิบัติการเรียนการสอนและครูสายสนับสนุนการเรียนการสอน

๔.๒ เห็นควรที่จะปฏิรูประบบโครงสร้างการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพการเป็นครูมาเป็นข้าราชการครูในองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู เพื่อเข้าใจเข้าถึงจิตวิญญาณของผู้ประกอบวิชาชีพครู มีหน้าที่จัดระเบียบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู เพื่อให้มีกลไกในการสร้างระบบคุณธรรมการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยข้าราชการครูอย่างแท้จริง รวมถึงสร้างระบบการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน ตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ (๓)

คณะที่ ๓ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา

เป้าหมายและแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้วางกรอบแนวทางในการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจในระยะต่อไป ดังนี้

๑. เรื่อง การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับอาชีวศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
๒. เรื่อง รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกำลังคนเข้าสู่อาชีพ
๓. เรื่อง แนวทางการผลิตครูอาชีวศึกษา และใบประกอบวิชาชีพครูที่สอดคล้องตามมาตรฐานวิชาชีพ
๔. เรื่อง การยกระดับและพัฒนาสมรรถนะครูอาชีวศึกษาสู่กระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
๕. เรื่อง อาชีวศึกษา : คุณภาพ มาตรฐาน และแรงจูงใจ
๖. เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานแรงงานไทย
๗. เรื่อง การจัดเตรียมกำลังคนและการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

คณะที่ ๔ คณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาเอกชน

เป้าหมายการดำเนินภารกิจในช่วงถัดไป คณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาเอกชน ได้วางแผนการดำเนินงานในช่วงต่อไปไว้ ดังนี้

๑) จัดทำ (ร่าง) รายงานการพิจารณาการศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบาย รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีเรียน กศน. สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยที่สาระสำคัญ ด้านการศึกษาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) มีประเด็นหลัก ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกๆ ระดับและยกระดับการเรียนรู้โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพัฒนาระบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษาให้เอื้อต่อการเตรียมคนที่มีทักษะให้พร้อมเข้าสู่ ตลาดแรงงาน ให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ มีเป้าหมายและ ตัวชี้วัดของการพัฒนา คือ คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางการพัฒนา คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในด้านการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพมาตรฐานที่สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละระดับการศึกษา ส่วนกรอบแนวคิดของ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๙) มีจุดเน้นในการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล สร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม

๒) จัดทำ (ร่าง) กรอบแนวทางในการจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษา เรื่อง การแก้ไข ปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนเอกชน

ประเด็นความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาการศึกษา
ของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ คณะต่าง ๆ ในช่วงต่อไป

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้รับฟังประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันนำไปสู่แนวทางในการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ คณะต่าง ๆ ในปี ๒๕๖๔ อาทิ

๑) หลักสูตรการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่ยืดหยุ่น และสอดคล้องตามความต้องการของประเทศ ดังนั้น ควรปรับลดเวลาเรียนในห้องเรียนลงและเพิ่มเวลาในการเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเองให้มากขึ้น นอกจากนี้ การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนต้องจัดตามบริบทความพร้อมและตามศักยภาพของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ตามความเหมาะสม

๒) กระบวนการจัดทำหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่ดี จะต้องมีการปลูกฝังหรือแทรกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ครอบครัวและประเทศชาติ รวมทั้งสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของผู้เรียนให้มีความชัดเจน

๓) ต้องจัดให้มีระบบการเรียนแบบเครดิตแบงก์ หรือระบบการเรียนแบบสะสมหน่วยกิตเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนบางคนบางกลุ่มได้เข้าถึงระบบการศึกษา

๔) กระบวนการจัดการเรียนการสอน ต้องมีแนวทางในการพัฒนาพื้นฐานความรู้ทางด้านภาษาและเทคโนโลยีให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสนับสนุนห้องปฏิบัติการให้สถานศึกษาต่าง ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๕) ปัญหาครูขาดและไม่เพียงพอในการจัดการศึกษา ทั้งครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและครูทางด้านอาชีวศึกษา ซึ่งต้องหาแนวทางในการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

๖) การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดเล็กที่มีพื้นที่ติดต่อกันนั้นควรบูรณาการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ รวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนโดยรอบ ในส่วนของผู้อำนวยการสถานศึกษาหากเป็นผู้อำนวยการในโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อเกษียณอายุราชการแล้วนั้นก็ไม่ต้องบรจเหตุแทน แต่ควรใช้เครือข่ายในการบริหารงานของโรงเรียนใกล้เคียงแทน โรงเรียนของชุมชนและหมู่บ้านนั้น ๆ ก็จะไม่ถูกควบรวมและยังคงอยู่กับชุมชนต่อไป

๗) สถานศึกษาในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น ปัจจุบันไม่มีการขับเคลื่อนและไม่มีแผนการดำเนินการที่ชัดเจน ส่งผลให้สถานศึกษาที่เข้าร่วมพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาไม่ทราบทิศทางและแนวทางในการขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๘) ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีจำนวนน้อย และไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กชาวเขา และเด็กที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล ดังนั้น คณะกรรมการธิการควรต้องให้ความสำคัญและติดตามศึกษาในเรื่องดังกล่าว

๙) ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ก็ตาม แต่การดำเนินการของกองทุนดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างทั่วถึง พอเพียงและเป็นธรรม

๑๐) การปฏิรูประบบการเรียนรู้แบบพลิกโฉม โดยการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ ควรต้องมีความชัดเจน มีความต่อเนื่อง ทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นธรรมกับผู้เรียนในทุกสถานศึกษา

๑๑) ควรจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมและพัฒนาครูมายังโรงเรียนที่สังกัดโดยตรง เนื่องจากครูต้องสอนนักเรียน และต้องปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน การจัดงบประมาณในการฝึกอบรมและพัฒนาครูไว้ที่ส่วนกลางจะทำให้ครูต้องทิ้งห้องเรียนและทิ้งผู้เรียนเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมแทน ปัญหาดังกล่าวนี้อันส่วนใหญ่เกิดขึ้นในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา

๑๒) โครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการปัจจุบันมีความซับซ้อนและไม่มีเอกภาพเท่าที่ควร การทำหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัด กับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความซับซ้อนและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลต่ออุปสรรคในการประสานงานด้านต่าง ๆ ส่งผลให้การบริหารจัดการไม่เป็นระบบและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๑๓) ประเด็นที่คณะกรรมการธิการ และคณะอนุกรรมการทุกคณะดำเนินการมานั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ดังนั้น ควรจะต้องขับเคลื่อนในแต่ละเรื่องต่อไปอย่างเป็นระบบให้มีความต่อเนื่อง เพื่อให้เห็น Outcome ที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยให้ทราบ Impact ที่แท้จริง และสามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องมากขึ้น

๑๔) กลไกการบริหารจัดการ โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารจัดการงบประมาณ หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดสรรงบประมาณในแบบใหม่ และยังคงใช้กระบวนการและวิธีการจัดสรรงบประมาณในลักษณะเดิมอย่างในปัจจุบัน คือ การจัดสรรงบประมาณไว้ที่ส่วนกลางก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณได้อย่างเป็นรูปธรรม

๑๕) ปัจจุบันระบบกลุ่มโรงเรียนได้หายไป ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นเครือข่ายทางการศึกษาในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของกลุ่มโรงเรียน ส่งผลให้การช่วยเหลือและการบูรณาการจัดการเรียนการสอน

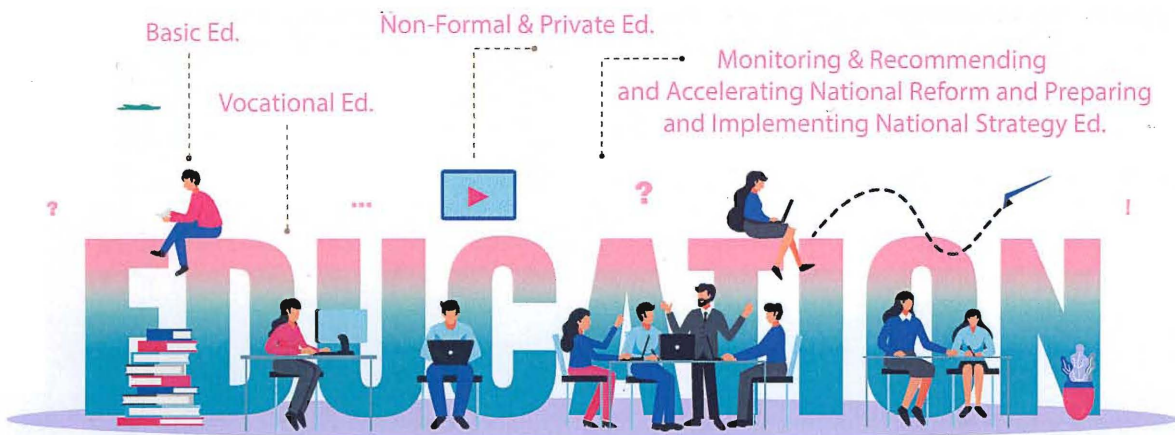
ระหว่างโรงเรียนที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกันหายไปด้วย ทั้งที่ระบบกลุ่มโรงเรียนดังกล่าวเป็นระบบที่ดี ดังนั้น ควรต้องมีการทบทวนและนำระบบกลุ่มโรงเรียนกลับมาอีกครั้ง เพื่อให้แต่ละโรงเรียนในกลุ่มได้มีความร่วมมือในการจัดการศึกษา และช่วยเหลือในภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียนแต่ละแห่งร่วมกัน

๑๖) ควรเร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ให้เสร็จโดยเร็ววัน เนื่องจากเป็นกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นอีกหลายฉบับ

๑๗) การจัดทวิศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมและมีทางเลือกที่หลากหลาย ผู้เรียนค่อนข้างมีฐานะและเลือกที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างมากมาย ในส่วนของสถานศึกษาขนาดเล็กแม้จะมีแนวทางที่ดีในการนำระบบการจัดการศึกษาดังกล่าวมาใช้และผู้เรียนก็ให้ความสนใจเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณไม่มีความต่อเนื่อง ดังนั้น รัฐควรต้องให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา ให้มีความต่อเนื่องตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อจะได้ไม่เป็นภาระของสถานศึกษา

๑๘) วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาวนาโพธิคุณ จ.สุราษฎร์ธานี เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ที่จัดการศึกษาแบบไม่เก็บค่าใช้จ่ายกับผู้เรียน ขณะนี้มีผู้เรียนกว่า ๓๐๐ คน กระบวนการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ และมีการแทรกหลักสูตรธรรม จริยธรรม รวมถึงการทำสมาธิให้ผู้เรียนด้วย ดังนั้น คณะกรรมการควรต้องเดินทางไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษาดังกล่าว

ออกแบบและพิมพ์ที่
 สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
 ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖

